

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

เรื่อง

รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน
ในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา

A Model of Life and Property Safety Management for Temples and
Communities in the Phrabat Sub-district according to Buddhism

โดย

ดร.จิรศักดิ์ ปันลำ

ดร.กตัญญู เรือนตุ่น

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

พ.ศ. ๒๕๖๔

ได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนการวิจัยพุทธศาสตร์เขลาองค์

วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

MCU LP 03/2564

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

เรื่อง

รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน

ในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา

A Model of Life and Property Safety Management for Temples and
Communities in the Phrabat Sub-district according to Buddhism

โดย

ดร.จิรศักดิ์ ปิ่นลำ

ดร.กตัญญู เรือนตุ่น

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

พ.ศ. ๒๕๖๔

ได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนการวิจัยพุทธศาสตร์กลางค์

MCU LP 03/2564

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Research Report

Subject

A Model of Life and Property Safety Management for Temples and
Communities in the Phrabat Sub-district according to Buddhism

By

Dr. Jirasak Panlam

Dr. Katamyou Rueantun

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Lampang Buddhist College

B.E. 2564

Research Project Funded by Mahachulalongkornrajavidyalaya University

MCU LP 03/2564

(Copyright Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อรายงานวิจัย:	รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัด และชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา
ผู้วิจัย:	ดร.จิรศักดิ์ ปันลำ และ ดร. กตัญญู เรือนตุ่น
ส่วนงาน:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
ปีงบประมาณ:	๒๕๖๔
ทุนอุดหนุนการวิจัย:	กองทุนวิจัยพุทธศาสตร์กลางค์ วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาปัญหาและการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ๒) เพื่อศึกษาการสร้างธรรมาสนุชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวทางพระพุทธศาสนา และ ๓) เพื่อศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ กลุ่มตัวผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้นำครอบครัวในตำบลพระบาท จำนวน ๒๖๖ คน กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ พระสังฆาธิการ และประธานชุมชน ในตำบลพระบาท อำเภอเมืองลำปาง จำนวน ๑๒ รูป/คน และกลุ่มเสวนา ได้แก่ พระภิกษุ และคฤหัสถ์ ผู้ทรงคุณวุฒิในตำบลพระบาท จำนวน ๑๔ รูป/คน

ผลการวิจัย พบว่า

ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน: กลุ่มตัวผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่า ได้แก่ การทะเลาะวิวาทและทำร้ายกันของวัยรุ่น การลอบกลวงการขายโดยบิดเบือนที่มาและคุณภาพของสินค้า การคยู่โทรศัพท์ในขณะที่ขับรถ การเล่นเกมพนันด้วยวิธีโกง การเที่ยวกลางคืนในสถานที่อันตราย การเสพยาเสพติดเป็นเหตุทำลายความสุขในบ้าน ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของสมาชิกในครอบครัว และคนที่เมาสุรา สามารถกระทำความผิดศีลธรรม และกฎหมายทั้งในวัดและชุมชน ทั้งหมดนี้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก

การจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน: ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า ชุมชนควรร่วมมือกันจัดตั้งองค์กรป้องกันภัยพิบัติระดับชุมชน เพื่อติดตามและปกป้องสมาชิกในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ผู้ขับขี่ยวกรปฏิบัติตามป้ายเตือนและป้ายจราจรริมถนนอย่างเคร่งครัด ผู้นำชุมชนควรกำกับดูแลเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน การเฝ้าระวังอย่างเข้มงวดเพื่อป้องกันการพนันผิดกฎหมายในพื้นที่ คนที่ตั้งใจเลิกเสพยาควรตั้งเป้าหมายในชีวิต สร้างความมั่นใจให้บรรลุเป้าหมายนั้น และหลีกเลี่ยงยาเสพติดที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในอนาคต ผู้ที่ชอบ

เที่ยวกลางคืนควรตระหนักไว้เสมอว่า อาจทำให้คนในชุมชนเข้าใจผิดว่าเป็นผู้ร้าย และคนที่ตั้งใจจะเลิกดื่มสุรา ควรมีความตั้งใจจริงที่จะลดปริมาณการดื่มลง

การสร้างธรรมเนียมชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน: กลุ่มเสวนา เห็นว่า ผู้นำชุมชนควรใช้หลักจาเคะ คือต้องเสียสละ หรือมีจิตสาธารณะสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านของตน โดยอบรมการป้องกันตัวจากโจรและสร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนประชาชนในชุมชนควรใช้หลักอริยฐานธรรม ๔ เป็นฐานปฏิบัติ คือ ใช้ปัญญาเรียนรู้มาตรการการดำเนินชีวิตให้ปลอดภัย ใช้สัจจะ เป็นฐานปฏิบัติมาตรการตามที่เรียนรู้มานั้น ใช้จาเคะ เป็นฐานสละสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อความตั้งใจปฏิบัติมาตรการตามที่เรียนรู้มานั้น และใช้อุปสมะ เป็นฐานฝึกจิตใจให้สงบจากการสละสิ่งที่เป็นอุปสรรคนั้น

รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา: ผู้นำชุมชนควรใช้หลักจาเคะ คือ ความเสียสละเป็นฐานดำเนินการป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน ปรับปรุงงานจราจรให้อยู่ในสภาพที่มีความปลอดภัย จำกัดการพนันที่ผิดกฎหมาย แก้ไขปัญหาสุราและยาเสพติดให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชน ด้านประชาชนในชุมชนควรใช้หลักอริยฐานธรรม ๔ เป็นฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับมาตรการการดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย (ปัญญา) ตั้งใจปฏิบัติตามที่เรียนรู้ (สัจจะ) สละสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อความตั้งใจ (จาเคะ) และฝึกใจให้สงบจากสละสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อความตั้งใจ (อุปสมะ)

Research report title: The styles of safety management in life and property of temples and communities in Phrabat subdistrict according to Buddhism

Researchers: Dr. Jeerasak Panlam and Dr. Katanyu Ruentun

Department: Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Lampang Buddhist College

Fiscal year: 2564

Research Scholarship Sponsor: Kelang Buddhist Research Fund, Nakhon Lampang Buddhist College

ABSTRACT

Research on this It has three objectives: 1) To study the problems and management of safety in life and property of temples and communities in Phrabat Subdistrict, 2) To study the creation of a community constitution to enhance safety in life and property of temples and communities in Phrabat sub-districts, and 3) to study, analyze and present the styles of safety management in life and property of temples and communities in Phrabat subdistrict according to Buddhism. It is a combined research method. both quantitatively and qualitatively. The group of respondents are, family leaders in Phrabat Subdistrict number of 266 people. the group of interviewees are: bishop and the chairman of the community in Phrabat Subdistrict, Mueang Lampang District number of 12 photos/person. And discussion groups are, monks and lay people who are qualified in Phrabat Subdistrict number of 14 photos/person.

The results of the research found that:

The problems of safety in life and property of temples and communities: Most of the respondents saw that; It was a quarrel and attack among adolescents, The fraudulent sales by misrepresenting the origin, and quality of the product, talking on the phone while driving, Gambling by cheating, Nightlife travel in dangerous places, Drugs addiction abuse destroys happiness in the home. affect the mental state of family members, and people who are spirits drunk can commit immorality and laws both in temples and communities.

Life and property safety management of temples and communities: The interviewees opinion that; The community should come together to form a

community-level disaster prevention organization for continuously monitor and protect the community members. Drivers should strictly follow the warning signs and roadside traffic signs. Community leaders should direct the officials involved in maintaining order in the community. Strict surveillance to prevent illegal gambling in the area. People who intend to stop taking drugs should create goals in life, build confidence to reach that goal, and avoiding drugs that are a hinder factor in future success. nightlife enthusiast should always be aware that May cause people in the community to misunderstand that it is the villain. and people who intend to stop drinking alcohol, should has a real intention to reduce the amount of drinking.

Creating a community charter to enhance the safety of life and property of temples and communities: The discussion group was of the opinion that; community leaders should use the cāga is, must sacrifice or have a public mind to create the correct knowledge and understanding in preventing various dangers to the people in their villages, by training in defense against thieves and raising awareness of the safety of their lives and properties. Side of the people in the community should use the 4 Adhiṭṭhāna-Damma principles as a base of practice is, use wisdom to learn measures to live safely, use Sacca as a basis for implementing the measures that learned. use cāga as a base to renounce things are hinder intention implement the measures that have learned. and use the upasama as a base for training the mind to be calm from giving up the obstacles.

The styles of safety management in life and property of temples and communities in Phrabat subdistrict according to Buddhism: Community leaders should use the cāga principle, which is sacrifice, as a base for preventing various dangers to the people, improve traffic work to be in a safe condition, restrict illegal gambling, Solve alcohol and drug problems that in line with the culture of the community. As for the people in the community, should use the 4 Adhiṭṭhāna-Damma is a learning base on safe living measures (Paññā), intend to practice according what learn (Sacca), giving up anything that interferes with intentions (Cāga), and train the mind to be calm from giving up anything that interferes with intentions (Upasama).

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา จะสำเร็จได้ด้วยอาศัยความอนุเคราะห์ช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากคณะผู้ช่วยนักวิจัย ซึ่งเป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการร่วมเก็บข้อมูลภาคสนามและการลงพื้นที่วิจัย ให้คำแนะนำชี้แนะจนทำให้งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลงอย่างสมบูรณ์ และหน่วยวิจัยพุทธศาสตร์เขากลางค์ที่สนับสนุนทุนการทำวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ และ พระมหาชุตีภัก อภินนโท ผู้อำนวยการส่วนงานวางแผนและส่งเสริมการวิจัย สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษาและติดตามงานวิจัยด้วยดีตลอดมา

การค้นคว้างานวิจัยเรื่องนี้ ได้รับความเมตตาจาก ผศ.ดร. อนันต์ อุปสอด และผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสามท่าน ตลอดถึง พระเถรานุเถระ เจ้าอาวาสในเขตตำบลพระบาท ทั้ง ๓ ตำบล ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์แบบด้วยความเมตตาอนุเคราะห์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่าน ที่ได้ให้โอกาสแก่คณะผู้วิจัยในการดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในทางวิชาการ และคณะผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ที่ได้ให้กำลังใจและคอยสอบถามความก้าวหน้าด้วยดีเสมอมา และขอบคุณพระสังฆาธิการ ตลอดถึงผู้นำชุมชนในตำบลพระบาทรวม ๑๗ วัดที่ได้มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้การค้นคว้างานวิจัยครั้งนี้ ให้สำเร็จบริบูรณ์ และผู้ศึกษา หวังว่ารายงานการวิจัยเล่มนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ผู้ที่สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเช่นเดียวกันนี้ต่อไป

ดร.จิรศักดิ์ ปันลำ และ ดร.กตัญญู เรือนตุ่น

วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ.....	ฎ
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๕
๑.๓ คำถามการวิจัย.....	๕
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย.....	๖
๑.๕ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	๗
๑.๖ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๙
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการด้านความปลอดภัย.....	๙
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุ.....	๑๒
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	๑๖
๒.๔ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความตระหนัก.....	๒๗
๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับจิตสาธารณะ.....	๓๐
๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้.....	๓๓
๒.๗ แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ.....	๓๖
๒.๘ หลักธรรมสำหรับเป็นฐานของการจัดการความปลอดภัย.....	๔๐

	๒.๙ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๔๖
	๒.๑๐ กรอบแนวคิดการวิจัย.....	๕๓
บทที่ ๓	วิธีดำเนินการวิจัย.....	๕๔
	๓.๑ รูปแบบการวิจัย.....	๕๔
	๓.๒ ที่มาของข้อมูลการวิจัย.....	๕๕
	๓.๓ เครื่องมือการวิจัย.....	๖๑
	๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๖๔
	๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๖๕
	๓.๖ แผนดำเนินงานวิจัย.....	๖๗
บทที่ ๔	ผลการศึกษาวิจัย.....	๖๘
	๔.๑ ข้อมูลพื้นฐานของตำบลพระบาท.....	๖๘
	๔.๒ ปัญหาและการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและ ชุมชนในตำบลพระบาท.....	๖๙
	๔.๓ การสร้างธรรมนูญตำบลเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัด และชุมชนตำบลพระบาทตามแนวทางพระพุทธศาสนา.....	๙๓
	๔.๔ นำเสนอรูปแบบการจัดการปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินใน วัดและชุมชนตำบลพระบาท ตามแนวทางพระพุทธศาสนา.....	๑๐๔
	๔.๕ องค์กรความรู้ที่ได้จากการวิจัย.....	๑๐๔
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	๑๐๗
	๕.๑ สรุปผลการวิจัย.....	๑๐๗
	๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย.....	๑๑๔
	๕.๓ ข้อเสนอแนะ.....	๑๑๘
	บรรณานุกรม.....	๑๒๐
	ภาคผนวก.....	๑๒๘
	ผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	๑๒๙
	ผนวก ข แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย.....	๑๓๘
	ผนวก ค ประมวลภาพกิจกรรมงานวิจัย.....	๑๔๒

ผนวก ง การรับรองผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	๑๔๘
ผนวก จ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากการงานวิจัย.....	๑๕๕
ประวัติผู้วิจัยและคณะ.....	๑๖๒

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๔.๑ แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	๖๙
๔.๒ แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	๗๐
๔.๓ แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ระดับการศึกษา.....	๗๐
๔.๔ แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ.....	๗๑
๔.๕ แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน.....	๗๑
๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)เกี่ยวกับปัญหาความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทโดยรวม..	๗๒
๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)เกี่ยวกับปัญหา ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านการประทุษร้ายร่างกาย.....	๗๓
๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัญหา ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านการโจรกรรม	๗๔
๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัญหา ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านผิดการจราจรบนท้องถนน.....	๗๕
๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัญหา ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านการพนัน.....	๗๗

๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)เกี่ยวกับปัญหา ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านการเที่ยวกลางคืน.....	๗๘
๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)เกี่ยวกับปัญหา ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด.....	๘๒
๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)เกี่ยวกับปัญหา ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านการติดสุรา.....	๑๐๔

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	๕๓

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อที่ใช้ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙ โดยระบุ เล่มที่/ข้อที่/หน้าที่ ตัวอย่าง ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๐๔/๒๕๕. หมายถึง ทีฆนิกาย ปาฐกถวรรค ภาษาไทย เล่มที่ ๑๑ ข้อที่ ๒๐๔ หน้าที่ ๒๕๕

พระสุตตันตปิฎก

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ที.ปา. (ไทย)	ทีฆนิกาย ปาฐกถวรรค	ภาษาไทย
อง.ทุก. (ไทย)	อังคุตตรนิกาย ทุกนิบาต	ภาษาไทย
อง.จตุกก. (ไทย)	อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต	ภาษาไทย
ส.ส. (ไทย)	สังยุตตนิกาย สคาถวรรค	ภาษาไทย
ขุ.สุ. (ไทย)	ขุททกนิกาย สุตตนิบาต	ภาษาไทย

พระอภิธรรมปิฎก

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
อภิ.วิ. (ไทย)	อภิธรรมปิฎก วิภังค์	ภาษาไทย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความปลอดภัยเป็นแนวคิดที่กว้างและความหมายของคำดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับในหลายศาสตร์ ได้แก่ สังคมวิทยา ภูมิศาสตร์ อาชีววิทยา สถาปัตยกรรม สิ่งแวดล้อม จิตวิทยา การเมือง หรือการวางแผน เมือง เป็นต้น โดยทั่วไปความปลอดภัย สามารถแบ่งเป็นมุมมองสำคัญได้ ๒ แบบคือ ๑) ความปลอดภัยในฐานะที่เป็นวัตถุวิสัย มักใช้ในประเด็น ของการจัดการและการป้องกัน มีความหมายอธิบายถึงการไม่มีหรือการลดสภาพการบาดเจ็บหรืออันตราย ไม่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก และความรู้สึกรู้สึก สามารถอธิบายเป็นจำนวนที่เกิดขึ้นจริงหรือความเสี่ยงของอุบัติเหตุที่นั่น ๆ ได้ และ ๒) ความปลอดภัยในฐานะที่เป็นอัตวิสัย มีความหมาย สัมพันธ์กับความรู้สึกส่วนบุคคลและองค์ประกอบพฤติกรรมในสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคม^๑

ดังนั้นความปลอดภัยที่เป็นวัตถุวิสัยสรุปได้ถึง สภาพความปลอดภัย ที่สามารถสะท้อนให้เห็นใน รูปแบบของสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์และธรรมชาติ ในขณะที่ความปลอดภัยในฐานะที่เป็นอัตวิสัยสรุปได้ถึง ความรู้สึกปลอดภัย ที่สามารถสะท้อนให้เห็นในรูปแบบของ ความรู้สึกของมนุษย์ที่ แสดงออกผ่านทางบุคลิกภาพ การกระทำและพฤติกรรมในสภาพแวดล้อม โดยความปลอดภัยอาจมีความ สอดคล้องหรือขัดแย้งกับความรู้สึกปลอดภัยก็เป็นได้ ดังนั้นความปลอดภัย ในพื้นที่หรือสภาพแวดล้อมหนึ่ง จึง ไม่ได้หมายถึงการมีความรู้สึกปลอดภัยของคนในพื้นที่เสมอไป ทั้งนี้ ความเข้าใจถึงชุมชนปลอดภัยในพื้นที่เมืองส่วนใหญ่ยังคงมีความเกี่ยวข้องกับการปลอดภัย อาชญากรรมเป็นหลัก เนื่องจากปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ที่อยู่อาศัย ในเมืองโดยตรง^๒ นอกจากนี้อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ สังคมอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในทุกประเทศ มีมาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันและยังคงอยู่ต่อไปในอนาคต อาชญากรรมเป็นเรื่องที่ทุกคนกังวล และให้ความสนใจที่จะแก้ไขให้เกิดผลกระทบต่อสังคมให้น้อยที่สุด ซึ่งจำ นวนคดีอาชญากรรม และระดับ

^๑ Kullberg, A., “My Home is my Castle: Residential Well being and Perceived Safety in Different Types of Housing Areas in Sweden”, **Ph.D. dissertation**, Faculty of Health Sciences, Linköping University, ๒๐๑๐, p: ๑๓-๑๗.

^๒ มณฑล เขียมไพศาล และ มานัส ศรีวิณิชม, “ความหนาแน่นเชิงพื้นที่อาชญากรรม กรณีศึกษาเขต พระนคร กรุงเทพมหานคร ศึกษาตามแบบเคอร์เนล”, M. Yiampan and M., ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (๒๕๕๓): ๘๗-๑๐๒.

ความรุนแรงของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมเป็นเครื่องบ่งชี้ระดับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของประชาชน อันส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน^๓

ในพื้นที่ชุมชนส่วนใหญ่ ความรู้สึกกลัวอาชญากรรมสัมพันธ์ทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค โดย ระดับมหภาคมีความเกี่ยวข้องกับชุมชนในวงกว้างอันรวมถึงพื้นที่ที่คนทำงานหรือทำกิจกรรมสันทนาการ เช่น พื้นที่ตัวเมืองหรือห้างสรรพสินค้า ส่วนระดับจุลภาคมีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่ในละแวกใกล้เคียงและรอบ ๆ บ้าน ที่มีการรับรู้ถึงความไม่ปลอดภัย และคนมักจะหลีกเลี่ยง เช่น ตรอกซอกซอย หรือคุณสมบัติบางอย่างในพื้นที่ พื้นที่ที่ไม่ปลอดภัย จะทำให้ผู้อยู่อาศัยลังเลที่จะเดินไปในพื้นที่ในเวลากลางคืน หรือในบางกรณีแม้ในระหว่างวัน พวกเขายังคงไม่รู้สึกปลอดภัย ซึ่งในหลายกรณีเป็นเรื่องยากต่อการระบุถึงแหล่งที่มาของความกลัวของพวกเขา อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปมี ๒ ทฤษฎีพื้นฐานในการอธิบายว่า ทำไมผู้คนจึงมีความกลัวในสภาพแวดล้อมทางกายภาพ นั่นคือ ๑) การเสื่อมสภาพของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งแสดงถึงการที่พื้นที่นั้นขาดการบำรุงรักษา หรือการดูแล โดยผู้อยู่อาศัยหรือทำงานอยู่ที่นั่น โดยผู้คนยังคงมีความกลัวต่อความทรุดโทรม การเขียนภาพ ฟัน สีบนกำแพง เนื่องจากเป็นลักษณะที่ดึงดูดให้อาชญากรเข้ามาในพื้นที่ที่เสื่อมโทรมเหล่านั้น และ ๒) ลักษณะทางกายภาพบางอย่าง เช่น ทุ่งไม้ ไฟไม่ส่องสว่าง ทางเดินมืดและพื้นที่ปิดล้อม ซึ่งลักษณะเหล่านั้นมาจากการ ออกแบบอาคารหรือสถานที่ ที่มีส่วนเอื้อต่อการเพิ่มการกระทำความผิดทางอาญามากขึ้น^๔ สาเหตุดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีหน้าต่างแตก ของ Wilson และ Kelling ทฤษฎีดังกล่าว ตีพิมพ์บทความชื่อ Broken Windows ในวารสาร The Atlantic Monthly ฉบับเดือนมีนาคม ๑๙๘๒ เปเปอร์ฉบับดังกล่าวเล่าถึง กรณีตึกที่มีหน้าต่างบางบานแตกแล้วไม่ซ่อมแซม ผลก็คือ มักจะมีคนทำหน้าต่างแตกเพิ่ม ก่อนนำไปสู่การย่องเบาหรือลักลอบเข้าไปใช้เป็นที่อาศัยหากเป็นตึกร้าง ตัวอย่างอีกกรณีหนึ่งคือ หากตามทางเท้าหรือท้องถนนที่ไหน เกิดปล่อยให้มีขยะเห็นตำตา แม้แต่น้อย ไม่ช้าขยะก็จะพอกพูนขึ้นเป็นภูเขาเลากาในที่สุด^๕

ความพึงพอใจกับคุณสมบัติของสภาพแวดล้อมที่สร้างขึ้นในท้องถิ่นนับว่ามีบทบาทสำคัญในการพยากรณ์ความปลอดภัยในพื้นที่ละแวกบ้านหรือพื้นที่ใกล้เคียง โดยการวางผังเมืองที่ส่งเสริมให้มีคนเดิน เข้ามาเพิ่มขึ้น รวมถึงการจัดให้มีร้านค้าท้องถิ่น ม้านั่ง ต้นไม้สวนหย่อม และสิ่งอำนวยความสะดวกระหว่างพื้นที่ อยู่อาศัย จะเกิดความหลากหลายของกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลา ทำให้มีแนวโน้มลดลงของอาชญากรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ Jacobs ที่อธิบายถึงแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพกับปัญหาอาชญากรรมว่า ละแวกบ้านที่มีความหลากหลาย ของการใช้สอยและกิจกรรม เช่น มีการอยู่อาศัย มีการค้า และการนันทนาการ ต่าง ๆ

^๓ สุทธิรสา สืบสมาน และ โกสินทร์ หินเฑาะว์, “การประยุกต์ใช้เทคนิค ๓D ในการวิเคราะห์คดีอาชญากรรม”, *Veridian E-Journal*, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๖): ๘๗๔-๘๘๓.

^๔ Kihl, M., et al., *Livable Communities: An Evaluation Guide*, (Washington, D.C.: AARP, ๒๐๐๕), p: ๖๓

^๕ กรุงเทพมหานคร, *อาชญากรรมทางช่องหน้าต่างแตก*, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล: <https://www.bangkokbiznews.com> [๑๘ พ.ค. ๒๕๖๕].

เป็นปัจจัยในการป้องกัน อาชญากรรม^๖ ซึ่งทำให้พื้นที่นั้นมีความปลอดภัยมากขึ้น โดยเฉพาะในย่านใจกลางเมือง ควรใช้ที่ดินแบบผสมผสาน ทั้งที่อยู่อาศัย ที่ทำงาน ร้านค้า และควรรักษาอาคารเดิม ๆ ไว้ ให้มีสัดส่วนมากกว่าอาคารใหม่เพื่อรักษาระดับเศรษฐกิจของท้องถิ่น และเพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและควมมีชีวิตชีวา ซึ่งความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและควมมีชีวิตชีวาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ จะช่วยเพิ่มความปลอดภัยในพื้นที่ได้เช่นกัน^๗

สภาพของปัญหาอาชญากรรมในสังคมไทย โดยเฉพาะสังคมที่เป็นเมืองใหญ่ เป็นสังคมศูนย์รวมของความ เจริญก้าวหน้าด้านวัตถุอันเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ประชาชนต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่ รอด มีการแก่งแย่งกันในการทำมาหากินและการขัดผลประโยชน์ต่าง ๆ จึงทำให้สังคมเมืองมีปัญหาอาชญากรรมมากกว่า สังคมชนบท ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคมไทยที่มีความเชื่อมโยงกัน เกิดขึ้นและพบเห็นบ่อยในทุกพื้นที่ มีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นในยุคปัจจุบันนี้ ในทางกฎหมายจะถือว่าเป็นการกระทำผิดในคดีอาญาที่มีผลกระทบต่อสังคม ทั้งสังคมโดยรวม และส่งผลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนโดยทั่วไป ปัญหาอาชญากรรมเป็น ปรากฏการณ์หนึ่งทางสังคมที่เกิดขึ้น โดยการกระทำของบุคคลซึ่งการกระทำผิดจะต้องได้รับบทลงโทษ สังคมทุกแห่งไม่ว่าจะเป็นสังคมที่พัฒนาแล้ว สังคมกำลังพัฒนา หรือแม้แต่สังคมที่ด้อยการพัฒนา ต่างก็ประสบปัญหาอาชญากรรมและการกระทำ ความผิดในรูปแบบที่แตกต่างกันไป อาจจะมีมากหรือน้อยแตกต่างกันตามมาตรการ การแก้ไขและป้องกันของสังคมนั้น ๆ ดังนั้น การรักษาความปลอดภัยจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการรับประกันถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ ประชาชน ถ้าหากว่าการรักษา ความปลอดภัยไม่มีประสิทธิภาพและขาดประสิทธิผล ย่อมส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน ก่อให้เกิดความเสียหาย ขาดความมั่นใจในความปลอดภัยในการดำรงชีวิต เกิดความไม่ปกติสุข ความวุ่นวาย ส่งผลต่อความรู้สึกหวาดกลัว สร้างความหวาดระแวงเกิดการสูญเสียทั้งร่างกาย ชีวิต ทรัพย์สิน แก่ประชาชน ปัญหาอาชญากรรมจึงเป็น ปัญหาสำคัญซึ่งมีแนวโน้มและความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น อันนำมาซึ่งความเสียหายต่อความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของ ประชาชน

ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพในการพัฒนาประเทศ ความสงบสุข และความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง จึงจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางและมาตรการเพื่อป้องกันและปราบปรามมิให้มีการก่ออาชญากรรมขึ้น โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรง คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และทำการจับกุมผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมาย ตลอดถึงมีการประสานความร่วมมือกับ

^๖Jacob, อ้างถึงใน Marzbali et al., “A Review of the Effectiveness of Crime Prevention by Design Approaches towards Sustainable Development.”, *Journal of Sustainable Development*, Year ๔ Issue ๑, (February ๒๐๑๑): ๑๖๐-๑๗๒.

^๗ Jacobs, อ้างใน กำธร กุลชล, การออกแบบชุมชนเมืองคืออะไร การติดตามหาคำตอบในรอบ ๔๐ ปี, (นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม, ๒๕๔๕), หน้า ๒๒๓-๒๒๙.

ทุกภาคส่วนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สร้างความคุ้มครองสวัสดิภาพ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

สำหรับพื้นที่ของตำบลพระบาท ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครเขลางค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มี ๘ หมู่บ้าน มีบ้านเรือน จำนวน ๒,๖๑๖ หลังคาเรือน มีประชากร จำนวน ๘,๔๘๕ คน^๘(จากศูนย์ข้อมูลประเทศไทย ๒๕๕๔) และมีวัดทั้งหมด ๑๗ วัด มีลักษณะเป็นชุมชนเมืองคาบเกี่ยวกับชานเมือง ต่อจากตัวอำเภอเมือง ประชากรส่วนใหญ่ ทำอาชีพเกษตร ธุรกิจการค้าขาย และรับจ้าง ชุมชนกับวัดมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ส่วนสิ่งที่เห็นว่าไม่ปลอดภัยทั้งในวัดและชุมชน ก็คือ การได้พบเห็นและรับทราบเกี่ยวกับการกระทำความผิดของพวกพาลชน อาทิ คนเสพยาเสพติดให้โทษ คนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ไม่ยอมทำงานสุจริต บางคนขายยาเสพติด บางคนทำการโจรกรรมลักขโมยทรัพย์สิน เพื่อให้ได้เงินมาซื้อยาเสพติด เหตุผลที่คนเหล่านี้ ไม่ไปทำงาน เช่น งานรับจ้าง หรือค้าขายที่เป็นอาชีพสุจริต เพราะพวกเขาเห็นว่า “เหนื่อย ได้เงินน้อย” ส่วนกลุ่มที่ไปรับยามาขายในชุมชน แต่ไม่เสพ คนเหล่านี้จะมีเงินที่ได้จากการขายยาเสพติดจำนวนมาก แต่มักไม่เก็บไว้กับตัวเอง ได้นำเงินนั้นไปซ่อนบ้าง ฝากไว้กับคนที่ไม่ใช่เครือญาติแต่ไว้วางใจบ้าง เพื่อป้องกันเจ้าหน้าที่บ้านเมืองตรวจค้น คนกลุ่มนี้ นับได้ว่าเป็นภัยต่อชุมชนและสังคม เพราะทำให้เยาวชนและคนหนุ่มสาวหลายคน หลงผิดไปติดยาเสพติด และเป็นต้นเหตุสำคัญให้เกิดการโจรกรรมขึ้นในวัดและชุมชนจากกลุ่มผู้เสพที่ต้องการหาเงินซื้อยาเสพติด

ส่วนคนอีกกลุ่มหนึ่ง ชอบดื่มสุราเป็นประจำทั้งก่อนไปทำงานและหลังจากการทำงาน ทำให้เสียเงินในการซื้อหาสุรา บางคนแทบไม่มีเงินพอที่จะซื้ออาหารเลี้ยงตนเองและสมาชิกในครอบครัว แต่ยังคงเอาเงินส่วนนั้นไปซื้อสุรามาดื่ม เพราะเขารู้สึกว่า ขาดสุราแล้วลงแดง ทนไม่ไหว บางคนดื่มสุราจนเมาขาดสติแล้วเที่ยวทะเลาะกับชาวบ้าน ทำให้คนในชุมชนและครอบครัวเดือนร้อน ส่วนนักการพนันประเภทไพ่และไฮโลมีให้เห็นทั่วไปในงานศพที่จัดขึ้นในบ้านและในวัด การเล่นหวยใต้ดินและหวยออนไลน์ ปัจจุบันเป็นที่นิยมของคนที่ชอบเสี่ยงโชค ซึ่งส่วนใหญ่ มักเสียเงินมากกว่าได้เงิน และทำให้ติดนิสัยนักการพนัน ส่วนคนที่เล่นแชร์แล้วโกง การกู้เงินนอกระบบแล้วไม่ใช้หนี้แก่เจ้าหนี้ ก็มีให้เห็น คนพวกนี้เป็นเป้าให้เกิดฆาตกรรม เพราะความแค้นของพวกถูกโกง และกลุ่มเจ้าหนี้นอกระบบ ทำให้คนใกล้ชิดและเครือญาติต้องเดือดร้อนไปด้วย นอกจากนี้ ได้เห็นความไม่ปลอดภัยอีกอย่างหนึ่งก็คือ คนขับรถบางคนมักฝ่าฝืนกฎหมายจราจร เช่น ขับรถแซงรถคันอื่นโดยไม่ให้เสียงสัญญาณ ขับรถแซงโดยรถคันหน้ายังไม่ได้ให้สัญญาณยอมให้แซง และขับรถไม่ให้สัญญาณก่อนจะเลี้ยว จนบางคนประสบอุบัติเหตุ และมีคดีความกัน เป็นต้น จากสภาพการณ์เหล่านี้ ย่อมทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่ผู้ถูกระงับ และผู้กระทำผิดก็เกิดความเครียด บางรายต้องเสียทรัพย์สินเพื่อยุติปัญหา บางรายต้องถูกดำเนินคดีฐานก่ออาชญากรรม บางรายได้ผลลาหยุดให้หมดไปก็บอขายมูขต้องพยายามดิ้นรนหาเงินทองแม้เป็นงานทุจริตก็ต้องทำ เพื่อให้ชีวิตอยู่รอดปลอดภัย จากพฤติกรรมเหล่านี้ จึงจำเป็นที่สุจริตชนทั้งหลาย และเหล่าพระภิกษุสามเณรในเขตพื้นที่ตำบลพระบาท ต้อง

^๘ ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย, ตำบลพระบาท อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล: <http://lampang.kapook.com>. สืบค้นเมื่อ [๑๘ พ.ค. ๒๕๖๕].

ร่วมกันหามาตรการป้องกันภัยที่อาจเกิดขึ้นกับชีวิตของบุคคลและทรัพย์สินในชุมชนและวัด จากพวกพาลชนเหล่านั้น

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงตัดสินใจศึกษาวิจัย เรื่อง “รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา” ทั้งนี้ เพื่อต้องการศึกษาปัญหาและแนวทางการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทและวิเคราะห์การสร้างธรรมนุญชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา จากนั้น นำผลการศึกษาวิเคราะห์มาสังเคราะห์และนำเสนอเป็นรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา โดยคาดหวังว่า ผลการวิจัยนี้ จะเป็นรูปแบบธรรมนุญชุมชนตำบลพระบาท และเป็นกรอบแนวคิดของชุมชนใกล้เคียง ในการสร้างรูปแบบธรรมนุญชุมชนของตน ให้มีมาตรฐานในการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนของตน ต่อไป

๑.๒ วัดอุปประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาปัญหาและการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาการสร้างธรรมนุญชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา

๑.๓ คำถามการวิจัย

๑.๓.๑ ปัญหาและการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท มีสภาพเป็นอย่างไรบ้าง

๑.๓.๒ การสร้างธรรมนุญชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา เป็นอย่างไร

๑.๓.๓ รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเอกสาร

๑) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัย การปลูกจิตสำนึก การตระหนักรู้ การมีจิตสาธารณะ การมีส่วนร่วมของประชาชน จากเอกสาร วารสาร สื่อออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒) ศึกษาหลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้เป็นฐานของการสร้างธรรมณูชุมชน เสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน ในตำบลพระบาท จากพระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙ และตำราวิชาการทางพระพุทธศาสนา

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาปัญหาและการจัดการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน ในตำบลพระบาท ศึกษาการสร้างธรรมณูชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนาจากข้อมูลที่ได้ศึกษาปัญหาและการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน แล้วนำข้อมูลการสร้างธรรมณูชุมชนดังกล่าวมาวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน ในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

๑) กลุ่มตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ หัวหน้าหรือผู้นำครอบครัวในเขตตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน ๒๖๖ คน จากประชากรที่เป็นหัวหน้าหรือผู้นำครอบครัวทั้งหมด ๖,๒๒๒ คน

๒) กลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ พระสังฆาธิการ และประธานชุมชน ในตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน ๑๒ รูป/คน

๓) กลุ่มผู้ร่วมประชุมเสวนา ได้แก่ พระภิกษุ และคฤหัสถ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน ๑๔ รูป/คน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

๑) พื้นที่แจกแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ได้แก่ พื้นที่ตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

๒) พื้นที่จัดเวทีเสวนา ได้แก่ โรงเรียนผู้สูงอายุของเทศบาลนครเขลางค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

๑.๕ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หมายถึง เหตุการณ์ที่จะก่อให้เกิดอันตราย ความเสียหาย ความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจากการกระทำผิดกฎหมายของพวกคนพาล ทุจริตชน จำนวน ๗ ด้าน คือ

๑) ด้านการประทุษร้ายร่างกาย	๕) ด้านการเที่ยวกลางคืน
๒) ด้านการโจรกรรม	๖) ด้านการติดยาเสพติด
๓) ด้านผิดการจราจรบนท้องถนน	๗) ด้านการติดสุรา
๔) ด้านการพนัน	

การสร้างธรรมนุญชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนา หมายถึง การสร้างกฎหมายท้องถิ่น ข้อบัญญัติท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับหลักฆราวาสธรรม ๔ ในพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างสวัสดิภาพความปลอดภัยในวัดและชุมชน

รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนา หมายถึง วิธีการการลดความเสี่ยงภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน กล่าวคือ การส่งเสริมการรับรู้การป้องกันความเสี่ยงภัย ในชีวิตและทรัพย์สินให้กับภิกษุ และคฤหัสถ์ที่พักอาศัยอยู่ในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการรับรู้ และการให้ชุมชนเห็นคุณค่าของ การป้องกันความเสี่ยงภัยในชีวิตและทรัพย์สินระดับชุมชน โดยการนำหลักหลักพุทธธรรมมาเป็นฐานของการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน เป็นต้นว่า

- ๑) ปัจจัยให้เกิดสัมมาทิฐิ คือ ปรีโฆสสะ และโยนิโสมนสิการ
- ๒) วุฑฒิธรรม ๔ คือ (๑) คนหาคนดี (๒) รับฟังคำแนะนำด้วยดี (๓) วิเคราะห์หรือพิจารณาสิ่งที่ได้รับฟัง (๔) นำคำแนะนำที่พิจารณาดีแล้วมาปฏิบัติ
- ๓) ฆราวาสธรรม ๔ คือ (๑) ความจริงใจ (๒) ความอดกลั้น (๓) ความอดทน และ ๔ ความเสียสละ
- ๔) อริยสัจ ๔ คือ (๑) ทุกข์: รู้ปัญหา (๒) สมุทัย: รู้จัดเหตุของปัญหา (๓) นิโรธ: รู้จุดจบของปัญหา และ (๔) มรรค: รู้หนทางแก้ไขปัญหา

๑.๖ ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

๑.๖.๑ ได้ทราบปัญหาและการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบล พระบาท

๑.๖.๒ ได้ทราบขั้นตอนการสร้างธรรมนุญชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบล พระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา

๑.๖.๓ ได้นำเสนอรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา

๑.๖.๔ ได้นำผลการวิจัยไปเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ และตีพิมพ์ลงในวารสาร และได้
นำไปเผยแพร่ให้ความรู้แก่ พระภิกษุ สามเณร และประชาชนในพื้นที่ตำบลพระบาท

บทที่ ๒

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัด และชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีหัวข้อและรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการด้านความปลอดภัย
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุ
- ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- ๒.๔ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความตระหนัก
- ๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับจิตสาธารณะ
- ๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้
- ๒.๗ แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ
- ๒.๘ หลักธรรมสำหรับเป็นฐานของการจัดการความปลอดภัย
- ๒.๙ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๑๐ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการด้านความปลอดภัย

๒.๑.๑ ความหมายของความปลอดภัย

ความปลอดภัย เป็นการดำรงชีวิตอยู่อย่างสุขกาย สุขใจ ไม่เสี่ยงภัย มีความมั่นใจในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ และมีการ เตรียมป้องกันภัยไว้ล่วงหน้าอย่างถูกต้อง เหมาะสมและสม่าเสมอ

วีระพงษ์ เณิมจิระรัตน์^๑ ให้ความหมายว่า ความปลอดภัย หมายถึง การปราศจากภัย และอันตรายที่มีโอกาสเกิดขึ้น

^๑ วีระพงษ์ เณิมจิระรัตน์, คุณภาพในงานบริการ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ประชาชน ๒๕๔๒), หน้า ๑๙..

พัชรา กาญจนารัญญ์^๒ ความปลอดภัย หมายถึง สถานะการปราศจากภัยหรือการพ่นภัย รวมถึงการปราศจากอันตราย (danger) การบาดเจ็บ (injury) การเสี่ยงภัย (risk) หรือการสูญเสีย (loss) และ ความปลอดภัยในการทำงานนั้น เป็นการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย โดยปราศจากเหตุการณ์ที่ทำให้ บาดเจ็บ เจ็บป่วย เสียชีวิต หรือความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นกับบุคคล หรือทรัพย์สิน

วิจิตรา วิเชียรชม^๓ ความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง การกระทำหรือสภาพการทำงาน ซึ่งปลอดภัยจากเหตุอันจะทำให้เกิดการประสบอันตราย การเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากการทำงานต่อ ผู้ปฏิบัติงาน หรือความเดือดร้อนเนื่องจากการทำงานหรือเกี่ยวกับงาน

วิฑูรย์ สิมะโชคดี และวีระพงษ์ เณลิมจิระรัตน์^๔ กล่าวว่า ความปลอดภัย หมายถึง การปราศจากภัย ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นไปได้ที่จะขจัดภัยทุกชนิดให้หมดไปโดยสิ้นเชิง ความปลอดภัยจึงให้รวมถึงการ ปราศจากอันตรายที่มีโอกาสจะเกิดขึ้นด้วย

สุรพล พยอมแย้ม^๕ ได้กล่าวว่า ความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง การที่ ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้โดยไม่มีอุปสรรคใด ๆ ขัดขวาง ซึ่งอุปสรรคนั้นอาจแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ อุปสรรคที่ทราบและคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าตามข้อมูลที่มีอยู่ และอุปสรรคที่ไม่คาดคิดและมิได้ควบคุมไว้ก่อน อุปสรรคประเภทหลังนี้เรียกรวม ๆ กันว่า “อุบัติเหตุ

สรุปความได้ว่า ความปลอดภัย หมายถึง การดำรงชีวิตอยู่อย่างสุขกาย สุขใจ ปราศจากภัยอันตราย หรือปราศจากการบาดเจ็บ หรือตาย ทรัพย์สินเสียหาย หรือทำให้เสียเวลาที่มีค่าไป

๒.๑.๒ หลักการจัดการด้านความปลอดภัย

ความปลอดภัยเป็นกิจกรรมที่ต้องให้ความสำคัญมากที่สุด เพราะหากมีการทำใด ๆ ที่มีอันตรายมากจะมีผลต่อการดำเนินกิจกรรมอื่นตามมา

บรรยงค์ ไตจินดา^๖ ได้กล่าวถึงหลักการจัดการความปลอดภัยในการทำงาน ดังต่อไปนี้

^๒ พัชรา กาญจนารัญญ์, อาชีวนามัย, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔), หน้า ๔๖.

^๓ วิจิตรา วิเชียรชม, รวมกฎหมายแรงงาน, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๑๘๙.

^๔ วิฑูรย์ สิมะโชคดี และวีระพงษ์ เณลิมจิระรัตน์, วิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัยในโรงงาน, (กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น, ๒๕๔๖), หน้า ๑๙.

^๕ สุรพล พยอมแย้ม, จิตวิทยาอุตสาหกรรม, (กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๑), หน้า ๒๘๖.

^๖ บรรยงค์ ไตจินดา, การบริหารงานบุคคล Personnel management, (กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น, ๒๕๔๓).

๑) การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการปฏิบัติงาน การจัดบริเวณที่ทำงานให้ปลอดภัยเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ควรมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอให้อยู่ในสภาพที่ดีพร้อมใช้งานได้อย่างปลอดภัยและหาวิธีการทำงานที่ปลอดภัยให้แก่บุคลากร

๒) คณะกรรมการ มีหน้าที่ดำเนินงานเกี่ยวกับความปลอดภัย โดยจัดประชุมปรึกษาเพื่อจัดทำ โครงการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัย ประมวลข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันรักษา ความปลอดภัยดำเนินการแก้ไขหากมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น ทำการตรวจสอบและรายงานผลให้ผู้บริหารทราบ

(๓) ผู้ตรวจสอบความปลอดภัย ทำหน้าที่ในด้านการรายงานต่อผู้บริหารถึงความบกพร่องของ อุปกรณ์ที่ตรวจสอบเพื่อหาทางป้องกันมีการบันทึกและรายงานทุกสัปดาห์ เป็นผู้ร่วมแก้ไขและตรวจสอบรวมทั้ง วิเคราะห์หาข้อมูลสรุป เก็บสถิติและข้ออ้างอิงต่าง ๆ หากมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น รวมทั้งเป็นผู้ประสานงานในกิจการที่ เกี่ยวกับความปลอดภัย และการป้องกันอุบัติเหตุ

(๔) หัวหน้างาน มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อสภาพแวดล้อม จะต้องทำการบันทึกงานการวิเคราะห์ อุบัติเหตุ ปัญหาสุขภาพอันเนื่องมาจากสารพิษ ฝุ่นละออง และบันทึกเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบ สภาพของอุปกรณ์ต่าง ๆ ป้องกันและแก้ไขสิ่งที่จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุ สุขภาพของบุคลากร ติดตามสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติงาน เพื่อความเหมาะสมในการป้องกันด้านสุขภาพและอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น

(๕) ผู้ปฏิบัติงาน มีหน้าที่โดยตรงที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำของผู้บังคับบัญชา หากผู้ปฏิบัติงาน พบว่า เกิดความไม่ปลอดภัยขึ้นในหน่วยงานควรรีบแจ้งต่อหัวหน้าหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อหาทางแก้ไขป้องกัน

สมบูรณ ขจรเดชะศักดิ์^๗ กล่าวถึง การจัดการด้านความปลอดภัยของการทำงานในโรงงาน มีขอบเขตเกี่ยวกับการจัดองค์การ ลักษณะของหน่วยงานและลักษณะงาน หลักการจัดการความปลอดภัยของการทำงานมีองค์ประกอบสำคัญ ต่อไปนี้

๑) นโยบาย ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบายที่มีความชัดเจน ไม่กว้างเกินไป ต้องครอบคลุมถึง ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ เป็นรูปธรรม สามารถปฏิบัติได้ เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร และประชาสัมพันธ์ให้ทุก หน่วยงานได้รู้

๒) การจัดองค์กร การจัดองค์กรด้านความปลอดภัยขึ้นอยู่กับลักษณะของธุรกิจ เช่น ขนาดจำนวน พนักงาน ลักษณะงาน ผู้ที่รับผิดชอบงานด้านความปลอดภัยอาจจะมีจำนวนมากหรือน้อยต้องแบ่งหน้าที่ให้ ครบถ้วน

๓) บุคลากร ผู้ที่ทำหน้าที่ด้านความปลอดภัยนี้ ต้องมีคุณสมบัติเหมาะสมสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยของการทำงานในโรงงานดี สามารถดูแลให้มีความปลอดภัยได้

^๗ สมบูรณ ขจรเดชะศักดิ์, การบริหารการผลิต, (เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ๒๕๔๙).

๔) การจัดการเกี่ยวกับอุปกรณ์ป้องกันอันตราย เรื่องนี้มีความสำคัญ ผู้รับผิดชอบ ต้องมีการบริหารจัดการ ที่ดี เช่น เลือกอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับสภาพงาน วิธีใช้ที่ถูกต้อง การตรวจสอบ การบำรุงรักษา รวมทั้งการ เบิกจ่าย เป็นต้น ถ้าการจัดการบริหารอุปกรณ์ป้องกันอันตราย ไม่ดี ทำให้เกิดอันตรายแทนที่จะมีความปลอดภัย

๕) การฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงาน การให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยแก่ผู้ปฏิบัติงาน ด้วยการฝึกอบรมมีความจำเป็น เพื่อเพิ่มทักษะด้านความรู้ ความชำนาญ และประสิทธิภาพด้านความปลอดภัย ผู้รับผิดชอบพิจารณาให้การ อบรมอย่างเหมาะสมแก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงเป้าหมาย ของธุรกิจด้วย

สรุปความได้ว่า หลักการจัดการด้านความปลอดภัย ควรมีการจัดบริเวณที่ทำงานให้ปลอดภัย การให้การศึกษาและฝึกอบรมกับบุคลากรในด้านความปลอดภัย ควรจัดให้มีผู้ดูแลความปลอดภัย ความสะอาดของสถานที่ทำงาน บุคลากรผู้ที่ทำหน้าที่ด้านความปลอดภัยนี้ ต้องมีคุณสมบัติเหมาะสมสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ควรเลือกอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับสภาพงาน และรู้จักวิธีใช้ที่ถูกต้อง ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยแก่ผู้ปฏิบัติงาน

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุ

๒.๒.๑ ความหมายของอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุ เป็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คิดไว้ก่อน เมื่อเกิดขึ้นแล้ว ส่งผลให้เกิด การ บาดเจ็บ ทูพพลภาพหรือเสียชีวิต และยังส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน

วิฑูรย์ สิมะโชคดี^๔ กล่าวว่า อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่ เกิดขึ้น โดยมีได้วางแผนล่วงหน้า ซึ่งก่อให้เกิดความบาดเจ็บ พิการ ตาย หรือทำให้ทรัพย์สินเสียหาย และยังหมายความครอบคลุมถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว มีผลกระทบกระเทือนต่อกระบวนการปกติ ทำให้ เกิดการล่าช้า หยุดชะงัก หรือเสียเวลาแม้จะไม่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บ พิการก็ตาม

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการด้านความปลอดภัย

เกียรติศักดิ์ บัตรสูงเนิน^๕กล่าวว่า อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการทำงาน ไม่ได้คาดคิด ไม่ได้ตั้งใจ หรือไม่ได้วางแผนล่วงหน้ามาก่อน พอเกิดแล้วส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน กระบวนการผลิตทรัพยากรต่าง ๆ รวมทั้งภาพลักษณ์ ชื่อเสียงขององค์กร

^๔ วิฑูรย์ สิมะโชคดี, จิตวิทยาองค์การอุตสาหกรรม การพัฒนาองค์กรและนวัตกรรมการ, (กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี, ๒๕๓๗), หน้า ๑๙.

^๕ เกียรติ ศักดิ์ บัตรสูงเนิน, อาชีวอนามัยและความปลอดภัยพื้นฐาน, (นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ๒๕๕๗), หน้า ๑๓๖.

เอมอัชมา (รัตนริมจง) วัฒนบูรานนท์^{๑๐} กล่าวว่า อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์หรืออันตรายที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดคิด หรือตั้งใจมาก่อน ซึ่งมีผลให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ อันตราย ตาย หรือสูญเสียทรัพย์สิน

อนุศักดิ์ ฉิ้นไพศาล^{๑๑} กล่าวว่า อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่ได้วางแผน ไม่ได้ตั้งใจ หรือขาดการพิจารณา ส่งผลให้เกิดการ บาดเจ็บ ทุพพลภาพหรือเสียชีวิต และยังส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินโรงงาน วัสดุ สิ่งแวดล้อม หรือสูญเสียโอกาสทางธุรกิจ

สรุปความได้ว่า อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์หรืออันตรายที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดคิด หรือตั้งใจมาก่อน ซึ่งมีผลให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ อันตราย ตาย หรือสูญเสียทรัพย์สิน รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว มีผลกระทบกระเทือนต่อกระบวนการปกติ ทำให้เกิดการล่าช้าหรือหยุดชะงัก

๒.๒.๒ สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ

วิจิตร บุญยะโทตระ^{๑๒} ได้แบ่งสาเหตุที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ ๒ ประเภท คือ

๑. สาเหตุเกิดจากคน การเกิดอุบัติเหตุ มักเกิดจากความผิดพลาดหรือบกพร่องของคน ซึ่งมีปัจจัยหลายประการ คือ

๑) บุคลิกภาพ มีอยู่ ๒ ประเภท ประเภทแรกเรียกว่าบุคลิกภาพทางบวกได้แก่บุคคลที่ชอบทำในสิ่งที่ถูกต้อง และเป็นที่ยอมรับของสังคมอยู่เสมอ บุคคลประเภทนี้มักจะไม่มีเกิดอุบัติเหตุ ในทางตรงกันข้าม คนบางประเภทชอบทำในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับพวกแรก ได้แก่ บุคคลที่มีภาพทางลบ

๒) ความจำกัดทางร่างกาย อุบัติเหตุจำนวนมากเกิด เพราะคนบางคนพยายามทำเกินขีดความสามารถของตนเอง อาจเนื่องจากสุขภาพของตนเอง เช่น คนพิการมีความต้องการขับรถ

๓) นิสัย ผู้ที่มีนิสัยเหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ และเลือกที่จะทำในสิ่งที่เหมาะสมกับตนเองจะไม่เกิดอุบัติเหตุ ถึงเกิดก็มีอัตราส่วนที่น้อยมาก หรือบางคนจำเป็นต้องปรับนิสัยของตนเองให้เข้ากับกิจกรรมที่ตนเองถนัด จึงสามารถทำกิจกรรมนั้นได้อย่างปลอดภัย แต่บางคนมีนิสัยชอบที่จะเสี่ยง

๔) ความรู้ การป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ เรื่องที่ตนจะทำเป็นอย่างดี การมีความรู้จะทำให้หลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุได้

^{๑๐} เอมอัชมา (รัตนริมจง) วัฒนบูรานนท์, ความปลอดภัย, (กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๓.

^{๑๑} อนุศักดิ์ ฉิ้นไพศาล, อาชีวอนามัยและความปลอดภัย, (กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น ๒๕๕๖), หน้า ๑๙.

^{๑๒} วิจิตร บุญยะโทตระ, อุบัติภัย, พิมพ์ครั้งที่ ๔. (กรุงเทพมหานคร : รุ่งศิลป์การพิมพ์, ๒๕๓๖) ๓๕๙-๓๖๐.

๒. สาเหตุจากสภาวะแวดล้อม อุบัติเหตุจะเกิดขึ้นได้จากสภาวะแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม ประมาณ ๑๕-๒๐ ของจำนวนอุบัติเหตุทั้งหมด ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ได้แก่

๑) เครื่องมือหรือเครื่องจักร เช่น รถยนต์ที่ไม่มีอุปกรณ์ความปลอดภัย ก็อาจทำให้คนขับและผู้โดยสารได้รับบาดเจ็บได้คนขับรถจักรยานยนต์ที่ไม่ได้สวมหมวกนิรภัยอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บของสมองได้

๒) สภาวะต่าง ๆ ที่เป็นการปรับปรุงด้านวิศวกรรมก่อสร้าง จะเพิ่มความปลอดภัยให้แก่ผู้ใช้รถใช้ถนน เช่น บริเวณทางโค้ง สี่แยก สามแยก ความสูงต่ำของพื้นถนน สภาวะอากาศที่ไม่ดีจะส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุสูงตามไปด้วย ภาคเหนือ ฤดูหนาวจะมีหมอกเยอะอาจมองไม่เห็นถนนได้ ในระยะใกล้ ฤดูร้อนอาจมีไฟป่าหรือ ไฟจากมนุษย์เป็นผู้กระทำเป็นเหตุให้ผู้ขับขี่ยานยนต์ ไม่สามารถมองเห็นถนนได้ดีเท่าที่ควร ภาคใต้ มีฝนตกตลอดทั้งปี ทำให้ทัศนวิสัยในการมองเห็นถนนในระหว่างขับขี่ยานยนต์เป็นไปด้วยความลำบาก

สรุปความได้ว่า สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ มักเกิดจากบุคคลที่ชอบทำในสิ่งที่ถูกต้องพยายามทำในสิ่งเกินขีดความสามารถของตนเอง มีนิสัยชอบที่จะเสี่ยง ขาดความรู้ในเรื่องที่ตนทำ และการเดินทางโดยไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร

๒.๒.๓ พฤติกรรมป้องกันอุบัติเหตุ

ราชบัณฑิตยสถาน^{๑๓} ได้ให้ความหมายของคำว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำ หรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิด และความรู้สึกเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า

ประภาเพ็ญ สุวรรณ^{๑๔} กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำ ทั้งที่สังเกตเห็นได้และไม่ได้ เช่น การเดิน การพูด ความรู้สึก เป็นต้น

ชัยพร วิชชาวุธ^{๑๕} กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำของมนุษย์ ไม่ว่าจะการกระทำนั้น ผู้กระทำจะทำได้โดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และไม่ว่าคนอื่นจะสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม การพูด การเดิน การกะพริบตา การได้ยิน การเข้าใจ การรู้สึก โกรธการคิด เป็นต้น ต่างเป็น พฤติกรรม

สิทธิโชค วรรณสันติกุล^{๑๖} กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง ปฏิบัติการทุกชนิดที่มนุษย์แสดงออกมามีภายนอก โดยพฤติกรรมภายในอาจเป็นได้ทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมและ นามธรรม เช่น ปฏิบัติการของอวัยวะภายในร่างกาย ความรู้สึก ทัศนคติ ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้

^{๑๓} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร: นานบีบุพับลิเคชันส์, ๒๕๔๖), หน้า ๗๖๘.

^{๑๔} ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ทัศนคติการวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย, พิมพ์ครั้งที่ ๒ (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๖), หน้า ๓๕.

^{๑๕} ชัยพร วิชชาวุธ, การวิจัยเชิงจิตวิทยา, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๓), หน้า ๖-๘.

^{๑๖} สิทธิโชค วรรณสันติกุล, จิตวิทยาการจัดการองค์การ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: บุ๊คแบงค์ ๒๕๒๙), หน้า ๙-๑๑.

ชัดเจน ส่วนพฤติกรรมภายนอกเป็นปฏิกริยาที่คนเราแสดงออกตลอดเวลาของการดำรงชีวิต เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้ผู้อื่นสามารถมองเห็นได้ทั้งจากวาจาและการกระทำ

วไลพร ภิญโญ^{๑๗} กล่าวว่า พฤติกรรมความปลอดภัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ความปลอดภัยในการทำงาน รวมถึงการกระทำอื่น ๆ ที่สนับสนุนให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน เช่นการแต่งกายให้เหมาะสมกับการทำงาน ไม่ทำงานนอกเหนือจากหน้าที่รับผิดชอบ การไม่ใช้เครื่องมือผิดประเภท การใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลทุกครั้งเมื่อปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยง รวมถึงการแนะนำเพื่อนร่วมงานที่ทำงานอย่างไม่ปลอดภัยให้ปฏิบัติงานอย่างถูกต้องปลอดภัย

ธวัชชัย ศรีพรงาม^{๑๘} กล่าวว่า พฤติกรรมการทำงานอย่างปลอดภัยส่วนบุคคล หมายถึง การทำงานของพนักงานด้วยความไม่ประมาท ปฏิบัติตามนโยบายความปลอดภัยของโรงงาน เพื่อไม่ให้เกิดการบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุทั้งต่อตนเองและผู้อื่นรวมทั้งการมีสุขภาพสมบูรณ์ไม่เป็นโรคที่เกิดจากการทำงาน

Harris and Guten^{๑๙} ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการป้องกัน (Protective Behavior) ไว้ว่า หมายถึงการกระทำ ของบุคคลที่ทำเป็นปกติอย่างสม่ำเสมอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องส่งเสริมหรือคงไว้ซึ่งภาวะ สุขภาพที่ดี

นลินี ประทับศร^{๒๐} กล่าวว่า พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานเป็นการปฏิบัติงานที่อยู่ในสภาวะการณ์ที่มีการป้องกันอันตรายจากการทำงาน การป้องกันการเกิดอุบัติเหตุการบาดเจ็บพิการ ตาย ที่เกิดจากการทำงาน หรือทำให้ ทรัพย์สินเสียหาย

^{๑๗} วไลพร ภิญโญ, อ้างถึงใน เมธัส ไชยศิลป์, “การศึกษาทัศนคติต่อกิจกรรมสร้างพฤติกรรมความปลอดภัย ที่มีผลต่อระดับพฤติกรรมความปลอดภัยที่คาดหวัง กรณีศึกษากลุ่มบริษัท ปตท. เคมิคอล จำกัด (มหาชน)”, สารนิพนธ์การพัฒนารัพยากรมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๓), หน้า ๗..

^{๑๘} ธวัชชัย ศรีพรงาม, อ้างถึงใน เมธัส ไชยศิลป์, “การศึกษาทัศนคติต่อกิจกรรมสร้างพฤติกรรมความปลอดภัย ที่มีผลต่อระดับพฤติกรรมความปลอดภัยที่คาดหวังกรณีศึกษากลุ่มบริษัท ปตท. เคมิคอล จำกัด (มหาชน)”, สารนิพนธ์การพัฒนารัพยากรมนุษย์ (กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ๒๕๕๓), หน้า ๗.

^{๑๙} Harris, D.M. ; & Guten, S., Health Promotion behavior : An exploratory Study, **Journal of Health and Social Behavior**, ๒๐, (March ๑๙๗๙): ๑๗-๒๙.

^{๒๐} นลินี ประทับศร, ภาวะผู้นำความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานและ พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของหัวหน้างานระดับต้นในโรงงานอุตสาหกรรมประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต**, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, คณะวิทยาศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า๕๔.

เศรษฐา ตันติเตชามงคล^{๒๑} กล่าวว่า พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานเป็นการทำงานที่เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายไม่อยู่ในสภาพที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ รวมถึงการปฏิบัติตามกฎความปลอดภัยและการกระทำอื่น ๆ อันจะก่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงาน

สรุปความได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำ ทั้งที่สังเกตเห็นได้และไม่ได้ และพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุเป็นการปฏิบัติงานที่อยู่ในสภาวะการณ์ที่มีการป้องกันอันตรายในสิ่งที่ทำอยู่

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

๒.๓.๑ ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือได้ว่าเป็นขั้นตอน และกระบวนการที่สำคัญที่ส่งผลให้การดำเนินโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม และได้รับการยอมรับจากประชาชน รวมถึง ประชาชนมีความสำนึกร่วมในการเป็นเจ้าของโครงการด้วย ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ เข้ามาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ร่วมกันพัฒนานั้น ได้มีนักวิชาการให้นิยามความหมายของการมีส่วนร่วมเป็นจำนวนมาก ดังนี้

ถวิลวดี บุรีกุล^{๒๒} กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่ประชาชนมีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมถึงการนำความคิดเห็นไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและตัดสินใจของภาครัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการสื่อสารสองทาง คือ อย่างเป็นทางการ และไม่ใช่องทางการ ซึ่งประกอบด้วย การแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม ทั้งนี้ เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ การลดค่าใช้จ่าย และการสูญเสียเวลา เป็นการสร้างฉันทามติและทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติอีก ทั้งหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าในกรณีที่ย่ำแย่ที่สุด ช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือ และความชอบธรรม และช่วยให้ทราบความห่วงกังวลของประชาชน และค่านิยมของสาธารณชน รวมทั้งเป็นการพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน

^{๒๑} เศรษฐา ตันติเตชามงคล, “ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง การสนับสนุนทางองค์การ และพฤติกรรมการความปลอดภัยของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตผลิตภัณฑ์เมลานีนและพลาสติกแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ”, *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม (คณะวิทยาศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๖)*, หน้า ๒๙.

^{๒๒} ถวิล วดีบุรีกุล, *การมีส่วนร่วม แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ*, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘), หน้า ๕.

ยุพาพร รูปงาม^{๒๓} กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ กระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน พัฒนาร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของบุคคล แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามการ ปฏิบัติงานขององค์การและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์^{๒๔} กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

ปกรณ์ ปริยากร^{๒๕} กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชน คือ การที่ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมมีผลประโยชน์ ซึ่งกระทำได้ ๔ ลักษณะ คือ

- ๑) เป็นผู้มามีบทบาทสำคัญในการกำหนดว่าจะไร คือ ความจำเป็นพื้นฐานของชุมชน
- ๒) เป็นผู้ระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน
- ๓) เป็นผู้มามีบทบาทในการปรับปรุงวิธีการกระจายสินค้าและบริการให้สมบูรณ์ขึ้น
- ๔) เป็นผู้ได้รับความพึงพอใจและเกิดแรงจูงใจที่จะสร้างกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในแง่ที่ว่า ประชาชนทุกคนต่างมีจิตปรารถนาและเกิดความรู้สึกร่วมกันอย่างลึกซึ้งในการที่ได้เข้าไปมีบทบาทในการตัดสินใจและร่วมปฏิบัติงานที่เกื้อหนุนต่อการตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของตน

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา^{๒๖} การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชน คือ การที่ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมมีผลประโยชน์ ซึ่งกระทำได้ ๔ ลักษณะ คือ

- ๑) เป็นผู้มามีบทบาทสำคัญในการกำหนดว่าจะไร คือ ความจำเป็นพื้นฐานของชุมชน
- ๒) เป็นผู้ระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน
- ๓) เป็นผู้มามีบทบาทในการปรับปรุงวิธีการกระจายสินค้าและบริการให้สมบูรณ์ขึ้น
- ๔) เป็นผู้ได้รับความพึงพอใจและเกิดแรงจูงใจที่จะสร้างกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วม คือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ หรือเข้าร่วมการ

^{๒๓} ยุพาพร รูปงาม, การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนังงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการ, กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๖.

^{๒๔} นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗), หน้า ๑๘๓.

^{๒๕} ปกรณ์ ปริยากร, ทฤษฎีและกลยุทธ์เกี่ยวกับการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร :คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๐), หน้า ๒๑๐.

^{๒๖} นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง, (กรุงเทพมหานคร: ๕๕๘ Print, ๒๕๔๖), หน้า ๔.

ตัดสินใจหรือเคยมาเข้าร่วมด้วยเล็กน้อย ได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผิน แต่เข้าร่วมด้วย อย่างแท้จริงยิ่งขึ้น และการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรก จนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

ชิต นิลพานิช และกุลธณ ธนาพงศธร^{๒๗} กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชน คือ การที่ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมมีผลประโยชน์ ซึ่งกระทำได้ ๔ ลักษณะ คือ

- ๑) เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดว่าจะอะไร คือ ความจำเป็นพื้นฐานของชุมชน
- ๒) เป็นผู้ระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน
- ๓) เป็นผู้ที่มีบทบาทในการปรับปรุงวิธีการกระจายสินค้าและบริการให้สมบูรณ์ขึ้น
- ๔) เป็นผู้ได้รับความพึงพอใจและเกิดแรงจูงใจที่จะสร้างกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชน คือ การที่ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมมีผลประโยชน์ ซึ่งกระทำได้ ๔ ลักษณะ คือ

- ๑) เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดว่าจะอะไร คือ ความจำเป็นพื้นฐานของชุมชน
- ๒) เป็นผู้ระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน
- ๓) เป็นผู้ที่มีบทบาทในการปรับปรุงวิธีการกระจายสินค้าและบริการให้สมบูรณ์ขึ้น
- ๔) เป็นผู้ได้รับความพึงพอใจและเกิดแรงจูงใจที่จะสร้างกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท หมายถึง การที่ประชาชนทั้งในเมืองและชนบทได้เข้ามีส่วนร่วมหรือเข้ามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาชนบทขั้นตอนได้ ขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอนแล้วแต่เหตุการณ์จะเอื้ออำนวย

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน^{๒๘} กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอนของโครงการ หรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมเข้าร่วมจะเป็น เครื่องประกันว่าสิ่งที่ผู้มีส่วนได้เสียต้องการที่สุดนั้น จักได้รับการตอบสนองและทำให้มีความเป็นไปได้มากขึ้นว่าสิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับความต้องการที่แท้จริงและมั่นใจมากขึ้นว่า ผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอภาคกัน

^{๒๗} ชิต นิลพานิช และกุลธณ ธนาพงศธร, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท, เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน, พิมพ์ครั้งที่ ๓, หน่วยที่ ๘, (นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, ๒๕๓๒), หน้า ๓๕๐.

^{๒๘} วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, การพัฒนาชนบทไทย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๑), หน้า ๑๐.

องค์การสหประชาชาติ^{๒๙} ได้รวบรวมรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง เป็นไปโดยการอาสาสมัครหรือการรวมตัวกันขึ้นเอง เพื่อแก้ไขปัญหาในกลุ่มของตนเอง โดยไม่ต้องการความช่วยเหลือจากภายนอก โดยมีรูปแบบที่เป็นเป้าหมาย

๒) การมีส่วนร่วมแบบชักนำ เป็นการเข้าร่วมโดยต้องการความเห็นชอบหรือ การสนับสนุนจากรัฐบาล ซึ่งเป็นรูปแบบโดยทั่วไปในประเทศที่กำลังพัฒนา

๓) การมีส่วนร่วมแบบบังคับ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมภายใต้การดำเนินนโยบายของรัฐบาลภายใต้การดำเนินงานโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือการบังคับโดยตรง รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ผู้ดำเนินการได้รับผลทันทีแต่ไม่ได้รับผลระยะยาวและมีผลเสีย คือ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน

ถวิล วดีบุรีกุล^{๓๐} ได้สรุปรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ๓ ด้าน ดังนี้

๑) ต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน การให้ประชาชนเข้าร่วมใน กิจกรรมหนึ่ง ๆ จะต้องมีความชัดเจนและเป้าหมายที่ชัดเจนว่าเป็นไปเพื่ออะไร ผู้เข้าร่วมจะได้ ตัดสินใจถูกต้องว่าควรเข้าร่วมหรือไม่

๒) ต้องมีกิจกรรมเป้าหมาย การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมต้องระบุลักษณะของกิจกรรมว่ามีรูปแบบและลักษณะอย่างไร เพื่อที่ประชาชนจะได้ตัดสินใจว่าควรเข้าร่วมหรือไม่

๓) ต้องมีบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจะต้องระบุกลุ่มเป้าหมายอย่างไรก็ตามโดยทั่วไปกลุ่มบุคคลเป้าหมายมักถูกจำกัดโดยกิจกรรม และวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมอยู่แล้วโดยพื้นฐาน

สรุปความได้ว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมมีผลประโยชน์ ซึ่งกระทำได้ ๔ ลักษณะ คือ ๑) เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดว่าอะไรคือ ความจำเป็นพื้นฐานของชุมชน ๒) เป็นผู้ระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน ๓) เป็นผู้ที่มีบทบาทในการปรับปรุงวิธีการกระจายสินค้าและบริการให้สมบูรณ์ขึ้น และ ๔) เป็นผู้ได้รับความพึงพอใจและเกิดแรงจูงใจที่จะสร้างกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

^{๒๙} United Nation, อ้างถึงใน สิริพัฒน์ ลากิจิตร, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอ วารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (คณะรัฐศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕๐), หน้า ๓๑.

^{๓๐} อ้างแล้ว, ถวิลวดี บุรีกุล, การมีส่วนร่วม แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ, หน้า ๔.

๒.๓.๒ ลักษณะและขั้นตอนการมีส่วนร่วม

ลักษณะและขั้นตอนการมีส่วนร่วม จะเป็นการร่วมกันปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ร่วมควบคุม ติดตามประเมินผล และร่วมบำรุงรักษา โครงการและกิจกรรมที่ทำไว้ทั้งภาครัฐและเอกชนให้เกิดประโยชน์ต่อไป

โกวิทย์ พวงงาม^{๓๑)} ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนาว่า ควรจะมี ๔ ขั้นตอน คือ

๑) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือถ้าหากชาวบ้านยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์ เพราะชาวบ้านจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น

๒) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่จะ ช่วยให้ชาวบ้านรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน

๓) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม แม้ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวบ้านสามารถคิดต้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

๔) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงาน ขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวบ้านย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไป จึงอาจจะประสบความสำเร็จยากลำบาก

ธีระพงษ์แก้วหาวงษ์^{๓๒)} กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมกันเข้ามาแก้ไขปัญหาของชุมชน มีดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญ

๒) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

๓) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และ

๔) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

^{๓๑)} อ่างแล้ว, โกวิทย์ พวงงาม, การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน, (ม.ป.ท., ๒๕๔๕), หน้า ๘.

^{๓๒)} ธีระพงษ์แก้วหาวงษ์, กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ประชาคม ประชาสังคม, (ขอนแก่น: โครงการจัดตั้งมูลนิธิเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ชมรมนักวิชาการสาธารณสุขภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ, ๒๕๔๓), หน้า ๑๔๙.

ไพรัตน์ เตชะรินทร์^{๓๓} กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ ๗ ประการ คือ

- ๑) ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร
- ๒) ร่วมคิดหรือสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาขององค์กร หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร หรือสนองความต้องการขององค์กร
- ๓) ร่วมวางนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อจัดหรือแก้ไขและสนองความต้องการขององค์กร
- ๔) ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
- ๕) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- ๖) ร่วมการลงทุน โครงการของชุมชน ตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน
- ๗) ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ร่วมควบคุม ติดตามประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ทำไว้ทั้งภาครัฐและเอกชน ให้เกิดประโยชน์ได้ตลอดไป

อคิน ระพีพัฒน์^{๓๔} ได้แบ่งขั้นตอนในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาของชุมชนออกเป็น ๔ ขั้นตอน คือ

- ๑) การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
- ๒) การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา
- ๓) การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนา
- ๔) การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

สรุปความได้ว่า ลักษณะและขั้นตอนการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

๒.๓.๓ แนวทางการจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชน

ทางการจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งในด้านการแสดงความ คิดเห็นและการปฏิบัติการมีส่วนร่วมและช่วยสร้างพลังจิตให้

^{๓๓} ไพรัตน์ เตชะรินทร์, ทบทวนการพัฒนาชนบทไทย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ดีแอนด์เอส, ๒๕๒๕, หน้า ๗).

^{๓๔} อคิน ระพีพัฒน์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การศึกษา นโยบายสาธารณสุข, ๒๕๔๗), ๓๒๐.

ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ที่มี ประสิทธิภาพมากกว่าการยินยอมปฏิบัติตามคำสั่งการมีส่วนร่วมจะ ช่วยกระตุ้นให้บุคคลนั้นสนับสนุน เป้าหมายของกลุ่มตลอดจนวัตถุประสงค์รวมขององค์กร

สมลักษณ์ ไชยเสรีรัฐ^{๓๕}ได้แบ่งจัดการการแนวทางมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านประชาชน ด้านการมีส่วนร่วม และด้านภาครัฐโดยการมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ ประชาชนที่เป็นบุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทำประโยชน์ช่วยสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วม ดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดและยอมรับกันทุก ฝ่าย ต่อไปนี้

๑) การรับรู้ ต้องสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนและภาครัฐ การยอมรับ และตระหนักถึง การรับรู้ในสิทธิหน้าที่ การมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มทุกฝ่าย โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องสร้างสำนึกใหม่ ว่ากิจการที่ตนรับผิดชอบไม่ใช่รัฐกิจหรือกิจการของรัฐที่ตนเท่านั้นมีสิทธิตัดสินใจ แต่เป็นประชาชนที่ จะมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมกระทำ หรือตรวจสอบ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปรับทัศนคติให้ได้ก็จะต้อง เผชิญกับข้อขัดแย้งกับประชาชนที่ จะเกิดขึ้น ส่วนภาคประชาชน ควรจะตระหนักถึงการรับรู้และ ยอมรับในสิทธิและหน้าที่ ตลอดจนการมีส่วนร่วมนั้น ต้องเข้าใจว่าตนและผู้อื่นต่างก็มีสิทธิหน้าที่และ ส่วนร่วมเสมอ

๒) ทัศนคติ ต้องปรับทัศนคติและสร้างความเข้าใจของบุคลากรทั้งสองฝ่าย คือทั้ง ภาครัฐและภาคประชาชน ให้มีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาครัฐต้องส่งเสริมการมี ส่วนร่วมของประชาชนหลายด้าน เพื่อการได้ข้อมูลทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงและความคิดที่แตกต่างหลาย ด้าน ด้านเจ้าหน้าที่ภาครัฐผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต้องมีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการมีส่วนร่วม ที่มี การปรับปรุงบทบาทและค่านิยมและต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ต้องอดทนในการทำงานกับประชาชน เพราะต้องใช้ระยะเวลายาวนานอย่างต่อเนื่องในการมีส่วนร่วม และมีความจริงใจกับประชาชน และประชาชนเอง ก็ต้องทำความเข้าใจความสำคัญของการมีส่วนร่วม ด้วยเช่นกัน โดยมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ในกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี ระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชน และเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้น ส่งผลให้กิจกรรมการมี ส่วนร่วมบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อทั้งสองฝ่ายมีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการมีส่วนร่วม แล้ว ความร่วมมือระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐก็จะพัฒนาอย่างก้าวหน้าต่อไป

๓) การเป็นตัวแทน การคัดเลือกและการสรรหาตัวแทนจะต้องคำนึงถึงประชาชนทุก กลุ่ม ทุกฝ่าย เพื่อให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ที่หลากหลายทุกกลุ่มนั้นมีตัวแทนเข้าไปร่วมในการประสาน ผลประโยชน์ ให้เกิดความเป็นธรรม โดยคำนึงถึงคุณสมบัติของตัวแทนที่ต้องการด้วย โดยพิจารณา จากคุณสมบัติ เช่น ทักษะความสามารถที่เกื้อหนุนกัน ความสอดคล้องของเทคโนโลยี วัตถุประสงค์

^{๓๕} สมลักษณ์ ไชยเสรีรัฐ, “การพัฒนาารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนใน คณะกรรมการตรวจสอบ และติดตามการบริหารงานตำรวจสถานีตำรวจนครบาล”, รายงานการวิจัย, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนดุสิต, ๒๕๔๙), หน้า ๑๔๒.

ค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กร การตอบสนองซึ่งกันและกัน ความรับผิดชอบ ความมั่นคงด้านการเงิน ความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่น และกลุ่มที่เป็นตัวแทนต้องได้รับความน่าเชื่อถือจากกลุ่มหลายกลุ่ม หรือกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย และสมาชิกที่เป็นตัวแทนต้องมีความรู้สึกที่จะต้องอาศัยซึ่งกันและกันซึ่งเป็นที่ต้องตระหนักถึงอีกปัจจัยหนึ่งด้วยเช่นกัน

๔) ความเชื่อมั่นและไว้วางใจ การมีส่วนร่วมต้องสร้างให้สมาชิกมีความจริงใจและเข้าใจในการเข้าร่วม และผลตอบรับที่ตามมา คือไว้วางใจและความเชื่อมั่นในองค์กร โดยการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจกัน ต้องแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน กำหนดให้เป็นวัฒนธรรมและรูปธรรมขององค์กร ซึ่งการสร้างควมไว้วางใจกัน เชื่อถือ ศรัทธา เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมล้มเหลวหรือประสบความสำเร็จ การสร้างความเชื่อถือและไว้วางใจอาจทำได้จากการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร นำเสนอข้อมูลข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมา ในการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการติดต่อระหว่างสมาชิกอย่างสม่ำเสมอบ่อยครั้ง และทำอย่างตั้งใจทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการภายในองค์กร ซึ่งเป็นสิ่งที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นและความไว้วางใจของการร่วมมือซึ่งกันและกันเพื่อสร้างความสำเร็จ

๕) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สร้างกลไกเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ทำให้ข้อมูลข่าวสารทั้งด้านที่เป็นข้อเท็จจริงและด้านที่เป็นความคิด ความรู้สึก ความคาดหวัง ได้ถูกแสดงออกมาอย่างหลากหลายลุ่มลึกและสมบูรณ์ครบถ้วนมากขึ้น ซึ่งจะทำให้การวินิจฉัยปัญหาและการเสนอทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย และตรงกับความต้องการมากขึ้น ผลที่ตามมาคือทำให้การตัดสินใจในการกำหนดนโยบายและการวางแผนดำเนินไปได้อย่างรอบรู้ รอบคอบและรอบด้านยิ่งขึ้น โดยการที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นที่ต้องมีความรู้และมีข้อมูลข่าวสารเพียงพอในนโยบายที่ตนต้องการมีส่วนร่วม ข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ ส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นของหน่วยงานที่เป็น ผู้ริเริ่มนโยบายบางส่วนเกิดจากการศึกษาของนักวิชาการ และองค์กรพัฒนาเอกชน ดังนั้นประชาชนที่สนใจการมีส่วนร่วมกับนโยบายใดอาจไปขอความร่วมมือ และข้อมูลจากบุคคลและองค์กรเหล่านั้น

๖) ฉันทามติ การมีส่วนร่วมเป็นการสร้างฉันทามติโดยการให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้าร่วมในการหาวิธีแก้ไขปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อนร่วมกันหาทางออกสำหรับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในทางสันติเป็นที่ยอมรับหรือเป็นฉันทามติของประชาสังคม ซึ่งทุกคนยินยอมเห็นพ้องต้องกันในทุก ๆ ขั้นตอนของกระบวนการมีส่วนร่วม โดยเสาหลักของการมีส่วนร่วมที่ดีก็คือการที่ประชาชนสามารถที่จะร่วมมือกัน ลดความขัดแย้ง สร้างข้อตกลงที่มั่นคงยืนยาว การยอมรับระหว่างกลุ่ม และหาข้อสรุปร่วมกันได้ทุกฝ่าย แม้ว่าอาจจะมีความเห็นที่แตกต่างกันก็ตาม ก็ต้องสามารถจะปรับความเห็นที่ต่างกัน โดยการเจรจาหาข้อยุติที่ทุกฝ่ายยอมรับกันได้โดยสันติวิธี เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่เห็นพ้องหรือฉันทามติร่วมกันได้ทุกฝ่าย

๗) การมีปฏิสัมพันธ์ องค์กรกลางมีส่วนร่วมต้องสร้างให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันภายในองค์กร คือ จะต้องจัดกิจกรรมที่ทำให้มีการพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็นของกันและกัน เป็นการสื่อสารแบบสองทาง ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ซึ่งจะนำไปสู่การลดอคติที่มีต่อกันและเกิดความเข้าใจที่ดีขึ้นระหว่างผู้ที่เข้าร่วม สิ่งเหล่านี้จำเป็นว่าเป็นกลไกที่

จะช่วยป้องกันความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้น หรือกรณีที่มีความขัดแย้งเกิดขึ้นแล้วก็จะ เป็นกลไกที่ช่วยบรรเทาความขัดแย้งให้ลดระดับความรุนแรงลงได้ ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก็เพื่อที่จะให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและรับการสนับสนุนจากสาธารณชน ซึ่งเป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก็คือการให้ข้อมูลต่อสาธารณชน และให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่นำเสนอหรือนโยบายรัฐ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีสำหรับทุก ๆ คน

๘) ความประสงค์หรือความมุ่งหมาย ต้องกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการมีส่วนร่วมไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นไปเพื่อจุดประสงค์อะไร ผู้เข้าร่วมจะได้ตัดสินใจว่าสมควรจะเข้าร่วมหรือไม่ การมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้สมาชิกผู้เข้าร่วมได้เข้าใจตรงกันอย่างชัดเจนไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นความเข้มแข็งขององค์กรอย่างเป็นเอกภาพทางความคิดเห็น และเอกภาพในการดำเนินกิจกรรม นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมต้องระบุลักษณะของกิจกรรมว่าต้องมีกิจกรรมเป้าหมายในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มีลักษณะและรูปแบบอย่างไร เพื่อที่ประชาชนจะได้ตัดสินใจในการเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วม ต้องระบุว่าในกิจกรรมแต่ละอย่างมีกี่ขั้นตอน รวมทั้งขั้นตอนของกิจกรรมจะต้องให้ประชาชนสามารถเข้าร่วมในขั้นตอนไหนบ้าง

๙) การประเมินผล เนื่องจากการประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการมีส่วนร่วม ต้องมีระบบการประมวลผล และถือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารทรัพยากรบุคคลของผู้บริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด องค์กรที่มีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เป็นธรรม โปร่งใสและปราศจากทัศนคติส่วนตัวออกได้มากที่สุดถือว่าองค์กรนั้นใช้เครื่องมือนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร ย่อมส่งผลถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพขององค์กรได้เหมือนกัน ซึ่งผลของการประเมินผลก็จะกลายเป็นปัจจัยนำเข้าไปในกระบวนการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผน เพื่อนำปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลงาน จึงต้องเริ่มตั้งแต่การเข้าร่วมควบคุม ร่วมบำรุงรักษาโครงการร่วมติดตาม ร่วมประเมินผล และกิจกรรมที่จัดทำไว้ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

๑๐) ความโปร่งใส เนื่องจากการมีส่วนร่วมนั้นเป็นกระบวนการที่ทำให้ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบ การใช้ดุลยพินิจสำหรับการตัดสินใจของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ ซึ่งจะก่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินการปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรมีส่วนร่วมให้มีความโปร่งใส ลดการทุจริตและ ข้อผิดพลาดของนโยบาย แผน โครงการลงได้ ซึ่งความโปร่งใสเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในองค์กร ประกอบด้วยความไว้วางใจ การเปิดเผยข้อมูล การเข้าถึงข้อมูล และกระบวนการตรวจสอบ

๑๑) ความเป็นอิสระ องค์กรการมีส่วนร่วมจะต้องมีการยอมรับความคิดเห็นของกัน และการมีอิสระทางความคิด ความเป็นประชาธิปไตย โดยการให้เกียรติสมาชิกทุกคนในองค์กร การที่สมาชิกมีส่วนร่วม ในการเสนอความคิดเห็นและตัดสินใจ จะเป็นปัจจัยให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งเงื่อนไขและ หลักการที่สำคัญของการมีส่วนร่วม ประการหนึ่งคือ ความสมัครใจหรือความ

เป็นอิสระที่จะเข้าร่วม หรือไม่เข้าร่วม การบังคับไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของการคุกคาม การระดม และการว่าจ้าง ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม

๑๒) ก้าวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ ความคิดใหม่ที่ทำทลายอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น องค์การการมีส่วนร่วมต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐจะต้องเตรียมประชาชนให้มีความพร้อมและเห็นประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ร่วมด้วยการให้ความรู้เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนที่ก้าวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง โดย ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกจะเป็นตัวกำหนดที่สำคัญที่จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอในการสร้างความเข้าใจในบทบาทของการมีส่วนร่วมภาคประชาชน รวมทั้งมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจัยสำคัญที่จะบ่งบอกถึงความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วม ทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าการเปลี่ยนแปลงจะเป็นไปในทางก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและสังคม

๑๓) เครือข่าย การที่จะต้องมาทำความเข้าใจกัน ส่งเสริมให้มีการฝึกกำลังร่วมกันของทั้งภาครัฐ และภาคประชาชนในลักษณะเครือข่ายคือ มาฝึกกำลังกันเป็นหนึ่งเดียว ที่สำคัญต้องเป็นไปเพื่อสร้าง ผลประโยชน์ในเชิงการทำงานร่วมในรูปกิจกรรม โครงการ แผนงาน ที่จะต้องอาศัยความร่วมมือกัน ต้องฝึกกำลังขอความร่วมมือ หรือการทำกิจกรรมร่วมมือกัน ต้องอาศัยหลายองค์การซึ่งเครือข่าย ความร่วมมือกันของสมาชิก ผู้บริหาร และบุคคลในชุมชน เป็นหลักจากวิธีการคิด โดยเครือข่ายความร่วมมือนั้นจำเป็นต้องให้มีตัวแทนของประชาชนมาพบปะพูดคุย เพื่อก่อตัวและกล่าวถึงวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพราะฉะนั้น เครือข่ายการมีส่วนร่วมจึงเป็นกระบวนการเชื่อมโยงสมาชิกในกลุ่ม หรือเชื่อมโยงองค์การการมีส่วนร่วมกับสมาชิก ประชาชนและกลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ ในชุมชนเข้าด้วยกัน โดยมีรูปแบบการมีส่วนร่วม ความสัมพันธ์ในแนวราบขององค์การการมีส่วนร่วมกับชุมชนให้เป็นกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนประชาชน สามารถพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยอาศัยเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการทำงานของคนในชุมชนเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาส่วนรวมของคนและในชุมชน ซึ่งการดำเนินงานของเครือข่ายจะนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมที่ยั่งยืนต่อไป

สรุปความได้ว่า แนวทางการจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชน จะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมกระทำ หรือตรวจสอบ ภาครัฐและภาคประชาชน ต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้ทุกกลุ่มมีตัวแทนเข้าไปร่วมในการประสานผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ต้องสร้างให้สมาชิก มีไว้วางใจและความเชื่อมั่นในองค์กร ให้ได้รับความรู้และข้อมูลข่าวสารเพียงพอในการมีส่วนร่วม โดยทุกภาคส่วนต้องเข้าร่วมหาวิธีแก้ไขปัญหาส่วนรวมกันหาทางออก ในทางสันติเป็นที่ยอมรับ ให้สมาชิกผู้เข้าร่วมได้เข้าใจจุดมุ่งหมายที่ต้องการตรงกันอย่างชัดเจนไปในทิศทางเดียวกัน และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เป็นธรรม โปร่งใสและปราศจากทัศนคติส่วนตัว

๒.๓.๔ ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

อรรถัย ก๊กผล^{๓๖} ได้ทำการวิจัยปัญหาการจัดอันดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการรางวัลพระปกเกล้าประจำปี ๒๕๔๕ ความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน และการศึกษาภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ว่าจะในหน่วยงานใด ก็ตาม เป็นสิ่งที่พึงปรารถนา เพราะการมีส่วนร่วมมีคุณประโยชน์หลากหลายประการ อย่างไรก็ตาม ประโยชน์ที่จะได้จากการมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นอยู่กับความจริงใจ และความจริงจังในการดำเนินการด้วย ซึ่งประโยชน์โดยทั่วไป ได้แก่

๑) การเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นต่าง ๆ จะช่วยให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่ครบถ้วนรอบคอบมากขึ้น นอกจากนี้ ยังช่วยให้เกิดทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจรอบคอบและได้รับการยอมรับมากขึ้น โดยเฉพาะการตัดสินใจที่กระทบกับประชาชนโดยตรง

๒) ลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น รับทราบข้อมูลคำอธิบายต่าง ๆ เห็นประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับ จะช่วยลดความระยะเวลา แต่เมื่อประชาชนยอมรับการนำโครงการไปสู่การปฏิบัติจะรวดเร็วขึ้น ซึ่งในประเด็นนี้ จะเห็นว่าโครงการของภาครัฐที่เร่งการตัดสินใจหรือปกปิด เมื่อประชาชนทราบภายหลัง และต่อต้าน บางโครงการนำไปสู่การปฏิบัติไม่ได้ล่าช้าเป็นปี ๆ บางโครงการสามารถก่อสร้างได้เสร็จ และประชาชนไม่ยอมให้เข้าไปดำเนินการ กลายเป็นอนุสาวรีย์ร้าง ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายงบประมาณดังกล่าว สามารถนำไปสร้างคุณประโยชน์ได้มากมาย

๓) การสร้างฉันทามติสำหรับสถานการณ์ปัจจุบัน การสร้างฉันทามติอาจเป็นเรื่องยาก สังคมเรากลายเป็นพหุลักษณะ และต้องยอมรับความหลากหลายแตกต่างทางความคิด กลไกที่ช่วยให้ความแตกต่างนั้นได้มีการแลกเปลี่ยน คือ กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน ในทางหลักการ เราเชื่อว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจช่วยป้องกันความขัดแย้งได้ แต่ในสังคมไทยที่ผ่านมา ภาครัฐมักดำเนินการตัดสินใจไปก่อน เมื่อประชาชนต่อต้าน จึงจัดกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งช้าไปแล้ว หากเกิดเป็นความขัดแย้งขึ้น จำเป็นต้องใช้หลักการจัดการความขัดแย้งเข้ามาแทน ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงสามารถช่วยลดความขัดแย้งทางการเมืองและเกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

๔) ร่วมมือในการนำไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชน เมื่อประสบความสำเร็จ จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

^{๓๖} อ่างแล้ว, อรรถัย ก๊กผล, *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับนักบริหารท้องถิ่น*, หน้า ๒๖-๒๘.

๕) ช่วยทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนช่วยให้ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความใกล้ชิด สร้างความสัมพันธ์ที่ดี สร้างความรู้สึกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นของประชาชน ไม่ใช่เป็นของนักการเมืองเท่านั้น นอกจากนี้ ด้วยความใกล้ชิด ผู้บริหารท้องถิ่นจะไวต่อความรู้สึกห่วงกังวลของประชาชน และเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความกังวลของประชาชน

๖) ช่วยพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการให้การศึกษาแก่ประชาชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจและเป็นเวทีฝึกผู้นำชุมชน

๗) ช่วยทำให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น การมีส่วนร่วมเป็นการเพิ่มทุนทางสังคม และช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นสอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

สรุปความได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ช่วยให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่ครบถ้วนรอบคอบมากขึ้น ลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับจากประชาชนตั้งแต่ต้น ช่วยป้องกันความขัดแย้ง สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และช่วยทำให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น

๒.๔ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความตระหนัก

๒.๔.๑ ความหมายเกี่ยวกับความตระหนัก

ความตระหนัก เป็นการรู้สภาวะอารมณ์ของตนเองในแต่ละขณะ คนโดยทั่วไปมักไม่รู้สภาวะอารมณ์ของตนเอง และระดับที่อารมณ์นั้นมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรม และขบวนการความคิด และเมื่อไหร่ที่เราสามารถจัดการสภาวะอารมณ์ของตนเองได้ เมื่อนั้นเราก็จะสามารถจัดการส่วนต่าง ๆ ของชีวิตได้ดีขึ้น

ประพล มิลินทจินดา^{๓๗} กล่าวว่า ความตระหนัก หมายถึง การแสดงออกซึ่ง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความสำนึก เป็นภาวะที่บุคคลเข้าใจและประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับตนเองได้ โดยอาศัยระยะเวลา เหตุการณ์ ประสบการณ์ หรือสภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยทำให้คนเกิดความตระหนัก

^{๓๗} ประพล มิลินทจินดา, “ความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๑), หน้า ๑๙.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ^{๓๘} กล่าวว่า ความตระหนัก หมายถึง การที่บุคคลถูกคิดได้ หรือการเกิดขึ้นในความรู้สึกว่ามีส่วนหนึ่ง เหตุการณ์หนึ่ง หรือสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งรู้สึกว่ามี หรือได้ถูกคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดในสภาวะของจิตใจ แต่ไม่ได้หมายความว่า บุคคลนั้นสามารถจำได้ หรือระลึกได้ถึงลักษณะบางอย่างของสิ่งนั้น

สมหมาย วันสอน^{๓๙} กล่าวว่า ความตระหนัก เกือบคล้ายความรู้สึก แตกต่างกันตรงที่ความตระหนักไม่เกี่ยวข้องกับการจำ หรือความสามารถที่จะระลึกได้ แต่ความตระหนักเป็นเรื่องของการรับรู้ ถูกคิด หรือมีความรู้สึกต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

วีระชน ขาวผ่อง^{๔๐} กล่าวว่า ความตระหนัก หมายถึง สภาวะการมีผลให้เกิด ความรู้สึก การรับรู้ มุ่งสู่สภาวะจิตแห่งตน คือ ทศนคติ ความคิด ความเชื่อ ความสนใจ อันจะก่อให้เกิดความตระหนัก และจิตสำนึก

พงษ์ชัย เถลิ้มกลิ่น^{๔๑} กล่าวว่า ความตระหนัก หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึง ความรับผิดชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ที่เป็นอารมณ์ความรู้สึกด้านทศนคติ ค่านิยม ความชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี ที่ได้จากการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ ของบุคคลนั้น

สรุปความได้ว่า ความตระหนัก หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งความรู้สึก ความสำนึก เป็นภาวะที่บุคคลเข้าใจและประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับตนเองได้ จากเหตุการณ์ ประสบการณ์ หรือสภาพแวดล้อมที่พบเห็น ซึ่งจะเป็นปัจจัยทำให้คนเกิดความสำนึกรับผิดชอบในส่วนที่ต้องไปเกี่ยวข้อง

^{๓๘} ประภาเพ็ญ สุวรรณ, **ทศนคติการวัดความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมอนามัย**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖), หน้า ๑๔..

^{๓๙} สมหมาย วันสอน, อ้างถึงใน โอบาส นามนกร “ความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้: ศึกษากรณี ตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๓. .

^{๔๐} วีระชน ขาวผ่อง, “ความรู้ การมีส่วนร่วม และความตระหนักต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของพนักงานในองค์กรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม: ศึกษากรณี บริษัทเงินทุนบุรีชีฟูตส์ จำกัด และบริษัทเงินทุนบุรีโพเรนฟูต จำกัด”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๑), หน้า ๔๒.

^{๔๑} พงษ์ชัย เถลิ้มกลิ่น, ความตระหนักของพนักงานนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ B ต่อลักษณะปัญหาสิ่งแวดล้อม”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๑), หน้า ๕๐..

๒.๔.๒ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตระหนัก

Brackher^{๔๒} กล่าวว่า ความตระหนักเกิดจากทัศนคติที่มีต่อสิ่งเร้าอันได้แก่ บุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคม และสิ่งต่าง ๆ ที่โน้มเอียง หรือพร้อมที่จะสนองตอบในทางบวก หรือทางลบ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ประสบการณ์ องค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความตระหนักมี ๓ ประการ คือ

๑) พุทธิปัญญา หรือความรู้ความเข้าใจ ความรู้ หรือ ความเข้าใจจะเริ่มต้นจากระดับงาน และมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ

๒) อารมณ์ความรู้สึก เป็นความรู้สึกด้านทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนักชอบ หรือไม่ชอบ ดี หรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ

๓) พฤติกรรม เป็นการแสดงออกทั้งวาจา กิริยา ท่าทาง ที่มีต่อสิ่งเร้าหรือแนวโน้มที่บุคคล จะกระทำ

ทฤษฎี ประสภกิตติคุณ^{๔๓} ได้สรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนัก ไว้ว่าปัจจัย ที่มีผลต่อความตระหนักคือ

๑) ประสบการณ์ที่มีต่อการรับรู้

๒) ความเคยชินต่อสภาพแวดล้อม จะมีผลทำให้บุคคลตระหนักหรือไม่ตระหนักต่อสิ่งที่ เกิดขึ้น

๓) การเอาใจใส่และการให้คุณค่า ถ้ามนุษย์ใส่ใจในเรื่องใดมากก็就会有ความตระหนักในเรื่องนั้นมากขึ้น

๔) ลักษณะและรูปแบบของสิ่งเร้า ถ้าสิ่งเร้านั้นสามารถทำให้ผู้พบเห็นเกิดความสนใจยอม ทำให้ผู้พบเห็นเกิดการรับรู้และการตระหนักมากขึ้น

๕) ระยะเวลาและความถี่ในการรับรู้ถ้ามนุษย์ได้รับการรับรู้บ่อยครั้งหรือนานเท่าไรจะทำให้มีโอกาสเกิดความตระหนักมากขึ้นเท่านั้น

สรุปความได้ว่า บุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคม การเรียนรู้ และประสบการณ์ เป็นปัจจัย ที่มีผลต่อความตระหนัก โดยมีความรู้ความเข้าใจความรู้สึก และพฤติกรรมเป็นองค์ประกอบที่ ก่อให้เกิดความตระหนัก

^{๔๒} Brackher, อ้างถึงใน ประภาส บุญยสินดี, “ความตระหนักในการกำหนดและนำแผนพัฒนาอำเภอ มาปฏิบัติของนายอำเภอ, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์, ๒๕๓๖), หน้า ๑๕..

^{๔๓} ทฤษฎีประสภกิตติคุณ, “การประเมินค่าความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จังหวัดตราด” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, ๒๕๓๔), หน้า ๒๒-๒๓.

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับจิตสาธารณะ

๒.๕.๑ ความหมายของจิตสาธารณะ

บุคคลที่มีจิตสาธารณะ มักเป็นผู้ที่ให้และคอยช่วยเหลือผู้อื่นที่เดือดร้อนด้วยความเต็มใจ ไม่หวังผลตอบแทน ไม่เห็นแก่ตัว เข้าใจผู้อื่น ไม่เป็นคนใจแคบ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ^{๔๔} ได้ให้ความหมายจิตสาธารณะว่า หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่น ในระบบคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบร้อย ประหยัด และมีความสมดุระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี^{๔๕} กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง จิตใจที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม คำนึงถึงความสำคัญของสิ่งอันเป็นของที่ต้องใช้ หรือมีผลกระทบร่วมกันในชุมชน เช่น ป่าไม้ ความสงบสุขของชุมชน

บรรทม มณีโชติ^{๔๖} กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การอุทิศตนทำงานเพื่อสังคมและส่วนรวม การร่วมมือช่วยกัน รักษาสมบัติของส่วนรวม ไม่ทำลายสมบัติของส่วนรวม อุทิศตนทำงานเพื่อ ส่วนรวม มีน้ำใจรู้จักแบ่งปัน ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และทำประโยชน์โดยไม่หวังผลตอบแทน แบ่งออกเป็น ๔ พฤติกรรม คือ

- ๑) การช่วยเหลือ หรือให้ผู้อื่นด้านทรัพย์สินของความรู้และแรงงาน
- ๒) ความมีน้ำใจโดยการแสดงความปรารถนาดีต่อผู้อื่นในด้านการพบและการกระทำ โดยให้กำลังใจและแสดงความเห็นใจผู้อื่น
- ๓) การไม่เอาเปรียบผู้อื่น โดยการสละทรัพย์สินของและแรงงานของตนเท่ากัน หรือมากกว่าผู้อื่น
- ๔) การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยการอุทิศการทำงานเพื่อสังคมและส่วนรวม ร่วมมือกันรักษาสมบัติของส่วนรวม ไม่ทำลายสมบัติของส่วนรวม

^{๔๔} สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤตเพื่อฟื้นฟูชาติ, (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ๒๕๔๒), หน้า ๑๔.

^{๔๕} ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี, “บทบาทของมหาวิทยาลัยกับการศึกษาเพื่อความเป็นประชาสังคม”, วารสาร อาซาฮีแลนด์ (ASAHLAND JOURNAL), ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (๒๕๔๑): ๕๖-๕๙.

^{๔๖} บรรทม มณีโชติ, “การศึกษารูปแบบของข้อคำถามวัดลักษณะนิสัยด้านความเสียสละชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ที่มีผลต่อคุณภาพของแบบทดสอบ”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการวัดผลการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๓๐), หน้า ๒๕.

บุญสม ธรรมชาติริพจน์^{๔๗} กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การปฏิบัติตนและการมีส่วนร่วมที่ดีในกิจกรรมของชุมชน การช่วยกันดูแลชุมชนของตน การให้ความร่วมมือการเสียสละกำลังกายกำลังทรัพย์เพื่อการรักษาความปลอดภัยในชุมชน เพื่อสาธารณูปโภคในชุมชน การให้ความเป็นมิตรและมีน้ำใจต่อกัน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์^{๔๘} กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม พยายามฉวยโอกาสที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจังและมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง

สุชาติ จักรพิสุทธิ์^{๔๙} กล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะ เป็นคุณธรรม หรือข้อเรียกร้อง สำหรับส่วนรวมในสภาพการณ์ที่เกิดความไม่ปกติสุข ความร่วมมือของพลเมืองในการกระทำเพื่อบ้านเมือง

มัลลิกา มัตติโก^{๕๐} กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความรู้สึกและความคิดที่มีต่อปรากฏการณ์ในด้านต่าง ๆ ทางสังคม ได้แก่ มิติทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจการเมือง สุขภาพและสภาพแวดล้อม รวมถึงการตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเองและสังคมโดยรวม ตลอดจนแนวทางการแก้ไขสถานการณ์นั้น

สรุปความได้ว่า จิตสาธารณะ คือ จิตที่อุทิศตนทำงานเพื่อสังคมและส่วนรวม การร่วมมือช่วยกัน รักษาสมบัติของส่วนรวม ไม่ทำลายสมบัติของส่วนรวม อุทิศตนทำงานเพื่อ ส่วนรวม มีน้ำใจ รู้จักแบ่งปัน ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

๒.๕.๒ ความสำคัญของจิตสาธารณะ

ไพบูลย์วัฒนศิริธรรม และ สังคม สัจจร^{๕๑} การที่คนมาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบพึ่งพากัน คนในสังคม ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกันไป ถ้าคนในสังคมขาดคุณลักษณะด้านจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งนอกจากจะมีผลกระทบต่อบุคคลรอบคร้ววงศ์แล้ว การขาดคุณลักษณะด้านจิตสำนึกสาธารณะยังมีผลกระทบต่อชุมชนระดับประเทศและระดับโลก ดังนี้

^{๔๗} บุญสม ธรรมชาติริพจน์, “จิตสำนึก”, วารสารวิชาการสภาอาจารย์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑, (๒๕๔๒): ๗๑-๗๓.

^{๔๘} เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, **จอมปราชญ์นักศึกษาศึกษา : สังเคราะห์ วิเคราะห์ และประยุกต์ แนวพระราชดำริสถำน การศึกษาและการพัฒนาคน**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ชัคเซสมิเดีย, ๒๕๔๓), หน้า ๑๗.

^{๔๙} สุชาติ จักรพิสุทธิ์, “จิตสำนึกสาธารณะ”, **วารสารศิลปวัฒนธรรม**, ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๙, (กรกฎาคม ๒๕๔๔): ๒๒-๒๓.

^{๕๐} มัลลิกา มัตติโก, “จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล” **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๑), หน้า ๕.

^{๕๑} ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร, **สำนึกไทยที่พึงปรารถนา**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๔๓), หน้า ๒๒-๒๙.

๑) ในระดับบุคคล ถ้าขาดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะแล้ว จะทำให้เกิดหาปัญหา คือ

(๑) ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ สภาพชุมชนมีสภาพเช่นไร ก็ยังคงเป็นเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนา และยิ่งนานไปก็มีแต่เสื่อมทรุดลง

(๒) อาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง

(๓) ขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหา เพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตัวเองเป็นเรื่องใหญ่ขาดคนนำพาการพัฒนา เพราะกลัวเสียทรัพย์ กลัวเสียเวลา หรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่น

๒) ในระดับชาติ ถ้าบุคคลในชาติขาดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะแล้ว จะทำให้เกิด

(๑) วิกฤตการณ์ภายในประเทศบ่อยครั้ง และแก้ปัญหาไม่ได้ อาทิ วิกฤตการณ์เศรษฐกิจ สังคมเสถียรภาพทางการเมือง การชุมนุมขับไล่รัฐบาล หรือผู้นำประเทศ

(๒) ประเทศชาติอยู่ในนสภาพล้าหลัง เนื่องจากขาดพลังของคนในสังคม เมื่อผู้นำประเทศนำ มาตรการใดออกมาใช้ ก็จะไม่ได้ผลเพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน

(๓) ประเทศชาติไร้เกียรติ ไร้ศักดิ์ศรี ทำให้ประชาชนในประเทศอื่นมองด้วยสายตาเหยียดหยามดูหมิ่นดูแคลนว่าเป็นประเทศด้อยพัฒนา

๓) ในระดับโลก ถ้าบุคคลขาดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ จะทำให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบ ระหว่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหาในระดับต่าง ๆ ดังนี้

(๑) เกิดการสะสมอาวุธกันระหว่างประเทศ เพราะขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน กลัวประเทศอื่นจะโจมตี จึงต้องมีอาวุธที่รุนแรง มีอานุภาพในการทำลายสูงไว้ในครอบครอง เพื่อข่มขู่ประเทศอื่น และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ก็มีแนวโน้มในการใช้ความรุนแรงของแสนยานุภาพทางสงครามในการตัดสินปัญหา

(๒) เกิดการก่อกวนแก่งแย่ง หรือครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศ พยายามทุกวิถีทาง เพื่อให้เกิดการได้เปรียบทางการค้า ทำให้ประเทศด้อยกว่า ขาดโอกาสในการพัฒนาประเทศของตน

(๓) เกิดการรังเกียจเหยียดหยามคนต่างเชื้อชาติ ต่างเผ่าพันธุ์ หรือต่างท้องถิ่น มองชนชาติอื่น เผ่าพันธุ์อื่นมีความเจริญ หรือมีศักดิ์ศรีน้อยกว่าเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ของตนเอง

สรุปความได้ว่า หากคนส่วนใหญ่มีจิตสาธารณะ ย่อมช่วยให้สังคม ชุมชนเกิดการพัฒนา มีความปลอดภัยจากอาชญากรรม บ้านเมืองมีความมั่นคงรุ่งเรือง เพราะทุกคนร่วมมือช่วยเหลือกัน เพื่อให้ผ่านความลำบากไปด้วยดี

๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้

๒.๖.๑ ความหมายของการรับรู้

การรับรู้ เป็นการที่มนุษย์นำข้อมูลที่ได้จากความรู้สึกลสัมผัส ซึ่งเป็นข้อมูลดิบ จากประสาทสัมผัสทั้ง ๕ อันประกอบด้วย ตา หู จมูก ลิ้น และกาย สัมผัส มาจำแนก แยกแยะ คัดเลือก วิเคราะห์ ด้วยกระบวนการทำงานของสมอง แล้วแปลสิ่งที่ได้ออกเป็นหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมายเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

จำเนียร ช่วงโชติ และคณะ^{๕๒} กล่าวว่า การรับรู้คือ การสัมผัสที่มีความหมาย การรับรู้เป็นการแปลหรือตีความแห่งการสัมผัสที่ได้รับ ออกเป็นหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมาย หรือที่รู้จักเข้าใจ ซึ่งในการแปล หรือตีความนี้ จำเป็นต้องใช้ประสบการณ์เดิม หรือความรู้เดิม หรือความชัดเจนที่เคยมีมาแต่หนหลัง ถ้าไม่มีความรู้เดิมหรือลึมนั้น ๆ แล้ว ก็จะไม่มีการรับรู้กับสิ่งเรานั้น ๆ จะมีก็แต่เพียงการสัมผัสกับสิ่งเร้า เท่านั้น

โยธิน ศันสนยุทธ^{๕๓} กล่าวว่า การรับรู้คือ การตีความหมายการรับสัมผัสออกเป็นหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมาย ซึ่งการตีความหมายนั้นจะต้องอาศัยประสบการณ์ หรือการเรียนรู้ ถ้าปราศจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ จะไม่มีการรับรู้ แต่มีเพียงการรับสัมผัสเท่านั้น และการรับรู้เป็นสิ่งเลือก คือ บุคคลจะเลือกรับรู้สิ่งเร้าบางอย่างที่สนใจ ไม่ได้รับรู้ไปหมดทุกอย่าง

นันทสารี สุขโข^{๕๔} กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การเปิดรับ หรือกระบวนการของความเข้าใจที่บุคคลต้องมีการจัดและรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ได้แก่ การมองเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ได้รสชาติ และได้สัมผัส ออกมาเป็นผลรวมที่มีความหมาย การรับรู้ของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์ในอดีต

สิทธิโชค วรานุสันติกุล^{๕๕} กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่อินทรีย์ หรือสิ่งมีชีวิตพยายามทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อม โดยผ่านทางประสาทสัมผัสกระบวนการรับรู้เริ่มต้นจากการใช้อวัยวะสัมผัสจากสิ่งเร้า และจัดระบบสิ่งเร้าใหม่ภายในระบบการคิดในสมอง หลังจากนั้น จึงแปรความหมายว่า สิ่งเร้าที่รับสัมผัสเข้ามานั้นคืออะไร

สรุปความได้ว่า การรับรู้ หมายถึง การแปลความหมายที่เกิดจากการรับสัมผัสผ่านประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ของแต่ละบุคคลได้แก่การมองเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การได้รสชาติ และการได้สัมผัส โดยการรับรู้ของแต่ละบุคคลจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และความรู้เดิมของผู้ที่รับสัมผัส

^{๕๒} จำเนียร ช่วงโชติ และคณะ, *จิตวิทยาของการเรียนรู้*, (กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๕), หน้า ๑-๓.

^{๕๓} โยธิน ศันสนยุทธ, *จิตวิทยา*, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๑), หน้า ๔๑.

^{๕๔} นันทสารี สุขโข, *การตลาดระดับโลก*. พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๔๘), หน้า ๖๖.

^{๕๕} สิทธิโชค วรานุสันติกุล, *จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์*, (กรุงเทพมหานคร: เม็ดทรายพรินติ้ง, ๒๕๔๖), หน้า ๘๔.

๒.๖.๒ กระบวนการรับรู้

การรับรู้เป็นสิ่งที่ต้องอาศัยจิตจึงจะเกิดขึ้นได้ จิตทำหน้าที่เป็นเพียงตัวรับ คือยอมให้ข้อมูลบางอย่างผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัส แต่และไม่มีอำนาจที่จะสร้างข้อมูลมา

ชินจิตต์ แจ้งเจนกิจ^{๕๖} กระบวนการรับรู้ คือกระบวนการที่ผู้บริโภคลือกรับข่าวสารจากการมองเห็น การได้ยินเสียง การใช้ประสาทสัมผัสและประสบการณ์โดยตรง ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ รวมถึงการจัดเก็บข่าวสาร จัดกลุ่ม และดึงออกมาใช้จากหน่วยความจำในสมองของผู้บริโภค

สถิต วงศ์สุวรรณค์^{๕๗} กล่าวว่า การรับรู้ จะเกิดขึ้นได้ต้องเป็นไปตามขั้นตอน ดังนี้

- ๑) สิ่งเร้ามากระทบสัมผัสอินทรีย์
- ๒) กระแสประสาทสัมผัสวิ่งไปยังระบบประสาทส่วนกลางซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่สมอง
- ๓) สมองแปลความหมายออกมาเป็นความรู้ความเข้าใจ โดยอาศัยความรู้เดิม ประสบการณ์เดิม ความจำ เจตคติ ความต้องการ ปทัสถาน บุคลิกภาพ เชาวน์ปัญญา

สิทธิโชค วรานุสันติกุล^{๕๘} ได้กล่าวถึงกระบวนการของการรับรู้ว่าประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ๓ ขั้นตอนดังนี้

- ๑) การเลือก เป็นกระบวนการเลือกเพื่อที่จะรับรู้สิ่งเร้าบางอย่างจากบรรดาส่งเร้าทั้งหลาย
- ๒) การจัดระบบ โดยทั่วไปบุคคลจัดระบบสิ่งเร้าออกเป็น ๒ วิธีคือ
 - (๑) บุคคลเลือกที่จะรับสิ่งเร้า และแยกสิ่งเร้าที่เลือกออกมาเป็นส่วนที่สนใจแล้วมุ่งความสนใจไปยังส่วนนั้นเป็นพิเศษ
 - (๒) การจัดสิ่งเร้านั้น ๆ ให้อยู่ในรูปที่ง่ายขึ้น ตัดสิ่งทีละเอียดซับซ้อนหรือสับสนทิ้งไป ซึ่งมักเป็นแนวโน้มของคนไทยทั่ว ๆ ไป
 - ๓) การแปลความหมาย เป็นขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการรับรู้ โดยบุคคลจะอาศัยคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัว เช่น ทักษะคติ ประสบการณ์ ความต้องการ ค่านิยม เพื่อช่วยในการพิจารณาสิ่งเร้าภายนอกผสมผสานสิ่งเร้าเดียวกันที่เสนอต่อบุคคลต่าง ๆ บุคคลเหล่านั้นจะแปลความหมายต่างกัน

^{๕๖} ชินจิตต์ แจ้งเจนกิจ, *การบริหารลูกค้าสัมพันธ์*. (กรุงเทพมหานคร: ทิปป์ปิงพอยท์, ๒๕๔๔), หน้า ๓๙-๔๐.

^{๕๗} สถิต วงศ์สุวรรณค์, *จิตวิทยาการศึกษา*, (กรุงเทพมหานคร: บำรุงศาสตร์, ๒๕๒๕), หน้า ๗๗.

^{๕๘} สิทธิโชค วรานุสันติกุล, *จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์*, (กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดดูเคชั่น, ๒๕๔๘), หน้า ๔๕.

Schermerhorn et.al,^{๕๙}ได้กล่าวถึงการรับรู้ว่ามี ลำดับชั้นของกระบวนการที่นำไปสู่ การรับรู้ โดยแบ่งออกได้เป็น ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑) ขั้นตอนการพิจารณาและคัดเลือกข้อมูล เนื่องจากในสภาพแวดล้อมรอบตัวมี ข้อมูล หรือสิ่งเร้า ที่บุคคล ได้รับรู้ผ่านประสาทสัมผัสมากมาย ดังนั้น บุคคลจำเป็นต้องเลือกที่จะรับรู้ โดยการเลือกที่จะรับข้อมูลหรือเพิกเฉยต่อข้อมูลใด ๆ เป็นผลมาจากจิตใต้สำนึกของบุคคลนั้น

๒) ขั้นตอนการจัดระบบข้อมูล หลังจากที่บุคคลพิจารณาเลือกข้อมูลแล้ว บุคคลก็จะ ทำการจัดระบบข้อมูลนั้น โดยมีแบบแผนการจัดระบบข้อมูล ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการทำความเข้าใจ และตีความต่อข้อมูลที่รับรู้

๓) ขั้นตอนการตีความข้อมูล เป็นการให้เหตุผลต่อข้อมูลที่ผ่านการคัดเลือกและจัด ระเบียบแล้ว การที่บุคคลเลือกรับรู้สิ่งเดียวกันมีระบบการจัดข้อมูลแบบเดียวกัน บุคคลแต่ละคนก็ อาจตีความแตกต่างกันออกไป

๔) ขั้นตอนการนำข้อมูลที่รับรู้มาใช้ เป็นขั้นตอนที่เกิดจากการที่บุคคลเลือกนำเอา ข้อมูลที่เคยรับรู้ซึ่งอยู่ในความทรงจำของบุคคลออกมาใช้หรือแสดงเป็นพฤติกรรมของบุคคลใน สถานการณ์ต่าง ๆ

สรุปความได้ว่า กระบวนการของการรับรู้ว่าประกอบด้วย กระบวนการเลือกเพื่อที่จะ รับรู้สิ่งเร้าบางอย่าง จัดระบบสิ่งเร้าโดยแยกสิ่งเร้าที่เลือกออกมาเป็นส่วนที่สนใจให้อยู่ในรูปที่ง่ายขึ้น และการแปลความหมาย เป็นขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการรับรู้

๒.๖.๓ ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้

ใจชนก ภาคอัท^{๖๐} เสนอว่าปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของบุคคล ได้แก่ ประสบการณ์เดิม สถานการณ์ ความต้องการและหน้าที่รับผิดชอบของบุคคล โดยแบ่งปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อการรับรู้ของ บุคคลเป็นปัจจัยภายใน ได้แก่ คุณสมบัติที่อยู่ภายในตัวของผู้รับ เช่น เพศ อาชีพ อายุ ระดับการศึกษา ความต้องการ คุณค่า ความสนใจ ประสบการณ์เดิม ปัจจัยภายนอก ได้แก่ คำแนะนำ คำสั่งสอน

ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑) ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวผู้รับรู้ แบ่งได้ ๒ ด้านคือ

(๑) ด้านกายภาพ หมายถึง อวัยวะสัมผัส ถ้าอวัยวะสัมผัสสมบูรณ์ ก็จะรับรู้ได้ดี ถ้าหย่อนสมรรถภาพ เช่น หูตึง ตาสั้น ก็จะไม่รับรู้ได้ไม่ดี

^{๕๙} Schermerhorn, J., R., **Management**. 8th ed., (New York: John Wiley & Sons, 2005): 72-74.

^{๖๐} ใจชนก ภาคอัท, การรับรู้และการมีส่วนร่วมของบุคลากรสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ใน การพัฒนาคุณภาพสถาบันสู่ความเป็นเลิศ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ, (กรุงเทพมหานคร: สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๕), หน้า ๒๖-๒๗.

(๒) ด้านสติปัญญา คือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ มีหลายประการ เช่น ความจำ อารมณ์ สติปัญญา ความพร้อม การสังเกตพิจารณา เป็นต้น

๒) ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ได้แก่

(๑) ความรู้เดิม หมายถึง กระบวนการรับรู้เมื่อสัมผัสแล้ว ต้องแปลเป็นสัญลักษณ์โดยอาศัยความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เราจะรับรู้ ฉะนั้น หากไม่มีความรู้เดิมมาก่อนก็จะทำให้การรับรู้ ผิดไปจากความเป็นจริง

(๒) ลักษณะของสิ่งเร้า หมายถึง คุณสมบัติซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่使人สนใจที่จะรับรู้ หรือทำให้การรับรู้เกิดการคลาดเคลื่อน เช่น ความคล้ายคลึง ความต่อเนื่องของสิ่งเร้า และสภาพพื้นฐานของการรับรู้ เป็นต้น

สรุปความได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ แบ่งได้ ๒ ด้าน คือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวผู้รับรู้ ได้แก่ ด้านกายภาพ และด้านสติปัญญาปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความรู้เดิม และลักษณะของสิ่งเร้าซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก

๒.๗ แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ

๒.๗.๑ ความหมายของความเชื่อมั่น

ความเชื่อมั่น เป็นการยอมรับว่า วัตถุ บุคคล สถานที่ หรือสิ่งแวดล้อมที่เคยเข้าไปเกี่ยวข้อง มีความคงที่แน่นอนสม่ำเสมอ ไม่เปลี่ยนแปลง

ซุมคักดี อินทร์รักษ์^{๖๑} กล่าวว่า ความเชื่อมั่นที่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง ถึงรูปแบบความเชื่อมั่น คือ ความเชื่อมั่นระหว่างบุคคล เป็นความไว้วางใจใน ผู้บังคับบัญชาและความเชื่อมั่นในระบบ เป็นความเชื่อมั่นในองค์กรโดยภาพรวม ทฤษฎีมองว่า ความเชื่อมั่นเป็นตัวแทนของระดับความมั่นใจของบุคคลหนึ่งที่มีต่อผู้อื่นในการกระทำที่เป็นธรรม มีจริยธรรมและสามารถพยากรณ์ การให้ความสำคัญกับความเชื่อมั่นในองค์กร เป็นระบบขององค์กรที่แสดงถึงการยอมรับคุณค่าและเป้าหมายองค์กร รวมถึง ความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะอยู่ร่วมกับองค์กร ความเชื่อมั่นก่อเกิดภายในกรอบของการ ปฏิสัมพันธ์ที่ได้รับอิทธิพลทั้งจาก บุคคลและระบบสังคม การจำแนกความเชื่อมั่นระหว่างบุคคล วัดประเมินความเชื่อมั่นในผู้บังคับบัญชา และความเชื่อมั่นในระบบ ความเชื่อมั่นในองค์กร เป็นการ วัดประเมินความแตกต่างของความเชื่อมั่นในองค์กรและความเชื่อมั่นในผู้ บังคับบัญชา ซึ่งจะ สามารถ อธิบายลักษณะความแตกต่าง ของการรับรู้ของพนักงานต่อความเชื่อมั่นได้อย่างครอบคลุม

เบญจพิชญ์ เจริญผูก^{๖๒} กล่าวว่า รูปแบบพื้นฐานของความเชื่อมั่น คือ ความเชื่อมั่นบนพื้นฐานการป้องกัน เป็นรูปแบบของความเชื่อมั่นนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของความมั่นคงในพฤติกรรมที่

^{๖๑} ซุมคักดี อินทร์รักษ์, การบริหารการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร: เกษมสุวรรณ, ๒๕๕๗), หน้า ๑๗.

^{๖๒} เบญจพิชญ์ เจริญผูก, หลักการตลาด, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๘), หน้า ๒๕.

บุคคลทำในสิ่งที่เขาพูดและมีการกระทำต่อกัน พฤติกรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับทฤษฎีการลงโทษ ความเชื่อมั่นที่คงอยู่นั้น ต้องมีระดับของการลงโทษที่ ชัดเจน จะต้องมีการป้องกันการเกิดความไม่ไว้วางใจ ดังนั้น การลงโทษจะมีความสำคัญต่อผู้จงใจ มากกว่าสัญญาจะให้รางวัล เมื่อไม่สามารถที่จะทำตามคำมั่นสัญญานั้นได้ พื้นฐานที่สอง คือ ความเชื่อมั่นบนพื้นฐานจากความรู้ เป็นความเชื่อมั่นที่มีพื้นฐานในการคาดคะเนบุคคลอื่น รู้จักผู้อื่นดีเพียงพอ เพื่อที่จะรู้ถึงพฤติกรรมของผู้อื่น ความเชื่อมั่นที่มีรากฐานจากความรู้ขึ้นอยู่กับที่ได้รับข้อมูลมากกว่าการลงโทษ และเป็นการทำนายพฤติกรรมของบุคคลอื่นที่ กระทำด้วยความจริงใจ และสุดท้าย คือ ความเชื่อมั่นบนพื้นฐานจากการวินิจฉัย เป็นความเชื่อมั่นที่มีความรู้สึกร่วมในอารมณ์กับความปรารถนาและความตั้งใจของผู้อื่นโดยกลุ่มคนต้องมีความเข้าใจอย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อตกลงร่วมกัน การตระหนักร่วมกัน และ เห็นคุณค่าซึ่งกันและกัน เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องของอารมณ์ระหว่างกัน

ลักษณะ สิริวัฒน์^{๖๓} ได้กล่าวว่า ความเชื่อมั่นเป็นสภาวะทางจิตวิทยาและ จำแนกความเชื่อมั่นออกเป็นความเชื่อมั่นที่มีพื้นฐานมาจากความรู้ความเข้าใจ หมายถึง การรับรู้ว่าคุณเลือกผู้ซึ่งไว้วางใจในสิ่งที่น่าเชื่อถือภายใต้สถานการณ์หนึ่ง และเลือกในสิ่งที่พิจารณาว่า เป็นเหตุผลที่ดีและความเชื่อมั่นมีพื้นฐานเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึก หมายถึง ความผูกพันทางอารมณ์ของแต่ละบุคคล บุคคลที่จะทำให้เกิดอารมณ์ความเชื่อมั่นในความสัมพันธ์นั้นจะแสดงออกซึ่งการดูแลและการเอาใจใส่อย่างแท้จริง ที่จะให้สวัสดิการแก่หุ้นส่วนมีความเชื่อในคุณสมบัติที่ดีหรือน่าสรรเสริญ และเชื่อว่าความรู้สึกเหล่านี้จะได้รับการตอบแทน

สรุปความได้ว่า ความเชื่อมั่นเป็นตัวแทนของระดับความมั่นใจของบุคคลหนึ่งที่มีต่อผู้อื่น ในการกระทำที่เป็นธรรม รูปแบบพื้นฐานของความเชื่อมั่น คือ ๑) ความเชื่อมั่นบนพื้นฐานการป้องกัน เป็นรูปแบบของความเชื่อมั่นนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของความมั่นคงในพฤติกรรมที่บุคคลทำในสิ่งที่เขาพูดและมีการกระทำต่อกัน ๒) ความเชื่อมั่นบนพื้นฐานจากความรู้ เป็นความเชื่อมั่นที่มีพื้นฐานในการคาดคะเนบุคคลอื่น เพื่อที่จะรู้ถึงพฤติกรรมของผู้อื่น และ ๓) ความเชื่อมั่นบนพื้นฐานจากการวินิจฉัย เป็นความเชื่อมั่นที่มีความรู้สึกร่วมในอารมณ์กับความปรารถนาและความตั้งใจของผู้อื่น

๒.๗.๒ ความสำคัญของความเชื่อมั่น

ความเชื่อมั่นในสิ่งใด ๆ ย่อมทำให้มีความมั่นใจ และมีความคาดหวังทางบวกในนั้น ๆ จะก่อให้เกิดประโยชน์ตามตนปรารถนา

ณัฐนันท์ พิธิวัตโชติกุล^{๖๔} กล่าวว่า ความเชื่อมั่น เป็นปัจจัยที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน โดยจะยังคงอยู่ก็ต่อเมื่อบุคคลมีความมั่นใจ ความไว้วางใจจะช่วยลดความไม่แน่นอน ลดความเสี่ยงและเพิ่มความระมัดระวังของกระบวนการความคิดในการ ตอบสนองอย่างทันทีทันใดที่

^{๖๓} ลักษณะ สิริวัฒน์, **วัฒนธรรมการบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์ ๒๕๕๙), หน้า ๑๑.

^{๖๔} ณัฐนันท์ พิธิวัตโชติกุล, **การยอมรับเทคโนโลยีโทรศัพท์มือถือ การตลาดผ่านสื่อสังคม ออนไลน์ และพฤติกรรมผู้บริโภคออนไลน์ที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ผ่าน แอปพลิเคชันของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ๒๕๖๐), หน้า ๑๐..

มีต่อผู้นำหรือองค์กร หรืออาจหมายถึงการที่พนักงานมีความเชื่อถือต่อ ผู้บังคับบัญชาว่าเป็นคนที่ น่าเชื่อถือและมีความน่าไว้วางใจ ซึ่งจะนำมาซึ่งความเชื่อมั่นในองค์กร เพื่อผลของความสำเร็จในงาน นั้นร่วมกัน

จิตร เทศวานิช^{๖๕} กล่าวว่า ในปัจจุบันบริษัทหรือองค์กรที่มีชื่อเสียงหลาย แห่งกำลังหา วิธีการต่าง ๆ ในการสร้างภาพลักษณ์ของบริษัทหรือองค์กร รวมถึงภาพลักษณ์ของการ เป็นบริษัทที่ น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ เพราะการเป็นบริษัทหรือองค์กรที่น่าเชื่อถือนั้น ความเชื่อมั่น นับเป็นส่วนสาคัญและควรปลูกฝังในใจของพนักงานทุก ๆ คนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับของผู้บริหาร องค์กรแล้ว นั้น ล้วนแล้วแต่มีความเข้าใจเป็นอย่างดี โดยพวกเขาต้องสื่อสารกับ ผู้ลงทุน พนักงาน และ ลูกค้า ตลอดจนสาธารณชนทั่วไป ความเชื่อมั่น จะเกิดขึ้นได้โดยมีองค์ประกอบ ๒ อย่าง คือ

๑) ความรู้ความสามารถ บุคคลจะต้องมีความรู้ ความสามารถในเนื้องานสูง มีความรู้ ในสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่งหรือหลาย ๆ สาขาเป็นอย่างดี

๒) ความเป็นคนดี มีคุณลักษณะดีโดยเนื้อแท้ บุคคลจะต้องเป็นคนดีที่แสดงออกถึง ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม ความมีวุฒิภาวะ ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

ศิริวรรณ เสรีรัตน์^{๖๖} ได้กล่าวว่า ความเชื่อมั่นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหาร และ เป็นกลยุทธ์ที่ทำให้เกิดความสำเร็จ และจากสภาพความเป็นจริง ในสภาพสังคม ปัจจุบันความเชื่อมั่น เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากขึ้นกว่าเดิม การที่บุคลากรมีความเชื่อมั่นในองค์กรหรือ ไว้วางใจในผู้นำจะ ทำให้ทีมสามารถ ปรับตัวต่อสถานการณ์ที่มากระทบได้ดี โดยการรักษาความเชื่อมั่นให้คงเส้นคงวา ระหว่างคำพูดและการกระทำ ตลอดจนการแสดงออกซึ่งความเอื้ออาทร เอาใจ ใส่ซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ ผู้บริหารหรือผู้นำ ขององค์กรจะต้องบริหารจัดการให้โครงสร้าง และ อัตลักษณ์ขององค์กรมีความ สอดคล้องกัน โดยองค์กรจะต้องเรียนรู้ที่จะทำให้บุคลากรร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์เพื่อเสริมสร้างพลัง อำนาจ ซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันกับความพึงพอใจในงาน และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร เพราะในปัจจุบัน คุณภาพของพนักงานนั้นเป็น เรื่องที่องค์กรสามารถคัดสรรได้ แต่การรักษาพนักงาน คุณภาพเพื่อให้อยู่กับองค์กรนั้นเป็นเรื่องที่ทำหายยิ่งกว่า

สรุปความได้ว่า ความเชื่อมั่น เป็นปัจจัยที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน โดย จะยังคงอยู่ก็ต่อเมื่อบุคคลมีความมั่นใจ ความไว้วางใจจะช่วยลดความไม่แน่นอน ลดความเสี่ยงและเพิ่ม ความระมัดระวังของกระบวนการความคิด และการที่บุคลากรมีความเชื่อมั่นในองค์กรหรือ ไว้วางใจ ในผู้นำจะทำให้ทีมสามารถ ปรับตัวต่อสถานการณ์ที่มากระทบได้ดี

^{๖๕} จิตร เทศวานิช, การศึกษาบรรจุกัญชีเพื่อการแข่งขันทางการตลาด, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๓), หน้า ๓๖.

^{๖๖} ศิริวรรณ เสรีรัตน์, หลักการตลาด, (กรุงเทพมหานคร: ซีระฟิล์มและเซเท็กซ์, ๒๕๕๖), หน้า ๒๘.

๒.๗.๓ องค์ประกอบของความเชื่อมั่น

ผู้ประกอบการที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ความเชื่อมั่นที่เหมาะสม เหนือที่ที่เหมาะสม หลักฐานที่เหมาะสม และรายงานที่น่าเชื่อถือ นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความเชื่อมั่น

ซุ่มศักดิ์ อินทร์รักษ์^{๖๗} กล่าวถึง ขอบเขตที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่น และการสูญเสียความเชื่อมั่นของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน คือ บุคคล ทีมงาน หรือองค์กร ล้วนมีขอบเขตใน การสร้างและการถอนความเชื่อมั่นจากผู้อื่นออกไปแตกต่างกัน ปัจจัยหลัก ๓ ประการที่มีผลต่อการ กำหนดขอบเขตหรือจุดทางเข้า ทางออกของความไว้วางใจของแต่ละบุคคล ได้แก่

๑) สถานการณ์ หากสถานการณ์นั้น ๆ มีความเสี่ยงสูง ขอบเขต จุดทางเข้า ทางออกของความเชื่อมั่น ย่อมสูงตามไปด้วย

๒) ประสบการณ์ของบุคคลนั้นในเรื่องความเชื่อมั่น หากบริษัท ธุรกิจ ทีมงานเคยมี ประสบการณ์ในทางที่ไม่ดีที่เกิดจากความเชื่อมั่น เช่น การถูกหลอกลวง หักหลังจากการทำธุรกิจ ก็จะทำให้บริษัท ธุรกิจ ทีมงานนั้น ๆ มีขอบเขต จุดทางเข้าทางออกของความ เชื่อมั่นสูงตามไปด้วย

๓) ประสบการณ์ของผู้อื่นในเรื่องความเชื่อมั่น หากองค์กรหรือบริษัทหนึ่งต้องการ มาเป็นหุ้นส่วนกับบริษัทเรา หากบริษัทนั้น ๆ เป็นบริษัทที่บริษัทเรารู้จัก มีชื่อเสียงดีอยู่แล้ว ขอบเขต จุดทางเข้า ทางออกของความเชื่อมั่นก็อาจจะต่ำได้ หากบริษัทที่มาขอเป็นหุ้นส่วนนั้น เป็นบริษัทที่มี ชื่อเสียงไม่ค่อยดีนัก หรือเป็นบริษัทที่บริษัทเราไม่รู้จัก ขอบเขต จุดทางเข้า ทางออกของความเชื่อมั่น ย่อมจะสูงตามไปด้วย เป็นต้น ทั้งนี้ จุดทางเข้า ทางออกของบุคคลหนึ่งในเรื่องความเชื่อมั่นนั้น มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยทั้ง ๓ ของแต่ละ บุคคลดังกล่าวข้างต้น บุคคลจะเปลี่ยนความคิด จากความเชื่อมั่นเป็นไม่ไว้วางใจง่ายกว่าการสร้าง ความ ไว้วางใจขึ้นมาใหม่เมื่อบุคคลนั้นได้สูญเสียไป ครั้งหนึ่งแล้ว

ลักขณา สิริวัฒน์^{๖๘} ได้ทำการศึกษาความเชื่อมั่นระหว่างผู้นำและบุคลากร พบว่า องค์ประกอบหลายประการต่อไปนี้ ทำให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างกัน กล่าวคือ การรักษาคำพูด โดย กระทำตามที่พูดไว้ เป็นการดูแลรักษาคำพูด และปฏิบัติตามที่สัญญาไว้ ความสม่ำเสมอเป็นความ น่าเชื่อถือของบุคคล ความสามารถในการใช้วิจารณ์ญาติที่ดีในสถานการณ์ต่าง ๆ ความมั่นคงใน คำพูด และการกระทำ การดูแลเอาใจใส่บุคลากรในองค์กร บุคลากรไว้วางใจในผู้นำเพราะมีความเชื่อ ว่าผู้นำสามารถที่จะดูแลเกี่ยวกับความปลอดภัยในงานของบุคคลได้ ความสามารถเป็นทักษะ ความรู้ และเทคนิคของผู้นำ นอกจากนั้นได้ศึกษาถึงองค์ประกอบความเชื่อมั่นที่ผู้นำมีต่อบุคลากรมี ๔ มิติ จำแนกได้ ดังนี้

^{๖๗} ซุ่มศักดิ์ อินทร์รักษ์, การบริหารการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร: เกษมสุวรรณ, ๒๕๕๗), หน้า ๒๗.

^{๖๘} ลักขณา สิริวัฒน์, วัฒนธรรมการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๕๙), หน้า ๒๖.

๑) มิตีความสามารถของความเชื่อมั่น ผู้นำพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้ใต้บังคับบัญชา อยู่บนพื้นฐานของความเชื่อมั่น ความสามารถของผู้นำเป็นส่วนหนึ่งของความเชื่อมั่น และบุคลิกของผู้นำเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ตามไว้วางใจ ซึ่งความสามารถเป็นมิติหนึ่งของความเชื่อมั่นบุคลากรและองค์กร

๒) มิตีการเปิดเผย ความเชื่อมั่นอยู่ในรูปของการรับรู้ การเปิดเผยและความซื่อสัตย์ระหว่างกัน

๓) มิตีความห่วงใย คือ มีความสนใจในตนเองพอ ๆ กับการสนใจผู้อื่นในองค์กร สุขภาพ บุคลากรไว้วางใจในผู้นำเพราะมีความเชื่อว่า ผู้นำสามารถที่จะดูแลเกี่ยวกับความปลอดภัยในงานของบุคลากรได้

๔) มิตีความน่าเชื่อถือ บุคลากรจะมีความรู้สึกมั่นคง และเชื่อถือไว้วางใจผู้นำ เมื่อบุคลากรมีความเชื่อว่าผู้นำมีความซื่อสัตย์ มีความน่าเชื่อถือ

สรุปความได้ว่า องค์ประกอบของความเชื่อมั่น ควรประกอบด้วยการรักษาคำพูด โดยกระทำตามที่พูดไว้ ปฏิบัติตามที่สัญญาไว้ ความสม่ำเสมอ ความสามารถในการใช้วิจารณ์ญาติที่ดีในสถานการณ์ต่าง ๆ ความมั่นคงในคำพูด และการกระทำ การดูแลเอาใจใส่บุคลากรในองค์กร บุคลากรไว้วางใจในผู้นำ ความปลอดภัยในงานของบุคคล และความสามารถเป็นทักษะ ความรู้ และเทคนิคของผู้นำ

๒.๘ หลักธรรมสำหรับเป็นฐานของการจัดการความปลอดภัย

๒.๘.๑ ธรรมมีอุปการะมาก ๒

๑. สติ คือ ความระลึกได้

๒. สัมปชัญญะ คือ ความรู้ตัว^{๖๙}

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต)^{๗๐} อธิบายไว้ว่า ธรรมมีอุปการะมาก ๒ คือ ธรรมที่เกี่ยวเนื่องในกิจหรือในการทำความดีทุกอย่าง ได้แก่

๑. สติ ความระลึกได้ นึกได้ สำนึกอยู่ไม่เผลอ

๒. สัมปชัญญะ ความรู้ชัด รู้ชัดสิ่งที่นึกได้ ตระหนัก เข้าใจชัดตามความเป็นจริง

๒.๘.๒ ปัจจัยให้เกิดสัมมาทิฐิ

^{๖๙} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๐๔/๒๕๕; อง.ทุก. (ไทย) ๒๐/๑๘๐/๑๒๙.

^{๗๐} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**, (กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า๖๕.

พระพุทธรูปตามทีปรากฏในพระไตรปิฎก: ปัจจัยให้เกิดสัมมาทิฐิ ๒ อย่างนี้ ปัจจัย ๒ อย่าง ะไรบ้าง คือ ๑) โปรโตโฆสะ ๒)) โยนิโสมนสิการ (การมนสิการโดยแยกกาย) ปัจจัยให้เกิดสัมมาทิฐิ ๒ อย่างนี้แล^{๗๑}

๑. ความหมายของ โปรโตโฆสะ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต^{๗๒} โปรโตโฆสะ (เสียงจากผู้อื่น การกระตุ้นหรือ ชักจูงจากภายนอก คือ การรับฟังคำแนะนำสั่งสอน เล่าเรียนความรู้ สันทนาซักถาม ฟังคำบอกเล่าชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะการสดับสัทธรรมจากท่านผู้เป็นกัลยาณมิตร

ฉลาด ธรรมวงศ์^{๗๓}โปรโตโฆสะ แปลว่า เสียงจากผู้อื่น หมายรวมถึงคำพูด, คำแนะนำ, คำชี้แจง, คำโฆษณา, กระแสข่าว ข้อเขียน, บทความจากบุคคลหรือ แหล่งข่าวต่าง ๆ โปรโตโฆสะ มี ๒ ประเภท คือ ที่เป็นจริง มีเหตุผล เป็นประโยชน์ ประกอบด้วยความหวังดี และที่เป็นเท็จ ไม่มีเหตุผลไม่เป็น ประโยชน์ มุ่งทำลาย โปรโตโฆสะ เป็นวิถีทางเบื้องต้นแห่งปัญญาและสัมมาทิฐิ แต่ต้องมีโยนิโสมนสิการคอยกำกับ จึงจะสามารถรู้แยกแยะและคัดสรรเฉพาะโปรโตโฆสะฝ่ายดีได้ โปรโตโฆสะที่ปราศจากโยนิโสมนสิการจะก่อให้เกิดความงมงาย หูเบา เชื่อง่าย ไร้เหตุผลและมีจฉาทิฐิได้ง่าย

๒. ความหมายของโยนิโสมนสิการ

เสฐียรพงษ์ วรรณปก^{๗๔} กล่าวว่า โยนิโสมนสิการ หมายถึง การทำในใจโดยอุบายอันแยกกาย กล่าวคือ การคิดเป็น การรู้จักคิด หรือการคิดวิเคราะห์

ทิตินา แชมมณี และคณะ^{๗๕} กล่าวถึง โยนิโสมนสิการ คือ การคิดเป็น หมายถึง ความสามารถที่บุคคลรู้จักมอง รู้จักพิจารณาสิ่งทั้งหลายตามสภาวะโดยวิธีคิดหาเหตุปัจจัย สืบค้นจากต้นเหตุตลอดทางจนถึงผลสุดท้ายที่เกิด แยกแยะเรื่องออกให้เห็นตามสภาวะที่เป็นจริงคิดตามความสัมพันธ์ที่สืบทอดจากเหตุโดยไม่เอาความรู้สึกอุปาทานของตนเอง เข้าไปจับหรือครอบคลุมนั้นจะสามารถแก้ปัญหานั้นได้ได้อย่างเหมาะสมด้วยวิธีการแห่งปัญญา จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า โยนิโสมนสิการ หมายถึง การคิดเป็น มีเหตุผล การคิด วิเคราะห์อย่างแยกกาย รู้จักพิจารณาความจริงเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่องจนสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้

^{๗๑} อจ.ทก. (ไทย) ๒๐/๑๒๗/๑๑๕.

^{๗๒} พระพรหมคุณาภรณ์, พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, (กรุงเทพมหานคร: มหาคุหาลกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๖๙.

^{๗๓} ฉลาด ธรรมวงศ์, โปรโตโฆสะ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.mtk.ac.th> สืบค้นเมื่อ [๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕].

^{๗๔} เสฐียรพงษ์ วรรณปก, พุทธวิธีสอนจากพระไตรปิฎก, (กรุงเทพมหานคร: เพชรรุ่งการพิมพ์, ๒๕๔๐), หน้า ๑๕.

^{๗๕} ทิตินา แชมมณีและคณะ, วิทยาการด้านการคิด, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัท เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์ จำกัด, ๒๕๔๔), หน้า ๘๗.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต)^{๗๖} ได้กล่าวเกี่ยวกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ว่ามีหลักการวิธีคิดซึ่งสามารถสรุปได้ ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ

๑) โยนิโสมนสิการแบบปลุกปัญญา มุ่งให้เกิดการรู้แจ้งตามสภาวะ เป็นการขจัดอวิชชาเป็น ฝ่ายวิปัสสนา มีลักษณะเป็นการส่องสว่าง ทำลายความมืดหรือชำระล้างสิ่งสกปรกให้ผลได้ไม่จำกัด กาลนำไปสู่โลกุตระสัมมาทิฐิ

๒) โยนิโสมนสิการแบบสร้างเสริมสุขภาพจิต มุ่งปลุกเร้ากุศลธรรมอื่น ๆ เป็นการสกัดหรือข่ม ตัณหา เป็นฝ่ายสมถะ มีลักษณะเป็นการเสริมสร้างพลังหรือปริมาณฝ่ายดีขึ้นมาข่มทับหรือบัง ฝ่ายชั่วไว้ ให้ผลขึ้นกับกาล เป็นเครื่องตระเตรียมหนุนเสริมความพร้อมและสร้างนิสัยนำไปสู่โลกีย สัมมาทิฐิ

๓. ความสำคัญของการคิดแบบโยนิโสมนสิการ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต)^{๗๗} ได้กล่าวถึงโยนิโสมนสิการว่าเมื่อใดที่เด็กมีโยนิโสมนสิการอย่างแท้จริงแล้ว เด็กจะสามารถเอาประโยชน์ได้จากทุกสิ่งทุกอย่าง แม้แต่จากสิ่งที่เลวที่สุด เพราะโยนิโสมนสิการไม่ว่าจะมีวิธีคิดแบบใดก็ตามแต่ก็มีสาระสำคัญสองอย่าง คือ

๑) สามารถ มองและคิดพิจารณาให้เข้าถึงความเป็นจริงของสิ่งนั้น

๒) สามารถเห็นประโยชน์จากสิ่งนั้น ๆ ได้ ไม่ว่า มันจะเลวร้ายแค่ไหนก็เรียนรู้เอามาใช้ได้ จะต้องทำสองอย่างที่ว่านี้พร้อมกัน ถ้าใช้หลักนี้จะพัฒนาเด็ก ได้ผลหลายอย่าง ฉะนั้นโยนิโสมนสิการจึงเป็นองค์หลักของการศึกษาที่จะต้องเน้นกันอยู่ตลอดเวลา

วคิน อินทสระ^{๗๘} กล่าวถึงโยนิโสมนสิการว่า ช่วยให้เรายิ้มได้ แม้ในคราวมี ทุกข์หนักน่านปการ และมีโรคร้ายรุมล้อม เพราะเห็นประโยชน์ว่า ทำให้เราฉลาดขึ้น สามารถเรียนรู้ค้นคว้า สิ่งต่าง ๆ เรียนรู้เรื่องคน นิสัยคน ธรรมชาติของคน เรียนรู้เรื่องโรคและยาพร้อมวิธีแก้ไข โยนิโสมนสิการช่วยให้เราไม่ปล่อยใจเพเลิดเพเลินหลงไหลในผลสำเร็จต่าง ๆ ที่โลกสมมติขึ้น สามารถเห็นคุณ และโทษของสิ่งเหล่านั้น มีปัญหาในการสลัดออกคือทำตนให้เป็นอิสระไม่สยบอยู่ติดกับสิ่ง สมมติเหล่านั้น

กิตติ พัฒนาตระกูลสุข^{๗๙} ได้กล่าวถึงความสำคัญของโยนิโสมนสิการว่าการจะพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอะไรสักอย่างขึ้นมาใหม่ นักการศึกษามักมองไปที่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งการมองประเทศเหล่านั้นจะมองในลักษณะศึกษาข้อดี ข้อเสีย เพื่อจะนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์

^{๗๖} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), *วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม*, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร: สยาม, ๒๕๔๒), หน้า ๖๗๖.

^{๗๗} พระพรหมคุณาภรณ์, *วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม*, กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๕๐), หน้า ๓๙.

^{๗๘} วคิน อินทสระ, *ความคิดเห็นที่ถูกต้องเป็นอย่างไร*, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ปัญญา ๒๕๓๔), หน้า ๙๘-๙๙.

^{๗๙} กิตติ พัฒนาตระกูลสุข, “ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับ Constructivism โยนิโสมนสิการ”, *วารสารคณิตศาสตร์*, (กุมภาพันธ์-เมษายน ๒๕๔๒): ๒๑-๒๕.

ต่อสังคมไทย มิใช่มองเพื่อเอาแบบอย่าง แท้จริงแล้วสังคมไทยมีหลักพระพุทธศาสนาที่กล่าวถึง การรู้จักคิด รู้จักพิจารณา ที่เรียกว่า “โยนิโสมนสิการ” คือการสอนให้รู้จักคิดเป็น คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดในทางที่จะเข้าถึงความจริงทั้งหลาย คิดในทางที่จะทำให้รู้จักใช้สิ่งทั้งหลายให้เกิดประโยชน์ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า การเรียนการสอนให้นักเรียนในสังคมไทยไม่ค่อยส่งเสริมโยนิโสมนสิการเท่าที่ควร

๒.๘.๓ อริยสัจ ๔

อริยสัจตามที่ปรากฏในพระไตรปิฎก คือ ๔ คือ

- ๑) ทุกขอริยสัจ (อริยสัจคือทุกข์)
- ๒) ทุกขสมุททยอริยสัจ (อริยสัจคือเหตุเกิดแห่งทุกข์)
- ๓) ทุกขนิโรธอริยสัจ (อริยสัจคือความดับทุกข์)
- ๔) ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจ (อริยสัจคือข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์)^{๘๐}

สาโรช บัวศรี^{๘๑} ได้ประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ ๔ มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ดังนี้

- ๑) ชั้นทุกข์ เป็นชั้นกำหนดปัญหา คือระบุปัญหาที่จะต้องแก้ไข
- ๒) ชั้นสมุทัย เป็นชั้นตั้งสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและตั้งสมมติฐาน
- ๓) ชั้นนิโรธ เป็นชั้นทดลองและเก็บข้อมูล คือ การกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการทดลองเพื่อพิสูจน์สมมติฐานและเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๔) ชั้นมรรค เป็นชั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล คือ นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุป

๒.๘.๔ วจุฒิธรรม ๔

พุทธวจนะ: ภิกษุทั้งหลาย ธรรม ๔ ประการย่อมเป็นไปเพื่อความเจริญด้วยปัญญา

ธรรม ๔ ประการ๓ อะไรบ้าง คือ

- ๑) สปัปฺริสสังเสวะ (การคบหาสัตบุรุษ)
- ๒) สัทธัมมัสสวนะ (การฟังสัทธรรม)
- ๓) โยนิโสมนสิการ (การมนสิการโดยแยบคาย)
- ๔) ธัมมานุธัมมปฏิบัติ (การปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม)

^{๘๐} อภ.วิ. (ไทย) ๓๕/๒๑๕/๑๘๒.

^{๘๑} สาโรช บัวศรี, การศึกษาและจริยธรรม, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๙), หน้า ๔.

ภิกษุทั้งหลาย ธรรม ๔ ประการนี้แลย่อมเป็นไปเพื่อความเจริญด้วยปัญญา^{๒๒}

พระพรหมคุณาภรณ์^{๒๓} ได้อธิบายหลักกุศลธรรม ๔ ไว้ดังนี้

๑) สปัริสสังเสวะ คบหาสัตบุรุษ เสวนาท่านผู้รู้ ผู้ทรงคุณความดี มีความประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ

๒) สัทธัมมัสสวนะ ฟังสัทธรรม ตั้งใจฟังคำสอนของท่าน เอาใจใส่เล่าเรียน

๓) โยนิโสมนสิการ ทำในใจโดยแยบคาย รู้จักคิดพิจารณาให้เห็นเหตุผล คุณโทษในสิ่งที่ได้เล่าเรียนสดับฟังนั้น จับสาระที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้

๔) ธัมมานุสम्मปฏิบัติ ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม นำสิ่งที่ได้เล่าเรียนและตริตรองเห็นแล้ว ไปใช้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลัก สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักการนั้น ๆ

๒.๘.๕ ฆราวาสธรรม ๔

ฆราวาสธรรม ๔ อันเป็นหลักปฏิบัติสำหรับผู้ครองเรือน ในพระไตรปิฎก มีดังนี้

๑) สัจจะ ความจริงใจต่อกัน

๒) ทมะ ความข่มใจ

๓) ขันติ ความอดทน

๔) จาคะ ความเสียสละ

ผู้ครองเรือนเมื่อตั้งอยู่ในธรรม ๔ ประการนี้ ย่อมครองเรือนได้อย่างมีความสุข^{๒๔}

ทัตตชีโว ภิกษุ^{๒๕} ได้อธิบายว่า ฆราวาสธรรมเป็นธรรมที่ทำให้ผู้ปฏิบัติเป็นฆราวาสที่ศักดิ์สิทธิ์ที่มีคุณธรรม และยังได้ให้ความหมายพร้อมทั้งอธิบายถึงความหมายของฆราวาสธรรมแต่ละข้อ ดังนี้

ข้อที่ ๑ สัจจะ หมายถึง ความสัตย์ ความเชื่อ แบ่งตามศัพท์ได้เป็น ๓ ลักษณะ คือ

๑) มีความจริง คือ ไม่เล่น

๒) มีความตรง คือ ความประพฤติทางกาย วาจาตรง ไม่บิดพลิ้ว ไม่บ่ายเบี่ยง

๓) มีความแท้ แท้ คือ ไม่เหลวไหล

^{๒๒} อจ.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๒๔๘/๓๖๗-๓๖๘.

^{๒๓} พระพรหมคุณาภรณ์, พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๓๙

^{๒๔} ส.ส. (ไทย) ๑๕/๒๔๖/๓๕๔, ขุ.สุ. (ไทย) ๒๕/๑๙๑/๕๔๕.

^{๒๕} ทัตตชีโว ภิกษุ, ฆราวาสธรรม, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์นิวไวก์เต็ก, ๒๕๒๙), หน้า ๒๑๐.

ในทางปฏิบัติ สัจจะ หมายถึง ความจริงใจ คือ ถ้าทำอะไรแล้ว ทุ่มหมดตัว ซึ่งถ้าแบ่งในทางปฏิบัติ จะแบ่งได้ ๕ ลักษณะ คือ

- ๑) จริงต่อหน้าที่ คือ ไม่ว่าตนเองมีหน้าที่อะไร ก็ทุ่มเทและทำหน้าที่นั้นให้ดีที่สุด
- ๒) จริงต่อการทำงาน คือ ถ้าได้รับมอบหมายงานอะไรมาก็ตามที่ ก็ตั้งใจทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ แม้ว่าจะงานนั้นจะไม่ใช่งานที่สำคัญหรืองานที่ใหญ่โตก็ตาม
- ๓) จริงใจกับเวลา หมายถึง ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ให้คุ้มค่าที่สุดที่สุด
- ๔) จริงต่อบุคคล หมายถึง คบกับใครก็ต้องมีความจริงใจ ไม่ใช่คบเพื่อหวังผลประโยชน์
- ๕) ตรงต่อความดี หมายถึง ไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม จะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตกับตัวเองเสมอไม่ทำให้คนอื่นได้รับความเดือดร้อน

ข้อที่ ๒ ทมะ หมายถึง พยายามปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ขจัดนิสัยที่ไม่ดีออกไปเสียจากตนเอง พยายามฝึกหัดบังคับจิตใจตนเอง โดยเริ่มจากบังคับทีละเล็กทีละน้อย เมื่อทำบ่อย ๆ ครั้งก็จะทำให้เกิดเป็นนิสัย

ข้อที่ ๓ ขันติ คือ ความอดทน ซึ่งเป็นลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งทางจิตใจ ขันติมี ๔ ลักษณะคือ

- ๑) อดทนต่อความลาบทรากตราได้แก่อดทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศภูมิประเทศที่ทุรกันดารสามารถอดทนได้ไม่ย่อท้อ
- ๒) อดทนต่อความทุกข์เขเวทนาคืออดทนต่อความเจ็บไข้ได้ป่วย
- ๓) อดทนต่อความเจ็บใจคืออดทนต่อการกระทบกระเทือนเปรียบเปรยการทำให้เจ็บอกเจ็บใจ
- ๔) อดทนต่ออำนาจกิเลสคือการไม่เอาแต่ใจตนเองไม่ยอมสบายต่อความฟุ้งเฟ้อต่าง ๆ และเป็นข้อที่ต้องใช้ความอดทนมากที่สุด

ข้อที่ ๔ จาคะ หมายถึง ความเสียสละ ตัดใจ ตัดกรรมสิทธิ์ของตน ตัดความยึดถือ ความเสียสละมี ๒ นัย คือ

- ๑) สละวัตถุ หมายถึง การแบ่งปันกันกิน แบ่งปันกันใช้ รวมทั้งการทำบุญให้ทาน
- ๒) สละอารมณ์ หมายถึง ไม่ผูกโกรธใคร ไม่พยายบาท

การฝึกคุณธรรมทั้ง ๔ ประการ คือ สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ อย่างสม่ำเสมอ ก็จะเป็นผู้ที่มีจิตใจผ่องใส แม้จะเป็นฆราวาสก็จะมีศรัทธาในพระพุทธเจ้า

๒.๘.๖ สังคหวัตถุ ๔

พระพุทธพจน์ ตามที่ปรากฏในพระไตรปิฎก ความว่า

ทาน (การให้) เปยยวัชชะ(วาจาเป็นที่รัก)
 อตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) ในโลกนี้
 และสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ)
 ในธรรมนั้น ๆ ตามสมควร
 สังคหธรรมเหล่านี้แลช่วยอุ้มชูโลก
 เหมือนลีมสลักเพลาคุมรถที่แล่นไปไว้ได้ฉะนั้น^{๘๖}

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต)^{๘๗} ได้กล่าวว่า สังคหวัตถุ ๔ คือ หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคนและประสานหมู่ชนไว้ให้มีความสามัคคีกัน ประกอบด้วย

๑) ทาน ให้ปัน คือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ ด้วยปัจจัยสี่ ทุน หรือ ทรัพย์สิน สิ่งของตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจและศิลปวิทยา

๒) ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ชี้แจง แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงาม หรือแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จัก พูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรีทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน

๓) อตถจริยา ทำประโยชน์แก่กัน คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกายและขวนขวาย ช่วยเหลือ กิจกรรมต่าง ๆ บำเพ็ญประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาคและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม

๔) สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอดันเสมอ ปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบ และเสมอในสุขทุกข์ คือ ร่วมสุข ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

๒.๙ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศศิกัญจน์ ศรีโสภณ^{๘๘}, ความปลอดภัยและความรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรมในสภาพแวดล้อมชุมชนอยู่อาศัยย่านเก่า เขตพระนคร กรุงเทพฯ กรณีศึกษา ชุมชนตรอกศิลป์-ตรอกตี๊กดิน พบว่า อาชญากรรมส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในชุมชนตรอกศิลป์-ตรอกตี๊กดิน คือ อาชญากรรมพื้นฐาน

^{๘๖} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๗๓/๒๑๘.

^{๘๗} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), **ธรรมบุญชีวิต**, พิมพ์ครั้งที่ ๘๒, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์สวย์จำกัด ๒๕๕๐), หน้า ๒๕.

^{๘๘} ศศิกัญจน์ ศรีโสภณ, “ความปลอดภัยและความรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรมในสภาพแวดล้อมชุมชนอยู่อาศัยย่านเก่า เขตพระนคร กรุงเทพฯ กรณีศึกษา ชุมชนตรอกศิลป์-ตรอกตี๊กดิน”, **วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร**, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน ๒๕๕๘):๑๕๑๗-๑๕๓๓.

คือ เป็นอาชญากรรมที่ไม่มีความสลับซับซ้อน สามารถเกิดขึ้นตามปกติในทุกสังคม ได้แก่ อาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์ เช่น การย่องเบา การลักทรัพย์ การปล้น เป็นต้น โดยอาชญากรรมประเภทนี้ ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรส่วนมากเป็นคนภายนอกชุมชน นอกจากนี้ ชุมชนตรอกคิปลี-ตรอกตึกดินยังมีอาชญากรรมอีกประเภท คือ อาชญากรรมที่ปราศจากผู้เสียหาย ซึ่งเป็นอาชญากรรมที่ไม่มีเหยื่อหรือผู้เสียหาย เพราะผู้กระทำความผิดตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหายเอง ได้แก่ การพนัน การใช้ยาเสพติด ส่วนมากอาชญากรรมประเภทนี้ เกิดจากคนภายในชุมชนเอง การเกิดอาชญากรรมส่วนใหญ่เกิดรอบนอกชุมชนมากกว่าภายในชุมชน

ก่อเกียรติ ลิ้มวงศ์สกุล^{๘๙} ได้ศึกษาเรื่อง ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนไทย พบว่า ระดับความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนไทยมากที่สุด อยู่ในเขตพื้นที่ของตำรวจภูธรภาค ๓ รองลงมา คือ เขตพื้นที่ของตำรวจภูธรภาค ๙ สำหรับเขตพื้นที่ที่มีระดับความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนไทยน้อยที่สุดนั้น อยู่ในเขตพื้นที่ของตำรวจภูธรภาค ๔ ดังนั้น ๑) ประชาชนควรรู้เท่าทันเกี่ยวกับภัยอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงวิธีการรับมือกับภัยอาชญากรรมนั้น ๆ ๒) เจ้าหน้าที่ตำรวจควรออกตรวจตราภายในชุมชนในลักษณะแบบสุ่มตรวจอย่างสม่ำเสมอ ๓) หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับกลุ่มคนที่มีความอ่อนแอทางกายภาพ อาทิ เด็ก สตรี คนชรา และคนพิการ ซึ่งมักจะตกเป็นเหยื่อได้ง่าย โดยจัดให้มีมาตรการต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลือกลุ่มคนเหล่านี้ และ ๔) ประชาชนควรช่วยกันสอดส่องดูแลภายในชุมชนของตน สร้างเครือข่ายพลังชุมชนที่เข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนของตนปลอดภัยจากอาชญากรรม อันจะนำไปสู่ความรู้สึกปลอดภัยในการดำเนินชีวิต

ภาดา ทาสีเงิน^{๙๐} ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า ๑) ปัญหาการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์ ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการควบคุมและสอดส่อง ด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยภาพรวมมีปัญหายูอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ๒) แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์ คือ หน่วยงานราชการควรมีการประชุมชี้แจงในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานระหว่างผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน อีกทั้งผู้นำชุมชนควรเข้ามาควบคุมดูแลและสอดส่องผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด และผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างต่อเนื่องและจริงจัง หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการให้คำแนะนำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแก่ผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด และครอบครัว และควรส่งเสริม

^{๘๙} ก่อเกียรติ ลิ้มวงศ์สกุล, “ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนไทย”, วารสารวิชาการคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๒): ๕๑-๖๓.

^{๙๐} ภาดา ทาสีเงิน, “แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์”, วารสารบัณฑิตวิทยาลัยพิชญทรรศน์, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑(มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๘): ๖๘-๗๖..

ให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนของตนเองอย่างจริงจัง

นวัพร จารุมณี^{๙๑} ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการความปลอดภัยการจราจรทางถนน เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคม อาเซียนของอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางถนน ทั้ง ๕ ด้าน ประกอบด้วย ด้านแรกด้านผู้ขับขี่ เกิดจากการไม่ทราบ ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร และขาดทักษะในการขับขี่ ด้านที่สอง ด้านยานพาหนะ เกิดจากสภาพยานพาหนะที่ไม่พร้อมใช้งาน และการใช้ยานพาหนะผิดประเภท ด้านที่สาม ด้านถนน เกิดจากสภาพผิวการจราจรที่ชำรุด และลักษณะของถนนที่คดเคี้ยว ด้านที่สี่ ด้านสิ่งแวดล้อม เกิดจากการติดตั้งป้าย และสภาพอากาศที่บดบังทัศนวิสัยในการมองเห็น และด้านที่ห้า ด้านกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย เกิดจากบังคับใช้กฎหมายขาดความต่อเนื่อง และเลือกปฏิบัติ ส่วนการจัดการความปลอดภัยการจราจรทางถนนของหน่วยงาน แบ่งออกเป็น ๕ หน่วยงานหลัก ได้แก่ ๑) เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรดำเนินการตั้งด่านกวดขันวินัยจราจร บังคับ ใช้กฎหมาย ๒) กรมทางหลวงดำเนินการสำรวจและซ่อมแซมถนน อุปกรณ์ควบคุมจราจรและไฟฟ้าส่องสว่าง ๓) เจ้าหน้าที่สาธารณสุขดำเนินการอบรมให้ความรู้และการช่วยเหลือฉุกเฉิน ๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ด้านการจราจร สนับสนุนบุคลากรปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและการจัดระเบียบพื้นที่ผ่อนผันจำหน่ายสินค้า และ ๕) หน่วยงานอื่น เช่น สมาคม อาสาสมัครกู้ภัย ดำเนินการช่วยเหลืองานด้านการแพทย์ฉุกเฉิน รวมถึงงานสาธารณสุขต่าง ๆ

กฤตพร ชุมสุวรรณ^{๙๒} ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาแนวทางเพื่อจัดการปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนแห่งหนึ่ง” พบว่า สาเหตุการทะเลาะวิวาทมาจากสาเหตุหลัก ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านเพื่อน และรุ่นพี่ ๒) ด้านสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว ๓) ด้านวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของนักเรียน และ ๔) ด้านสถานที่ตั้งของวิทยาลัย โดยในปัจจุบัน การยั่วยุ ต้าทอกันนั้น ไม่ใช่แค่เพียงเวลาเจอกันเท่านั้น แต่ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้เกิดการยั่วยุ สบประมาท หรือต้าทอผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก กลุ่มไลน์ อันนำไปสู่การทะเลาะวิวาทที่รุนแรง ซึ่งระดับความรุนแรงของการทะเลาะวิวาทในปัจจุบันนั้นไม่ใช่เพียงแค่ความสะใจ หรือการล้างแค้น เพื่อให้อีกฝ่ายรู้สึกกลัว แต่เป็นการหมายเอาชีวิตของนักเรียนอีกฝ่ายหนึ่ง โดยมาตรการตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาท ของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น การทำประวัติ การตรวจอาวุธ หรือการจัดครูเวรประจำจุดเสี่ยงนั้น สามารถลดปัญหาและความรุนแรงในการทะเลาะวิวาทได้ และกฎหมายมาตรา ๔๔ ที่รัฐบาลเพิ่งประกาศใช้สำหรับแก้ปัญหการทะเลาะ

^{๙๑} นวัพร จารุมณี การจัดการความปลอดภัยการจราจรทางถนน เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน, วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ๒๕๖๑).

^{๙๒} กฤตพร ชุมสุวรรณ, การศึกษาแนวทางเพื่อจัดการปัญหาการทะเลาะวิวาทของ นักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนแห่งหนึ่ง, การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, ๒๕๕๙).

วิวาทนั้น พบว่า กฎหมายดังกล่าวก็สามารถช่วยลดปัญหาการทะเลาะวิวาทได้เป็นอย่างมาก ทั้งนี้วิธีแก้ไขปัญหาโดยให้ผู้อำนวยความสะดวก ระหว่างสถาบันเพื่อแก้ปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษานั้น พบว่า วิธีดังกล่าว ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาได้

กัญจน์ศักดิ์ เพชรานนท์^{๙๓} ได้ศึกษาเรื่อง “การเสนอขายสินค้าเลียนแบบในฐานะการกระทำทางการค้าอันไม่เป็นธรรม พบว่า การเสนอขายสินค้าเลียนแบบเป็นการกระทำทางการค้าที่สามารถพบได้ในชีวิตประจำวัน ในหลายกรณี การกระทำทางการค้าดังกล่าว ทำให้ผู้ซื้อถูกหลอกลวงในแหล่งที่มาของสินค้า ในบางกรณีการเสนอขายสินค้าเลียนแบบอาจเป็นการใช้ประโยชน์จากความนิยมของสินค้าต้นแบบอย่างไม่เหมาะสม หรือเป็นการทำลายความนิยมของสินค้าต้นแบบอย่างไม่เหมาะสม ในบางโอกาสการเสนอขายสินค้าเลียนแบบยังมีความเชื่อมโยงกับการได้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการผลิตสินค้าเลียนแบบมาโดยมิชอบอีกด้วย การเสนอขายสินค้าเลียนแบบในกรณีตามที่กล่าวมาเหล่านั้น ล้วนแต่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ผลิตสินค้าต้นแบบทั้งสิ้น

กัญญา ภูระหงษ์^{๙๔} ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเสพติดของผู้ติดยาเสพติดในเขตจังหวัดปทุมธานี” ผลการทดสอบความสัมพันธ์ด้านครอบครัว พบว่า การเลี้ยงดูในวัยเด็ก สัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับระดับการเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ ยังมีอาการอยากยาเสพติด การรับรู้ที่ตนเองยังไม่อยากเลิก ตัดใจในฤทธิ์ของยาเสพติด เหนงว่าแห้ว ไม่มีงานทำเป็นหลักแหล่ง เข้ากับเพื่อนกลุ่มใหม่ไม่ได้ไม่มีเงินใช้ ปัจจัยภายนอกจากเพื่อนและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มีความขัดแย้งกับคนในครอบครัว บ้านอยู่ในแหล่งที่มีกลุ่มผู้ติดยาเสพติด แหล่งจำหน่ายยาเสพติด ได้รับการชักชวนจากเพื่อนที่เคยเสพติดด้วยกัน ครอบครัวและสังคมในชุมชนไม่ยอมรับมีความสัมพันธ์กับระดับการเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการที่จะไม่กลับไปเสพติด ๓ อันดับแรก ได้แก่ อยู่กับครอบครัวคิดว่าครอบครัวสำคัญที่สุด ร้อยละ ๒๒.๔๑ ปฏิเสธเพื่อนชวนให้ได้ร้อยละ ๑๕.๕๒ ตั้งสติมีความเชื่อมั่นในตนเองไม่คล้อยตามเพื่อน ร้อยละ ๑๐.๓๔ ด้านการบำบัดรักษา ได้แก่ ระยะเวลาการบำบัดรักษาน้อยไปควรเพิ่ม ๖ เดือน หรือ ๒ ปี ร้อยละ ๖.๙ และควรให้อยู่รับการรักษาจนแน่ใจว่าจิตใจเข้มแข็ง ร้อยละ ๖.๙ จากผลของงานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดกิจกรรมฝึกเจริญสติตามหลักสติปัญญา ให้แก่ผู้ป่วยเป็นประจำ เพื่อให้ผู้ป่วยรู้จักยับยั้งความคิด ความรู้สึก อาการอยากยาของตนเอง และสิ่งกระทบจากปัจจัยภายนอกที่จะเป็นเหตุให้กลับไปเสพติดได้

^{๙๓} กัญจน์ศักดิ์ เพชรานนท์, “การเสนอขายสินค้าเลียนแบบในฐานะการกระทำทางการค้าอันไม่เป็นธรรม”, รายงานโครงการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๖๔).

^{๙๔} กัญญา ภูระหงษ์ “ปัจจัยที่มีผลต่อการเสพติดของผู้ติดยาเสพติดในเขตจังหวัดปทุมธานี”, บทความวิจัย, วารสารพยาบาลสาธารณสุข, ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๒): ๒๓-๔๐.

วิลาลินี สุขกา และคณะ^{๙๕} ได้ศึกษาเรื่อง “การปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษามุสลิมจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในพื้นที่จังหวัดสงขลา: กรณีศึกษานักศึกษาชมรมมุสลิมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย” พบว่า นักศึกษามุสลิมจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เผชิญกับวัฒนธรรมการดำรงชีวิตที่แตกต่างออกไปเมื่อพวกเขาเข้ามาศึกษาต่อในจังหวัดสงขลา นักศึกษามีการปรับตัวในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน มีความเข้าใจและไม่ขัดกับหลักทางศาสนา ประสบการณ์ส่วนตัวในวัยเยาว์ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้พวกเขาสามารถปรับตัวได้ดีเมื่อต้องมาอยู่ต่าง ถิ่น อีกทั้งยังมีการใช้เครือข่ายทางสังคม จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมมุสลิมของมหาวิทยาลัยฯ เป็นหนึ่งในช่องทางในการเรียนรู้ปรับตัว รวมถึงใช้เป็นพื้นที่ต่อรองทางวัฒนธรรม ส่วนอุปสรรคปัญหาสำคัญ ของการปรับตัวคือด้านการเรียนในสาขาวิชาต่าง ๆ ของระดับอุดมศึกษาที่ยากขึ้นและปัญหาของการคบ เพื่อนที่มีความหลากหลาย

จิรเดช เกตุประยูร^{๙๖} ได้ศึกษาเรื่อง “วิธีระงับความรุนแรงตามแนวคิดในทางพุทธศาสนาเถรวาทการศึกษาพบว่าความรุนแรงในพุทธศาสนาเถรวาท หมายถึง การประทุษร้ายทางร่างกาย วาจาและทางจิตใจ ทั้งแก่ตนเองและบุคคลอื่นที่มีผลเป็นความทุกข์ความเดือดร้อน ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมีอยู่ ๓ ระดับ คือ ความรุนแรงระดับเบา ระดับกลาง และระดับหนัก ส่วนสาเหตุของความรุนแรงเกิดจากต้นตอหรือรากเหง้าของกิเลสที่เรียกว่าอกุศลมูล คือ ราคะ โทสะ โมหะ ที่เป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ ความเดือดร้อน สำหรับวิธีระงับความรุนแรงในพุทธศาสนาเถรวาทใช้ได้หลายวิธีแล้วแต่กรณีตามความ เหมาะสม ทั้งอธิกรณสมถะ ๗ อปริหานิยธรรม ๗ สาราณียธรรม ๖ และ อริยสัจ ๔ ความรุนแรงในพุทธ ศาสนาเถรวาท ก่อให้เกิดการแตกแยกของหมู่คณะ สาเหตุหลักเกิดขึ้นเพราะเรื่องศีล (ศีลสามัญญตา) เรื่องความคิดเห็น (ทิฏฐิสามัญญตา) ขาดความสามัคคีกัน เป็นไปเพื่ออำนาจ และลุ่มหลงใน ลาภ ยศ สักการะ ส่วนวิธีป้องกันความรุนแรงในทางพุทธศาสนาเถรวาท ใช้วิธีการเจริญสติเพื่อให้รู้เท่าทันอารมณ์ที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ เมื่ออารมณ์ใดเกิดขึ้นก็รู้ตามทัน จึงสามารถป้องกันความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นทั้งทางกาย วาจา และใจได้

พระโสภณ โสภโณ (ทองสม) และคณะ^{๙๗} ได้ศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนวัดใหม่ทุ่งคาอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา” พบว่า ชุมชนวัดใหม่ทุ่งคา เป็นชุมชนที่ประสบปัญหาอันเกิดจากการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอาชีพส่วนใหญ่ของชุมชน ก่อให้เกิดปัญหา คือ ปัญหาการขาดความ

^{๙๕} วิลาลินี สุขกา และคณะ, “การปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษามุสลิมจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใน พื้นที่จังหวัดสงขลา: กรณีศึกษานักศึกษาชมรมมุสลิมมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย”, รายงานการวิจัย, (คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย, ๒๕๖๒), หน้าบทคัดย่อ.

^{๙๖} จิรเดช เกตุประยูร, “วิธีระงับความรุนแรงตามแนวคิดในทางพุทธศาสนาเถรวาท”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, ๒๕๕๖), หน้าบทคัดย่อ.

^{๙๗} พระโสภณ โสภโณ (ทองสม) และคณะ, “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนวัดใหม่ทุ่งคาอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา”, บทความวิจัย, วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์,ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๓ (เดือนมีนาคม ๒๕๖๓): ๑๕-๒๕.

เอื้อเพื่อเอื้อแก่กัน ปัญหาการขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน ปัญหาการขาดความเสียสละ และปัญหาความขัดแย้ง ทำให้ชุมชนขาดความสงบสุข หลักสังคหวัตถุ ๔ ที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเถร ได้แก่ ๑) ทาน คือ การให้ การเสียสละ การแบ่งปัน ๒) ปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ๓) อตถจริยา คือ การสงเคราะห์เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น ๔) สมานัตตตา คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนวัดใหม่ทุ่งคา แก้ปัญหาการขาดความเอื้อเพื่อเอื้อแก่ โดยใช้หลักทาน คือ การให้การเสียสละ แก้ปัญหาการขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน โดยใช้หลักปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน แก้ปัญหาการขาดความเสียสละโดยใช้หลักอตถจริยา คือ การสงเคราะห์เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น แก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยใช้หลักสมานัตตตา คือ การวางตนพอดี

กัญยปริญ ทองสามสี และอิสระ ทองสามสี^{๔๘} ได้ศึกษาเรื่อง “ความรุนแรงที่สืบเนื่องจากการตีมีดสุรา: วิเคราะห์ข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน ระหว่างปี ๒๕๔๙-๒๕๕๘ พบว่า ข่าวที่นำเสนอการตีมีดสุรา ที่ส่งผลกระทบต่อเหตุการณ์ความรุนแรงส่วนใหญ่ ปรากฏในหนังสือพิมพ์ข่าวสด ผู้ตีมีดสุราส่วนใหญ่เป็นผู้ชายอยู่ในวัยทำงาน ประกอบอาชีพเป็นพนักงานของรัฐ รูปแบบการตีมีดสุราที่นำไปสู่ความรุนแรง ส่วนใหญ่ตีเป็นกลุ่ม ช่วงเวลาเกิดเหตุความรุนแรงส่วนมากเป็นเวลากลางคืน โดยภาคกลางเกิดเหตุความรุนแรงมากที่สุด ผู้ก่อเหตุความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นผู้ตีมีดสุรา ก่อเหตุคนเดียว อาวุธที่ใช้ในการก่อเหตุมีทั้งอาวุธโดยสภาพ และอุปกรณ์อื่น เช่น ใช้อวัยวะของร่างกายในการก่อเหตุ ลักษณะความผิดต่อผู้อื่นที่เกิดขึ้นจากการตีมีดสุราส่วนใหญ่เป็นการทำร้ายผู้อื่น ส่วนความรุนแรงที่มีต่อตนเองส่วนใหญ่เกิดขึ้นโดยประมาทส่งผลให้เสียชีวิต ทั้งนี้ ผู้ได้รับความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อยู่ในวัยทำงาน มีอาชีพรับจ้างทั่วไป/ผู้ใช้แรงงาน

อุธนา สุระตะนัย^{๔๙} “ได้ศึกษาเรื่อง “การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เพื่อลดโอกาสของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและการตระหนักถึงความปลอดภัยส่วนบุคคล: กรณีศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” พบว่า ข้อเด่นของการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา คือ มีกล้องวงจรปิด มีการประชาสัมพันธ์เบอร์โทรศัพท์แจ้งเหตุฉุกเฉินทั่วทุกพื้นที่ ทำให้ดูแลรักษาความปลอดภัยภายในสถานศึกษาได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งสถานศึกษายังให้ความสำคัญในเรื่องการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคลากรและนักศึกษา ส่วนข้อด้อย คือ คนในสถานศึกษาส่วนใหญ่กลับไม่ทราบช่องทาง ในการขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหากมีเหตุฉุกเฉิน สถานศึกษามีประตู เข้า-ออกหลายช่องทาง หากมีเหตุ

^{๔๘} กัญยปริญ ทองสามสี และอิสระ ทองสามสี “ความรุนแรงที่สืบเนื่องจากการตีมีดสุรา: วิเคราะห์ข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน ระหว่างปี ๒๕๔๙-๒๕๕๘”, บทความวิจัย, วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๑): ๗-๒๖.

^{๔๙} อุธนา สุระตะนัย, “การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เพื่อลดโอกาสของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและการตระหนักถึงความปลอดภัยส่วนบุคคล: กรณีศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ”, UTCC Academic ครั้งที่ ๒, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, (๘ มิถุนายน ๒๕๖๑): ๑๖๑๓-๑๖๒๗.

อาชญากรรมเกิดขึ้นในสถานศึกษา อาชญากรสามารถหลบหนีได้อย่างง่าย รวมทั้งถนนบางแห่งทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษามีแสงไฟส่องสว่างน้อย ทำให้บริเวณพื้นที่นั้น ๆ กลายเป็นจุดเสี่ยงที่จะเกิดอาชญากรรมได้ ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย คือ ควรมีการจัดอบรมปลูกฝังความตระหนักรู้แก่นักศึกษาและบุคลากรในการใช้ชีวิตภายในสถานศึกษาให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม ควรมีการติดตั้งกล้องวงจรปิดให้ครบทุกพื้นที่ทั้งภายในและบริเวณ โดยรอบสถานศึกษา ยิ่งไปกว่านั้น ควรพัฒนาบุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเรื่องวิธีการสังเกตจดจำบุคคลต้องสงสัย และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า หากเกิดกรณีฉุกเฉิน พร้อมทั้งควรสร้างเครือข่ายและสร้างความร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย เจ้าหน้าที่ตำรวจ และชุมชนโดยรอบสถานศึกษา ในการช่วยกันเฝ้าระวังและร่วมกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ได้ดังนี้

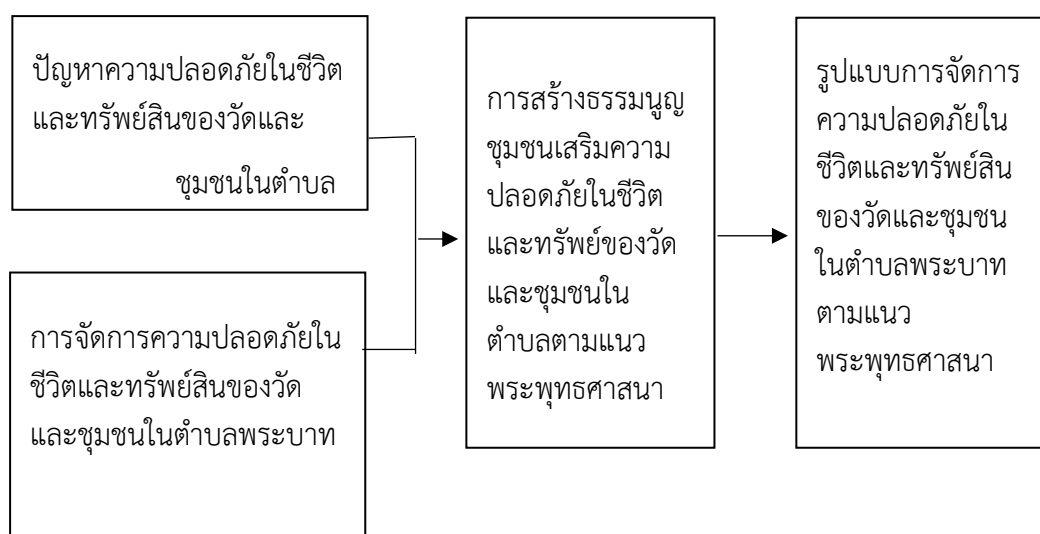
อาชญากรรมส่วนใหญ่ คือ อาชญากรรมพื้นฐาน สามารถเกิดขึ้นตามปกติในทุกสังคม ได้แก่ อาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์ เช่น การย่องเบา การลักทรัพย์ การปล้น เป็นต้น โดยอาชญากรรมประเภทนี้ ผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรส่วนมากเป็นคนภายนอกชุมชน นอกจากนี้ ยังมีอาชญากรรมที่ปราศจากผู้เสียหาย ซึ่งเป็นอาชญากรรมที่ไม่มีเหยื่อหรือผู้เสียหาย เพราะผู้กระทำความผิดเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหายเอง ได้แก่ การพนัน การใช้ยาเสพติด ส่วนมากอาชญากรรมประเภทนี้ เกิดจากคนภายในชุมชนเอง การเกิด อาชญากรรมส่วนใหญ่เกิดรอบนอกชุมชนมากกว่าภายในชุมชน

ประชาชนควรรู้เท่าทันเกี่ยวกับภัยอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงวิธีการรับมือกับภัยอาชญากรรมนั้น ๆ เจ้าหน้าที่ตำรวจควรออกตรวจตราภายในชุมชนในลักษณะแบบสุ่มตรวจอย่างสม่ำเสมอส่วนหน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับกลุ่มคนที่มีความอ่อนแอทางกายภาพ อาทิ เด็ก สตรี คนชรา และคนพิการ ซึ่งมักจะตกเป็นเหยื่อได้ง่าย โดยจัดให้มีมาตรการต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลือกลุ่มคนเหล่านี้ ประชาชนควรช่วยกันสอดส่องดูแลภายในชุมชนของตน สร้างเครือข่ายพลังชุมชนที่เข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนของตนปลอดภัยจากอาชญากรรม อันจะนำไปสู่ความรู้สึกปลอดภัยในการดำเนินชีวิต

แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์ คือ หน่วยงานราชการควรมีการประชุมชี้แจงในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานระหว่างผู้นำชุมชนกับประชาชนในชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน อีกทั้งผู้นำชุมชนควรเข้ามาควบคุมดูแลและสอดส่องผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด และผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

๒.๑๐ กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดของ อคิน ระพีพัฒน์ เกี่ยวกับการแบ่งขั้นตอนในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาของชุมชนออกเป็น ๔ ขั้นตอน คือ ๑) การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข ๒) การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา ๓) การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนา ๔) การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา รวมทั้งแนวคิดต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภูมิที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ในลักษณะผสมผสานกัน โดยมุ่งศึกษารูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัด และชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยไว้ ดังต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ที่มาของข้อมูลการวิจัย

๓.๓ เครื่องมือการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๖ แผนงานวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบสำรวจ ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ แบบผสมผสานกัน ดังนี้

๓.๑.๑ การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ศึกษาปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัด และชุมชนในตำบลพระบาท โดยการแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๑) การเสวนากลุ่ม ใช้วิเคราะห์การสร้างธรรมาสนุชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลตามแนวพระพุทธศาสนา โดยวิธีระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิในเขตพื้นที่วิจัย

๒) การสัมภาษณ์ ใช้ศึกษาแนวทางการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท โดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่วิจัย

๓.๒ ที่มาของข้อมูลการวิจัย

๓.๒.๑ เอกสาร

เอกสารที่เป็นแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอุบัติเหตุ ความปลอดภัย พฤติกรรม การมีส่วนร่วม ความตระหนัก จิตสาธารณะ การรับรู้ และความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ ของนักวิชาการทางสังคมศาสตร์ รวมทั้งหลักธรรมต่าง ๆ ที่เกื้อหนุนต่อการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้แก่ ปัจจัยให้เกิดสัมมาทิฐิ วุฑฒิธรรม ๔ อริยสัจ ๔ และฆราวาสธรรม ๔ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๒ ประชากร

๑. กลุ่มตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ได้จากประชากรที่เป็นหัวหน้าหรือผู้นำครอบครัว ในเขตตำบลพระบาทอำเภอเมืองลำปาง จำนวนทั้งสิ้น ๖,๒๒๒ คน แล้วใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน^๑ ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% และความคลาดเคลื่อน ๖๔% ดังนี้

สูตรของทาโร ยามาเน

$$N = N \frac{1 + Ne^2}{n}$$

$$n = \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ}$$

$N =$ ขนาดของประชากร

$e =$ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

แทนค่าสูตร $n = ๖,๒๒๒$

$$\frac{1 + ๖,๒๒๒(๐.๐๖)^2}{๖,๒๒๒}$$

$$= ๒๖๕.๙๑ = ๒๖๖$$

$$= ๒๖๕.๙๑ = ๒๖๖$$

จากนั้น ทำการสุ่มคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ด้วยวิธีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้มา จำนวน ๒๖๖ คน ออกเป็น ๘ กลุ่มย่อย ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละหมู่บ้าน โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละกลุ่มย่อยได้ ดังนี้^๒

^๑ มารยาท โยทองยศ และผศ.ปราณี สวัสดิ์สรพร, การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์บริการวิชาการสถาบันส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ๒๕๕๑), หน้า ๒-๕.

^๒ กัลยา วานิชย์บัญชา, สถิติสำหรับงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๑๙.

สูตร $n_i = Ni(n)$ _____

N

เมื่อ n_i คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหน่วย

N_i คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

N คือ จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย

n คือ จำนวนประชากรในแต่ละหน่วย

ดังนั้น จึงได้ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

รายชื่อหมู่บ้านในตำบลพระบาท	ประชากร	สูตรสัดส่วน	กลุ่มตัวอย่าง
๑. หมู่บ้านป่าขาม	๗๑๑	$\frac{๒๖๖ \times ๗๑๑}{๖,๒๒๒}$	๓๐
๒. หมู่บ้านบุญเกิด	๑๖๖๐	$\frac{๒๖๖ \times ๑๖๖๐}{๖,๒๒๒}$	๗๑
๓. หมู่บ้านโทกหัวช้าง	๖๒๗	$\frac{๒๖๖ \times ๖๒๗}{๖,๒๒๒}$	๒๗
๔. หมู่บ้านผาลาด	๖๒๔	$\frac{๒๖๖ \times ๖๒๔}{๖,๒๒๒}$	๒๗
๕. หมู่บ้านพระบาท	๔๓๐	$\frac{๒๖๖ \times ๔๓๐}{๖,๒๒๒}$	๑๘
๖. หมู่บ้านกอกชุม	๙๖๑	$\frac{๒๖๖ \times ๙๖๑}{๖,๒๒๒}$	๔๑
๗. หมู่บ้านหนองห้า	๘๐๔	$\frac{๒๖๖ \times ๘๐๔}{๖,๒๒๒}$	๓๔
๘. หมู่บ้านหัวทุ่งสามัคคี	๔๐๕	$\frac{๒๖๖ \times ๔๐๕}{๖,๒๒๒}$	๑๘

๓. กลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ พระสังฆาธิการ และประธานหมู่บ้าน ในเขตในเขตตำบลพระบาท อำเภอเมืองลำปาง จำนวน ๑๒ รูป/คน ได้แก่

๑) พระครูพิบูลสมธรรม	เจ้าคณะตำบลพระบาทเขต ๑ วัดสิงห์ชัย อ.เมือง จ.ลำปาง
๒) พระมหานภดล สุวณณเมธี	เจ้าอาวาสวัดบรรพตสถิต ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๓) พระอธิการสมฤทธิ์ กุศลจิตโต	เจ้าอาวาสวัดไถ่แก้วหัวช้าง ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๔) พระอธิการสมคิด อภิภูวณโณ	เจ้าอาวาสวัดดอกกอกชุม ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๕) พระอธิการฐิติยากร รตนปตโต	เจ้าอาวาสวัดม่อนสันฐาน ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๖) พระอธิการสมศักดิ์ กิตติธโร	เจ้าอาวาสวัดไชยมงคล ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๗) นายพีรศักดิ์ ชัยวงศ์	ประธานชุมชนศรีชุม ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๘) นายอนันต์ มณีโชติ	ประธานชุมชนศรีเกิด ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๙) นางประภาศรี ชัยยานนท์	ประธานชุมชนลำปางคุณ ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๑๐) นางจินดา เผือกใจแก้ว	ประธานชุมชนพระบาท ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๑๑) นางรัชดาภรณ์ ชุ่มชี	ประธานชุมชนป่าขาม ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๑๒) นางสาวสมพร บุญมี	ประธานชุมชนป่าไผ่ ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง

๒. กลุ่มเป้าหมาย ผู้เข้าร่วมเสวนากลุ่มย่อย ได้แก่ พระภิกษุ และคฤหัสถ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ในเขตตำบลพระบาท อำเภอเมืองลำปาง จำนวน ๑๔ รูป/คน ได้แก่

๑) พระอธิการฤทธิสุริยกานต์ วชิรญาโณ	เจ้าอาวาสวัดจองคำ ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๒) พระอธิการวสันต์ ชาตสพฺโธ	เจ้าอาวาสวัดหัวทุ่งสามัคคี ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๓) พระแสนสุข สุทฺธจิตฺโต	รก.เจ้าอาวาสวัดพระบาท ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๔) พระดวงแก้ว ฐานวีโร	สำนักสงฆ์พุทธธรรม ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๕) พระฐิตินาถ ออกกปญโญ	รก.เจ้าอาวาสวัดบุญเกิด ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๖) พระณัฐรุจัน วุฑฒญาโณ	วัดหนองห้า ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๗) นายเทา ฝั้นตาเกี้ยว	ผู้ทรงคุณวุฒิ ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๘) นายเสริม แก้วเตียว	ผู้ทรงคุณวุฒิ ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๙) นายอัครเดช ทองทิพย์	ผู้ทรงคุณวุฒิ ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๑๐) นายสมเจตต์ จำรัสพงษ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๑๑) นายศักดิ์ชัย ศรีเทพ	ผู้ทรงคุณวุฒิ ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๑๒) นายนิคม ชมภูแก้ว	ผู้ทรงคุณวุฒิ ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง

๑๓) นายธวัชชัย สุปินะ	ผู้ทรงคุณวุฒิ ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๑๔) นางมณีรัตน์ คำอินทร์	ผู้ทรงคุณวุฒิ ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง

๓.๓ เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม หัวข้อสัมภาษณ์เชิงลึก และหัวข้อเสวนากลุ่มย่อย โดยมีขั้นตอนการรวบรวม การสร้าง และการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- ๑) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒) กำหนดวิธีการให้ได้มาซึ่งเอกสารที่เป็นแนวคิดและทฤษฎี และหลักธรรมต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
- ๓) กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
- ๔) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
- ๕) ดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัย
- ๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ และความสมบูรณ์ของประโยคและถ้อยคำ
- ๗) ปรับแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง
- ๘) จัดพิมพ์แบบสอบถาม หัวข้อสัมภาษณ์ และหัวข้อ เสวนากลุ่มย่อย ฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริง เพื่อใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย ต่อไป

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท และเชิงคุณภาพ เป็นหัวข้อการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย เพื่อใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท และเป็นหัวข้อเสวนากลุ่มย่อยของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในเขตพื้นที่วิจัย เพื่อนำผลการวิเคราะห์ปัญหาและการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทในประเด็นที่สำคัญ ๆ มาพิจารณาร่วมกันในการใช้เป็นแนวทางการสร้างธรรมนุญชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลตามแนวพระพุทธศาสนา ดังมีรายละเอียด ดังนี้

- ๑) ใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะปลายปิด เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลและปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท

จากกลุ่มตัวอย่าง โดยการสร้างแบบสอบถามขึ้นเอง จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบสำรวจรายการ ใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะปลายปิด ใช้สอบถามเกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท จากกลุ่มตัวอย่าง ๗ ด้าน คือ

- (๑) ด้านการประทุษร้ายร่างกาย
- (๒) ด้านการโจรกรรม
- (๓) ด้านผิดการจราจรบนท้องถนน
- (๔) ด้านการพนัน
- (๕) ด้านการเทียวกกลางคืน
- (๖) ด้านการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- (๗) ด้านการติดสุรา

โดยผู้วิจัยได้ใช้ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งมี ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดค่าและความหมาย ดังนี้

๕	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมากที่สุด
๔	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมาก
๓	หมายถึง	มีปัญหาในระดับปานกลาง
๒	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อย
๑	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ส่วนการแบ่งช่วงชั้นคะแนนเฉลี่ย ซึ่งใช้เป็นมาตรฐานเพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้ โดยยึดหลักเกณฑ์การอ่านค่าเฉลี่ยของคะแนน ดังนี้

$$\text{ระดับค่าเฉลี่ย} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{5 - 1} = \frac{5 - 1}{4} = 1.25$$

จำนวนชั้น ๕

คะแนนเฉลี่ย ความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย

๔.๒๑ - ๕.๐๐	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมากที่สุด
๓.๔๑ - ๔.๒๐	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมาก
๒.๖๑ - ๓.๔๐	หมายถึง	มีปัญหาในระดับปานกลาง

๑.๘๑ – ๒.๖๐ หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย

๑.๐๐ – ๑.๘๐ หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด^๓

๒) ใช้หัวข้อการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท โดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในเขตพื้นที่วิจัย จำนวน ๘ ด้าน คือ

- (๑) ด้านการประทุษร้ายร่างกาย
- (๒) ด้านการโจรกรรม
- (๓) ด้านผิดการจราจรบนท้องถนน
- (๔) ด้านการพนัน
- (๕) ด้านการเที่ยวกลางคืน
- (๖) ด้านการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- (๗) ด้านการติดสุรา

๓) ใช้หัวข้อการเสวนากลุ่มย่อย เป็นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมผลการพิจารณา ร่วมกันในการสร้างธรรมณูญชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบล ตามแนวพระพุทธศาสนา โดยวิธีระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิในเขตพื้นที่วิจัย จำนวน ๑๑ ด้าน คือ

- ด้าน ๑ ปรัชญาแนวคิดของระบบความปลอดภัย
- ด้าน ๒ การสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อความปลอดภัย
- ด้าน ๓ การควบคุม การป้องกันปัจจัยที่คุกคามต่อความปลอดภัย
- ด้าน ๔ การสร้างความปลอดภัย
- ด้าน ๕ การบริหารติดตามประเมินผล
- ด้าน ๖ การสร้างและพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการความปลอดภัย
- ด้าน ๗ การคุ้มครองสิทธิของคนในชุมชน
- ด้าน ๘ การสร้างความรู้ เผยแพร่ความรู้ และบริการข้อมูล
- ด้าน ๙ มาตรการการดำเนินชีวิต
- ด้าน ๑๐ การจัดหาปัจจัยเพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมความปลอดภัย

^๓บุษ ใภยรรรณ, พื้นฐานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, -๒๕๔๕), หน้า ๑๔๑-๑๕๓.

ด้าน ๑๑ บทเฉพาะกาล (มาตรการในการลงโทษสมาชิกชุมชนผู้กระทำผิดกติกาหรือกฎระเบียบในธรรมนูญชุมชน และการบริหารจัดการให้เป็นไปตามระเบียบข้อกำหนดของธรรมนูญตำบลพระบาท

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบในส่วนที่เป็นแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ชั้นปริญญาตรี ที่มีในกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๖ จากนั้น นำแบบสอบถาม ฉบับที่ผ่านการทดลองแล้ว พร้อมทั้งหัวข้อการสัมภาษณ์ และหัวข้อเสวนากลุ่มย่อย ไปจัดพิมพ์เป็นฉบับที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย ต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเองจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑) นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล และข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๖๖ คน โดยสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบบเจาะจง แล้วแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

๒) ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในเขตพื้นที่วิจัย จำนวน ๑๒ รูป/คน เกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ โดยส่งหนังสือขอสัมภาษณ์ และนัดวันเวลาสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล จากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคณะวิจัย

๓) ดำเนินการจัดเสวนากลุ่มย่อยที่โรงเรียนผู้สูงอายุของเทศบาลนครเขลางค์ โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในเขตพื้นที่วิจัย จำนวน ๑๔ รูป/คน เข้าร่วมเสวนาระดมความคิดเห็น และร่วมกันพิจารณาและสรุปแนวทางการสร้างธรรมนูญชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลตามแนวพระพุทธศาสนา โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดเสวนาและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

๔) เก็บรวบรวมข้อมูลจนครบจำนวนที่กำหนดไว้ และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบแบบสอบถาม ข้อความการให้สัมภาษณ์ และข้อสรุปของการเสวนากลุ่มย่อย เพื่อนำไปวิเคราะห์และสรุปผล และกำหนดเป็นรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ตามแนวทางพระพุทธศาสนา

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม คำให้สัมภาษณ์ และผลที่ได้จากการจัดเสวนากลุ่มย่อย มาทำการวิเคราะห์ และประมวลผล และนำเสนอ ดังนี้

ก. ข้อมูลแบบสอบถาม ได้มีการวิเคราะห์ โดยการใช้สถิติ ดังนี้

๑) ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ได้ใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

๒) ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ที่ได้จากแบบสอบถามที่มีลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี ๕ ระดับ ได้แก่ ๕ คือ มากที่สุด, ๔ คือ มาก, ๓ คือ ปานกลาง, ๒ คือ น้อย, และ ๑ คือ น้อยที่สุด ได้ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ข. ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ที่ได้จาก คำให้สัมภาษณ์ ได้มีการวิเคราะห์ สรุป และนำเสนอ ในรูปการบรรยาย

ค. ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างธรรมณูชุมชนเสริมความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ตามแนวทางพระพุทธศาสนา ที่ได้จากการจัดเสวนากลุ่มย่อย ได้มีการวิเคราะห์ สรุป และนำเสนอ ในรูปการบรรยาย

ง. รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ตามแนวทางพระพุทธศาสนา ได้มีการนำแนวทางการสร้างธรรมณูชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ตามแนวทางพระพุทธศาสนา ที่ได้จากการจัดเสวนากลุ่มย่อย มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

๓.๕.๒ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑) การหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค

$$a = k \frac{1 - \sum s_i^2}{k - 1 s_t^2} \left[\frac{\quad}{\quad} \right] \left[\frac{\quad}{\quad} \right]$$

เมื่อ α เป็นสัมประสิทธิ์แอลฟา

k เป็นจำนวนข้อคำถามหรือข้อสอบ

s_i^2 เป็นความแปรปรวนของคะแนนข้อที่ i

S_f^2 เป็นความแปรปรวนของคะแนนรวม t

๒) สูตรการหาค่าร้อยละ $p = f(๑๐๐)$ —

n

เมื่อ p คือ ร้อยละ

F คือ ความถี่ที่ต้องการแปลค่าให้เป็นร้อยละ

n คือ จำนวนความถี่ทั้งหมด

๓) สูตรการหาค่าเฉลี่ย $\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$

n

เมื่อ \bar{X} คือ ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ คือ ข้อมูลทั้งหมด

n คือ จำนวนข้อมูล

๔) สูตรหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n - 1}}$$

เมื่อ S.D. คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ คือ ผลรวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับ

$\sum X^2$ คือ ผลรวมยกกำลังสองของจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับ

\bar{X} คือ ค่าเฉลี่ย

n คือ จำนวนข้อมูล

๓.๖ แผนดำเนินงานวิจัย

ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการ (Process)	ผลลัพธ์ (Output)
๑. ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท	- แจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง - วิเคราะห์คำตอบแบบ สอบถาม	- ได้ทราบสาเหตุให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
การจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท	- สัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่ม เป้าหมาย - วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มเป้าหมาย	- ได้ทราบประเด็นการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
การสร้างธรรมนูญชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบล	- จัดเสวนากลุ่มย่อยตามหัวข้อที่กำหนดไว้ตามประเด็นสำคัญที่ได้จากแบบสอบถามและคำให้สัมภาษณ์ - วิเคราะห์มติที่ได้จากการจัดเสวนากลุ่มย่อย	- ได้ทราบโครงร่างธรรมนูญตำบลว่าด้วยการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินตามแนวทางพระพุทธศาสนา
๔. ผลการศึกษาการสร้างธรรมนูญชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวทางพระพุทธศาสนา	- วิเคราะห์การใช้หลักธรรมเป็นฐานการจัดการความปลอดภัย - กำหนดเป็นองค์ความรู้ที่ได้รับในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย	- ได้รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ตามแนวทางพระพุทธศาสนา

บทที่ ๔

ผลการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษารูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน ในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยคณะผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดเสวนากลุ่มย่อย รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ในลักษณะการตีความ แล้วจึงสรุปและกำหนดเป็นรูปแบบดังกล่าวขึ้น ซึ่งมีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

๔.๑ ข้อมูลพื้นฐานของตำบลพระบาท

๔.๒ ศึกษาปัญหาและการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท

๔.๓ ศึกษาการสร้างธรรมานุชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท

๔.๔ ศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา

๔.๕ องค์ความรู้ที่ได้รับ

๔.๑ ข้อมูลพื้นฐานของตำบลพระบาท

แบ่งเขตการปกครอง เป็น ๘ หมู่บ้าน

ประกอบด้วยหมู่บ้าน หมู่ ๑ บ้านป่าขาม หมู่ ๒ บ้านบุญเกิด หมู่ ๓ บ้านโทกหัวช้าง หมู่ ๔ บ้านผาลาด หมู่ ๕ บ้านศรีชุม/พระบาท หมู่ ๖ บ้านกอกชุม หมู่ ๗ บ้านหนองห้า หมู่ ๘ บ้านหัวทุ่ง

จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร

ประชากรที่มีอายุแรกเกิด ถึง อายุ ๑๙ ปี มีจำนวน ๒,๒๘๒ คน

ประชากรที่มีอายุ ๒๐ ถึง ๖๐ ปี มีจำนวน ๘,๐๘๕ คน

ประชากรที่มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๒,๖๒๐ คน^๑

ตำบลพระบาท มีลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ และที่ราบเชิงเขา เป็นบางส่วน สังกมส่วนใหญ่เป็นสังคมชนบทกึ่งเมือง ระยะห่างจากตัวเมืองนครลำปาง ประมาณ ๓-๕ กิโลเมตร เนื่องจาก มีพื้นที่เชื่อมต่อจากใจกลางเมืองเขตเทศบาลนครลำปาง จึงมีประชาชนตั้ง บ้านเรือนอาศัย อยู่เป็นจำนวนมาก ตลอดจนเป็นพื้นที่ส่วนขยายทางเศรษฐกิจของเมืองลำปาง จึงมีการตั้งบริษัท ห้างร้าน โรงงาน อยู่เป็นจำนวนมาก ตลอดถนนพหลโยธิน ซึ่งเป็นถนนสายหลักที่เชื่อมต่อ ไปสู่จังหวัดสำคัญทางภาคเหนือตอนบน เช่น จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แพร่ น่าน ตาก ประกอบกับมี เส้นทางด่วนสายกรุงเทพ - อินทร์บุรี ตัดผ่าน ทำให้การคมนาคมมีความสะดวกรวดเร็ว ประชากรส่วนใหญ่ ยังประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย และรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม ตำบลพระบาท มีพื้นที่ ๘๘.๔๙ ตารางกิโลเมตร^๒

๔.๒ ปัญหาและการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนใน ตำบลพระบาท

๔.๒.๑ ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนใน ตำบลพระบาท

ก. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ข. ปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และค่าร้อยละของคำตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน/คน	ร้อยละ
ชาย	๑๔๐	๕๒.๖๓
หญิง	๑๒๖	๔๗.๓๗
รวม	๒๖๖	๑๐๐

^๑ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล: <https://stat.bora.dopa.go.th> [๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔].

^๒ สัมภาษณ์, นางจินดา เผือกใจแก้ว, ประธานชุมชนพระบาท, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๕.

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชาย มีจำนวน ๑๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๖๓ รองลงมา คือเพศหญิง มีจำนวน ๑๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๓๗

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน/คน	ร้อยละ
๒๐-๓๐ ปี	๒๔	๙.๐๒
๓๑-๔๐ ปี	๗๓	๒๗.๔๔
๔๑-๕๐ ปี	๘๕	๓๑.๙๕
๕๑-๖๐ ปี	๔๘	๑๘.๐๕
๖๑ ปีขึ้นไป	๓๖	๑๓.๕๔
รวม	๒๖๖	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนสูงสุด คือผู้มีอายุระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี มีจำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๙๕ รองลงมา คือผู้มีอายุระหว่าง ๒๑-๔๐ ปี มีจำนวน ๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔๔ ถัดลงมา คือผู้มีอายุระหว่าง ๕๑-๖๐ ปี มีจำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐๕ ผู้มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕๔ และผู้มีอายุ ๒๐-๓๐ ปี มีจำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๐๒ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน/คน	ร้อยละ
ระดับประถมศึกษา	๒๘	๑๐.๕๓
ระดับมัธยมศึกษา/ปวช.	๔๗	๑๗.๖๗
อนุปริญญา/ปวส.	๗๒	๒๗.๐๗
ระดับปริญญาตรี	๘๕	๓๑.๙๕
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	๓๔	๑๒.๗๘
รวม	๒๖๖	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนสูงสุด คือผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๙๕ รองลงมา คือระดับอนุปริญญา/ปวส. มีจำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๐๗ ถัดลงมา คือระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีจำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๖๗

ระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๘ และระดับประถมศึกษา มีจำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน/คน	ร้อยละ
รับราชการ	๒๑	๗.๘๙
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๙๗	๓๖.๔๗
พนักงาน/ลูกจ้างบริษัท	๕๕	๒๐.๖๘
เกษตรกร	๕๓	๑๙.๙๒
รับจ้างทั่วไป	๔๐	๑๕.๐๔
รวม	๒๖๖	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนสูงสุด คือผู้มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน ๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๔๗ รองลงมา คือพนักงาน/ลูกจ้างบริษัท มีจำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๘ ถัดลงมา คือเกษตรกร มีจำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๙๒ รับจ้างทั่วไป มีจำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๐๔ และรับราชการ มีจำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๘๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	จำนวน/คน	ร้อยละ
น้อยกว่า ๕ ปี	๒๖	๙.๗๗
๕-๑๐ ปี	๓๒	๑๒.๐๓
๑๑-๒๐ ปี	๙๕	๓๕.๗๑
เกิน ๒๐ ปี	๑๑๓	๔๒.๔๙
รวม	๒๖๖	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนสูงสุด คือผู้อยู่อาศัยในชุมชนเป็นเวลาดำเนิน ๒๐ ปี มีจำนวน ๑๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๔๙ รองลงมา คือผู้อยู่อาศัยเป็นเวลาระหว่าง ๑๑-๒๐ ปี มีจำนวน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๗๑ ถัดลงมา คือผู้อยู่อาศัยเป็นระยะเวลา ๕-๑๐ ปี

มีจำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๓ และอยู่อาศัยน้อยกว่า ๕ ปี มีจำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๗๗ ตามลำดับ

ค. ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท

คณะผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอทราบปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทว่า มีอยู่ในระดับใด ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)เกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทโดยรวม [n=๒๖๖]

ข้อความ	ระดับของปัญหา		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
๑. ด้านการประทุษร้ายร่างกาย	๓.๖๘	๐.๘๕	มาก
๒. ด้านการโจรกรรม	๓.๕๔	๐.๘๘	มาก
๓. ด้านผิดการจราจรบนท้องถนน	๓.๕๕	๐.๙๓	มาก
๔. ด้านการพนัน	๓.๕๓	๐.๘๙	มาก
๕. ด้านการเที่ยวกลางคืน	๓.๖๑	๐.๙๑	มาก
๖. ด้านการติดยาเสพติด	๓.๖๑	๐.๘๘	มาก
๗. ด้านการติดสุรา	๓.๗๕	๐.๙๓	มาก
รวม	๓.๖๑	๐.๙๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านการติดสุรา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๕$) รองลงมา คือด้านการประทุษร้ายร่างกาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๘$) ส่วนด้านที่มีปัญหาลดสุด คือ ด้านการโจรกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๔$)

ด้านการติดสุรานี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า มีปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากกว่าด้านอื่น ๆ เนื่องจากภัยต่าง ๆ ที่พบเห็นในปัจจุบัน มักมีสาเหตุจากความเมาสุราจนขาดสติ ขาดการยั้งคิด เช่น ขับรถขณะเมาสุรา ทำให้รถประสบอุบัติเหตุ วิ่งออกนอกเส้นทางชนคน ชนสัตว์ ชนต้นไม้ หรือชนกับรถที่สวนมา เป็นต้น นอกจากนี้ คนที่ดื่มสุราจนเมาขาดสติ มักหาเรื่องทะเลาะกับสมาชิกครอบครัว จนบางครั้งสามีและภรรยาต้องแยกทางกัน เพราะทนพฤติกรรมของฝ่ายที่ติดสุรานั้นไม่ได้ แม้แต่เรื่องสุขภาพส่วนตนของผู้ติดสุราเรื้อรัง ยังพบว่า มักเป็นคนด้อย

สมรรถภาพ มีความย่อหย่อนในการประกอบอาชีพ และมีโรคต่าง ๆ แทรกในร่างกาย ส่วนใหญ่ เป็นโรคตับแข็ง ไม่มีทางรักษาให้หาย และต้องตายด้วยโรคนี้ เป็นต้น

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)เกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านการประทุษร้ายร่างกาย [n=๒๖๖]

ข้อความ	ระดับของปัญหา		แปลผล
	(\bar{X})	S.D.	
๑. การทะเลาะวิวาทและทำร้ายกันของวัยรุ่น	๓.๘๗	๐.๗๘	มาก
๒. การยกพวกตีกันของกลุ่มเยาวชน	๓.๖๙	๐.๘๖	มาก
๓. การพยายามฆ่าหรือการฆาตกรรมคนที่ตนคิดว่าเป็นศัตรู	๓.๗๔	๐.๘๔	มาก
๔. การล่วงหญิงสาวไปค้าประเวณี	๓.๗๒	๐.๘๑	มาก
๕. การวางยานอนหลับโดยการใส่ในเครื่องดื่มหรืออาหารให้ผู้ที่ยตนประสงค์ร้ายดื่มกิน	๓.๕๔	๐.๘๙	มาก
๖. การใช้อำนาจที่เหนือกว่าข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำตามในสิ่งที่ตนต้องการ	๓.๘๓	๐.๘๒	มาก
๗. การแสดงตนเป็นมือปืนขู่ว่าจะฆ่าผู้อื่น หากขัดใจตน หรือไม่ทำในสิ่งที่ตนต้องการ	๓.๕๘	๐.๙๒	มาก
๘. การแสดงตนเป็นหมอไสยศาสตร์ แล้วขู่ผู้อื่นว่าจะปล่อยของเข้าตัวผู้นั้น หากตนเองไม่ได้สิ่งที่ต้องการ	๓.๔๙	๐.๙๑	มาก
รวม	๓.๖๘	๐.๘๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านการประทุษร้ายร่างกาย โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๘$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ การทะเลาะวิวาทและทำร้ายกันของวัยรุ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๗$) รองลงมา คือ การใช้อำนาจที่เหนือกว่าข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำตามในสิ่งที่ตนต้องการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๓$) ส่วนข้อที่มีปัญหาลดสุด คือ การแสดงตนเป็นหมอไสยศาสตร์ แล้วขู่ผู้อื่นว่าจะปล่อยของเข้าตัวผู้นั้น หากตนเองไม่ได้สิ่งที่ต้องการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๔๙$)

ด้านการประทุษร้ายร่างกาย นี้ เมื่อวิเคราะห์แล้ว เห็นว่า มีปัญหาอยู่ไม่มากนัก กล่าวคือ สูงกว่าระดับปานกลางเล็กน้อย โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ การทะเลาะวิวาทและทำร้ายกันของวัยรุ่น มักพบเห็นในแหล่งอบายมุข เช่น แหล่งเล่นการพนันไพ่ ไฮโล ผู้เล่นได้ก็ฮึกเหิม ผู้เล่นเสียคับแค้นใจ

พยายามเล่นให้ได้เงินที่เสียไปคืนมา ซึ่งการแสดงออกทางกิริยาของทั้งสองฝ่าย มักเป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาทกัน และแหล่งท่องเที่ยวในยามค่ำคืน วัยรุ่นออกไปเที่ยวกลางคืน มักมีเรื่องทะเลาะวิวาทและประทุษร้ายกันได้ง่าย บางครั้ง แค่มองหน้ากันก็มีเรื่องกันแล้ว เป็นต้น

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านการโจรกรรม [n=๒๖๖]

ข้อความ	ระดับของปัญหา		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
๑. โจรลักทรัพย์ คือ ผู้บังอาจเอาทรัพย์ของผู้อื่นไป โดยการทุจริตและโดยเจ้าทรัพย์มิได้ให้	๓.๖๑	๐.๙๓	มาก
๒. โจรวิ่งราวทรัพย์ คือ ผู้ลักทรัพย์โดยใช้กิริยาฉกฉวยทรัพย์พาหนีไปข้างหน้า	๓.๕๓	๐.๘๔	มาก
๓. โจรชิงทรัพย์ คือ ผู้ลักทรัพย์โดยใช้กิริยาทำร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะทำร้ายเพื่อเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อจะหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาสำหรับความผิดนั้น	๓.๔๙	๐.๘๖	มาก
๔. โจรปล้นทรัพย์ โดยโจรตั้งแต่สามคนขึ้นไปมีศาสตราวุธจะกี่คนก็ตามในจำนวนนั้น ได้ไปลงมือกระทำการปล้นทรัพย์	๓.๔๗	๐.๘๙	มาก
๕. การลวงขาย โดยผู้ขายได้หลอกลวงขายสินค้าด้วยการแสดงข้อความอันเท็จเกี่ยวกับ แหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือปริมาณแห่งสินค้า	๓.๖๔	๐.๘๓	มาก
๖. มีการฉ้อโกง โดยผู้ขายไม่มีเจตนาจะขายสินค้าให้แก่ผู้ซื้อจริง ๆ หรือผู้ขายไม่มีสินค้าอยู่จริง การเสนอขายสินค้าเป็นเพียงขั้นตอนการหลอกลวงผู้ซื้อ เพื่อเอาเงินจากผู้ซื้อ	๓.๕๑	๐.๙๓	มาก
๗. มีการหลอกลวง ขายผลิตภัณฑ์เลียนแบบ ซึ่งเป็นสินค้าที่ผลิตขึ้นมาเพื่อพยายามลอกเลียนแบบหรือจงใจปลอมแปลงให้มีความใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกันกับสินค้าของแท้	๓.๕๕	๐.๙๑	มาก
๘. มีการยกยอกทรัพย์ของวัด หรือชุมชน ซึ่งตนรับผิดชอบดูแลอยู่ มาเป็นของตน	๓.๕๒	๐.๘๖	มาก
รวม	๓.๕๔	๐.๘๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านการโจรกรรม โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ การลวงขาย โดยผู้ขายได้หลอกลวงขายสินค้าด้วยการแสดงข้อความอันเท็จเกี่ยวกับ แหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือปริมาณแห่งสินค้า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๔$) รองลงมา ได้แก่ โจรลักทรัพย์ คือ ผู้บังอาจเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปโดยการทุจริตและโดยเจ้าทรัพย์มิได้ให้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๑$) ส่วนข้อที่มีปัญหาต่ำสุด คือ โจรปล้นทรัพย์ โดยโจรตั้งแต่สามคนขึ้นไปมีศาสตราวุธจะก่อกวนก็คนก็ตามในจำนวนนั้น ได้ไปลงมือกระทำการซึ่งทรัพย์สิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๔๙$)

ด้านการโจรกรรมนี้ เมื่อวิเคราะห์แล้ว เห็นว่า มีอยู่ไม่มากนัก กล่าวคือ สูงกว่าระดับปานกลางเล็กน้อย โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ การลวงขาย เช่น ไปซื้อไก่ชุบแป้งทอดในตลาด แม่ค้านำไก่ที่ตายเองมาหันเป็นท่อน ๆ แล้วคลุกไว้ในแป้ง โดยไม่ให้ผู้ซื้อเห็นสภาพของเนื้อไก่ ปกติไก่ที่ตายเองเนื้อมักแดงคล้ำ ซึ่งอาจเป็นโรคตาย และมีราคาถูกมาก ประชาชนส่วนใหญ่ มักไม่ซื้อมาทำอาหารบริโภค เพราะกลัวติดโรค ส่วนไก่ที่ถูกฆ่ามักมีเนื้อขาวซีด เนื่องจากผู้ฆ่าเชือดคอไก่แล้วให้เลือดไก่ไหลลงในภาชนะ มักปลอดภัย และมีราคาสูงกว่าไก่ที่ตายเองมาก แม่ค้าฝักบางคน ขายฝักเป็นมัด ๆ รอบนอกมัดฝักมีคุณภาพ ส่วนตรงกลางมัดเป็นฝักไม่มีคุณภาพ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ซื้อเห็นว่าเป็นของดีมีคุณภาพ ส่วนสินค้าทางออนไลน์ มักไม่ได้ตามชนิด และคุณภาพตามที่พบเห็นในโฆษณา เป็นต้น

ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านผิดการจราจรบนท้องถนน [n=๒๖๖]

ข้อความ	ระดับของปัญหา		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
๑. มีการขับรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ โดยไม่เคารพกฎจราจร	๓.๖๕	๐.๙๔	มาก
๒. มีการขับรถเร็วและชอบแซง โดยไม่มีเหตุอันสมควรที่จะแซง	๓.๖๐	๐.๙๒	มาก
๓. มีการจอดล้ำเส้นทางม้าลาย ทำให้เกิดความไม่สะดวกแก่ประชาชนผู้ประสงค์จะเดินบนทางม้าลาย	๓.๕๖	๐.๙๑	มาก
๔. มีการขับรถโดยไม่จอดให้คนข้ามทางม้าลาย	๓.๓๘	๐.๙๖	ปานกลาง
๕. แสดงความไร้น้ำใจ โดยขับรถไม่หลีกเลี่ยงให้รถกู้ภัยที่กำลังนำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาล	๓.๕๒	๐.๙๓	มาก

ข้อความ	ระดับของปัญหา		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
๖. มีการคุยโทรศัพท์ในขณะที่ขับรถ โดยไม่คำนึงความปลอดภัยของคนเดินทางมาด้วย	๓.๖๑	๐.๙๖	มาก
๗. มีการดื่มสุราจนเมามากแล้ว ยังแสดงตนว่าขับรถยนต์ได้	๓.๕๗	๐.๙๒	มาก
๘. การขับรถย้อนศร โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของตนและคนอื่นที่ขับรถบนท้องถนน	๓.๕๓	๐.๙๑	มาก
รวม	๓.๕๕	๐.๙๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านผิดการจราจรบนท้องถนนโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ มีการขับรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ โดยไม่เคารพกฎจราจร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๕$) รองลงมา คือ มีการคุยโทรศัพท์ในขณะที่ขับรถ โดยไม่คำนึงความปลอดภัยของคนเดินทางมาด้วย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๑$) ส่วนข้อที่มีปัญหาลดสุด คือ มีการขับรถโดยไม่จอดให้คนข้ามทางม้าลาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๘$)

ด้านผิดการจราจรบนท้องถนนนี้ เมื่อวิเคราะห์แล้ว เห็นว่า มีอยู่ไม่มากนัก กล่าวคือ สูงกว่าระดับปานกลางเล็กน้อย โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ มีการขับรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ โดยไม่เคารพกฎจราจร เช่น ขับผ่านทางม้าลายโดยไม่จอดหรือชะลอขณะมีคนรอข้าม ทำให้เกิดอุบัติเหตุแก่ผู้ข้ามทางม้าลายโดยไม่ระวังตัว ขับข้ามช่องทางด้านขวา สร้างความหงุดหงิดให้ผู้ใช้รถใช้ถนน เป็นเหตุให้เกิดการโต้เถียงจากต่อกัน บางคนเปิดไฟตัดหมอกผิดที่ผิดเวลา เมื่อเปิดไฟหน้ารถ ทำให้แยงตาคนขับรถที่สวนทางมา หรือเมื่อเปิดไฟท้ายรถ ทำให้แยงตาคนขับรถที่ตามหลังมาในระยะไกล ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่เกิดอุบัติเหตุ หรือบางคนขับรถฝ่าไฟแดงโดยไม่คำนึงถึงอันตรายจากรถที่วิ่งมาทางสัญญาณไฟเขียว ทำให้พบเห็นรถชนกันบ้าง คนขับรถทั้งสองฝ่ายทะเลาะวิวาทกล่าวโทษอีกฝ่ายหนึ่งบ้าง เป็นต้น

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านการพนัน [n=๒๖๖]

ข้อความ	ระดับของปัญหา		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
๑. นักพนันทุกคนเมื่อลงมือเล่นการพนันแล้ว หากเสียเงินเพราะแพ้ในการเล่นการพนันนั้น ย่อมเสียตายทรัพย์สินที่เสียไป แล้วเล่นการพนันอีก เพื่อหวังเอาเงินคืน อันเป็นเหตุให้คิดร้ายต่อกัน	๓.๕๗	๐.๙๔	มาก
๒. ทุกคนคิดแต่ว่าจะต้องเป็นผู้ที่เล่นได้และจะเล่นได้ด้วยวิธีสกปรกอย่างไรก็ยอม ขอเพียงให้ได้เงินเท่านั้น	๓.๖๒	๐.๙๑	มาก
๓. มีการเล่นการพนันในวัด และบ้านที่จัดงานในพิธีต่าง ๆ เช่น งานบวช และงานศพ เป็นต้น	๓.๕๑	๐.๘๔	มาก
๔. มีประชาชนจำนวนหนึ่งนิยมซื้อหวยใต้ดิน และบางรายยกระดับตนเองเป็นเจ้ามือรับแทง	๓.๕๐	๐.๘๓	มาก
๕. ปัจจุบันเจ้ามือหวยใต้ดินได้เข้าไปในวัด แล้วเชิญชวนพระภิกษุให้ซื้อหวยใต้ดิน ซึ่งอาจทำให้ภิกษุบางรูปหลงไปซื้อ ทำให้ต้องโทษทางพระวินัย และทำผิดกฎหมาย	๓.๔๖	๐.๙๔	มาก
๖. มีวัยรุ่น และวัยรุ่นหนุ่มสาว นิยมเล่นหวย และการพนันต่าง ๆ ทางออนไลน์ จนติดนิสัยการพนัน และหมดทรัพย์สินเพราะการพนันนั้น	๓.๕๒	๐.๘๕	มาก
๗. ผลของการพนัน ทำให้ผู้ชนะก่อเวร ผู้แพ้เสียตายทรัพย์สิน เป็นสาเหตุหนึ่งให้เกิดฆาตกรรม	๓.๕๘	๐.๙๐	มาก
๘. นักการพนัน มักเป็นที่ไม่ไว้วางใจของวัด ชุมชน และคนข้างเคียง เพราะเขาอาจทำได้ทุกอย่าง เพื่อให้ได้เงินไปเล่นการพนัน	๓.๔๕	๐.๙๔	มาก
รวม	๓.๕๓	๐.๘๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านการพนัน โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๓$) เมื่อพิจารณาเป็น

รายชื่อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ทุกคนคิดแต่ว่าจะต้องเป็นผู้ที่เล่นได้และจะเล่นได้ด้วยวิธีสกปรกอย่างไรก็ยอม ขอเพียงให้ได้เงินเท่านั้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๒$) รองลงมา คือ ผลของการพนัน ทำให้ผู้ชนะก่อเวร ผู้แพ้เสียดายทรัพย์สิน เป็นสาเหตุหนึ่งให้เกิดขาดกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๘$) ส่วนข้อที่มีปัญหาต่ำสุด คือ ปัจจุบันเจ้ามือห่วยไต่ดินได้เข้าไปในวัด แล้วเชิญชวนพระภิกษุให้ซื้อห่วยไต่ดิน ซึ่งอาจทำให้ภิกษุบางรูปหลงไปซื้อ ทำให้ต้องโทษทางพระวินัย และทำผิดกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๖$)

ด้านการพนัน นี้ เมื่อวิเคราะห์แล้ว เห็นว่า มีอยู่ไม่มากนัก กล่าวคือ สูงกว่าระดับปานกลางเล็กน้อย โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ นักพนันทุกคนคิดแต่ว่าจะต้องเป็นผู้ที่เล่นได้และจะเล่นได้ด้วยวิธีสกปรกอย่างไรก็ยอม ขอเพียงให้ได้เงินเท่านั้น ความมุ่งมั่นเช่นนี้ ทำให้นักการพนันบางคนไม่ได้ศึกษาพฤติกรรมของผู้ร่วมเล่นในขณะนั้นมีเล่ห์กล หรือวิธีการเล่นโกงหรือไม่โกงอย่างไร จากการศึกษา พบว่า การเล่นเกม ไพ่ ไฮโล มีทั้งการซ่อนไพ่ ถ่วงเต๋า ผิงชิป สแกนไพ่ ไม่มีบ่อนไหนไม่โกง ยิ่งพนันออนไลน์ ปัจจุบัน กำลังแพร่หลาย เข้าถึงง่าย เล่นง่าย ยิ่งผู้เล่นมีเครดิตดี เจ้ามือเอเยนต์ให้เล่นได้หมด ไม่ว่าจะเล่นราคาเท่าไร แต่เสียก็ต้องจ่าย สุดท้ายเงินทอง หรือทรัพย์สินที่มีอยู่ก็หมดเพราะเล่นการพนันนั้น คนที่หลงอยู่กับพนันเท่าที่พบเห็น ชีวิตมักพบกับความหายนะ เสียการงานที่เป็นอาชีพสุจริต บางคนถึงต้องไปโจรกรรม ลักทรัพย์ จนต้องคดีอาญา เป็นเหตุให้ได้รับความเดือดร้อนทั้งตนเองและครอบครัว

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านการเที่ยวกลางคืน [n=๒๖๖]

ข้อความ	ระดับของปัญหา		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
๑. หลงไหลการเที่ยวเล่นยามราตรี เพราะการบันเทิงต่าง ๆ ในยามราตรีมักช่วยวนจิตใจให้ลุ่มหลงเป็นนิจ	๓.๔๒	๐.๙๒	มาก
๒. เสียทรัพย์สิน เสียค่าใช้จ่าย เพราะการออกเที่ยวกลางคืนมักต้องจ่ายค่าเดินทาง ค่าบริการ และจ่ายทรัพย์สินไปเพื่อให้ได้มาต่อการเที่ยวชมในสิ่งนั้น ๆ	๓.๕๔	๐.๙๕	มาก
๓. สถานที่เที่ยวกลางคืน คือแหล่งรวมคนมิจฉาธิฐิ คนพาล คนขาดสติ อันตรายต่าง ๆ ย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ	๓.๗๒	๐.๙๔	มาก

ข้อความ	ระดับของปัญหา		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
๔. บุรุษซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ชอบเที่ยวกลางคืน ย่อมเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีให้บุตรภรรยาเอาอย่างบ้าง	๓.๗๔	๐.๙๔	มาก
๕. บ้านใดก็ตามที่สมาชิกออกเที่ยวกลางคืนกันแล้วปิดบ้านทิ้งไว้ ย่อมตกเป็นเหยื่อให้เหล่าโจรผู้ร้ายเข้าไปลักขโมยทรัพย์สินสมบัติได้ง่าย	๓.๖๑	๐.๙๒	มาก
๖. บุคคลซึ่งไม่อยู่ในเคหสถานในยามดึกตื่นค่าคืน แม้จะไม่ใช้โจรผู้ร้าย ก็อาจเป็นที่ระแวงสงสัยของคนอื่น	๓.๕๒	๐.๘๕	มาก
๗. ใครก็ตามที่ชอบเที่ยวกลางคืน แม้ยังไม่ได้ทำความผิด หรือทำชั่ว ก็มักจะถูกระแวง ถูกใส่ร้ายป้ายสีด้วยเรื่องไม่จริงได้โดยง่าย เพราะภาพลักษณ์ของตนไม่ดีอยู่แล้ว	๓.๖๔	๐.๘๕	มาก
๘. สร้างความกังวลให้แก่วัดและชุมชน ที่คิดว่า ผู้ที่ชอบเที่ยวกลางคืนนั้น อาจเป็นมิจฉาชีพ	๓.๖๗	๐.๙๒	มาก
รวม	๓.๖๑	๐.๙๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านการเที่ยวกลางคืน โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๑$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด ได้แก่ สถานที่เที่ยวกลางคืน คือแหล่งรวมคนมิจฉาธิฐิคนพาล คนขาดสติ อันตรายต่าง ๆ ย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๒$) รองลงมา คือ สร้างความกังวลให้แก่วัดและชุมชน ที่คิดว่า ผู้ที่ชอบเที่ยวกลางคืนนั้น อาจเป็นมิจฉาชีพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๗$) ส่วนข้อที่มีปัญหาลดต่ำสุด คือ หลงใหลการเที่ยวเล่นยามราตรี เพราะการบันเทิงต่าง ๆ ในยามราตรีมักยั่วชวนจิตใจให้ลุ่มหลงเป็นนิจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๔๒$)

ด้านการเที่ยวกลางคืนนี้ เมื่อวิเคราะห์แล้ว เห็นว่า มีอยู่ไม่มากนัก กล่าวคือ สูงกว่าระดับปานกลางเล็กน้อย โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุด ได้ สถานที่เที่ยวกลางคืน คือแหล่งรวมคนมิจฉาธิฐิคนพาล คนขาดสติ อันตรายต่าง ๆ ย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ ปัจจุบัน ได้พบว่า สิ่งแรกที่คนชอบเที่ยวเตร่ เสพเฝ้ายามค่าคืน จำต้องเสีย ก็คือเสียทรัพย์สิน เสียค่าใช้จ่าย เพราะการออกเที่ยวกลางคืนมักต้องจ่ายค่าเดินทาง ค่าบริการ และจ่ายทรัพย์สินไปเพื่อให้ได้มาซึ่งการเที่ยวชมในสิ่งนั้น ๆ ได้รับความสนุกกับการ

เที่ยวเตร่ชั่วคราวเดียว เมื่อเงินหมดไปกับการเที่ยวเตร่ในยามกลางคืน ความเดือดร้อน เพราะไม่มีเงินในจ่ายในครัวเรือนจะเกิดขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว บางคนโชคร้ายขึ้นอีก เพราะไปทำความรู้จักกับคนพาล หรือพวกมิจฉาชีพที่ขอบอกรักรกรรม แล้วรับคนพาลหรือมิจฉาชีพนั้นเป็นเพื่อน ซึ่งทางพระพุทธศาสนาถือว่า เป็นจุดเริ่มต้นของการเดินเข้าสู่ความหายนะ ความเสื่อมรอบด้านจะตามมา เพราะว่า คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล คบคนชั่วพาทัวให้หมองหม่น คบสาธุชน พาดินให้พ้นภัย ปกติ คนดีชอบอยู่บ้าน คนพาลชอบออกเที่ยว หากได้โอกาสมักก่ออาชญากรรม

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด [n=๒๖๖]

ข้อความ	ระดับของปัญหา		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
๑. ยาเสพติดทำลายประสาทสมอง จิตใจเสื่อม ซึมเศร้า กังวล เลื่อนลอย และเป็นโรคจิตจากพิษยานั้น ๆ	๓.๗๒	๐.๙๔	มาก
๒. ยาเสพติดทำให้เสียบุคลิกภาพ ขาดความสนใจตนเอง ขาดสติสัมปชัญญะ ร่างกายซูบซีด อ่อนเพลีย	๓.๖๗	๐.๙๒	มาก
๓. พิษยาเสพติดจะทำลายอวัยวะต่าง ๆ ให้เสื่อมลง มีโรคแทรกได้ง่าย	๓.๕๐	๐.๙๑	มาก
๔. ผู้ติดยาเสพติดประสบอุบัติเหตุได้ง่าย เพราะการควบคุมทางกล้ามเนื้อและระบบประสาทบกพร่อง	๓.๓๕	๐.๘๓	ปานกลาง
๕. ยาเสพติดทำลายความสุขในบ้าน ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของสมาชิกในครอบครัว เป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่าง ตามมาจนอาจทวีความรุนแรงให้ครอบครัวแตกแยก	๓.๘๓	๐.๙๒	มาก
๖. แม้อุตได้ทำความดีไว้มาก หากปัจจุบัน ตนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ย่อมเป็นที่รังเกียจของคนในสังคม ทำให้ดำเนินชีวิตในสังคมอย่างยากลำบาก	๓.๖๔	๐.๘๑	มาก

๗. ยาเสพติดทำให้สูญเสียรายได้ของครอบครัว เนื่องจากมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นจากการซื้อ ยาเสพติด หรือบำบัดรักษาผู้ที่ติดยาเสพติด	๓.๕๔	๐.๘๒	มาก
๘. ยาเสพติดทำให้ครอบครัวเดือดร้อน เพราะคนในครอบครัวที่มีปัญหา ยาเสพติด มักจะก่ออาชญากรรมขึ้นในวัดหรือชุมชนได้ง่าย	๓.๖๑	๐.๘๗	มาก
รวม	๓.๖๑	๐.๘๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๑$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ยาเสพติดทำลายความสุขในบ้าน ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของสมาชิกในครอบครัว เป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่าง ตามมาจนอาจทวีความรุนแรงให้ครอบครัวแตกแยก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๓$) รองลงมา คือ ยาเสพติดทำลายประสาทสมอง จิตใจเสื่อม ซึมเศร้า กังวล เลื่อนลอย และเป็นโรคจิตจากพิษยานั้น ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๒$) ส่วนข้อที่มีปัญหาลดสุด คือ ผู้ติดยาเสพติดประสบอุบัติเหตุได้ง่าย เพราะการควบคุมทางกล้ามเนื้อและระบบประสาทบกพร่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๕$)

ด้านการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดนี้ เมื่อวิเคราะห์แล้ว เห็นว่า มีปัญหาอยู่ค่อนข้างมาก โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ยาเสพติดทำลายความสุขในบ้าน ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของสมาชิกในครอบครัว เป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่าง ตามมาจนอาจทวีความรุนแรงให้ครอบครัวแตกแยก ปัจจุบันจากการติดตามข่าว ได้ทราบว่า ยาเสพติดได้แพร่ระบาดไปทั่วทั้งในชุมชนเมือง และชุมชนชนบท เหตุผลของผู้ขายก็คือ รายได้ดี “ทำงานรับจ้างทั่วไป ได้ค่าจ้างวันละ ๓๐๐ บาท แต่ขายยาเสพติดได้วันละ ๓,๐๐๐ บาท” คำพูดนี้ได้ยินมาจากหญิงผู้หนึ่งที่ต้องโทษคดียาเสพติดในเรือนจำ ส่วนเหตุผลของผู้เสพก็คือ “เสพแล้วมีความสุขเหมือนขึ้นสวรรค์” คำพูดนี้ได้ฟังมาจากชายผู้หนึ่งที่ติดยาเสพติดและต้องโทษในทัณฑสถานบำบัดพิเศษ แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งคนขายและคนเสพยาอมหนีไม่พ้นเรือนจำหรือทัณฑสถาน ซึ่งเป็นสถานที่ลงโทษผู้ต้องคดียาเสพติด แต่คนเสพจะได้ผลร้ายมากกว่าคนขาย นั่นก็คือ ยาเสพติดได้เข้าไปทำลายสมอง ทำให้สมองเสื่อม ซึ่งนักเสพยาด้วยกันเขารู้กันว่า “เชื่อราขึ้นสมอง” หมดทางรักษาให้หายขาดได้ ผู้วิจัย เคยได้ยินมาบ่อย ๆ ว่า “โทษของยาเสพติด คือ คนเสพตาย คนขายติดคุก” คำพูดนี้ จึงเป็นความจริง ครอบครัวใด ที่มีสมาชิกครอบครัวเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ย่อมเป็นที่รังเกียจและไม่ไว้วางใจของคนในชุมชนเดียวกัน ลูกต้องอายเพื่อนเพราะพ่อติดยา ภรรยาต้องเลี้ยงลูกตามลำพัง เพราะสามีติดคุกในคดียาเสพติด สมาชิกครอบครัวต้องล้มละลาย เพราะผู้นำครอบครัวถูกยึดทรัพย์สินในคดีค้ายาเสพติด จากกรณีดังกล่าว เป็นต้นนี้ จึงสะท้อนให้เห็นว่า ยาเสพติดเป็นภัยร้ายแรงต่อผู้เข้าไปเกี่ยวข้อง ต่อครอบครัว และต่อชุมชน

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)เกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านการติดสุรา

[n=๒๖๖]

ข้อความ	ระดับของปัญหา		แปลผล
	(\bar{X})	S.D.	
๑. โทษของสุรา ทำให้มีอาการชาตามปลายมือ ปลายเท้ามีอาการมึนเมาง่วงนอนหลับ หมดสติ	๓.๔๗	๐.๘๙	มาก
๒. โทษของสุรา ทำให้เกิดโรคกระเพาะอาหารอักเสบ เป็นแผลในกระเพาะ ก่อให้เกิดอาการปวดท้องหรืออาเจียนเป็นเลือด	๓.๖๗	๐.๙๖	มาก
๓. โทษของสุรา ทำให้ตับอ่อนอักเสบ มีอาการปวดท้องอย่างรุนแรง มีไข้ขึ้นสูง บางคนถึงกับเสียชีวิต	๓.๗๔	๐.๙๘	มาก
๔. ทำให้เกิดโรคตับแข็ง ซึ่งจะมีอาการอ้วกเป็นเลือด ทำให้อาจเป็นมะเร็งตับได้	๓.๘๓	๐.๙๒	มาก
๕. แอลกอฮอล์ทำให้เส้นเลือดขยายตัว ทำให้ไขมันในเลือดสูง ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เส้นเลือดในสมองแตก	๓.๖๙	๐.๙๕	มาก
๖. แอลกอฮอล์จะทำให้การทำงานของเม็ดเลือดแดงเสียได้ เป็นเหตุให้โลหิตจาง เม็ดเลือดขาวผลิตน้อยลง ทำให้ความต้านทานต่ำลง มีอาการตกเลือดได้ง่าย	๓.๗๗	๐.๙๓	มาก
๗. คนติดสุราเรื้อรัง ไม่อาจรักษาทรัพย์สินสมบัติของตนไว้ได้ เพราะจะหมดไปกับการซื้อสุรามาดื่ม และเลี้ยงเพื่อน ๆ นักดื่มสุราด้วยกัน	๓.๙๐	๐.๘๗	มาก
๘. คนที่เมาสุรา อาจกระทำความผิดศีลธรรม และกฎหมายทั้งในวัดและชุมชน ได้ทุกฐานความผิด เพราะคนที่เมาสุรามักขาดความยั้งคิด	๓.๙๑	๐.๙๖	มาก
รวม	๓.๗๕	๐.๙๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ด้านการติดสุรา โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ คนที่เมาสุรา อาจกระทำความผิดศีลธรรม และกฎหมายทั้งใน

วัดและชุมชน ได้ทุกฐานความผิด เพราะคนที่เมาสุรามักขาดความยับยั้งคิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๑$) รองลงมา คือ คนติดสุราเรื้อรัง ไม่อาจรักษาทรัพย์สินสมบัติของตนไว้ได้ เพราะจะหมดไปกับการซื้อสุรามาดื่ม และเลี้ยงเพื่อน ๆ นักดื่มสุราด้วยกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๒$) ส่วนข้อที่มีปัญหาต่ำสุด คือ โทษของสุรา ทำให้มีอาการขาดตามปลายมือ ปลายเท้ามีอาการมีนเมฆ่วงงอนนอนหลับ หมดสติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๔๗$)

ด้านการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดนี้ เมื่อวิเคราะห์แล้ว เห็นว่า มีปัญหาอยู่ค่อนข้างมาก โดยข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ คนที่เมาสุรา อาจกระทำความผิดศีลธรรม และกฎหมายทั้งในวัดและชุมชน ได้ทุกฐานความผิด เพราะคนที่เมาสุรามักขาดความยับยั้งคิด ข้อนี้ ผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่ง เนื่องจากทราบว่าสุรา เมื่อบุคคลดื่มจนเมาเป็นประจำและติดต่อกันเป็นเวลานาน เป็นเดือน หรือเป็นปี ย่อมมีพิษโดยตรงต่อสมองทำให้เซลล์สมองเสื่อม ทำให้สมองผิดปกติ ทำให้การรับรู้ ความเข้าใจบกพร่อง ประสาทหลอน เกิดโรคระแวง นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของสมาชิกในครอบครัวที่ต้องรับภาระดูแลความเป็นอยู่ในบ้านมากขึ้น ไม่ได้พักผ่อนเพียงพอ เนื่องจากคนเมาสุราเป็นประจำ มักไม่สนใจทำงาน ทำการ แต่ใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยในการซื้อสุรามาดื่ม ซึ่งเงินที่เสียไปกับสุราหนึ่งขวด หากนำมาซื้ออาหารบริโภค อาจได้อาหารมากพอกับสมาชิกครอบครัวในวันหนึ่งวัน ดังนั้น จึงเป็นสาเหตุหนึ่งให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง สามีบางคนได้ทำร้ายทุบตีภรรยาจนถึงตาย เพราะความเมา ดังเช่น ชายผู้หนึ่งอายุประมาณ ๓๐ ปี เคยต้องโทษคดีฆ่าภรรยาของตนเอง เขาเล่าว่า “ผมดื่มสุรานอกบ้านจนถึงเที่ยงคืน เมากลับถึงบ้าน เรียกภรรยาให้เปิดประตู ภรรยาออกมาเปิดประตูช้า จึงโกรธ ใช้เท้าถีบภรรยาจนล้มลง เพราะเท้าถีบไปตรงบริเวณลิ้นปี่ จึงเป็นเหตุให้ภรรยาจุก หายใจไม่ออก และถึงแก่ความตาย” นอกจากนี้ บางคนขับรถยนต์ขณะเมาสุรา เป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุ เป็นคดีความ สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้ถูกกระทำ บางคนเมาสุราแล้วแสดงพฤติกรรมอนาจาร ทำให้ครอบครัวของผู้นั้นต้องอับอายเพื่อนบ้าน และบางรายเมาสุราแล้ว เทียวไปหยิบฉวยทรัพย์สินของชาวบ้าน ทำให้ต้องคดีอาญา และสร้างความเดือดร้อนแก่เจ้าของทรัพย์สินนั้น ดังนั้น จึงเห็นได้ชัดว่าสุรา ทำให้ผู้ดื่มมันเข้าไปขาดสติยับยั้งคิด จึงอาจกระทำความผิดศีลธรรม และกฎหมายทั้งในวัดและชุมชน

๔.๒.๒ การจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชนตำบลพระบาท

จากการสัมภาษณ์พระสังฆาธิการ และผู้นำชุมชน ในเขตตำบลพระบาท อำเภอเมืองจังหวัดลำปาง พบว่า

๑. ด้านการจัดการป้องกันการประทุษร้ายร่างกาย

ประเด็นการทะเลาะวิวาทและทำร้ายกันของวัยรุ่น ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า วัยรุ่นควรรู้จักใช้เวลาว่างในทางสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะจะช่วยให้ไม่ไปรวมกลุ่มสร้างปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงต่าง ๆ ในสังคม ควรรู้จักยับยั้งคิด ยับยั้งตนเอง ไม่เป็นผู้ก่อการความรุนแรงให้แก่

สังคม^๓หลีกเลี่ยงปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความรุนแรง เช่น การดื่มสุรา เสพสิ่งเสพติด เป็นต้น ทั้งนี้ ถ้าหากมีการโต้เถียงกันขึ้น ควรมีฝ่ายหนึ่งหยุดและหลีกเลี่ยงคำพูดยั่วเย้าเสียดแทงทั้งทางวาจา สายตา เพราะอาจจะทำให้อีกฝ่ายโกรธมากยิ่งขึ้น^๔ ควรฝึกจิตใจให้รู้จักอดกลั้นเพื่อป้องกันการป้องกันพฤติกรรมทะเลาะวิวาท และหันมาสร้างมิตรภาพเพื่อสร้างเสริมการอยู่ร่วมกันโดยสงบสุข ถ้อยที่ถ้อยอาศัย มีความเอื้ออาทรไว้วางใจซึ่งกันและกัน^๕สตรีไม่ควรเดินบนถนนตรอกซอกซอยที่มีมืดและเปลี่ยว บริเวณที่ดินหรือตึกกร้าง โดยเฉพาะเวลากลางคืน ควรหลีกเลี่ยงการจอดรถประจำทางที่ป้ายเพียงลำพัง ไม่ควรเปิดประตูรับคนแปลกหน้าเข้ามาในบ้าน ไม่ว่าจะด้วยกรณีใดก็ตามหากสงสัยหรือผิสังเกตุให้รีบแจ้งผู้ปกครองหรือโทรแจ้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจทันที และควรแต่งกายให้เรียบร้อย รัดกุม เหมาะสมกับวัย และรู้จักกาลเทศะ โดยไม่สวมใส่เสื้อผ้าที่บางเกินไป^๖ ควรหลีกเลี่ยงการไปพบหรือการรับสิ่งของจากคนแปลกหน้า หรือคนที่เพิ่งรู้จักกัน และหลีกเลี่ยงการกลับบ้านในเวลากลางคืนเพียงลำพัง หากจำเป็นจะต้องกลับบ้านดึก ๆ ก็ควรมีเพื่อนกลับด้วย^๗ด้านครอบครัวควรสร้างบรรยากาศภายในบ้าน ให้ทุกคนในบ้านรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย และมีใจเมตตา กรุณาต่อกัน ควรหาโอกาสให้สมาชิกพูดคุยกัน ครอบครัว ปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน^๘

ส่วนวัดและชุมชน ควรร่วมกันดำเนินการป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ที่เกิดจากปัญหาภายในของชุมชน เช่น การป้องกันภัยจากสารเสพติด การป้องกันภัยจากอัคคีภัย การป้องกันภัยจากโจรผู้ร้าย โดยรวมตัวกันจัดตั้งเป็นองค์กรป้องกันภัยในระดับชุมชน เพื่อสอดส่องป้องกันภัยให้แก่สมาชิกชุมชนอย่างต่อเนื่อง ควรประสานความร่วมมือกับองค์กรภายนอกชุมชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาการเกิดปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดภัยอันตรายต่าง ๆ ในวัดและคนในชุมชน ควรจัดให้มีระบบการเฝ้าระวังภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในชุมชน โดยมีการประเมินขนาดของปัญหา สาเหตุของปัญหา และปัจจัยเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชน ควรมีระบบการสำรวจความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อม แล้วนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลการเกิดอันตรายในอดีต เพื่อที่จะดำเนินการวางแผนป้องกันและแก้ไขต่อไป^๙ วัดและชุมชนต้องมีมาตรการต่อต้านปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่อาจไม่ปลอดภัยแก่คนในชุมชน เช่น เครื่องอาหารเสริมและสำอางเทียมที่หลอกลวงประชาชน การใช้สารเคมีหรือสารพิษที่เป็นอันตรายต่อคนในชุมชน รวมทั้งต่อต้านพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายของบุคคล เช่น พฤติกรรมเมาแล้วขับ พฤติกรรมการเสพยาเสพติด พฤติกรรมที่เข้าข่ายอาชญากรรมและปัญหาทางเพศ เป็นต้น^{๑๐}วัดควรจัดให้มีระบบการฝึกอบรม การสอน หรือ

^๓ สัมภาษณ์, พระครูพิบูลสมธรรม, เจ้าคณะตำบลพระบาทเขต ๑, ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔.

^๔ สัมภาษณ์, นางประภาศรี ชัยยานนท์, ประธานชุมชนลำปางคุณ, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔.

^๕ สัมภาษณ์, นายอนันต์ มณีโชติ, ประธานชุมชนศรีเกิด, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๔.

^๖ สัมภาษณ์, พระอธิการสมฤทธิ์ กุศลจิตโต, เจ้าอาวาสวัดไถ่แก้วหัวช้าง, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๔.

^๗ สัมภาษณ์, นางจินดา เผือกใจแก้ว, ประธานชุมชนพระบาท, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๕.

^๘ สัมภาษณ์, พระมหานภดล สุวรรณเมธี, เจ้าอาวาสวัดบรรพตธรรมสถิต, ๙ มกราคม ๒๕๖๕.

^๙ สัมภาษณ์, พระครูพิบูลสมธรรม, เจ้าคณะตำบลพระบาทเขต ๑, ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔.

^{๑๐} สัมภาษณ์, นายพันธ์ศักดิ์ ชัยวงศ์, ประธานชุมชนศรีชุม, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔.

เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมความปลอดภัย และการลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภัยอันตรายต่าง ๆ แก่สมาชิกของชุมชน โดยจัดเป็นเวทีอภิปรายให้ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และหาข้อสรุปร่วมกันได้^{๑๑} ประธานหมู่บ้านต่าง ๆ ในชุมชนควรหารือกับลูกบ้านเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เตรียมความพร้อมในการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชุมชน เช่น การเกิดอัคคีภัย วาตภัย และอุทกภัย ตามธรรมชาติ โดยมีการจัดระบบการอพยพผู้คน การแจ้งข่าวสาร และการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บไว้พร้อม^{๑๒} พระสงฆ์และผู้นำในแต่หมู่บ้าน ควรสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านของตน เช่น ฝึกอบรมการป้องกันภัยจากโจรผู้ร้าย การฝึกซ้อมหนีไฟ และการปฐมพยาบาล การแจ้งเตือนถึงอันตรายของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ให้คนในชุมชนเกิดความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของตน^{๑๓} ผู้นำชุมชนควรมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับความปลอดภัยภายในชุมชน โดยให้มีการจัดวางระเบียบกฎต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความปลอดภัย มีคณะผู้รักษาระเบียบ จัดทำป้ายคำเตือนที่ชัดเจน รวมทั้งจัดให้มีผู้ดูแลรักษาความปลอดภัยในสถานที่อันตราย^{๑๔} ควรจัดการคุ้มครองความปลอดภัยแก่สตรี เด็ก ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส ออกกฎระเบียบควบคุมการพกพาในที่ชุมนุมชนและจัดกำลังเพื่อต่อสู้กับอาชญากรรม^{๑๕} ควรหาวิธีการป้องกันการค้าอาวุธ การทุจริตคอร์รัปชัน และการค้าที่ผิดกฎหมาย และมี มีระบบปรึกษาความปลอดภัยให้แก่ประชาชนอย่างเข้มแข็ง^{๑๖}

๒. ด้านการจัดการป้องกันการโจรกรรม

ประเด็นโจรลักทรัพย์ คือ ผู้บงอาจเอาทรัพย์ของผู้อื่นไปโดยการทุจริตและโดยเจ้าทรัพย์มิได้ให้ ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า คนในบ้านไม่ควรปลูกต้นไม้ใหญ่ติดกับตัวบ้าน ไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีขนาดลำต้นสูงให้ติดกับตัวบ้าน เพราะกิ่งไม้ที่ยื่นออกมาเกือบชิดตัวบ้าน อาจจะเป็นสะพานให้ผู้บุกรุกเดินเข้ามาในบ้านได้อย่างสะดวกนั่นเอง ควรเพิ่มแสงสว่างรอบบ้าน เพราะในที่มืดหัวขโมยจะฉวยเอาความมืด หลบซ่อนตัว และอาศัยจังหวะนั้นงัดแงะบ้านของตนได้ โดยไม่เป็นที่สังเกตของคนอื่น^{๑๗} ควรทำกลอนหรือกุญแจล็อกประตู-หน้าต่างบ้านทุก ๆ บาน ที่สำคัญอย่าซ่อนกุญแจไว้นอกบ้าน เช่น ใต้กระถางต้นไม้ หรือจุดอื่น ๆ เพราะจุดที่เราคิดว่าปลอดภัย โจรขโมยก็จะคิดว่าต้องอยู่ตรงนั้นเช่นกัน ควรตรวจสอบความแข็งแรงของประตูบ้าน ประตูเข้าบ้านเป็นส่วนแรกของบ้านที่ถูกทำลาย ประตูบ้านต้องมีความแข็งแรงทนทาน รวมถึงยังต้องติดตั้งระบบล็อกประตู และไม่ควรมีหน้าต่างใกล้ประตูทางเข้าบ้านมากนัก เพราะโจรนั้นจะทำลายหน้าต่าง และเอื้อมมือมาปลดล็อกประตูบ้านของเราได้

^{๑๑} สัมภาษณ์, นางประภาศรี ชัยยานนท์, ประธานชุมชนลำปางคุณ, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔.

^{๑๒} สัมภาษณ์, นางรัชดาภรณ์ ชุ่มชี, ประธานชุมชนป่าขาม, ๒๘. พฤศจิกายน ๒๕๖๔.

^{๑๓} สัมภาษณ์, พระอธิการสมคิด อภิภูมโน, เจ้าอาวาสวัดกอกชุม, ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๔} สัมภาษณ์, นางสาวสมพร บุญมี, ประธานชุมชนป่าไผ่, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๕} สัมภาษณ์, พระอธิการสมศักดิ์ กิตติธโร, เจ้าอาวาสวัดไชยมงคล, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕.

^{๑๖} สัมภาษณ์, พระอธิการฐิติยากร รตนปโต, เจ้าอาวาสวัดม่อนสันฐาน, ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕.

^{๑๗} สัมภาษณ์, นายพันธ์ศักดิ์ ชัยวงศ์, ประธานชุมชนศรีชุม, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔.

ง่าย ๆ^{๑๘} เลขที่ของบ้าน ควรมองเห็นได้ชัดเจน ป้ายบ้านเลขที่ควรมีขนาดใหญ่ มีสีเด่น มองเห็นได้เด่นชัดจนแม้จะอยู่ไกล เมื่อเวลาที่เกิดเหตุฉุกเฉินขึ้นมา เจ้าพนักงานที่เราโทรแจ้งจะได้มองเห็นเลขที่บ้านได้ง่ายและชัดเจน^{๑๙} ต้องเก็บของมีค่าให้มิดชิด สิ่งของมีค่าที่สามารถยกย้ายได้ง่ายมักมีมูลค่ามาก ควรเก็บในที่ปลอดภัย ค้นหาได้ยาก และอย่าวางอุปกรณ์ที่สามารถงัดแงะได้ไว้นอกบ้าน เช่น ไขควง จอบ เสียม เศษลวด เพราะสิ่งของเหล่านี้เป็นอุปกรณ์ชั้นดีในการงัดแงะ

เจ้าของกิจการควรติดสัญญาณแจ้งภัยไว้หลาย ๆ แห่ง เพื่อให้ผู้อื่นหรือเพื่อนบ้านใกล้เคียงได้ยินสัญญาณเมื่อมีผู้บุกรุกเข้ามาในยามวิกาล แล้วให้ความช่วยเหลือระงับเหตุร้าย แล้วแจ้งเหตุให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ การจ้างคนงาน คนรับใช้ หรือพนักงาน ควรมีสำเนาบัตรประชาชน หรือบัตรประจำตัวต่าง ๆ ถ่ายรูปและรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ญาติพี่น้อง เพื่อทราบที่อยู่ความเป็นมา อาชีพดั้งเดิม ความประพฤติ ตลอดจนญาติพี่น้องหรือคนรู้จัก เพื่อสามารถติดต่อในภายหลัง^{๒๐} เครื่องประดับที่มีไว้แต่งตัว หรือไว้เพื่อค้าขาย ควรจดรายละเอียดตำหนิ รูปพรรณ ลักษณะพิเศษราคา และถ่ายรูปเก็บไว้ ควรระมัดระวังคนแปลกหน้าที่มาเดินวนเวียนไปมาหลายครั้ง หรือมีท่าทางพิรุธน่าสงสัย ควรรีบแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ ไม่ควรอยู่ทำการค้า หรือธุรกิจ ในห้างร้าน บริษัทเพียงคนเดียว เมื่อหยิบสินค้าหรือสิ่งของจากหลังร้าน ชั้นบน หรือที่เก็บของ ควรมีผู้อยู่ดูแลหน้าร้าน หรืออยู่กับลูกค้าเสมอ และควรระมัดระวังเป็นพิเศษเมื่อมีลูกค้าเข้ามาในร้านคราวละมาก ๆ^{๒๑} ควรผูกมิตรกับเพื่อนบ้านใกล้เคียง เพื่อช่วยเป็นหูเป็นตาและให้ความช่วยเหลือแก่กันและกันไม่ควรเก็บเงินสดจำนวนมาก หรือทรัพย์สินที่มีค่าไว้ในสถานที่ประกอบการค้า ขณะที่จะปิดหรือกำลังจะปิดสถานประกอบการ หากมีคนแปลกหน้ามาติดต่อการค้าหรือธุรกิจต่าง ๆ ควรพิจารณาและระมัดระวัง อาจจะเป็นคนร้าย ถ้าเป็นไปได้ควรรีบปฏิเสธในทุกเรื่องโดยอ้างว่าปิดทำการแล้ว^{๒๒} ควรสำรวจ ประตูหน้าต่าง ช่องระบายอากาศ ของสถานประกอบการค้า หรือที่พักอาศัยให้อยู่ในสภาพที่มั่นคงแข็งแรง การปิดทุกครั้งต้องใส่กุญแจอย่างแน่นหนาทุกครั้ง เมื่อเกิดเหตุพยายามสงบสติอารมณ์ แล้วจดจำตำหนิรูปพรรณของคนร้าย การแต่งกาย อาวุธ พาหนะ เส้นทางหลบหนี และการเบิกจ่ายเงินเดือนของหน่วยราชการและบริษัทห้างร้านควรเบิกจ่ายกับธนาคารในท้องที่ หากไม่มีควรขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในการเบิกเงิน และไม่ควรเดินทางในเวลากลางคืน^{๒๓}

๓. ด้านการจัดการป้องกันภัยจากรบหนทอองถนน

ประเด็นการขั้บรณยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ โดยไม่เคารพกฎจรรยาจร ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าก่อนเดินทาง ผู้ใช้รถควรตรวจสอบรถให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานโดยเฉพาะระบบเบรกให้สามารถหยุดรถได้อย่างมีประสิทธิภาพ งดเว้นการตีม่เครื่องตีม่ที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์หรือของมีนเมาทุก

^{๑๘} สัมภาษณ์, พระมหานภดล สุวรรณเมธี, เจ้าอาวาสวัดบรรพตธรรมสถิต, ๙ มกราคม ๒๕๖๕.

^{๑๙} สัมภาษณ์, นางสาวสมพร บุญมี, ประธานชุมชนป่าไผ่, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๕.

^{๒๐} สัมภาษณ์, นางรัชดาภรณ์ ชุ่มชิ, ประธานชุมชนป่าขาม, ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

^{๒๑} พระอธิการสมคิด อธิฐฐานโณ, เจ้าอาวาสวัดกอกชุม, ๒๒ มกราคม ๒๕๖๕.

^{๒๒} สัมภาษณ์, นางสาวสมพร บุญมี, ประธานชุมชนป่าไผ่, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๕.

^{๒๓} สัมภาษณ์, พระอธิการสมศักดิ์ กิตติธโร, เจ้าอาวาสวัดไชยมงคล, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕.

ชนิด ไม่ทานยาที่มีฤทธิ์กล่อมหรือกดประสาท เพราะจะทำให้วังงนอนจนเกิดอาการหลับในขณะขับ^{๒๔} ขณะเดินทาง ผู้ขับขี่ควรปฏิบัติตามป้ายเตือนและป้ายจราจรริมข้างทางอย่างเคร่งครัด ไม่ขับรดด้วยความเร็วสูง ซึ่งจะเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทางถนน ควรหลีกเลี่ยงการขับรดผ่านเส้นทางเสี่ยงต่าง ๆ (โยนิโสมนสิการ) ส่วนผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ควรสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่ หรือซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ ควรคาดเข็มขัดนิรภัยเมื่อใช้รถยนต์ และควรปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด^{๒๕}

ส่วนคนเดินบนถนน ควรเดินบนทางเท้า และเดินชิดขวา ถ้าเดินบนถนนที่ไม่มีทางเท้า ให้เดินในด้านที่มองเห็นรถวิ่งสวนมาทุกครั้ง อย่าข้ามถนนโดยออกจากที่กำบังตัวอย่างกะทันหัน เช่น ออกจากซอย ออกจากท้ายรถที่จอดอยู่ เส้าไฟฟ้า ตู้โทรศัพท์ เพราะอาจจะเกิดอันตรายได้^{๒๖}

ด้านเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานจราจรและคนในชุมชน ควรร่วมกันดูแลรักษา แก้ไข ปรับปรุง สภาพถนน สัญญาณไฟ เครื่องหมายจราจร และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ให้อยู่ในสภาพที่มีความปลอดภัยต่อการจราจร เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ เต็มใจ ซื่อตรง ไม่เลือกปฏิบัติ ควรเข้มงวดในการกวดขันวินัยจราจร มีการตั้งด่านกวดขันวินัยจราจร ด่านตรวจจับ แอลกอฮอล์ จับกุมผู้ที่กระทำความผิดกฎจราจร และใช้บทลงโทษในอัตราสูงสุดแก่ผู้ฝ่าฝืนกฎจราจรซ้ำซาก หมั่นตรวจตราเส้นทางและปรากฏกายให้เห็นเด่นชัดในบริเวณทางร่วม ทางแยกที่สำคัญ เพื่อให้ผู้ใช้รถใช้ถนนปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด^{๒๗} หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานจราจร ควรจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎจราจร สัญญาณจราจร เครื่องหมายจราจร ป้ายจราจร การใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัย แก่เด็ก และเยาวชนในโรงเรียนของในชุมชน เพื่อให้เกิดความรู้และเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎจราจร^{๒๘} ส่วนผู้นำชุมชนควรดำเนินการให้มีการประชาสัมพันธ์โดยการใช้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ โซเชียลมีเดีย แผ่นพับ ใบปลิว ตีตประกาศเกี่ยวกับกฎจราจรพื้นฐานที่ควรปฏิบัติ และการใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัย^{๒๙}

๔. ด้านการจัดการป้องกันการพนัน

ประเด็นผลของการพนัน ทำให้ผู้ชนะก่อเวร ผู้แพ้เสียตายทรัพย์ เป็นสาเหตุหนึ่งให้เกิดฆาตกรรม ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า ผู้ที่ติดการพนัน ควรฝึกเอาชนะใจของตนเองให้ได้บ่อยครั้ง และชื่นชมตัวเองทุกครั้งถึงคราวที่ต้องเล่นการพนัน แต่ไม่เล่น มีความอดกลั้น ปล่อยให้ช่วงเวลานั้นผ่านไป เช่น คนที่ติดการพนันห่วยไต่ดิน ปกติใกล้ห่วยออกจะทุ่มเงินซื้อเลขที่ตนคาดว่าจะออก แต่งวดนี้ออดกลั้นความต้องการไว้ ไม่ซื้อ งวดต่อไปแม้ได้เลขเด็ดมากก็ไม่ซื้อ ทำเช่นนี้บ่อย ๆ จะทำให้ความรู้สึกอยากซื้อห่วยไต่ดินลดลง หรือหมดไปได้^{๓๐}

^{๒๔} สัมภาษณ์, นายอนันต์ มณีโชติ, ประธานชุมชนศรีเกิด, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๔.

^{๒๕} สัมภาษณ์, พระอธิการสมฤทธิ์ กุศลจิตโต, เจ้าอาวาสวัดไถ่แก้วข้าง, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๔.

^{๒๖} สัมภาษณ์, นายพันธ์ศักดิ์ ชัยวงศ์, ประธานชุมชนศรีชุม, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔.

^{๒๗} สัมภาษณ์, นายพันธ์ศักดิ์ ชัยวงศ์, ประธานชุมชนศรีชุม, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔.

^{๒๘} สัมภาษณ์, นางรัชดาภรณ์ ชุ่มชี, ประธานชุมชนป่าขาม, ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๔.

^{๒๙} สัมภาษณ์, พระครูพิบูลสมธรรม, เจ้าคณะตำบลพระบาทเขต ๑, ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔.

^{๓๐} สัมภาษณ์, พระมหานภดล สุวณณเมธี, เจ้าอาวาสวัดบรรพตสถิต, ๙ มกราคม ๒๕๖๕.

ด้านหัวหน้าครอบครัวควรดูแลเอาใจใส่ลูกหลานอย่างใกล้ชิด และอธิบายให้พวกเขาเห็นว่าการเล่นการพนัน จะเป็นตัวนำพาความหายนะมาสู่ครอบครัว โดยใช้วิธีการที่นุ่มนวลในการค่อย ๆ ทำความเข้าใจ และมีความอดทนในการแก้ปัญหาของบุตรหลานที่เกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้บุตรหลานหลีกเลี่ยงการพนันได้^{๓๑} ควรชักชวนสมาชิกครอบครัวที่ติดการพนันออกไปสู่กิจกรรมที่สร้างสรรค์ เช่น การออกกำลังกาย การสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างกันในครอบครัว ไม่ควรตำหนิติเตียน แต่หันมาชื่นชมเมื่อสมาชิกครอบครัวนั้นสามารถทำสิ่งที่ดี ๆ และสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นได้ และควรสร้างค่านิยมใหม่ เช่น ค่านิยมใช้จ่ายเท่าที่มี ไม่คิดรวยทางลัดโดยการแสวงหาเงินในทางผิดกฎหมายและศีลธรรม ไม่ให้ความสำคัญกับคนที่มัวพุดิถกรรมฝ่าฝืนกติกาสังคม รวมถึงร่วมกันรณรงค์ต่อต้านการเล่นการพนันในชุมชนของตน^{๓๒}

ส่วนผู้นำชุมชนควรสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน ทำการตรวจตรากวาดขันมิให้มีการลักลอบเล่นการพนันที่ผิดกฎหมายในพื้นที่ หากพบว่ามีกรณีฝ่าฝืนให้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าจับกุมดำเนินคดีตามกฎหมาย โดยเฉพาะในเขตวัดและโรงเรียน ควรต้องทำการตรวจตรากวาดขันมิให้มีการลักลอบเล่นการพนันที่โดยเคร่งครัด เพราะเป็นสถานที่ฝึกอบรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนและคนทั่วไปในชุมชน^{๓๓}

๕. ด้านการจัดการความปลอดภัยจากนิสยติดเที่ยวกลางคืน

ประเด็นสถานที่เที่ยวกลางคืน คือแหล่งรวมคนมีจิตอาสาคิดดี คนพาล คนขาดสติ อันตรายต่าง ๆ ย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า ผู้ติดเที่ยวกลางคืนควรมีสติรู้ตัวอยู่เสมอว่า การเที่ยวกลางคืนอาจมีผลร้ายกับตนเองและครอบครัว อาจทำให้คนในชุมชนเข้าใจว่าตนเป็นคนร้าย แล้วพาตัวเองออกมาจากสิ่งแวดล้อมที่ยั่วยวนให้เที่ยวกลางคืนตรงนั้น ต้องเชื่อมั่นว่าตนควบคุมตนเองไม่ให้เข้าไปหาสิ่งแวดล้อมนั้นได้ จะทำให้ตนพาตัวเองออกมาได้ง่ายขึ้น^{๓๔} ควรทบทวนดูให้รู้สาเหตุเริ่มต้นที่ทำให้ตนติดนิสยเที่ยวกลางคืน อาจช่วยให้ตนหาวิธีเอาชนะใจตนเองได้ง่ายขึ้น โดยการแก้ปัญหาติดนิสยเที่ยวกลางคืนนี้ด้วยวิธีอื่นที่ต่างออกไป ด้วยการหางานที่สร้างสรรค์ใหม่ ๆ มาทำในช่วงกลางคืนแทน ไม่ควรยึดติดอยู่กับความล้มเหลวในชีวิต ที่เป็นสาเหตุให้ท้อแท้ใจ แล้วเที่ยวเตร่เสเพล ไร้จุดหมายในการสร้างอนาคตที่ดีให้กับตัวเอง เมื่อล้มได้ต้องต้องลุกขึ้นได้ ให้อภัยตัวเองแล้ว ควรเรียนรู้จากข้อผิดพลาด แล้วลุกขึ้นมาอย่างเข้มแข็ง^{๓๕}

หากต้องการเลิกเที่ยวกลางคืน ต้องรู้จักและประเมินตนเองก่อน บนพื้นฐานที่เชื่อว่าตัวเองสามารถทำได้ ในช่วงเวลากลางคืน เช่น งานประดิษฐ์ดอกไม้กระดาษ หรือ งานถัก/สาน เครื่องใช้ในครัวเรือน เป็นต้น โดยมีเป้าหมายเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริมเล็กน้อยก่อน แล้วค่อยขยับ

^{๓๑} สัมภาษณ์, พระอธิการสมคิด อภิภูวนโณ, เจ้าอาวาสวัดกอกชุม, ๒๒ มกราคม ๒๕๖๕.

^{๓๒} สัมภาษณ์, พระอธิการฐิติยากร รตนปตโต, เจ้าอาวาสวัดม่อนสันฐาน, ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕.

^{๓๓} สัมภาษณ์, พระมหานภดล สุวณณเมธี, เจ้าอาวาสวัดบรรพตสถิต, ๙ มกราคม ๒๕๖๕.

^{๓๔} สัมภาษณ์, พระมหานภดล สุวณณเมธี, เจ้าอาวาสวัดบรรพตสถิต, ๙ มกราคม ๒๕๖๕.

^{๓๕} สัมภาษณ์, พระอธิการสมคิด อภิภูวนโณ, เจ้าอาวาสวัดกอกชุม, ๒๒ มกราคม ๒๕๖๕.

งานเพื่อเป็นเป้าหมายที่มากขึ้น เมื่อรู้สึกว่เริ่มสัมผัสได้ถึงความสำเร็จ ซึ่งจะช่วยให้ผ่อนคลายความเคย
ชินที่ยาวกลางคืนได้^{๓๖}

๖. ด้านการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ประเด็นยาเสพติดทำลายความสุขในบ้าน ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของสมาชิกใน
ครอบครัว เป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่าง ตามมาจนอาจทวีความรุนแรงให้ครอบครัวแตกแยก ผู้ให้
สัมภาษณ์เห็นว่า ผู้ตั้งใจเลิกเสพยาเสพติด ไม่ทดลองเสพยาสิ่งที่มีภัย เพราะอาจจะทำให้ติดได้ง่าย
เลือกคบเพื่อนที่ดี พยายามหลีกเลี่ยงเพื่อนที่ชอบชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย เมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้เสพยา
สิ่งเสพติด ควรรู้จักการปฏิเสธอย่างนุ่มนวล โดยการชี้แจงผลเสียของสิ่งเสพยาติดต่อสุขภาพ จะทำให้
เพื่อนเกรงใจไม่กล้าชวนอีก และควรสร้างเป้าหมายในชีวิต โดยการค้นหาสิ่งที่ตนเองต้องการ และมีความ
หวัง สร้างความเชื่อมั่นที่จะไปให้ถึงจุดหมายด้วยความมุ่งมั่นในเป้าหมาย จะทำให้มีใจยึดมั่นใน
ความสำเร็จ และหลีกเลี่ยงยาเสพติดที่เป็นปัจจัยบั่นทอนความสำเร็จในอนาคต^{๓๗}

ด้านหัวหน้าครอบครัว ควรสร้างความรัก ความอบอุ่นและความสัมพันธ์อันดีต่อสมาชิก
ในครอบครัว ควรดูแลสมาชิกในครอบครัว ไม่ให้ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด และให้กำลังใจและหา
ทางแก้ไข หากพบว่าสมาชิกในครอบครัวติดยาเสพติด^{๓๘}

ส่วนพระสงฆ์ควรให้การอบรมแก่ทุกคนในชุมชนให้เห็นโทษหรืออันตรายจากสิ่งเสพยาติด
เสริมกิจกรรมยามว่าง โดยการส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชน^{๓๙} ผู้นำชุมชนควรตั้งศูนย์รับแจ้งเบาะแส
เกี่ยวกับสิ่งเสพยาติด เมื่อทราบแหล่งเสพยา แหล่งค้า หรือผลิตยาเสพติด ควรแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ
ทันที และควรเข้าไปมีส่วนร่วมกับคนในหมู่บ้าน/ชุมชน/ภาครัฐในการร่วมคิด ร่วมวางแผนงานเพื่อ
แก้ไขปัญหายาเสพติดและแก้ไขปัญหาคอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นเหตุของปัญหายาเสพติด โดยต้อง
สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่มีในชุมชนเอง^{๔๐}

๗. ด้านการระวังภัยจากการดื่มสุรา

ประเด็นคนที่เมาสุรา อาจกระทำความผิดศีลธรรม และกฎหมายทั้งในวัดและชุมชน ได้
ทุกฐานความผิด เพราะคนที่เมาสุรามักขาดความยั้งคิด ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า ผู้ต้องการเลิกดื่มสุราควร
มีวิริยะและสัจจะ คือ มีความพยายามและความตั้งใจจริง หมั่นฝึกฝนที่จะลดปริมาณการดื่ม หรือหัก
ห้ามใจ เพื่อให้สามารถลดการดื่มได้สำเร็จ ควรตั้งเป้าหมายว่าจะเลิกเหล้าเพื่ออะไร หรือเพื่อใคร เช่น
ตั้งเป้าหมายว่าจะเลิกเหล้าเพื่อลูก และครอบครัว เพื่อสุขภาพที่ดีขึ้น เป็นต้น และควรรู้จักการปฏิเสธ

^{๓๖} สัมภาษณ์, พระอธิการสมศักดิ์ กิตติธโร, เจ้าอาวาสวัดไชยมงคล, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕.

^{๓๗} สัมภาษณ์, พระอธิการสมศักดิ์ กิตติธโร, เจ้าอาวาสวัดไชยมงคล, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕.

^{๓๘} สัมภาษณ์, นางประภาศรี ชัยยานนท์, ประธานชุมชนลำปางคุณ, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔.

^{๓๙} สัมภาษณ์, พระครูพิบูลสมธรรม, เจ้าคณะตำบลพระบาทเขต ๑, ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

^{๔๐} สัมภาษณ์, พระอธิการสมฤทธิ์ กุศลจิตโต, เจ้าอาวาสวัดไ้กหัวช้าง, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๔.

การเข้าสังคมบ้าง หรือหากต้องเข้าสังคม ควรบอกเป้าหมายในการเลิกเหล้าให้เพื่อนทราบ ซึ่งนับเป็นอีกวิธีที่จะช่วยให้สามารถเข้าสังคมได้เป็นปกติ เพียงแต่ลดปริมาณการดื่มลง^{๔๑}

ด้านครอบครัวควรหมั่นพูดคุยให้ความสำคัญแก่สมาชิกผู้ติดสุราว่า เป็นเสาหลัก เป็นพี่ เป็นที่รักของทุกคนในครอบครัว การดื่มสุราเป็นประจำ จะเป็นผลร้ายต่อสุขภาพ อาจเป็นโรคที่ยากแก่การรักษา หากมีผลการวินิจฉัยทางการแพทย์ว่า การดื่มสุราเป็นประจำจะทำให้เป็นโรคอะไรได้บ้าง ก็ควรนำไปให้ผู้ติดสุราดู ควรแสดงความห่วงใย และให้กำลังใจแก่ผู้ติดสุราที่ตั้งใจจะลด ละ เลิกดื่มสุราและของมีนเมาต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ติดสุราเห็นความรัก ความห่วงใยของคนในครอบครัวที่มีต่อตน แล้วกำลังใจไม่ยุ่งเกี่ยวกับสุราและของมีนเมาอีก^{๔๒}

ส่วนผู้นำชุมชนควรดำเนินการให้มีกระบวนการในการจัดการแก่ผู้ที่ดื่มสุราแล้ว สร้างความเดือดร้อนแก่ชุมชนด้วยการนำตัวไปบำบัด และจัดระบบเฝ้าระวังผู้ที่ติดสุราที่อาจก่ออันตรายให้เกิดแก่วัดและชุมชน ควรเพิ่มมาตรการควบคุมร้านค้าภายในชุมชนที่จำหน่ายสุรา โดยการออกกฎ/ระเบียบชุมชนที่ไม่ขัดแย้งกับกฎหมายของบ้านเมือง^{๔๓} และพระสงฆ์ควรหมั่นอบรมให้ความรู้แก่บุคคลในชุมชน ให้ได้รับรู้ถึงผลกระทบของการดื่มสุรา เช่น จัดการอบรมทางวิทยุท้องถิ่น และเสียงตามสายในหมู่บ้าน เป็นต้น^{๔๔}

จากคำให้สัมภาษณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้พบประเด็นสำคัญ ๆ ที่จะทำให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชน ดังนี้

๑. ด้านการป้องกันการประทุษร้ายร่างกาย

๑) บุคคล ควรรู้จักยั้งคิด ยับยั้งตนเอง ไม่เป็นผู้ก่อการความรุนแรงให้แก่สังคม หากบุคคลมีความอดกลั้น อดทน ไม่วุ่นวามตามอารมณ์ รู้จักคิดว่า สิ่งใดทำแล้วเป็นผลร้ายแก่ตนและผู้อื่น ก็จะไม่ไปก่อความรุนแรง

๒) ครอบครัว ควรสร้างบรรยากาศภายในบ้าน ให้ทุกคนในบ้านรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย และมีใจเมตตากรุณาต่อกัน หากสมาชิกในครอบครัวรู้สึกว่าคุณเองมีความอบอุ่นใจ เพราะทุกคนในครอบครัวมีปรารถนาดีต่อตน พฤติกรรมเบี่ยงเบนเชิงลบก็จะลดลง หรือหมดไป

๓) ผู้นำชุมชน ควรสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านของตน ให้คนในชุมชนเกิดความตระหนักเรื่องความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของตน

^{๔๑} สัมภาษณ์, พระอธิการฐิติยากร รตนปตโต, เจ้าอาวาสวัดม่อนสันฐาน, ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕.

^{๔๒} สัมภาษณ์, นางจินดา เผือกใจแก้ว, ประธานชุมชนพระบาท, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๕.

^{๔๓} สัมภาษณ์, นางสาวสมพร บุญมี, ประธานชุมชนป่าไผ่, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๕.

^{๔๔} สัมภาษณ์, พระมหานภดล สุวณณเมธี, เจ้าอาวาสวัดบรรพตสถิต, ๙ มกราคม ๒๕๖๕.

๒. ด้านการป้องกันการโจรกรรม

๑) สมาชิกในบ้านควรทำกลอนหรือกุญแจล็อกประตู-หน้าต่างบ้านทุก ๆ บาน ที่สำคัญอย่าซ่อนกุญแจไว้นอกบ้าน

๒) ชุมชน รวมตัวกันจัดตั้งเป็นองค์กรป้องกันภัยในระดับชุมชน เพื่อสอดส่องป้องกันภัยให้แก่สมาชิกชุมชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการร่วมแรงร่วมใจกันบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม หากสำเร็จ ย่อมเป็นนิมิตหมายที่ดี ที่จะทำให้ชุมชนมีความสุข ซึ่งถือเป็นความไม่ประมาท เป็นการป้องกันไว้ก่อน

๓. ด้านการจัดการป้องกันภัยจรจร

๑) ผู้ขับรถควรปฏิบัติตามป้ายเตือนและป้ายจราจรริมข้างทางอย่างเคร่งครัด

๒) คนเดินบนถนน ควรเดินบนทางเท้า และเดินชิดขวา ถ้าเดินบนถนนที่ไม่มีทางเท้า ให้เดินในด้านที่มองเห็นรถ วิ่งสวนมาทุกครั้ง ซ่อนี้ เป็นการป้องกันถูกรถวิ่งเฉี่ยวชน แต่แม้เดินบนทางเท้า หรือเดินหันหน้ามาทางรถที่สวนทางมา หากประมาท เช่น เดินไปพร้อมกับคุยทางโทรศัพท์ ก็อาจถูกรถชนได้ เพราะไม่ทันระวังตัว

๓) เจ้าหน้าที่งานจราจร ควรจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎจราจร สัญญาณจราจร เครื่องหมายจราจร ป้ายจราจร การใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัย ให้แก่ผู้ใช้รถ ใช้ถนน ทางสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อวิทยุ ท้องถิ่น เสียตามสายในหมู่บ้าน หรือ โอกาสที่มีการจัดประชุมสมาชิกหมู่บ้าน เพราะปัจจุบัน ยังมี ผู้ไปขอใบอนุญาตขับขีรถจักรยานยนต์ และรถยนต์ สอบไม่ผ่านข้อเขียนเกี่ยวกับกฎจราจร จำนวนมาก

๔) ผู้นำชุมชนควรดำเนินการให้มีการประชาสัมพันธ์โดยการใช้สื่อวิทยุ โทรศัพท์ โซเชียลมีเดีย แผ่นพับ ใบปลิว ติดประกาศเกี่ยวกับกฎจราจรพื้นฐานที่ควรปฏิบัติ และการใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัย

๔. ด้านการจัดการป้องกันการพนัน

๑) ผู้ที่ติดการพนัน ควรฝึกเอาชนะใจของตนเองให้ได้บ่อยครั้ง และชื่นชมตัวเองทุกครั้งที่ถึงคราวที่ต้องเล่นการพนัน แต่ไม่เล่น ปล่อยให้เวลานั้นผ่านไป ต้องยอมรับว่า การพนันทุกชนิดเหมือนยาเสพติด เมื่อบุคคลไปเกี่ยวข้องกับจุนคุ่นเคยกับมันแล้ว มักถอยออกมายาก บางคนมีสวนขายสวน มีนาขายนา หรือมีสิ่งใด ๆ ที่ขายได้ ก็จะนำสิ่งนั้นไปขาย เพื่อนำเงินไปเล่นการพนัน โดยมองผ่านความเดือดร้อน ทิวโหยของคนในครอบครัว สุดท้ายของชีวิตเหลือแต่ตัว แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้ที่ติดการพนัน ตัดสินใจเลิกเล่นการพนันทุกชนิด เป็นสิ่งที่ดีงาม เพราะจะทำให้ชีวิตกลับมามีเกียรติ มีคุณภาพ แต่ต้องอาศัยสัจจะ ความตั้งใจ และความอดกลั้นความต้องการที่จะเล่นเป็นฐานของการตัดสินใจเลิกเล่น จึงจะประสบความสำเร็จได้

๒) ผู้นำชุมชนควรสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน ทำการตรวจตรากวาดขันมิให้มีการลักลอบเล่นการพนันที่ผิดกฎหมายในพื้นที่ ต้องยอมรับว่า การพนัน เช่น การเล่นไพ่ หรือไฮโล เป็นสาเหตุหนึ่งให้เกิดการทะเลาะกัน และบางครั้ง ถึงขั้นฆ่ากัน เพราะจับได้ว่า ผู้ถูกฆ่าเล่น โกง นอกจากนี้ การเล่นการพนันมีโอกาสเสียมากกว่าได้ทรัพย์ จึงเป็น

อีกสาเหตุหนึ่งให้ครอบครัวของผู้ติดการพนันต้องเดือนร้อน เพราะทรัพย์สินหมดไปกับการพนัน บางครอบครัว สามีต้องหย่าร้างกับภรรยา ทำให้บุตรมีปมด้อย ดังนั้น การตรวจตราควบคุมให้มีการลักลอบเล่นการพนันที่ผิดกฎหมายในพื้นที่ จึงเป็นสิ่งที่ผู้นำชุมชนควร เพื่อความสงบสุขของคนในชุมชน

๕. ด้านการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

๑) ผู้ตั้งใจเลิกเสพยาเสพติด ควรสร้างเป้าหมายในชีวิต โดยการค้นหาสิ่งที่คุณเองต้องการ และมีความหวัง สร้างความเชื่อมั่นที่จะไปให้ถึงจุดหมายด้วยความมุ่งมั่นในเป้าหมาย จะทำให้มีใจยึดมั่นในความสำเร็จ และหลีกเลี่ยงยาเสพติดที่เป็นปัจจัยบั่นทอนความสำเร็จในอนาคต คนที่มีเป้าหมายที่ต้องการ และเชื่อมั่นจะไปให้ถึงเป้าหมายนั้น จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการขจัดปัญหาอุปสรรคให้หมดไป แล้วพัฒนาตนเองจนถึงเป้าหมายนั้น นอกจากนี้เลือกคบเพื่อนที่ดี พยายามหลีกเลี่ยงเพื่อนที่ชอบชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย เมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้เสพสิ่งเสพติด ควรรู้จักการปฏิเสธอย่างนุ่มนวล เพื่อนที่ดี คือเพื่อนแนะนำประโยชน์ เพื่อนที่ไม่ดี คือเพื่อนที่ชักนำไปในทางอบายมุข แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ตั้งใจเลิกเสพยาเสพติด ต้องรู้จักวิธีการคบทั้งเพื่อนที่ดี และไม่ดี โดยคิดเสมอว่า ควรทำอะไร ที่จะไม่ผิดใจเพื่อน ๆ และตนเองไม่ต้องไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก ซึ่งผู้วิจัยเรียกว่า การมีศิลปะในการคบคน

๒) ครอบครัว ควรสร้างความรัก ความอบอุ่นและความสัมพันธ์อันดีต่อสมาชิกในครอบครัว ควรดูแลสมาชิกในครอบครัว ไม่ให้ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด และให้กำลังใจและหาทางแก้ไข หากพบว่าสมาชิกในครอบครัวติดยาเสพติด การที่คนในครอบครัว ไม่แสดงอาการรังเกียจหรือผิดหวังต่อสมาชิกผู้ติดยาเสพติด แต่กลับแสดงความรัก และความปรารถนาดีด้วยความจริงใจที่สัมผัสได้ ก็จะเป็นกำลังใจที่สำคัญให้สมาชิกผู้ติดยาเลิกเสพยาเสพติดได้

๓) ผู้นำชุมชนควรตั้งศูนย์รับแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับสิ่งเสพติด เมื่อทราบแหล่งเสพแหล่งค้า หรือผลิตยาเสพติด ควรแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบทันที

๖. ด้านการจัดการความปลอดภัยจากนิสยติดเกี่ยวกับกลางคืน

ผู้เที่ยว ควรมีสติรู้ตัวอยู่เสมอว่า การเที่ยวกลางคืนอาจมีผลร้ายกับตนเองและครอบครัว อาจทำให้คนในชุมชนเข้าใจว่าตนเป็นคนร้าย การเตือนตนเองอยู่เสมอว่า การเที่ยวกลางคืน อาจเป็นที่ระแวงสงสัยของผู้พบเห็น คนอื่น ๆ อาจเข้าใจว่าตนเป็นคนร้ายแล้วถูกกำจัดได้ ความกลัวอันตรายหรือกลัวตาย จะเป็นสาเหตุสำคัญให้คนชอบเที่ยวยังคิด และเลิกเที่ยวกลางคืนได้

ดังนั้น หากต้องการเลิกเที่ยวกลางคืน ต้องรู้จักและประเมินตนเองก่อน บนพื้นฐานที่เชื่อว่าตัวเองสามารถทำได้ในช่วงเวลากลางคืน เช่น งานประดิษฐ์ดอกไม้กระดาษ หรือ งานถัก/สาน เครื่องใช้ในครัวเรือน เป็นต้น โดยมีเป้าหมายเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริมเล็กน้อยก่อน แล้วค่อยขยับงานเพื่อเป็นเป้าหมายที่มากขึ้น การมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำงานที่บ้านในเวลากลางคืน จะทำให้คนที่ชอบเที่ยวกลางคืนแบบไร้จุดหมายในชีวิต มีกำลังใจที่จะหันกลับมาสร้างอนาคตตัวเองให้ดีขึ้น แล้วจะเลิกเที่ยวกลางคืน เพราะเห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการทำงานกลางคืนที่บ้าน

๗. ด้านการระงับภัยจากการตีมสุรา

๑) คนที่ต้องการเลิกตีมสุรา ควรมีความพยายามและความตั้งใจจริง หมั่นฝึกฝนที่จะลดปริมาณการตีม หรือหักห้ามใจ เพื่อให้สามารถลดการตีมได้สำเร็จ วิธีหนึ่งที่จะทำให้คนตีมสุราพยายามเลิกตีม ก็คือ ไปเห็นคนป่วยด้วยโรคตับแข็ง ที่นอนร้องทูลนุญรายบนเตียงนอนในโรงพยาบาล ท้องแข็ง รับประทานอาหารไม่ได้ นอนรอวันตาย

๒) ครอบครัว หมั่นพูดคุยให้ความสำคัญแก่สมาชิกผู้ตีมสุราว่า เป็นเสาหลัก เป็นพี่ เป็นที่รักของทุกคนในครอบครัว วิธีเหล่านี้ อาจทำให้ผู้ตีมสุราเกิดความตระหนักถึงความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน เช่น บทบาทของพ่อที่ต้องมีต่อลูก บทบาทของลูกที่พึ่งมีต่อพ่อแม่ เป็นต้น แล้วตัดสินใจเลิกตีมสุราได้

๓) ผู้นำชุมชนควรดำเนินการให้มีกระบวนการในการจัดการแก่ผู้ที่ตีมสุราแล้ว สร้างความเดือดร้อนแก่ชุมชนด้วยการนำตัวไปบำบัด และจัดระบบเฝ้าระวังผู้ที่ตีมสุราที่อาจก่ออันตรายให้เกิดแก่วัดและชุมชน

๔.๓ การสร้างธรรมณูญตำบลเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา

คณะผู้วิจัยได้นิมนต์/เรียนเชิญ พระภิกษุ และคฤหัสถ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในเขตพื้นที่ตำบลพระบาท มาร่วมประชุมเสวนา จำนวน ๑๒ รูป/คน เพื่อร่วมกันระดมความคิด คิดวิเคราะห์ และสรุปโครงสร้างธรรมณูญตำบล ว่าด้วยการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างธรรมณูญตำบลพระบาท สำหรับเป็นบรรทัดฐานการจัดการปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชนตำบลพระบาท ต่อไป ผลของการเสวนา ที่ประชุมมีข้อสรุปร่วมกัน ดังนี้

๑. คำนิยาม:

ธรรมณูญตำบล หมายถึง กติการ่วม ข้อตกลงร่วมของคนในชุมชนที่เกิดจากสำนึกของคนในตำบลที่มาร่วมกัน และสามารถกำหนดเป้าหมายอนาคตของตนเองตามวิถีแห่งจิตสำนึกร่วม โดยการบูรณาการทุนชุมชนสู่การปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของตำบล

๒. หลักการ:

ธรรมณูญตำบล มี ๓ หลักการ คือ

- ๑) หลักความมุ่งมั่นที่จะก่อให้เกิดการสร้างสำนึกรักชุมชน
- ๒) หลักร่วมคิด ร่วมทำ และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและหน่วยงานภาคีคนในชุมชนลุกขึ้นจัดการตนเอง
- ๓) หลักความเข้าใจที่นำไปสู่ความมั่นใจในการจัดการตนเองของชุมชน

๓. คุณค่า:

คุณค่าของการมีธรรมนูญตำบล

- ๑) สร้างคนให้เป็นพลเมือง
- ๒) จับต้องได้ คือ รับรู้การมีอยู่ของอำนาจของตนอันเป็นอำนาจตามธรรมนูญ
- ๓) แก้ปัญหาได้
- ๔) อยู่เย็นเป็นสุขได้

๔. รายละเอียดธรรมนูญว่าด้วยการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน:**หมวดที่ ๑ ปรัชญาแนวคิดของระบบความปลอดภัย**

๑) ความตระหนัก: สมาชิกชุมชนได้แสดงถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการ แสวงหาวิธีการสร้างความปลอดภัยในวัดและชุมชน

๒) การยอมรับ: สมาชิกชุมชนแสดงการมีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัยในวัดและชุมชนตามแผนงานที่สมาชิกชุมชนร่วมกันกำหนดไว้

๓) การปฏิบัติ: สมาชิกชุมชนลงมือปฏิบัติตามแผนงานที่ได้รับมอบหมาย ประสานงานการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย การลงมือปฏิบัติตามแผนมีขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญ ผู้ปฏิบัติตามแผน รับแผนที่ได้อนุมัติไปดำเนินการ

หมวดที่ ๒ การป้องกันปัจจัยที่คุกคามต่อความปลอดภัย

๑) ผู้นำชุมชนต้องสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านของตน เช่น ฝึกอบรมการป้องกันภัยจากโจรผู้ร้าย การฝึกซ้อมหนีไฟ และการปฐมพยาบาล การแจ้งเตือนถึงอันตรายของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ให้คนในชุมชนเกิดความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของตน

๒) ผู้นำชุมชนควรมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับความปลอดภัยภายในชุมชน โดยให้มีการจัดระเบียบกฎต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความปลอดภัย มีคณะผู้รักษาระเบียบ จัดทำป้ายคำเตือนที่ชัดเจน รวมทั้งจัดให้มีผู้ดูแลรักษาความปลอดภัยในสถานที่อันตราย

๓) ผู้นำชุมชนควรร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานจราจรและคนในชุมชน ดูแลรักษาแก้ไข ปรับปรุง สภาพถนน สัญญาณไฟ เครื่องหมายจราจร และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ให้อยู่ในสภาพที่มีความปลอดภัยต่อการจราจร

๔) ผู้นำชุมชนควรดำเนินการให้มีการประชาสัมพันธ์โดยการใช้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ โซเชียลมีเดีย แผ่นพับ ใบปลิว ติดประกาศเกี่ยวกับกฎจราจรพื้นฐานที่ควรปฏิบัติ และการใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัย

๕) ผู้นำชุมชนควรประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน ทำการตรวจตรากวาดขันมิให้มีการลักลอบเล่นการพนันที่ผิดกฎหมายในพื้นที่ หากพบว่ามี การฝ่าฝืนให้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าจับกุมดำเนินคดีตามกฎหมาย

๖) ผู้นำชุมชนควรจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับสิ่งเสพติด เมื่อทราบแหล่งเสพ แหล่งค้า หรือผลิตยาเสพติด ต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบทันที และเข้าไปมีส่วนร่วมกับคนในหมู่บ้าน/ชุมชน/ภาคีรัฐในการร่วมคิด ร่วมวางแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดและแก้ไขปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นเหตุของปัญหาเสพติด โดยต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่มีในชุมชน

๗) ผู้นำชุมชนต้องดำเนินการให้มีกระบวนการในการจัดการแก่ผู้ที่มีสุรา แล้วสร้างความเดือดร้อนแก่ชุมชน ด้วยการนำตัวไปบำบัด และจัดระบบเฝ้าระวังผู้ที่ติดสุราที่อาจก่ออันตรายให้เกิดแก่วัดและชุมชน

อธิบายวิธีการการป้องกันปัจจัยที่คุกคามต่อความปลอดภัย: ผู้นำชุมชนควรใช้หลักจากะ คือต้องแสดงความเสียสละ หรือมีจิตสาธารณะ สงเคราะห์ชุมชนในฐานะเป็นผู้นำ ด้วยการดำเนินการตามประเด็นทั้ง ๗ ข้อ ดังกล่าว

หมวดที่ ๓ การสร้างความปลอดภัย

๑) การตรวจตรา ความเรียบร้อยเพื่อป้องกันอาชญากรรม เช่น การตรวจประตู หน้าต่าง รั้วบ้าน รถยนต์ จักรยานยนต์ ก่อนออกจากบ้านหรือก่อนเข้านอน

๒) การตรวจสอบความแข็งแรง ความสมบูรณ์ความพร้อมใช้งาน ของอุปกรณ์สำหรับการป้องกันอาชญากรรม เช่น กุญแจ สัญญาณกันขโมย ไฟส่องรั้วบ้าน

๓) การจัดสภาพแวดล้อมบริเวณภายในบ้านและนอกบ้านให้เอื้อประโยชน์ต่อการป้องกันอาชญากรรม เช่น การมีรั้วรอบขอบชิด การมีรั้วที่สูง การมีไฟส่องสว่าง มองเห็นทุกส่วนของบ้าน

๔) การติดตั้งอุปกรณ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรม เช่น สัญญาณกันขโมยที่บ้าน สัญญาณกันขโมยที่รถยนต์รถจักรยานยนต์ กล้องวงจรปิด ไฟส่องสว่าง

๕) การจัดสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านให้เอื้อประโยชน์ต่อการป้องกันอาชญากรรม

๖) การจัดให้มีระบบรักษาความปลอดภัยเพื่อป้องกันอาชญากรรม เช่น มียามรักษาความปลอดภัย มีสายตรวจ มีกล้องวงจรปิด มีไฟส่องสว่าง เป็นต้น

อธิบายวิธีการสร้างความปลอดภัยในบ้านและชุมชน: ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนควรใช้หลักโยนิโสมนสิการเป็นฐานพิจารณาอย่างรอบคอบภายในบ้านว่ามีช่องทางใดบ้างที่โจรอาจเข้ามาในบ้านได้ ต้องใช้อุปกรณ์อะไรในการป้องกันโจร และต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยอย่างไรบ้างที่สามารถป้องกันภัยจากโจรได้ จากนั้น ดำเนินการสร้างความปลอดภัยตามแนวทางทั้ง ๗ ข้อ ดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพ

หมวดที่ ๔ การบริหารติดตามประเมินผล

ขั้นตอนที่ ๑ การจัดคณะผู้ตรวจติดตาม โดยผู้นำ

- ๑) เป็นผู้นำคณะผู้ตรวจติดตามในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการตรวจติดตาม
- ๒) แจกแจงแผนการตรวจติดตามให้กับคณะผู้ตรวจติดตาม และผู้รับการตรวจติดตาม
- ๓) เป็นตัวแทนคณะผู้ตรวจติดตามในการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างและหลังการตรวจ
- ๔) แจกแจงข้อเสนอแนะสำคัญให้กับผู้รับการติดตามทราบ
- ๕) ร่วมจัดทำรายงานผลการตรวจติดตาม

ทราบ

การตรวจ

ขั้นตอนที่ ๒ การวางแผนและการเตรียมการ โดยผู้นำ

- ๑) แจกแจงส่วนงานที่จะรับการตรวจติดตาม
 - ประสานงานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อยืนยันกำหนดการตรวจติดตาม
 - แจกแจงให้ผู้รับการตรวจติดตามจัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้กับคณะผู้ตรวจ
 - ระบุสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการใช้งานเพื่อการตรวจติดตาม
- ๒) จัดทำกำหนดการตรวจติดตาม
 - ส่วนงาน หรือสถานที่ และกิจกรรมที่จะตรวจติดตาม
 - วันและเวลาที่ใช้ในการตรวจติดตาม
- ๓) จัดทำรายการตรวจติดตาม
 - กำหนดกรอบสิ่งที่จะตรวจติดตาม
 - แสดงรายการข้อกำหนดที่ต้องตรวจติดตาม
 - ช่วยรักษาเวลาในการตรวจติดตาม
 - ใช้อ้างอิงระหว่างการตรวจติดตามเพื่อเตือนความจำ
 - ใช้จดบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการตรวจติดตาม

ขั้นตอนที่ ๓ การตรวจติดตาม

- ๑) วางแผนและปฏิบัติตามงานที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าคณะผู้ตรวจติดตาม
- ๒) เตรียมเอกสารการตรวจติดตามที่ได้รับมอบหมาย
- ๓) บันทึกสิ่งที่พบจากการตรวจติดตาม

๔) รวบรวมและวิเคราะห์หลักฐานที่ได้จากการตรวจติดตาม
 ๕) เก็บรักษาเอกสารที่ได้รับจากผู้รับการตรวจติดตาม และส่งคืนหลังจากการตรวจ
 เสร็จ

๖) ร่วมจัดทำรายงานผลการตรวจติดตาม

ขั้นตอนที่ ๔ การรายงานการตรวจติดตาม

๑) ชื่อส่วนงานที่รับการตรวจติดตาม

๒) วันที่ตรวจติดตาม

๓) รายชื่อคณะผู้ตรวจติดตาม และผู้รับการตรวจติดตาม

๔) สิ่งที่พบจากการตรวจติดตาม และข้อเสนอแนะ

๕) สรุปผลการตรวจติดตาม

ขั้นตอนที่ ๕ การติดตามผลการตรวจติดตาม

อธิบายการบริหารติดตามประเมินผล: ผู้นำหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ ควรมี
 สัจจะ ความจริงใจ หรือความตั้งใจจริงในการทำหน้าที่ต่าง ๆ ข้างต้น ตามที่ตนรับผิดชอบ หรือได้รับ
 มอบหมายให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ

หมวดที่ ๕ การจัดทำแผนและพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการความปลอดภัย

๑) จัดทำแผนพัฒนาศักยภาพให้สอดคล้องกับอัตรากำลังในการรักษาความปลอดภัยใน
 แต่ละหมู่บ้านในเขตตำบลพระบาท

๒) จัดทำแผนพัฒนาศักยภาพด้านการฝึกทักษะในการจัดการปัญหาความปลอดภัยใน
 ชุมชน

๓) จัดทำแผนความก้าวหน้าในสายอาชีพให้แก่บุคลากรผู้รับผิดชอบความปลอดภัยใน
 ชุมชน เพื่อให้บุคลากรเหล่านั้นคลายวิตกเรื่องปัจจัยค่าครองชีพ

๔) พัฒนาศักยภาพผู้บริหาร และเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานให้กับ
 ผู้ปฏิบัติงานทุกคน

๕) ส่งเสริมให้บุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการจัดการปัญหาความปลอดภัยในชุมชน ทุกคน
 ยึดมั่นในวัฒนธรรมชุมชน ปฏิบัติตามหลักความปรารถนาดี มีจริยธรรม และการอุทิศตนเพื่อชุมชน

อธิบายการสร้างและพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการความปลอดภัย: ผู้นำและ
 คณะกรรมการชุมชน ควรใช้หลักโยนิโสมนสิการ เป็นฐานการพิจารณาการจัดทำแผนด้านการจัดการ
 ความปลอดภัยอย่างรอบคอบตามประเด็นทั้ง ๕ ข้อ ดังกล่าว ข้างต้น

หมวดที่ ๖ การคุ้มครองสิทธิของคนในชุมชน

- ๑) คณะกรรมการชุมชนต้องสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนว่า สมาชิกทุกคน สามารถเข้าถึงการช่วยเหลืออย่างเป็นธรรม และปราศจากการเลือกปฏิบัติ
- ๒) คณะกรรมการชุมชนต้องมีมาตรการปกป้องสมาชิกชุมชนให้พ้นจากอันตราย ทั้งทางร่างกายและจิตใจ อันเนื่องมาจากความรุนแรง หรือการข่มขู่ของคนพาล
- ๓) คณะกรรมการชุมชนต้องมีมาตรการช่วยเหลือสมาชิกชุมชนด้วยการเรียกร้อง สิทธิ เพื่อเข้าถึงการเยียวยาและการฟื้นฟูจากการถูกละเมิดสิทธิ
- ๔) สมาชิกชุมชนต้องหลีกเลี่ยงการนำบุคคลไปสู่อันตรายที่เกิดจากการทำงานของตนเอง

อธิบายวิธีการคุ้มครองสิทธิของคนในชุมชน: คณะกรรมการชุมชน และสมาชิกชุมชนผู้ประกอบกิจการที่มีความเสี่ยงอันตราย ควรใช้หลักอัตถจริยา คือ มุ่งมั่นทำงานช่วยเหลือประชาชนในชุมชนให้เข้าถึงสิทธิอันชอบทำที่จะได้รับช่วยเหลืออย่างเป็นธรรมตามประเด็นดังกล่าวข้างต้น

หมวดที่ ๗ การสร้างความรู้ เผยแพร่ความรู้ และบริการข้อมูล

- ๑) ผู้นำชุมชน ต้องมีการสร้างความร่วมมือ และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ต่าง ๆ อาทิ การสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การฝึกอบรม และการแนะนำ เช่น การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการความปลอดภัยในชุมชน
- ๒) ผู้นำชุมชน ต้องนำประสบการณ์จากการไปเห็นมาตรการรักษาความปลอดภัย หน่วยงานต่าง ๆ มาถ่ายทอดให้กับสมาชิกในชุมชนผู้มีหน้าที่รักษาความปลอดภัยในชุมชน
- ๓) ผู้นำชุมชนจะต้องปรับแก้ไขการรับรู้ในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของสมาชิกชุมชนที่ยังไม่ชัดเจน ให้เป็นความรู้แบบชัดเจน

อธิบายการสร้างความรู้ เผยแพร่ความรู้ และบริการข้อมูล: ผู้นำชุมชนควรใช้หลักอัตถจริยา คือตั้งจิตอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนตามแนวทางทั้ง ๓ ประการข้างต้น

หมวดที่ ๘ มาตรการการดำเนินชีวิตให้ปลอดภัย

- ๑) ด้านการจัดการป้องกันการประทุษร้ายร่างกาย: ในการรู้จักยั้งคิด ยับยั้งตนเอง ไม่เป็นผู้ก่อการความรุนแรงให้แก่สังคม และหลีกเลี่ยงปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความรุนแรง เช่น การดื่มสุรา เสพสิ่งเสพติด เป็นต้น
- ๒) ด้านการจัดการป้องกันการโจรกรรม: มีการทำกลอนหรือกุญแจล็อกประตู-หน้าต่าง บ้านทุก ๆ บาน เมื่อล็อกแล้ว ต้องซ่อนกุญแจไว้ในบ้าน ต้องเก็บของมีค่าให้มิดชิดด้วยความไม่ประมาท
- ๓) ด้านการจัดการป้องกันภัยจากรบหนทางถนน: ผู้ขับรถต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในการขับรถ โดยต้องปฏิบัติตามป้ายเตือนและป้ายจราจรริมข้างทางอย่างเคร่งครัด ไม่ขับรถด้วย

ความเร็วสูง ซึ่งจะเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทางถนน ควรหลีกเลี่ยงการขับรถผ่านเส้นทางเสี่ยงต่าง ๆ ส่วนผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ควรสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่ หรือซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ ควรคาดเข็มขัดนิรภัยเมื่อใช้รถยนต์ และควรปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด ด้วยความไม่ประมาท (อัปมาทะ)

๔) ด้านการจัดการป้องกันการพนัน: ผู้ที่ติดการพนัน ต้องใช้หลักความอดกลั้นเป็นฐาน ในการฝึกเอาชนะใจของตนเองให้ได้บ่อยครั้ง และชื่นชมตัวเองทุกครั้งที่ต้องเล่นการพนัน แต่ไม่เล่น มีความอดกลั้น ปล่อยให้ช่วงเวลานั้นผ่านไป

๕) ด้านการจัดการความปลอดภัยจากนิสัยติดเที่ยวกลางคืน: ผู้ติดเที่ยวกลางคืน ต้องมีสติรู้ตัวอยู่เสมอว่า การเที่ยวกลางคืนอาจมีผลร้ายกับตนเองและครอบครัว อาจทำให้คนในชุมชนเข้าใจว่าตนเป็นคนร้าย แล้วพาตัวเองออกมาจากสิ่งแวดล้อมที่ยั่ววนให้เที่ยวกลางคืนตรงนั้น

๖) ด้านการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติด: ผู้ตั้งใจเลิกเสพยาเสพติด ต้องไม่ทดลองเสพยาสิ่งทีรู้ว่ามึนเมา เพราะอาจจะทำให้ติดได้ง่าย และเลือกคบเพื่อนที่ดี

๗) ด้านการระงับภัยจากการดื่มสุรา: ผู้ต้องการเลิกดื่มสุรา ต้องมีความพยายามและความตั้งใจจริง หมั่นฝึกฝนที่จะลดปริมาณการดื่ม หรือหักห้ามใจเพื่อให้สามารถลดการดื่มได้สำเร็จ

อธิบายการดำเนินชีวิตให้ปลอดภัยตามมาตรการการดังกล่าวนี้: ประชาชนในชุมชนควรใช้หลักอริษฐานธรรม ๔ เป็นฐานปฏิบัติ กล่าวคือ

๑) ปัญญา รอบรู้ในสิ่งที่ควรรู้ คือ ต้องศึกษาเรียนรู้เฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับมาตรการการดำเนินชีวิตในแต่ละข้อให้เข้าใจถึงหลักการ วิธีการ และเป้าหมายให้ชัดเจน

๒) สัจจะ ความจริงใจ ประพฤติสิ่งใดก็ได้จริง คือ มีความตั้งใจประพฤติปฏิบัติตามหลักการ และวิธีการดังกล่าว ที่ตนได้ศึกษาเรียนรู้ดีแล้ว โดยมุ่งไปสู่เป้าหมาย คือความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๓) จาคะ สละสิ่งที่เป็นข้าศึกแก่ความจริงใจ คือ สละสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อความตั้งใจ ประพฤติปฏิบัติตามหลักการ และวิธีการดังกล่าว เช่น สิ่งที่เป็นรูปธรรมได้แก่ อกบายมุข ๖ คือ ดื่มสุรา พัวพันกับยาเสพติด เที่ยวกลางคืน ดูการเล่น เล่นการพนัน คบคนชั่วเป็นมิตร ส่วนที่เป็นนามธรรมได้แก่ นิวรรณ ๕ คือ ความติดใจหลงใหลในอกบายมุข ความอึดอัดขัดเคืองใจ ความฟุ้งซ่าน ความท้อแท้ และความไม่มั่นใจ ซึ่งสิ่งใดสิ่งหนึ่งเหล่านี้ จะเป็นอุปสรรคสำคัญที่จะทำให้ความตั้งใจนั้นล้มเหลว

๔) อุปสมะ สงบใจจากสิ่งที่เป็นข้าศึกต่อความสงบ คือ ทำใจให้สงบปราศจากนิวรรณ ๕ ดังกล่าว สร้างสมาธิ ตั้งใจแน่วแน่ที่จะปฏิบัติงานตามมาตรการดังกล่าวให้สำเร็จด้วยดี

หมวดที่ ๙ การจัดหาปัจจัยเพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมความปลอดภัย

๑) ระบบการเฝ้าระวังภัยอันตรายของชุมชน

๒) ระบบการสำรวจความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมเสี่ยงในชุมชน

๓) ระบบการฝึกอบรมการสอน หรือเผยแพร่ความรู้ซึ่งกันและกันระหว่างคนใน ชุมชน

๔) ระบบการเตรียมความพร้อม ในการรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ในชุมชน

อธิบายวิธีการจัดหาปัจจัยเพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมความปลอดภัย: ผู้นำชุมชน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่จัดหาปัจจัยดังกล่าว ควรใช้หลักคุณธรรม ๔ เป็นฐานดำเนินการ กล่าวคือ

๑) สัจปุริสสังเสวะ คบหากับบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำระบบในแต่ละระบบนี้

๒) สัทธัมมัสสวนะ ขอรับคำแนะนำเกี่ยวกับระบบต่าง ๆ ที่จะเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๓) โยนิโสมนสิการ คือ นำประเด็นที่ได้จากคำแนะนำนั้นมาพิจารณาประโยชน์ที่จะได้รับ และกรอบความสามารถที่ตนจะกระทำได้

๔) ธัมมานุธัมมปฏิบัติ คือ นำประเด็นที่พิจารณาดีแล้วนั้น มาทดลองจัดระบบ เมื่อเห็นผลดีเชิงประจักษ์แล้ว จึงนำไปจัดระบบดังกล่าวให้ถาวรต่อไป

หมวดที่ ๑๐ บทเฉพาะกาล

๑) การบริหารจัดการให้เป็นไปตามระเบียบข้อกำหนดของธรรมนูญตำบลพระบาท

๒) การแก้ไขเพิ่มเติมธรรมนูญฉบับนี้ต้องผ่านการพิจารณาความ

๓) เห็นชอบของคณะกรรมการธรรมนูญตำบลพระบาท

๔) สมาชิกผู้ประพฤติตนเป็นภัยหรือสร้างความเสียหายแก่ชุมชน นอกจากต้องถูกลงโทษตามฐานความผิดจากกฎหมายรัฐแล้ว จะต้องปฏิบัติตนรับใช้หมู่บ้านในเขตชุมชน ตำบลพระบาท ซึ่งเป็นสถานที่ที่ตนสร้างความเสียหาย ตามที่คณะกรรมการธรรมนูญชุมชนจะเห็นสมควร

จากโครงสร้างธรรมนูญตำบลดังกล่าว มีประเด็นสำคัญ ๆ ที่สมาชิกชุมชนทุกคนควรจัดการเพื่อป้องกันอาชญากรรม ได้แก่

๑) การจัดสภาพแวดล้อมบริเวณภายในบ้านและนอกบ้านให้เอื้อประโยชน์ต่อการป้องกันอาชญากรรม

๒) การเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา

๓) ไม่พาตัวเองเข้าไปอยู่ในสถานที่อันตรายหรือมีความเสี่ยงสูง

๔) เตรียมตัวให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินเสมอ

การจัดสภาพแวดล้อม อาจแยกพิจารณาได้ ๒ มิติ คือ

มิติที่ ๑ สภาพแวดล้อมรูปธรรม ได้แก่

(๑) มาตรการระดับชุมชน: การวางแผนผังเมืองและชุมชน รวมถึงการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่าง การออกแบบอาคาร และการสลักหมายเลขบนทรัพย์สิน

(๒) มาตรการระดับบ้านเรือน: ความมั่นคงของประตูหน้าต่าง การใช้สัญญาณเตือนภัย และการสร้างกำแพงล้อมรอบบ้าน เป็นต้น

มิติที่ ๒ สภาพแวดล้อมนามธรรม ได้แก่

(๑) มาตรการเพื่อนบ้านเตือนภัย เพื่อนบ้านหมู่บ้านเดียวกัน หรือมีบ้านใกล้กัน ต่างเป็นหูเป็นตา เฝ้าระวังภัยจากอาชญากรรมให้แก่กันและกัน

(๒) มาตรการสายตรวจประชาชน เพื่อนบ้านที่อยู่หมู่บ้านเดียวกัน หรืออยู่ในชุมชนเดียวกัน ต่างมีจิตอาสาจับเป็นสายตรวจ ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันตรวจถนน ซอกซอยตามหมู่บ้าน หรือชุมชน

การเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา เป็นการเรียนสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน หรือชุมชนของตน ซึ่งบางอย่างอาจทำให้ไม่สบายใจ เช่น เกิดบ่อนแอบเล่นไฟหรือไฮโลในหมู่บ้าน หรือมียาเสพติดระบาดเข้ามาในชุมชน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้เกิดมิจฉาชีพอื่น ๆ ตามมา

ดังนั้น จึงต้องหาวิธีปรับตัวทางภายนอกและภายในร่างกาย ให้สามารถอยู่ร่วมกับสภาพนั้นได้อย่างปกติ โดยปลอดภัยไม่พาตัวเองเข้าไปอยู่ในสถานที่อันตรายหรือมีความเสี่ยงสูง ในพระพุทธศาสนา ถือว่า การอยู่ในสถานที่อันเหมาะสม (ปฏิรูปเทศ) คือ เขตพื้นที่ที่มีคนดีอยู่จำนวนมาก และปลอดภัยมุข ย่อมเป็นมงคลอันสูงสุด เพราะจะทำให้ปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ควรเตรียมตัวให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินเสมอ เป็นการติดตามรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมและอันตรายต่าง ๆ แล้วจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันตัว รวมถึงเตรียมช่องทางติดต่อสื่อสารขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นนั้น

๔.๔ นำเสนอรูปแบบการจัดการปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชนตำบลพระบาทตามแนวทางพระพุทธศาสนา

จากการศึกษาวิเคราะห์การสร้างธรรมาบุญตำบลดังกล่าว สามารถนำเสนอรูปแบบการจัดการปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชนตำบลพระบาทตามแนวทางพระพุทธศาสนาได้ ดังนี้

๑. หน้าที่ของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการป้องกันปัจจัยที่คุกคามต่อความปลอดภัย

ผู้นำชุมชนควรใช้หลักจากะ คือต้องแสดงความเสียสละ หรือมีจิตสาธารณะ สงเคราะห์ชุมชนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้

๑) สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านของตน และช่วยกระตุ้นให้คนในชุมชนเกิดความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของตน

๒) มอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับความปลอดภัยภายในชุมชน รวมทั้งจัดให้มีผู้ดูแลรักษาความปลอดภัยในสถานที่อันตราย

๓) ร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานจราจรและคนในชุมชน ดูแลรักษา แก้ไข ปรับปรุง สภาพถนน สัญญาณไฟ เครื่องหมายจราจร และสิ่งแวดล่อมอื่น ๆ ให้อยู่ในสภาพที่มีความปลอดภัยต่อการจราจร

๔) ดำเนินการให้มีการประชาสัมพันธ์โดยการใช้สื่อวิทยุหรือเสียงตามสายในชุมชน ประกาศเกี่ยวกับกฎจราจรพื้นฐานที่ควรปฏิบัติ และการใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัย

๕) ประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน ทำการตรวจตรากวาดล้างให้มีการลักลอบเล่นการพนันที่ผิดกฎหมายในพื้นที่

๖) ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐในชุมชน วางแผนการแก้ไขปัญหายาเสพติดและแก้ไข ปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นเหตุของปัญหายาเสพติด โดยต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่มีในชุมชน

๗) ดำเนินการให้มีกระบวนการในการจัดการแก๊งค์ที่ดื่มสุรา แล้วสร้างความเดือดร้อน แก่ชุมชน ด้วยการนำตัวไปบำบัด และจัดระบบเฝ้าระวังผู้ที่ติดสุราที่อาจก่ออันตรายให้เกิดแก๊งค์และชุมชน

เมื่อผู้นำชุมชนดำเนินการได้เช่นนี้ จะสามารถป้องกันปัจจัยที่คุกคามต่อความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชนได้

๒. หน้าที่ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับการสร้างความปลอดภัย

ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนควรใช้หลักโยนิโสมนสิการเป็นฐานพิจารณาอย่าง รอบคอบในการดำเนินการต่อไปนี้

๑) ตรวจตรา ความเรียบร้อยเพื่อป้องกันอาชญากรรม เช่น การตรวจประตู หน้าต่าง รั้วบ้าน รถยนต์ จักรยานยนต์ ก่อนออกจากบ้านหรือก่อนเข้านอน

๒) ตรวจสอบความแข็งแรง ความสมบูรณ์ความพร้อมใช้งาน ของอุปกรณ์สำหรับการป้องกันอาชญากรรม

๓) จัดสภาพแวดล้อมบริเวณภายในบ้านและนอกบ้านให้เอื้อประโยชน์ต่อการ ป้องกันอาชญากรรม

๔) ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรม เช่น สัญญาณกันขโมยที่บ้าน สัญญาณกันขโมยที่รถยนต์รถจักรยานยนต์ กล้องวงจรปิด ไฟส่องสว่าง

๕) จัดสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านให้เอื้อประโยชน์ต่อการป้องกันอาชญากรรม

เมื่อผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนดำเนินการได้เช่นนี้ ย่อมสามารถสร้างความ ปลอดภัยให้เกิดขึ้นกับชุมชนได้

๓. หน้าที่ผู้นำและคณะกรรมการชุมชนเกี่ยวกับ การจัดทำแผนและพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดการความปลอดภัย

ผู้นำและคณะกรรมการชุมชน ควรใช้หลักโยนิโสมนสิการ เป็นฐานการพิจารณาการจัดทำแผนด้านการจัดการความปลอดภัยอย่างรอบคอบตามประเด็นต่อไปนี้

- ๑) จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับอัตรากำลังในการรักษาความปลอดภัยในแต่ละหมู่บ้าน
- ๒) จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรด้านการฝึกทักษะในการจัดการปัญหาความปลอดภัยในชุมชน
- ๓) จัดทำแผนความก้าวหน้าในสายอาชีพให้แก่บุคลากรผู้รับผิดชอบความปลอดภัยในชุมชน
- ๔) พัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานให้กับผู้ปฏิบัติงานทุกคน
- ๕) ส่งเสริมให้บุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการจัดการปัญหาความปลอดภัยในชุมชนทุกคนยึดมั่นในวัฒนธรรมชุมชน

เมื่อผู้นำและคณะกรรมการชุมชนดำเนินการได้เช่นนี้ ย่อมสามารถจัดทำแผนและพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการความปลอดภัยให้ประสบความสำเร็จได้

๔. หน้าที่ประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับมาตรการการดำเนินชีวิตให้ปลอดภัย

ประชาชนในชุมชนควรใช้หลักอริษฐานธรรม ๔ เป็นฐานปฏิบัติ ดังนี้

๑) ปัญญา (รอบรู้ในสิ่งที่ควรรู้) เป็นฐานการศึกษาเรียนรู้ประเด็นที่เกี่ยวกับ (๑) การรู้จักยั้งคิด ยับยั้งตนเอง ไม่เป็นผู้ก่อการความรุนแรงให้แก่สังคม (๒) การเรียนรู้อุปกรณ์เครื่องป้องกันการโจรกรรม (๓) การเรียนรู้กฎจราจรบนถนน (๔) เรียนรู้การเอาชนะใจตนเองที่จะเลิกเล่นการพนัน (๕) การเรียนรู้วิธีการที่จะงดเว้นการเที่ยวกลางคืน เพราะเห็นว่าเป็นที่หวาดระแวงของผู้อื่น (๖) การเรียนรู้วิธีการงดเสพสิ่งเสพติด และ (๗) เรียนรู้วิธีการลดปริมาณการดื่มสุรา

๒) สัจจะ (ความจริงใจ) เป็นฐานความตั้งใจประพฤติปฏิบัติตามหลักการ และวิธีการดังกล่าว ที่ตนได้ศึกษาเรียนรู้ดีแล้ว โดยมุ่งไปสู่เป้าหมาย คือความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๓) จาคะ (สละสิ่งที่เปื้อนข้าศึกแก่ความจริงใจ) เป็นฐานการสละสิ่งที่เปื้อนอุปสรรคต่อความตั้งใจประพฤติปฏิบัติตามหลักการ และวิธีการดังกล่าว เช่น สิ่งที่เป็นรูปธรรมได้แก่ อบายมุข ๖ คือ ต้มสุรา พัวพันกับยาเสพติด เที่ยวกลางคืน ดูการเล่น เล่นการพนัน คบคนชั่วเป็นมิตร ส่วนที่เป็นนามธรรม ได้แก่ นิสัย ๕ คือ ความติดใจหลงใหลในอบายมุข ความอึดอัดขัดเคืองใจ ความฟุ้งซ่าน ความท้อแท้ และความไม่มั่นใจ ซึ่งสิ่งใดสิ่งหนึ่งเหล่านี้ จะเป็นอุปสรรคสำคัญที่จะทำให้ความตั้งใจนั้น ล้มเหลว

๔) อุปสมะ (สงบใจจากสิ่งที่เปื้อนข้าศึกต่อความสงบ) เป็นฐานการฝึกใจให้สงบปราศจากนิรณ ๕ ดังกล่าว สร้างสมาธิ ตั้งใจแน่วแน่ที่จะปฏิบัติงานตามมาตรการดังกล่าวให้สำเร็จด้วยดี

เมื่อประชาชนในชุมชนปฏิบัติได้เช่นนี้ ย่อมดำเนินชีวิตได้ปลอดภัย และจะประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตั้งงาม และมีความรุ่งเรืองในชีวิต

๔.๕ องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย

จากการศึกษารูปแบบการจัดการปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชนตำบลพระบาทตามแนวทางพระพุทธศาสนาดังกล่าว เมื่อสรุปแล้ว ได้พบองค์ความรู้ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

หลักการ	วิธีการ	เป้าหมาย
๑. การป้องกันปัจจัยที่คุกคามต่อความปลอดภัย	<p>ผู้นำชุมชนควรใช้หลักจากะ คือ ความเสียสละ เป็นฐานดำเนินการ</p> <p>๑) สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน</p> <p>๒) จัดให้มีผู้ดูแลรักษาความปลอดภัยในสถานที่อันตราย</p> <p>๓. ร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานจราจร และคนในชุมชน ปรับปรุงงานจราจรให้อยู่ในสภาพที่มีความปลอดภัย</p> <p>๔. ประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ทำการตรวจตราควบคุมให้มีการลักลอบเล่นการพนันที่ผิดกฎหมายในพื้นที่</p> <p>๕. ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐในชุมชน วางแผนการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน</p> <p>๖. จัดระบบเฝ้าระวังผู้ที่ติดสุราที่อาจก่ออันตราย ให้เกิดแก่วัดและชุมชน</p>	สามารถป้องกันปัจจัยที่คุกคามต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชนได้

หลักการ	วิธีการ	เป้าหมาย
๒. การสร้างความปลอดภัย	<p>ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนควรใช้หลักโยนิโสมนสิการ พิจารณารอบคอบ เป็นฐานดำเนินการ</p> <p>๑) ตรวจสอบความสงบเรียบร้อยเพื่อป้องกันอาชญากรรม</p> <p>๒) ตรวจสอบความพร้อมใช้งาน ของอุปกรณ์ป้องกันอาชญากรรม</p> <p>๓) จัดสภาพแวดล้อมบริเวณภายในบ้านและนอกบ้านให้เอื้อต่อการป้องกันอาชญากรรม</p> <p>๔) ติดตั้งกล้องวงจรปิดและสัญญาณกันขโมยเพื่อป้องกันอาชญากรรม</p>	สามารถสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้นกับชุมชนได้
๓. การจัดทำแผนและพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการความปลอดภัย	<p>ผู้นำและคณะกรรมการชุมชน ควรใช้หลักโยนิโสมนสิการ เป็นฐานดำเนินการ</p> <p>๑) จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับอัตรากำลังในการรักษาความปลอดภัยในแต่ละหมู่บ้าน</p> <p>๒) จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรด้านการฝึกทักษะในการจัดการปัญหาความปลอดภัยในชุมชน</p> <p>๔) พัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานให้กับผู้ปฏิบัติงานทุกคน</p> <p>๕) ส่งเสริมให้บุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการจัดการปัญหาความปลอดภัยในชุมชน ทุกคนยึดมั่นในวัฒนธรรมชุมชน</p>	สามารถจัดทำแผนและพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการความปลอดภัยให้ประสบความสำเร็จได้
๔. สร้างมาตรการการดำเนินชีวิตให้ปลอดภัย	<p>ประชาชนในชุมชนควรใช้หลักอริษฐานธรรม ๔ เป็นฐานปฏิบัติ</p> <p>๑) ปัญญา (รอบรู้ในสิ่งที่ควรรู้) เป็นฐาน</p> <p>(๑) การรู้จักยั้งคิด ยับยั้งตนเอง ไม่เป็นผู้ก่อการ ความรุนแรงให้แก่สังคม</p>	ดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย และประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตั้งใจ และมีสุขขร่งเรืองในชีวิต

หลักการ	วิธีการ	เป้าหมาย
	<p>(๒) การเรียนรู้อุปกรณ์เครื่องป้องกันการโจรกรรม</p> <p>(๓) การเรียนรู้กฎจราจรบนถนน</p> <p>(๔) เรียนรู้การเอาชนะใจตนเองที่จะเลิกเล่นการพนัน</p> <p>(๕) การเรียนรู้วิธีการที่จะงดเว้นการเที่ยวกลางคืน เพราะเห็นว่าเป็นที่หวาดระแวงของผู้อื่น</p> <p>(๖) การเรียนรู้วิธีการงดเสพสิ่งเสพติด และ</p> <p>(๗) เรียนรู้วิธีการลดปริมาณการดื่มสุรา</p> <p>๒) สัจจะ (ความจริงใจ) เป็นฐานความตั้งใจประพฤติปฏิบัติตามหลักการ และวิธีการดังกล่าว</p> <p>๓) จาคะ (สละสิ่งที่เป็นข้าศึกแก่ความจริงใจ) เป็นฐานการสละสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อความตั้งใจประพฤติปฏิบัติตามหลักการ และวิธีการดังกล่าว</p> <p>๔) อุปสมะ (สงบใจจากสิ่งที่เป็นข้าศึกต่อความสงบ) เป็นฐานการฝึกใจให้สงบปราศจากนิर्वรณ ๕ ดังกล่าว สร้างสมาธิ ตั้งใจแน่วแน่ที่จะปฏิบัติงานตามมาตรการดังกล่าวให้สำเร็จด้วยดี</p>	

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชนในตำบลพระบาท อำเภอเมือง ลำปาง” ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ๒) เพื่อศึกษาการสร้างธรรมาภิบาลเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ๓) เพื่อศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวทางพระพุทธศาสนา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (integrated research) ทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Quality Research) ในลักษณะผสมผสานกัน กลุ่มตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประชาชนในตำบลพระบาท จำนวน ๒๖๒ คน กลุ่มเป้าหมาย ผู้เข้าร่วมเสวนากลุ่มย่อย ได้แก่ พระภิกษุและคฤหัสถ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ในตำบลพระบาท จำนวน ๑๒ รูป/คน และกลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ พระสังฆาธิการ และประธานหมู่บ้าน ในตำบลพระบาท จำนวน ๑๒ รูป/คน

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ปัญหาและการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชนในตำบลพระบาท

๑. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายมีจำนวน ๑๔๐ คน เพศหญิง มีจำนวน ๑๒๒ คน จำแนกตามอายุ พบว่า อายุ ๔๑-๕๐ ปี มีจำนวน ๘๑ คน ๓๑-๔๐ ปี มีจำนวน ๗๓ คน อายุ ๕๑-๖๐ ปี มีจำนวน ๔๘ คน ๖๑ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๓๖ คน และอายุ ๒๐-๓๐ ปี มีจำนวน ๒๔ คน ลดลงมาตามลำดับ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน ๘๕ คน ระดับอนุปริญญา/ปวส. มีจำนวน ๗๒ คน ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีจำนวน ๔๓ คน สูงกว่าระดับปริญญาตรี มีจำนวน ๓๔ คน และระดับประถมศึกษา มีจำนวน ๒๘ คน ลดลงมาตามลำดับ จำแนกตามอาชีพ พบว่า อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน ๙๗ คน อาชีพเป็นพนักงาน/ลูกจ้างบริษัท มีจำนวน ๕๕ คน อาชีพเกษตรกร มีจำนวน ๕๓ คน อาชีพรับจ้างทั่วไป มีจำนวน ๓๖ คน และอาชีพรับราชการ มีจำนวน ๒๑ คน ลดลงมาตามลำดับ และจำแนกจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า อาศัยอยู่ในชุมชนเกิน ๒๐ ปี มีจำนวน ๑๓๓ คน อาศัยอยู่ในชุมชน ๑๑-๒๐ ปี มีจำนวน ๙๕ คน อาศัยอยู่ในชุมชน ๕-๑๐ ปี มีจำนวน ๒๘ คน และอาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า ๕ ปี มีจำนวน ๒๖ คน ลดลงมาตามลำดับ

๒. ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท

จากการวิเคราะห์คำตอบในแบบสอบถาม พบว่า ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๑$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านการติดสุรา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๕$) รองลงมา คือด้านการประทุษร้ายร่างกาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๕$) ส่วนด้านที่มีปัญหาต่ำสุด คือ ด้านการโจรกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๔$)

ด้านการประทุษร้ายร่างกาย โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๘$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ การทะเลาะวิวาทและทำร้ายกันของวัยรุ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๗$) รองลงมา คือ การใช้อำนาจที่เหนือกว่าข่มขู่ผู้อื่นให้ทำตามในสิ่งที่ตนต้องการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๗$) ส่วนข้อที่มีปัญหาต่ำสุด คือ การแสดงตนเป็นหมอไสยศาสตร์ แล้วขู่ผู้อื่นว่าจะปล่อยของเข้าตัวผู้ขู่ หากตนเองไม่ได้สิ่งที่ต้องการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๔๙$)

ด้านการโจรกรรม โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ การลวงขาย โดยผู้ขายได้หลอกลวงขายสินค้าด้วยการแสดงข้อความอันเท็จเกี่ยวกับ แหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือปริมาณแห่งสินค้า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๔$) รองลงมา ได้แก่ โจรลักทรัพย์ คือ ผู้บังอาจเอาทรัพย์ของผู้อื่นไปโดยการทุจริตและโดยเจ้าทรัพย์มิได้ให้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๑$) ส่วนข้อที่มีปัญหาต่ำสุด คือ โจรปล้นทรัพย์ โดยโจรตั้งแต่สามคนขึ้นไปมีศาสตราวุธจะกั้นกัตามในจำนวนนั้น ได้ไปลงมือกระทำการชิงทรัพย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๔๙$)

ด้านผิดการจราจรบนท้องถนน โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ มีการขับรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ โดยไม่เคารพกฎจราจร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๕$) รองลงมา คือ มีการคุยโทรศัพท์ในขณะที่ขับรถ โดยไม่คำนึงความปลอดภัยของคนเดินทางมาด้วย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๑$) ส่วนข้อที่มีปัญหาต่ำสุด คือ มีการขับรถโดยไม่จอดให้คนข้ามทางม้าลาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๘$)

ด้านการพนัน โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ทุกคนคิดแต่ว่าจะต้องเป็นผู้ที่เล่นได้และจะเล่นได้ด้วยวิธีสกปรกอย่างไรก็ยอม ขอเพียงให้ได้เงินเท่านั้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๒$) รองลงมา คือ ผลของการพนันทำให้ผู้ชนะก่อเวร ผู้แพ้เสียดาทรัพย์ เป็นสาเหตุหนึ่งให้เกิดฆาตกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๘$) ส่วนข้อที่มีปัญหาต่ำสุด คือ ปัจจุบันเจ้ามือห่วยไต่ดินได้เข้าไปในวัด แล้วเชิญชวนพระภิกษุให้ซื้อหวยไต่ดิน ซึ่งอาจทำให้ภิกษุบางรูปหลงไปซื้อ ทำให้ต้องโทษทางพระวินัย และทำผิดกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๖$)

ด้านการเที่ยวกลางคืน โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๑$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด ได้แก่ สถานที่เที่ยวกลางคืน คือแหล่งรวมคนมิฉฉาธิฐิ คนพาล คน

ขาดสติ อันตรายต่าง ๆ ย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๒$) รองลงมา คือ สร้างความกังวลให้แก่วัดและชุมชน ที่คิดว่า ผู้ที่ขอบเที่ยวกลางคืนนั้น อาจเป็นมิฉาชีพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๗$) ส่วนข้อที่มีปัญหาต่ำสุด คือ หลงใหลการเที่ยวเล่นยามราตรี เพราะการบันเทิงต่าง ๆ ในยามราตรียกยัววนจิตใจให้ลุ่มหลงเป็นนิจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๔๒$)

ด้านการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๑$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ยาเสพติดทำลายความสุขในบ้าน ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของสมาชิกในครอบครัว เป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่าง ตามมาจนอาจทวีความรุนแรงให้ครอบครัวแตกแยก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๓$) รองลงมา คือ ยาเสพติดทำลายประสาทสมอง จิตใจเสื่อม ซึมเศร้า กังวล เลื่อนลอย และเป็นโรคจิตจากพิษยานั้น ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๒$) ส่วนข้อที่มีปัญหาต่ำสุด คือ ผู้ติดยาเสพติดประสบอุบัติเหตุได้ง่าย เพราะการควบคุมทางกล้ามเนื้อและระบบประสาทบกพร่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๕$)

ด้านการติดสุรา โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ คนที่เมาสุรา อาจกระทำความผิดศีลธรรม และกฎหมายทั้งในวัดและชุมชน ได้ทุกฐานความผิด เพราะคนที่เมาสุรามักขาดความยั้งคิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๑$) รองลงมา คือ คนติดสุราเรื้อรัง ไม่อาจรักษาทรัพย์สินสมบัติของตนไว้ได้ เพราะจะหมดไปกับการซื้อสุรามาดื่ม และเลี้ยงเพื่อน ๆ นักดื่มสุราด้วยกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๒$) ส่วนข้อที่มีปัญหาต่ำสุด คือ โทษของสุรา ทำให้มีอาการชาตามปลายมือ ปลายเท้ามีอาการมึนเมา่วงงนอนหลับ หมดสติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๔๗$)

๓ การจัดการปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชน

จากการวิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มเป้าหมาย พอสรุปได้ ดังนี้

ด้านการป้องกันการประทุษร้ายชีวิตและทรัพย์สิน: วัดและชุมชน ควรร่วมกันโดยรวมตัวกันจัดตั้งเป็นองค์กรป้องกันภัยในระดับชุมชน เพื่อสอดส่องป้องกันภัยให้แก่สมาชิกชุมชนอย่างต่อเนื่อง ครอบครัวควรสร้างบรรยากาศภายในบ้าน ให้ทุกคนในบ้านรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย และมีใจเมตตากรุณาต่อกัน และบุคคลควรรู้จักใช้เวลาว่างในทางสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะจะช่วยให้ไม่ไปรวมกลุ่มสร้างปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงต่าง ๆ ในสังคม

ด้านการจัดการป้องกันการโจรกรรม: คนในชุมชนควรเพิ่มแสงสว่างรอบบ้าน เพราะในที่มืดหัวขโมยจะฉวยเอาความมืด หลบซ่อนตัว และอาศัยจังหวะนั้นงัดแงะบ้านของตนได้ โดยไม่เป็นที่สังเกตของคนอื่น ส่วนเจ้าของกิจการควรติดสัญญาณแจ้งภัยไว้หลาย ๆ แห่ง เพื่อให้ผู้อื่นหรือเพื่อนบ้านใกล้เคียงได้ยินสัญญาณเมื่อมีผู้บุกรุกเข้ามาในยามวิกาล แล้วให้ความช่วยเหลือระงับเหตุร้าย แล้วแจ้งเหตุให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ

ด้านการจัดการป้องกันภัยจราจร: ผู้ใช้รถควรตรวจสอบรถให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน โดยเฉพาะระบบเบรกให้สามารถหยุดรถได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดินทาง ผู้ขับรถควรปฏิบัติตามป้ายเตือนและป้ายจราจรริมข้างทางอย่างเคร่งครัด คนเดินบนถนน ควรเดินบนทางเท้า และเดินชิดขวา ถ้าเดินบนถนนที่ไม่มีทางเท้า ให้เดินในด้านที่มองเห็นรถวิ่งสวนมาทุกครั้ง ส่วนผู้นำชุมชนควร

ดำเนินการให้มีการประชาสัมพันธ์โดยการใช้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ โซเชียลมีเดีย แผ่นพับ ใบปลิว ติดประกาศเกี่ยวกับกฎจราจรพื้นฐานที่ควรปฏิบัติ และการใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัย

ด้านการจัดการป้องกันการพนัน: ผู้นำชุมชนควรสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน ทำการตรวจตรากวาดขันมิให้มีการลักลอบเล่นการพนันที่ผิดกฎหมายในพื้นที่ หากพบว่ามีกาฝ่าฝืนให้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าจับกุมดำเนินคดีตามกฎหมาย วนำครอบครัวควรดูแลเอาใจใส่ลูกหลานอย่างใกล้ชิด และอธิบายให้พวกเขาเห็นว่าการเล่นการพนัน จะเป็นตัวนำพาความหายนะมาสู่ครอบครัว ส่วนผู้ที่ติดการพนัน ควรฝึกเอาชนะใจของตนเองให้ได้บ่อยครั้ง และชื่นชมตัวเองทุกครั้งถึงคราวที่ต้องเล่นการพนัน แต่ไม่เล่น ปล่อยให้ช่วงเวลานั้นผ่านไป

ด้านการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติด: ผู้ตั้งใจเลิกเสพยาเสพติด ไม่ควรทดลองเสพยาสิ่งที่ไม่รู้ว่ามีภัยอีก เพราะอาจจะทำให้ติดได้ง่าย เลือกคบเพื่อนที่ดี พยายามหลีกเลี่ยงเพื่อนที่ชอบชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย เมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้เสพยาสิ่งเสพติด ควรรู้จักการปฏิเสธอย่างนุ่มนวล หัวหน้าครอบครัวควรสร้างความรัก ความอบอุ่นและความสัมพันธ์อันดีต่อสมาชิกในครอบครัว ควรดูแลสมาชิกในครอบครัว ไม่ให้ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด และให้กำลังใจและหาทางแก้ไข หากพบว่าสมาชิกในครอบครัวติดยาเสพติด

ด้านการจัดการความปลอดภัยจากนิสยติดเทียวกกลางคืน:

ผู้ติดเทียวกกลางคืนควรมีสติรู้ตัวอยู่เสมอว่า การเทียวกกลางคืนอาจมีผลร้ายกับตนเองและครอบครัว อาจทำให้คนในชุมชนเข้าใจว่าตนเป็นคนร้าย แล้วพาตัวเองออกมาจากสิ่งแวดล้อมที่ยั่วยวนให้เทียวกกลางคืนตรงนั้น

ด้านการระวังภัยจากการดื่มสุรา:

ผู้ต้องการเลิกดื่มสุราควรมีความพยายามและความตั้งใจจริง หมั่นฝึกฝนที่จะลดปริมาณการดื่ม หรือหักห้ามใจ เพื่อให้สามารถลดการดื่มได้สำเร็จ ครอบครัว หมั่นพูดคุยให้ความสำคัญแก่สมาชิกผู้ติดสุร่าว่า เป็นเสาหลัก เป็นพี่ เป็นที่รักของทุกคนในครอบครัว การดื่มสุร่าเป็นประจำ จะเป็นผลร้ายต่อสุขภาพ อาจเป็นโรคที่ยากแก่การรักษา ผู้นำชุมชนควรดำเนินการให้มีกระบวนการในการจัดการแก่ผู้ที่ดื่มสุร่าแล้ว สร้างความเดือดร้อนแก่ชุมชนด้วยการนำตัวไปบำบัด และจัดระบบเฝ้าระวังผู้ที่ติดสุร่าที่อาจก่ออันตรายให้เกิดแก่วัดและชุมชน

๕.๑.๒ การสร้างธรรมนูญตำบลเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนตำบลพระบาท

ผลของการเสวนา สรุปได้ว่า

หลักการธรรมนูญตำบล มี ๓ หลักการ คือ หลักความมุ่งมั่นที่จะก่อให้เกิดการสร้างสำนึกรักชุมชนหลักร่วมคิด ร่วมทำ และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและหน่วยงานภาคีคนในชุมชน ลูกขึ้นจัดการตนเอง และหลักความเข้าใจที่นำไปสู่ความมั่นใจในการจัดการตนเองของชุมชน

รายละเอียดธรรมนูญ จัดเป็น ๑๐ หมวด คือ

หมวดที่ ๑ ปรัชญาแนวคิดของระบบความปลอดภัย ประกอบด้วย ๑) ความตระหนัก: สมาชิกชุมชนได้แสดงถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการ แสวงหาวิธีการสร้างความปลอดภัยในวัดและชุมชน ๒) การยอมรับ: สมาชิกชุมชนแสดงการมีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัยในวัดและชุมชน ตามแผนงานที่สมาชิกชุมชนร่วมกันกำหนดไว้ และ ๓) การปฏิบัติ: สมาชิกชุมชนลงมือปฏิบัติตามแผนงานที่ได้รับมอบหมาย ประสานงานการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย การลงมือปฏิบัติตามแผน มีขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญ ผู้ปฏิบัติตามแผน รับแผนที่ได้อนุมัติไปดำเนินการ

หมวดที่ ๒ การป้องกันปัจจัยที่คุกคามต่อความปลอดภัย: ผู้นำชุมชนควรใช้หลักจาละ ความเสียสละเป็นฐานดำเนินการ ๑) จัดชุดลาดตระเวน ป้องปรามการกระทำผิด ๒) บูรณาการหน่วยงานในการรวบรวมข่าวสารและข้อมูลจากส่วนกลาง และ ๓) จัดตั้งศูนย์บำบัดฟื้นฟูในพื้นที่ และ ส่งเสริมอาชีพให้ผู้ผ่านการบำบัดคืนสู่สังคม

หมวดที่ ๓ การสร้างความปลอดภัย: ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนควรใช้หลักโยนิโสมนสิการเป็นฐานพิจารณาดำเนินการ ๑) ตรวจตรา ความเรียบร้อยเพื่อป้องกันอาชญากรรม เช่น การตรวจประตู หน้าต่าง รั้วบ้าน รถยนต์ จักรยานยนต์ ก่อนออกจากบ้านหรือก่อนเข้านอน ๒) จัดสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านให้เอื้อประโยชน์ต่อการป้องกันอาชญากรรม และ ๓) จัดให้มีระบบรักษาความปลอดภัยเพื่อป้องกันอาชญากรรม เช่น มียามรักษาความปลอดภัย มีสายตรวจ มีกล้องวงจรปิด มีไฟส่องสว่าง เป็นต้น

หมวดที่ ๔ การบริหารติดตามประเมินผล: ผู้นำหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ ควร มีสัจจะ ความจริงใจ หรือความตั้งใจจริง เป็นฐานดำเนินการ ๑) จัดคณะผู้ตรวจติดตาม ๒) การวางแผนและการเตรียมการ ๓) การตรวจติดตาม ๔) การรายงานการตรวจติดตาม และ ๕) ขั้นตอนการติดตามผลการตรวจติดตาม

หมวดที่ ๕ การสร้างและพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการความปลอดภัย: ผู้นำและ คณะกรรมการชุมชน ควรใช้หลักโยนิโสมนสิการ เป็นฐานการพิจารณาดำเนินการ ๑) จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับอัตรากำลังในการรักษาความปลอดภัยในแต่ละหมู่บ้านในเขตตำบลพระบาท ๒) จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรด้านการฝึกทักษะในการจัดการปัญหาความปลอดภัยในชุมชน และ ๓) ส่งเสริมให้บุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการจัดการปัญหาความปลอดภัยในชุมชน ทุกคน ยึดมั่นในวัฒนธรรมชุมชน ปฏิบัติตามหลักความปรารถนาดี มีจริยธรรม และการอุทิศตนเพื่อชุมชน

หมวดที่ ๖ การคุ้มครองสิทธิของคนในชุมชน: คณะกรรมการชุมชน ควรใช้หลักอรรถจริยา การบำเพ็ญประโยชน์ เป็นฐานดำเนินการ ๑) สร้างความมั่นใจให้กับประชาชนว่า สมาชิกทุกคนสามารถเข้าถึงการช่วยเหลืออย่างเป็นธรรม และปราศจากการเลือกปฏิบัติ ๒) สร้างมาตรการปกป้องสมาชิกชุมชนให้พ้นจากอันตราย ทั้งทางร่างกายและจิตใจ อันเนื่องมาจากความรุนแรง หรือการข่มขู่ของคณาพาล ๓) กำหนดมาตรการช่วยเหลือสมาชิกชุมชนด้วยการเรียกร้อง สิทธิเพื่อเข้าถึงการเยียวยา และการฟื้นฟูจากการถูกละเมิดสิทธิ

หมวดที่ ๗ การสร้างความรู้ เผยแพร่ความรู้ และบริการข้อมูล: ผู้นำชุมชนควรใช้หลักอรรถจริยา คือตั้งจิตอุทิศตน เป็นฐานดำเนินการ ๑) สร้างความร่วมมือ และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ต่าง ๆ อาทิ การสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การฝึกอบรม และการแนะนำ เช่น การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการความปลอดภัยในชุมชน ๒) นำประสบการณ์จากการไปเห็นมาตรการรักษาความปลอดภัยหน่วยงานต่าง ๆ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างผู้รักษาความปลอดภัยในชุมชนด้วยกัน และ ๓) ปรับแก้ไขการรับรู้ในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของสมาชิกชุมชนที่ยังไม่ชัดเจนให้เป็นความรู้แบบชัดเจน

หมวดที่ ๘ มาตรการการดำเนินชีวิตให้ปลอดภัย: ประชาชนในชุมชนควรใช้หลักอริฐานธรรม ๔ คือ คบคนดีมีความรู้ ฟังคำแนะนำ คิดวิเคราะห์ และฝึกปฏิบัติ เป็นฐานปฏิบัติ ในประเด็นเกี่ยวกับ ๑) การเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ๒) การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ อย่างเคร่งครัด ๓) การไม่พาตัวเองเข้าไปอยู่ในสถานที่อันตรายหรือมีความเสี่ยงสูง ๔) การไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม และ ๕) การเตรียมตัวให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินเสมอ

หมวดที่ ๙ การจัดหาปัจจัยเพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมความปลอดภัย: ผู้นำชุมชนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ ควรใช้หลักอริฐานธรรม ๔ คือ คบคนดีมีความรู้ ฟังคำแนะนำ คิดวิเคราะห์ และฝึกปฏิบัติ เป็นฐานดำเนินการ ๑) จัดระบบการเฝ้าระวังภัยอันตรายของชุมชน ๒) จัดระบบการสำรวจความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมเสี่ยงในชุมชน ๓) จัดระบบการฝึกอบรมการสอนหรือเผยแพร่ความรู้ซึ่งกันและกันระหว่างคนในชุมชน และ ๔) จัดระบบการเตรียมความพร้อม ในการรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชุมชน

หมวดที่ ๑๐ บทเฉพาะกาล คือ ๑) การบริหารจัดการให้เป็นไปตามระเบียบข้อกำหนดของธรรมนูญตำบลพระบาท ๒) การแก้ไขเพิ่มเติมธรรมนูญฉบับนี้ต้องผ่านการพิจารณาความเห็นชอบของคณะกรรมการธรรมนูญตำบลพระบาท และ ๓) สมาชิกผู้ประพฤติตนเป็นภัยหรือสร้างความเสียหายแก่ชุมชน นอกจากต้องถูก ลงโทษตามฐานความผิดจากกฎหมายรัฐแล้ว จะต้องปฏิบัติตนรับใช้หมู่บ้านในเขตชุมชน ตำบลพระบาท ซึ่งเป็นสถานที่ที่ตนสร้างความเสียหาย ตามที่คณะกรรมการธรรมนูญชุมชนจะเห็นสมควร

๕.๑.๓ นำเสนอรูปแบบการจัดการปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชนตำบลพระบาทตามแนวทางพระพุทธศาสนา

จากการวิเคราะห์การสร้างธรรมนูญตำบล ดังกล่าว สามารถสรุปรูปแบบการจัดการปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชนตำบลพระบาทตามแนวทางพระพุทธศาสนาได้ ดังนี้

๑. การป้องกันปัจจัยที่คุกคามต่อความปลอดภัย

ผู้นำชุมชนควรใช้หลักจากะ คือ ความเสียสละเป็นฐานดำเนินการ ดังนี้

๑) สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน

๒) จัดให้มีผู้ดูแลรักษาความปลอดภัยในสถานที่อันตราย

๓) ร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานจราจรและคนในชุมชน ปรับปรุงงานจราจรให้อยู่ในสภาพที่มีความปลอดภัย

๔) ประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทำการตรวจตรากวาดขันมิให้มีการลักลอบเล่นการพนันที่ผิดกฎหมายในพื้นที่

๕) ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐในชุมชน วางแผนการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

๖) จัดระบบเฝ้าระวังผู้ที่ติดสุราที่อาจก่ออันตรายให้เกิดแก่วัดและชุมชน

๒. การสร้างความปลอดภัย

ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนควรใช้หลักโยนิโสมนสิการ พิจารณาอย่างรอบคอบเป็นฐานดำเนินการ ดังนี้

๑) ตรวจตราความสงบเรียบร้อยเพื่อป้องกันอาชญากรรม

๒) ตรวจสอบความพร้อมใช้งาน ของอุปกรณ์ป้องกันอาชญากรรม

๓) จัดสภาพแวดล้อมบริเวณภายในบ้านและนอกบ้านให้เอื้อต่อการป้องกันอาชญากรรม

๔) ติดตั้งกล้องวงจรปิดและสัญญาณกันขโมย เพื่อป้องกันอาชญากรรม

๓. การจัดทำแผนและพัฒนากุศลกรด้านการจัดการความปลอดภัย

ผู้นำและคณะกรรมการชุมชน ควรใช้หลักโยนิโสมนสิการ เป็นฐานดำเนินการ ดังนี้

๑) จัดทำแผนพัฒนากุศลกรให้สอดคล้องกับอัตราการเสี่ยงในการรักษาความปลอดภัยในแต่ละหมู่บ้าน

๒) จัดทำแผนพัฒนากุศลกรด้านการฝึกทักษะในการจัดการปัญหาความปลอดภัยในชุมชน

๓) พัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานให้กับผู้ปฏิบัติงานทุกคน

๔) ส่งเสริมให้บุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการจัดการปัญหาความปลอดภัยในชุมชนทุกคนยึดมั่นในวัฒนธรรมชุมชน

๔. สร้างมาตรการการดำเนินชีวิตให้ปลอดภัย

ประชาชนในชุมชนควรใช้หลักอริชฐานธรรม ๔ เป็นฐานปฏิบัติ ดังนี้

๑) ปัญญา (รอบรู้ในสิ่งที่ควรรู้) เป็นฐาน

(๑) การรู้จักยั้งคิด ยับยั้งตนเอง ไม่เป็นผู้ก่อการความรุนแรงให้แก่สังคม

(๒) การเรียนรู้อุปกรณ์เครื่องป้องกันการโจรกรรม

(๓) การเรียนรู้กฎจราจรบนถนน

(๔) เรียนรู้การเอาชนะใจตนเองที่จะเลิกเล่นการพนัน

(๕) การเรียนรู้วิธีการที่จะงดเว้นการเที่ยวกลางคืน เพราะเห็นว่าเป็นที่หวาดระแวง
ของผู้อื่น

(๖) การเรียนรู้วิธีการงดเสพสิ่งเสพติด และ

(๗) เรียนรู้วิธีการลดปริมาณการดื่มสุรา

๒) สัจจะ (ความจริงใจ) เป็นฐานความตั้งใจประพฤติปฏิบัติตามหลักการ และวิธีการ
ดังกล่าว

๓) จาคะ (สละสิ่งที่เป็นข้าศึกแก่ความจริงใจ) เป็นฐานการสละสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อความ
ตั้งใจประพฤติปฏิบัติตามหลักการ และวิธีการดังกล่าว

๔) อุปสมะ (สงบใจจากสิ่งที่เป็นข้าศึกต่อความสงบ) เป็นฐานการฝึกใจให้สงบปราศจาก
นิเวรณ ๕ ดังกล่าว สร้างสมาธิ ตั้งใจแน่วแน่ที่จะปฏิบัติงานตามมาตรการดังกล่าวให้สำเร็จด้วยดี

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ปัญหาและการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัดและ
ชุมชนในตำบลพระบาท และการสร้างธรรมานุญตำบลเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัด
และชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวทางพระพุทธศาสนา พบประเด็นสำคัญ ๆ ที่ควรนำมาอภิปราย
ดังนี้

๕.๒.๑ ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชนในตำบลพระบาท

ประเด็นที่ ๑ การทะเลาะวิวาทและทำร้ายกันของวัยรุ่น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ วัยรุ่นมี
ค่านิยมที่ไม่ถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคมไทย ที่เน้นความปรองดองของคนในชาติ แม้มีเชื้อสาย
เผ่าพันธุ์ใดก็ตาม เมื่อเป็นผู้มีสัญชาติไทยแล้ว ย่อมเป็นคนไทยเหมือนกัน แต่ปัจจุบัน วัยรุ่นกับถือ
สถาบันการศึกษาที่ต้นสังกัดบ้าง ถิ่นที่ตนอยู่บ้าง หากว่า ต่างสถาบัน ต่างถิ่นกัน ก็มองว่าไม่ใช่พวก
ตน เจอกันที่ไหน ก็มักหาเหตุทะเลาะวิวาทและทำร้ายกัน บางคนก็ใช้วิธีทำร้ายกันทางสื่อออนไลน์
เมื่อพบกัน ก็มีการประทุษร้ายร่างกายกัน บางคนถึงขั้นใช้อาวุธฆ่าฝ่ายตรงข้าม ส่วนบางคนพอเห็นมี
คนมาสนิทกับแฟนของตน ก็โกรธ อาฆาตแค้น มองผู้นั้นเป็นศัตรูของตน พบหน้ากันเวลาใดก็ทะเลาะ
วิวาทกัน บางคนถึงขั้นตามด่ากันทางโทรศัพท์ และทางสื่อสังคมออนไลน์ จึงเป็นปัญหาหนักแก่

ผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวกฤตพร ชุมสุวรรณ^{๔๕}ที่พบว่า การย้าย ดูดทอกันนั้น ไม่ใช่แค่เพียงเวลาเจอหน้ากันเท่านั้น แต่ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้เกิดการย้าย สบ ประมาท หรือดูผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก กลุ่มไลน์ อันนำไปสู่การทะเลาะวิวาทที่รุนแรง ซึ่งระดับความรุนแรงของการทะเลาะวิวาทในปัจจุบันนั้นไม่ใช่เพียงแค่ความสะใจ หรือการล้างแค้น เพื่อให้อีกฝ่ายรู้สึกกลัว แต่เป็นการหมายเอาชีวิตของนักเรียนอีกฝ่ายหนึ่ง

ประเด็นที่ ๒ การลวงขาย โดยผู้ขายได้หลอกลวงขายสินค้าด้วยการแสดงข้อความอันเท็จ เกี่ยวกับ แหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ หรือปริมาณแห่งสินค้า ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะพวกหลอกลวงขาย สินค้าปลอม หรือขายสินค้าเลียนแบบสินค้าที่เป็นของแท้ เห็นว่า ผลิตรักษาสินค้าที่เป็นของแท้ นั้น ๆ มีคนนิยมและซื้อกันมาก แต่ต้นทุนซื้อสินค้าแท้มาขายนั้นสูง หากนำมาขาย จะได้กำไรน้อย การนำสินค้าปลอมหรือสินค้าเลียนแบบจากแหล่งผลิตเถื่อนมาขาย จะลงทุนน้อย ได้กำไรมาก จึงทำให้มีพวก มิฉฉาชีพประเภทนี้ขึ้นในสังคมไทยค่อนข้างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญจน์ศักดิ์ เพชรานนท์^{๔๖}ที่พบว่า การเสนอขายสินค้าเลียนแบบเป็นการกระทำทางการค้าที่สามารถพบได้ใน ชีวิตประจำวันในหลายกรณี การกระทำทางการค้าดังกล่าว ทำให้ผู้ซื้อถูกหลอกลวงในแหล่งที่มาของ สินค้า ในบางกรณีการเสนอขายสินค้าเลียนแบบ อาจเป็นการใช้ประโยชน์จากความนิยมสินค้า ต้นแบบ อย่างไม่เหมาะสม หรือเป็นการทำลายความนิยมของสินค้าต้นแบบ อย่างไม่เหมาะสม ในบาง โอกาสการเสนอขายสินค้าเลียนแบบ ยังมีความเชื่อมโยงกับการได้มาซึ่งข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการผลิต สินค้าเลียนแบบ โดยมีขอบอีกด้วย การเสนอขายสินค้าเลียนแบบในกรณีตามที่กล่าวมาเหล่านี้ล้วน แต่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ผลิตสินค้าต้นแบบทั้งสิ้น

ประเด็นที่ ๓ ยาเสพติดทำลายความสุขในบ้าน ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของสมาชิก ในครอบครัว เป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่าง ตามมาจนอาจทวีความรุนแรงให้ครอบครัวแตกแยก ทั้งนี้ อาจ เป็นเพราะ ยาเสพติดเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย และทำลายสุขภาพร่างกายผู้เสพให้ทรุดโทรม บางคนเป็น โรคนอนไม่หลับ เป็นเชื้อราในสมอง นอกจากนี้ คนติดยาเสพติดย่อมเป็นที่รังเกียจของคนอื่น ๆ ใน สังคม คนที่เป็นเครือญาติ เช่น บุตรและภรรยา ของผู้ติดยาเสพติด ย่อมรู้สึกอายต่อคนรอบข้างที่ตนมี พ่อ หรือมีสามีขี้ยา คนติดยาเสพติด ส่วนใหญ่ต้องโทษในเรือนจำในความผิดฐานเสพยาเสพติด เมื่อ พ้นโทษออกมา มักหางานทำได้ยากมาก เพราะไม่มีนายจ้างที่ไหนรับเข้าทำงาน ส่วนงานที่ใช้แรงงาน มาก ๆ เช่น งานสวน งานเกษตร คนติดยาพวกนี้ มักจะไม่ทำ จึงทำให้ไม่มีเงินใช้ ต้องหันไปลักขโมย ทรัพย์สินของชาวบ้าน หรือไปค้ายาเสพติด ทำให้เพิ่มปัญหาขึ้นอีก จากสภาพการณ์เหล่านี้ ทำให้มี ผลกระทบต่อสภาพจิตใจของคนในครอบครัว ซึ่งผู้ติดยาเสพติดก็ทราบดี แต่เลิกเสพยาไม่ได้ เพราะใจไม่

^{๔๕} กฤตพร ชุมสุวรรณ, การศึกษาแนวทางเพื่อจัดการปัญหาการทะเลาะวิวาทของ นักเรียนวิทยาลัย อาชีวศึกษาเอกชนแห่งหนึ่ง, การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลพระนคร, ๒๕๕๙).

^{๔๖} กัญจน์ศักดิ์ เพชรานนท์, การเสนอขายสินค้าเลียนแบบในฐานะการกระทำทางการค้าอันไม่เป็น ธรรม, รายงานโครงการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๖๔).

เข้มแข็งพอที่จะอดทนต่อฤทธิ์ของยา และสภาพแวดล้อมรอบตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญา ภูระหงษ์^{๔๗} ที่พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้เสพเลิกเสพยาเสพติดไม่ได้ คือปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ ยังมีอาการอยากยาเสพติด การรับรู้ที่ตนเองยังไม่อยากเลิก ตัดใจในฤทธิ์ของยาเสพติด เหนงว่าแห้ว ไม่มีงานทำเป็นหลักแหล่ง เข้ากับเพื่อนกลุ่มใหม่ไม่ได้ ไม่มีเงินใช้ ปัจจัยภายนอกจากเพื่อนและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มีความขัดแย้งกับคนในครอบครัว บ้านอยู่ในแหล่งที่มีกลุ่มผู้ติดยาเสพติด แหล่งจำหน่ายยาเสพติด ได้รับการชักชวนจากเพื่อนที่เคยเสพยาเสพติดด้วยกัน ครอบครัวและสังคมในชุมชนไม่ยอมรับ

๕.๒.๒ การจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชน ในตำบล พระบาท

ประเด็นที่ ๑ ควรรู้จักยั้งคิด ยับยั้งตนเอง ไม่เป็นผู้ก่อการความรุนแรงให้แก่สังคม หลีกเลี่ยงปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความรุนแรง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า ความมีสติสัมปชัญญะ ตระหนักรู้ว่า การก่อความรุนแรงต่อผู้อื่น ไม่เป็นผลดีทั้งแก่ตนเอง และผู้ถูกกระทำ กล่าวคือ ผู้กระทำจะต้องโทษคดีประทุษร้ายต่อผู้อื่น ผู้ถูกกระทำอาจต้องบาดเจ็บล้มตาย เช่นนี้แล้ว รู้จักยั้งคิด ยับยั้งตนเอง เมื่อถูกผู้อื่นล่วงเกิน ดูหมิ่น เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรเดช เกตุประยูร^{๔๘} ที่พบว่า วิธีป้องกันความรุนแรงในทางพุทธศาสนาเถรวาท ใช้วิธีการเจริญสติเพื่อให้รู้เท่าทัน อารมณ์ที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ เมื่ออารมณ์ใดเกิดขึ้นก็รู้ตามทัน จึงสามารถป้องกันความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นทั้งทางกาย วาจา และใจได้

ประเด็นที่ ๒ ควรผูกมิตรกับเพื่อนบ้านใกล้เคียง เพื่อช่วยเป็นหูเป็นตาและให้ความช่วยเหลือแก่กันและกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า การดำรงชีวิตในสังคม เพื่อนบ้าน ใกล้เคียง สำคัญมาก เป็นได้ทั้งมิตร และศัตรู หากสามารถทำคนในบ้านใกล้เคียงให้เป็นมิตร ก็เหมือนมีกำแพงบ้านป้องกันภัย เพื่อนบ้านจะช่วยป้องกันภัยให้แก่เรา หากทะเลาะกับเพื่อนบ้าน ทำเพื่อนบ้านให้เป็นศัตรู ก็เหมือนเปิดประตูกำแพงบ้านไว้ให้โจรผู้ร้ายมาถึงตัวโดยสะดวก เพราะเพื่อนบ้านรู้หรือเห็นโจรผู้ร้ายจะเข้ามาในบ้านของเรา พวกเขาก็คงไม่บอกให้รู้ตัว เพราะความที่ไม่ชอบกันนั่นเอง ดังนั้น สมาชิกชุมชนทุกคนจึงควรผูกมิตร ด้วยการแสดงน้ำใจไมตรี และปรารถนาดีต่อกันไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระโสภณ โสภโณ (ทองสม) และคณะ^{๔๙} ที่พบว่า การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนวัดใหม่ทุ่งคา ได้มีการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ คือ แก้ปัญหาการขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยใช้หลักทาน คือ การให้ การเสียสละ แก้ปัญหาการขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน โดยใช้หลักปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน แก้ปัญหาการขาดความเสียสละ โดยใช้หลักอภัยตถจริยา

^{๔๗} กัญญา ภูระหงษ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการเสพยาของผู้ติดยาเสพติดในเขตจังหวัดปทุมธานี, **บทความวิจัย**, วารสารพยาบาลสาธารณสุข, ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๖๒) : ๒๓-๔๐.

^{๔๘} จิรเดช เกตุประยูร, วิธีระงับความรุนแรงตามแนวคิดในทางพุทธศาสนาเถรวาท, **รายงานการวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, ๒๕๕๖).

^{๔๙} พระโสภณ โสภโณ (ทองสม) และคณะ, การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนวัดใหม่ทุ่งคาอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา, **บทความวิจัย**, วารสารมหาจุฬานาคารธรรมศน์, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๓ (มีนาคม ๒๕๖๓): ๑๕-๒๕.

คือ การสงเคราะห์เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น และแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยใช้หลักสมานัตตตา คือ การวางตนพอดี

ประเด็นที่ ๓ จัดระบบเผื่อระวังผู้ที่ติดสุราที่อาจก่ออันตรายให้เกิดแก่วัดและชุมชน ทั้งนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์อาจเห็นว่า คนเมาสุรา มักขาดสติ ไม่รู้ว่าสิ่งที่ตนกระทำไปนั้น ควรหรือไม่ควรทำ ดังนั้น คนเมาสุรา เมื่อขาดสติ ก็อาจไปก่ออันตรายให้เกิดขึ้นได้ทั้งในวัดและชุมชน เช่น เข้าไปทำลายสิ่งก่อสร้างภายในวัด เพราะขาดสติ หยิบฉวยของมีค่าในวัดโดยไม่รู้ว่า เป็นความผิด หรือเข้าไปในบ้านเรือนของคนอื่นแล้วก่อความวุ่นวายโดยไม่รู้ตัว เป็นต้น วัด ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีคนจำนวนมากเข้าไปทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น เข้าไปไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัด งานทอดกฐิน ทอดผ้าป่า และประเพณีที่จัดขึ้นในวัด อาจมีคนเมาสุราแทรกเข้ามาด้วย หากไม่มีระบบเผื่อระวัง เช่น ไม่มีคนงานวัดคอยดูแลวัด หรือไม่มีมาตรการระงับเหตุในกรณีคนเมาสุราอาละวาด อาจสร้างความเดือดร้อนให้กับพระภิกษุสามเณร ส่วนชุมชน เวลาที่มีการจัดงานต่าง ๆ เช่น งานสืบสานประเพณีท้องถิ่น หรืองานส่วนบุคคล เช่น จัดงานแต่งงาน หรืองานขึ้นบ้านใหม่ มักมีการจัดเลี้ยงสุราอาหารกันภายในงาน คนที่มาร่วมงานส่วนใหญ่มักดื่มสุราพอเป็นพิธี แต่พวกติดสุรา ต้องดื่มให้เมา พอเมาแล้วมักขาดสติก่อความวุ่นวายในงานนั้น ๆ ดังนั้น วัดและชุมชน เวลาจัดงานใด ๆ จึงควรต้องมีระบบหรือมีบุคคลคอยสังเกตการณ์ในงาน เพื่อป้องกันเหตุร้ายจากการกระทำของคนเมาสุรา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญยปริญ ทองสามสี และอิสระ ทองสามสี^{๕๐} ที่พบว่า รูปแบบการดื่มสุราที่นำไปสู่ความรุนแรง ส่วนใหญ่ดื่มเป็นกลุ่ม ช่วงเวลาเกิดเหตุความรุนแรงส่วนมากเป็นเวลากลางคืน โดยภาคกลางเกิดเหตุความรุนแรงมากที่สุด ผู้ก่อเหตุความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นผู้ดื่มสุราแล้วก่อเหตุคนเดียว อาวุธที่ใช้ในการก่อเหตุมีทั้งอาวุธโดยสภาพ และอุปกรณ์อื่น เช่น ใช้อวัยวะของร่างกายในการก่อเหตุ ลักษณะความผิดต่อผู้อื่นที่เกิดขึ้นจากการดื่มสุราส่วนใหญ่เป็นการทำร้ายผู้อื่น ส่วนความรุนแรงที่มีต่อตนเอง ส่วนใหญ่เกิดขึ้นโดยประมาท ส่งผลให้เสียชีวิต ทั้งนี้ ผู้ได้รับความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อยู่ในวัยทำงาน มีอาชีพรับจ้างทั่วไปและผู้ใช้แรงงาน

๕.๒.๓ การสร้างธรรมนูญตำบลเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชนในตำบลพระบาท

ประเด็นที่ ๑ สมาชิกในชุมชนต้องเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทั้งนี้ อาจเพราะที่ประชุมพิจารณาเห็นว่า การเข้าใจวิถีชีวิต และขนบธรรมเนียมของท้องถิ่น แล้วปรับตัวเองให้ปฏิบัติตนเหมาะสม จะช่วยให้ชีวิตมีความปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาสินี สุขกา และคณะ^{๕๑} ที่พบว่า นักศึกษามุสลิมจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เผชิญกับวัฒนธรรมการดำรงชีวิต

^{๕๐} กัญยปริญ ทองสามสี และอิสระ ทองสามสี ความรุนแรงที่สืบเนื่องจากการดื่มสุรา: วิเคราะห์ข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน ระหว่างปี ๒๕๔๙-๒๕๕๘, บทความวิจัย, วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๑): ๗-๒๖.

^{๕๑} วิลาสินี สุขกา และคณะ, การปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษามุสลิมจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใน พื้นที่จังหวัดสงขลา : กรณีศึกษานักศึกษาชมรมมุสลิมมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย, รายงานการวิจัย, (สงขลา: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย, ๒๕๖๒).

ที่แตกต่างออกไป เมื่อพวกเขาย้ายมาศึกษาต่อในจังหวัดสงขลา นักศึกษามีการปรับตัวในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน มีความเข้าใจและไม่ขัดกับหลักทางศาสนา ประสบการณ์ส่วนตัวในวัยเยาว์ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้พวกเขาสามารถปรับตัวได้ดีเมื่อต้องมาอยู่ต่างถิ่น อีกทั้งยังมีการใช้เครือข่ายทางสังคม จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมมุสลิมของมหาวิทยาลัย เป็นหนึ่งในช่องทางในการเรียนรู้ปรับตัว

ประเด็นที่ ๒ การจัดสภาพแวดล้อมบริเวณภายในบ้านและนอกบ้านให้เอื้อประโยชน์ต่อการป้องกันอาชญากรรม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะที่ประชุมเห็นว่า การจัดสภาพแวดล้อมบริเวณภายในบ้านและนอกบ้านของสมาชิกแต่ละบ้าน เป็นการป้องกันภัยจากอาชญากรรมที่ดีที่สุด และได้ผลที่สุด เพราะคนในบ้านย่อมเห็นจุดเด่น และจุดบกพร่องในด้านการป้องกันอาชญากรรมในบ้านของตน ดังนั้น การเสริมจุดเด่น ปรับปรุงจุดด้อยด้วยวัสดุอุปกรณ์ป้องกันภัยที่ดีที่สุด เท่าที่คนในบ้านจะหามาดำเนินการได้ จะทำให้บ้านมีความปลอดภัยจากอาชญากรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุธนา สุระตะนัย^{๕๒} ที่พบว่า ข้อเด่นของการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ มีกล้องวงจรปิด มีการประชาสัมพันธ์เบอร์โทรศัพท์แจ้งเหตุฉุกเฉินทั่วทุกพื้นที่ ทำให้ดูแลรักษาความปลอดภัยภายในสถานศึกษาได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งสถานศึกษายังให้ความสำคัญในเรื่องการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคลากรและนักศึกษา

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

จากการศึกษาวิเคราะห์และนำรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนตำบลพระบาทตามแนวทางพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยเห็นว่า มีอีกหลายประเด็นที่ควรเสนอแนะเป็นแนวทางปฏิบัติ เป็นต้นว่า

๑) ประชาชนในชุมชนควรร่วมกันสำรวจ และปรับปรุงพื้นที่ที่เป็นจุดเสี่ยงที่เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรม เช่น เส้นทางเปลี่ยว เส้นทางที่ไม่มีไฟส่องสว่าง และพื้นที่ที่ประชาชนในพื้นที่รู้สึกหวาดระแวงหรือรู้สึกไม่ปลอดภัย

๒) ประชาชนควรร่วมกับหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกันวางนโยบายการวางผังเมือง และการสร้างอาคารไม่ให้เป็นที่ล่อแหลม และให้มีมาตรฐานในการป้องกันอาชญากรรม

๓) ประชาชนควรร่วมกันดูแลพื้นที่ที่รกร้าง ว่างเปล่า ทั้งในพื้นที่ที่เป็นสาธารณะประโยชน์ พื้นที่ส่วนบุคคล รวมถึงพื้นที่ของรัฐที่ยังไม่ได้รับการดูแลและใช้ประโยชน์ ให้มีสภาพที่

^{๕๒} อุธนา สุระตะนัย การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เพื่อลดโอกาสของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและการตระหนักถึงความปลอดภัยส่วนบุคคล: กรณีศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ UTCC Academic ครั้งที่ ๒, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, (๘ มิถุนายน ๒๕๖๑): ๑๖๑๓-๑๖๒๗.

สามารถมองเห็น และไม่เป็น แหล่งมั่วสุ่ม ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม รวมทั้งจัดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีผู้รับผิดชอบ และให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกันในชุมชน

๔) ประชาชนควรร่วมกับหน่วยงานภาครัฐร่วมกันตรวจตราพื้นที่ที่เป็นแหล่งอบายมุข สถานบริการ สถานบันเทิงต่าง ๆ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อมิให้สถานที่ดังกล่าวเป็นแหล่งมั่วสุ่มหรือ ต้นเหตุในการก่ออาชญากรรม

๕) ชุมชนควรมีตำรวจอาสาหมู่บ้าน เพื่อช่วยในการคัดกรองบุคคลแปลกหน้า ที่จะเข้ามาในชุมชน หรือมีการติดตู้แดงป้อมเตือนอันตรายตามจุดเสี่ยงต่าง ๆ ถ้ามีเหตุการณ์ ประชาชนสามารถขอความช่วยเหลือได้เร็ว จากตำรวจอาสาหมู่บ้าน

๖) ผู้นำและประชาชนในชุมชนควรร่วมกันกำหนดกฎหมายระเบียบภายในชุมชน หรือพื้นที่ที่มีปัญหาอาชญากรรมให้เข้มงวดมากยิ่งขึ้น

๗) ผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน และประชาชนในชุมชน ควรหาข้อตกลงร่วมกันในหมู่บ้าน เพื่อออกกฎชุมชน หรือข้อตกลงร่วมกัน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิต

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิเคราะห์และนำรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนตำบลพระบาทตามแนวทางพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยเห็นว่า มีอีกหลายประเด็นที่ควรนำมาวิจัยในครั้งต่อไป เป็นต้นว่า

๑) ควรวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมสวัสดิภาพในชุมชน ของเทศบาลนครเขลางค์ อำเภอมือง จังหวัดลำปาง

๒) ควรวิจัยเรื่อง รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพโดยชุมชนมีส่วนร่วม ของชุมชนตำบลพระบาท อำเภอมือง จังหวัดลำปาง

๓) ควรวิจัยเรื่อง การพัฒนาสภาพแวดล้อมในวัดที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพพระสงฆ์ ของชุมชนตำบลพระบาท อำเภอมือง จังหวัดลำปาง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย:

ก. ชั้นประถมศึกษา

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ชั้นมัธยมศึกษา

(๑) หนังสือ:

โกวิท พวงงาม. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน, (ม.ป.ท., ๒๕๔๕).

กำธร กุลชล. การออกแบบชุมชนเมืองคืออะไร การติดตามหาคำตอบในรอบ ๔๐ ปี. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม, ๒๕๔๕.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. จอมปราชญ์นักศึกษา: สังเคราะห์ วิเคราะห์ และประยุกต์ แนวพระราชดำริสด้าน การศึกษาและการพัฒนาคน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชสมิเดีย, ๒๕๔๓.

เกียรติศักดิ์ บัตรสูงเนิน. อาชีวอนามัยและความปลอดภัยพื้นฐาน. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ๒๕๕๗.

จิตรี เทศวานิช. การศึกษาบรรจุภัณฑ์เพื่อการแข่งขันทางการตลาด. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๕๗.

ใจชนก ภาคอืด. การรับรู้และการมีส่วนร่วมของบุคลากรสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในการพัฒนาคุณภาพสถาบันสู่ความเป็นเลิศ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๕.

จำเนียร ช่างโชติ และคณะ. จิตวิทยาของการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๕.

ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน. พิมพ์ครั้งที่ ๓. หน่วยที่ ๘. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๒.

ชื่นจิตต์ แจ้งเจนกิจ. การบริหารลูกค้าสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร: ทิปปิงพอยท์, ๒๕๔๔.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. การบริหารการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: เกษมสุวรรณ, ๒๕๕๗.

ชัยพร วิชาวุธ. การวิจัยเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๓.

ณัฐนันท์ พิธิวัตโชติกุล. การยอมรับเทคโนโลยีโทรศัพท์มือถือ การตลาดผ่านสื่อสังคม ออนไลน์ และพฤติกรรมผู้บริโภคออนไลน์ที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าออนไลน์ผ่าน แอปพลิเคชันของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ๒๕๖๐.

ถวิล วดีบุรীগกุล. การมีส่วนร่วม แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘.

ทศนา แคมมณี และคณะ. วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัท เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์ จำกัด, ๒๕๔๔.

ทัตตชีโว ภิกขุ. **ฆราวาสธรรม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์นิวไวก์เต็ก, ๒๕๒๙.

ธีระพงษ์แก้วหาวงษ์. **กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ประชาคม ประชาสังคม**. ขอนแก่น: โครงการจัดตั้งมูลนิธิเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ชมรมนักวิชาการสาธารณสุขสุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ๒๕๔๓.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. **การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง**. กรุงเทพมหานคร: 598 Print, ๒๕๔๖.

นันทสารี สุขโข. **การตลาดระดับโลก**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๔๘.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗.

เบญจพิชญ์ เจริญผูก. **หลักการตลาด**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๘

บรรยงค์ โตจินดา. **การบริหารงานบุคคล Personnel management**. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น, ๒๕๔๓.

ปกรณ์ ปรียากร. **ทฤษฎีและกลยุทธ์เกี่ยวกับการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร :คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๐.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. **ทัศนคติการวัดความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมอนามัย**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.

ไพรัตน์เตชะรินทร์. **ทบทวนการพัฒนาชนบทไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ดีแอนด์เอส, ๒๕๒๕.

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร. **สำนักไทยที่พึงปรารถนา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๔๓.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). **วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: สยาม, ๒๕๔๒.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). **ธรรมบุญชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ ๘๒. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์
สวายจำกัด ๒๕๕๐.

-----**วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม**. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๕๐.

-----**พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

ยุทธ ไภยวรรณ. **พื้นฐานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, -๒๕๔๕.

ยุพาพร รุ่งงาม. **การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนังงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการ**.
กรุงเทพมหานคร.: สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์, ๒๕๔๕.

โยธิน ศันสนยุทธ. **จิตวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๑.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒**. กรุงเทพมหานคร: นานปี บุ
พิบลีเคชั่นส์, ๒๕๔๖.

ลักขณา สริวัฒน์. **วัฒนธรรมการบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๕๙.

วศิน อินทสระ. **ความคิดเห็นที่ถูกต้องเป็นอย่างไร**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ปัญญา, ๒๕๓๔.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. **การพัฒนาชนบทไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
๒๕๓๑.

วิจิตรา วิเชียรชม. **รวมกฎหมายแรงงาน**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕.

วิฑูรย์ สิมะโชคดี และวีระพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. **วิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัยในโรงงาน**.
กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น, ๒๕๔๖.

วิฑูรย์ สิมะโชคดี. **จิตวิทยาองค์การอุตสาหกรรม การพัฒนาองค์กรและนวัตกรรมการ**.
กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี, ๒๕๓๗.

วิจิตร บุญยะโทตระ. **อุบัติภัย**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์, ๒๕๓๖.

วีระพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. **คุณภาพในงานบริการ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ประชาชน ๒๕๔๒.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. **หลักการตลาด**. กรุงเทพมหานคร: ซีระฟิล์มและเซเท็กซ์, ๒๕๕๖.

สถิต วงศ์สุวรรณ. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: บำรุงศาสตร์, ๒๕๒๕.

เสฐียรพงษ์ วรรณปก. **พุทธวิธีสอนจากพระไตรปิฎก**. กรุงเทพมหานคร: เพชรรุ่งการพิมพ์, ๒๕๔๐.

สาโรช บัวศรี. **การศึกษาและจริยธรรม**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๙,
หน้า ๔.

สิทธิโชค วรานุสันติกุล. **จิตวิทยาการจัดการองค์การ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คแบงค์
๒๕๒๙.

-----จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: เม็ดทรายพริ้นติ้ง, ๒๕๖๖.

-----จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น, ๒๕๔๘.

สุรพล พะยอมแย้ม. จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๑.

สมบูรณ์ ขจรเดชะศักดิ์. การบริหารการผลิต. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ๒๕๔๙.

สมชาย วรภิเษมสกุล. ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ๒๕๕๔.

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤตเพื่อฟื้นฟูชาติ. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๖๒.

อคิน ระพีพัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษา นโยบายสาธารณสุข, ๒๕๔๗.

อนุศักดิ์ ฉิ่งไพศาล. อาชีวนามัยและความปลอดภัย. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น, ๒๕๕๖

เอมอชมา (รัตน์ริมจง) วัฒนบูรานนท์. ความปลอดภัย. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

(๒) วิทยานิพนธ์:

กฤตพร ชุมสุวรรณ. “การศึกษาแนวทางเพื่อจัดการปัญหาการทะเลาะวิวาทของ นักเรียนวิทยาลัย อาชีวศึกษาเอกชนแห่งหนึ่ง”. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, ๒๕๕๙.

กัญจน์ศักดิ์ เพชรานนท์. “การเสนอขายสินค้าเลียนแบบในฐานะการกระทำทางการค้าอันไม่เป็นธรรม”. รายงานโครงการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๖๔.

จิรเดช เกตุประยูร. “วิธีระงับความรุนแรงตามแนวคิดในทางพุทธศาสนาเถรวาท”. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, ๒๕๕๖.

ทงศักดิ์ ประสบกิตติคุณ. “การประเมินค่าความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จังหวัดตราด”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, ๒๕๓๔.

นลินี ประทับศร. “ภาวะผู้นำความรู้ ทักษะคิดเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานและ พฤติกรรม ความปลอดภัยในการทำงานของหัวหน้างานระดับต้นในโรงงานอุตสาหกรรมประกอบ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยา อุตสาหกรรม. คณะวิทยาศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓.

นวพร จารุมณี. “การจัดการความปลอดภัยการจราจรทางถนน เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของอำเภอป่าาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน”. **วิทยานิพนธ์สาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต.** สาขาวิชาสาธาณสุขศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ๒๕๖๑.

บรรทม มณีโชติ. “การศึกษารูปแบบของข้อคำถามวัดลักษณะนิสัยด้านความเสี่ยละชนิด ข้อความและชนิดสถานการณ์ที่มีผลต่อคุณภาพของแบบทดสอบ”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.** สาขาการวัดผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๐.

ประภาส บุญยินดี. “ความตระหนักในการกำหนดและนำแผนพัฒนาอำเภอมาปฏิบัติของนายอำเภอ”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๖.

พงษ์ชัย เฉลิมกลิน. ความตระหนักของพนักงานนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ B ต่อลักษณะปัญหาสิ่งแวดล้อม”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๑.

มัลลิกา มัติโก. “จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.** สาขาวิชาการมัธยมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๑.

เมธัส ไชยศิลป์. “การศึกษาทัศนคติต่อกิจกรรมสร้างพฤติกรรมความปลอดภัย ที่มีผลต่อระดับพฤติกรรมความปลอดภัยที่คาดหวัง กรณีศึกษากลุ่มบริษัท ปตท. เคมีคอล จำกัด มหาชน”. **สารนิพนธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.** กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๓.

วิลาสินี สุขกา และคณะ. การปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษามุสลิมจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในพื้นที่จังหวัดสงขลา : กรณีศึกษานักศึกษาชมรมมุสลิมมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. **รายงานการวิจัย.** คณะศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย, ๒๕๖๒.

วีระชน ชาวผอง. “ความรู้ การมีส่วนร่วม และความตระหนักต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของพนักงานในองค์กรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม: ศึกษากรณีบริษัทจันทบุรีซีฟู๊ดส์ จำกัด และบริษัทจันทบุรีไฟรเซ็นฟู๊ด จำกัด”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๑.

เศรษฐา ตันติเดชามงคล. “ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง การสนับสนุนทางองค์การ และพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตผลิตภัณฑ์เมลานีนและพลาสติกแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ”. **วิทยานิพนธ์วิทยา**

ศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม. คณะวิทยาศาสตร์:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๖.

สิริพัฒน์ ลากจิตร. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.** คณะรัฐศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕๐

สมลักษณ์ ไชยเสริฐ. “การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนใน คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจสถานีตำรวจนครบาล”. **รายงานการวิจัย.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๙.

โอภาส นามนกร. “ความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้: ศึกษากรณี ตำบล ไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.** กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๐.

(๓) วารสาร:

กัญยปรีณ ทองสามสี และอิสระ ทองสามสี. ความรุนแรงที่สืบเนื่องจากการดื่มสุรา: วิเคราะห์ข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน ระหว่างปี ๒๕๔๙-๒๕๕๘. **บทความวิจัย. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย.** ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๑): ๗-๒๖.

กิตติ พัฒนาตระกูลสุข. “ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับ Constructivism โยนิโสมนสิการ”. **วารสารคณิตศาสตร์.** (กุมภาพันธ์-เมษายน ๒๕๔๒): ๒๑-๒๕.

กัญญา ภูระหงษ์. “ปัจจัยที่มีผลต่อการเสพซ้ำของผู้ติดยาเสพติดในเขตจังหวัดปทุมธานี”. **บทความวิจัย. วารสารพยาบาลสาธารณสุข,** ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๒): ๒๓-๔๐.

ก่อเกียรติ ลิ้มวงศ์สกุล. “ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนไทย”, **วารสารวิชาการคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี,** ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๕๑-๖๓.

บุญสม ธรรมชาติริพจน์. “จิตสำนึก”. **วารสารวิชาการสภาอาจารย์.** สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (๒๕๔๒): ๗๑-๗๓.

พระโสภณ โสภโณ (ทองสม) และคณะ. “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนวัดใหม่ทุ่งคาอำเภอรัตถุมิ จังหวัดสงขลา”. **บทความวิจัย. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์.** ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๓ (เดือนมีนาคม ๒๕๖๓): ๑๕-๒๕.

ภาดา ทาสีเงิน. “แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์”. วารสารบัณฑิตวิทยาลัยพิษณุพนธ์. ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๘): ๖๘-๗๖.

มณฑล เยี่ยมไพศาล และ มานัส ศรีวณิช. “ความหนาแน่นเชิงพื้นที่อาชญากรรม กรณีศึกษาเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ศึกษาตามแบบเคอร์เนล”. M. Yiampan and M. Srivanit. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (๒๕๕๓): ๘๗-๑๐๒.

ศศิกัญจน์ ศรีโสภณ. “ความปลอดภัยและความรู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรมในสภาพแวดล้อมชุมชนอยู่อาศัยย่านเก่า เขตพระนคร กรุงเทพฯ กรณีศึกษา ชุมชนตรอกศิลป์-ตรอกตีดิน”. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๘): ๑๕๑๗-๑๕๓๓.

ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี. “บทบาทของมหาวิทยาลัยกับการศึกษาเพื่อความเป็ นประชาสังคม”. วารสารอาชญาวิทยา (ASAHILAND JOURNAL). ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (๒๕๕๑): ๕๖-๕๙.

สุชาดา จักรพิสุทธ์. “จิตสำนึกสาธารณะ”. วารสารศิลปวัฒนธรรม. ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๙ (กรกฎาคม ๒๕๕๔): ๒๒-๒๓.

สุดพรรณ สีสमान และ โกสินทร์ หินเฑาว. “การประยุกต์ใช้เทคนิค 3D ในการวิเคราะห์คดีอาชญากรรม”. Veridian E-Journal. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๖): ๘๗๔-๘๘๓.

อุธนา สุระตะนัย. “การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เพื่อลดโอกาสของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและการตระหนักถึงความปลอดภัยส่วนบุคคล: กรณีศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ UTCC Academic ครั้งที่ ๒, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, (๘ มิถุนายน ๒๕๖๑): ๑๖๑๓-๑๖๒๗.

(๔) ออนไลน์:

กรุงเทพธุรกิจ. อาชญากรทางช่องทางต่างแตก. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล: <https://www.bangkokbiznews.com> [๑๘ พ.ค. ๒๕๖๕].

ฉลาด ธรรมวงศ์. โปรโตโมสะ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.mtk.ac.th> [๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕].

ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย. ตำบลพระบาท อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล: <http://lampang.kapook.com>. [๑๘ พ.ค. ๒๕๖๕].

(๕) สัมภาษณ์:

- จินดา เผือกใจแก้ว. ประธานชุมชนพระบาท. สัมภาษณ์, ๑๕ มกราคม ๒๕๖๕.
- ประภาศรี ชัยยานนท์. ประธานชุมชนลำปางคุณ. สัมภาษณ์, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔.
- พันธ์ศักดิ์ ชัยวงศ์. ประธานชุมชนศรีชุม. สัมภาษณ์, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔.
- พระครูพิบูลสมธรรม. เจ้าคณะตำบลพระบาทเขต ๑. สัมภาษณ์, ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔.
- พระอธิการสมฤทธิ์ กุศลจิตโต. เจ้าอาวาสวัดโวก้าวช้าง. สัมภาษณ์, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๔.
- พระอธิการสมศักดิ์ กิตติธโร. เจ้าอาวาสวัดไชยมงคล. สัมภาษณ์, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕.
- พระอธิการฐิติยากร รตนปโต. เจ้าอาวาสวัดม่อนสัณฐาน. สัมภาษณ์, ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕.
- พระอธิการสมฤทธิ์ กุศลจิตโต. เจ้าอาวาสวัดโวก้าวช้าง. สัมภาษณ์, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๔.
- พระอธิการฐิติยากร รตนปโต. เจ้าอาวาสวัดม่อนสัณฐาน., สัมภาษณ์, ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕.
- พระมหานภดล สุวรรณเมธี. เจ้าอาวาสวัดบรรพตสถิต. สัมภาษณ์, ๙ มกราคม ๒๕๖๕.
- พระอธิการสมคิด อิกฺขุวณฺโณ. เจ้าอาวาสวัดกอกชุม. สัมภาษณ์, ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔.
- รัชดาภรณ์ ชุ่มชี. ประธานชุมชนป่าขาม. สัมภาษณ์, ๒๘. พฤศจิกายน ๒๕๖๔.
- สมพร บุญมี. ประธานชุมชนป่าไผ่. สัมภาษณ์, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔.
- อนันต์ มณีโชติ. ประธานชุมชนศรีเกิด. สัมภาษณ์, ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๔.

ภาษาต่างประเทศ:

- Harris, D.M. ; & Guten, S. Health – Promotion behavior : An exploratory Study. **Journal of Health and Social Behavior**, 20, (March 1979): 17–29.
- Kullberg, A. “My Home is my Castle: Residential Well being and Perceived Safety in Different Types of Housing Areas in Sweden”. Ph.D. dissertation, Faculty of Health Sciences. Linköping University, 2010.
- Kihl, M., et al. *Livable Communities: An Evaluation Guide*. Washington, D.C.: AARP, 2005.
- Marzbali et al. “A Review of the Effectiveness of Crime Prevention by Design Approaches towards Sustainable Development”. *Journal of Sustainable Development*. Year 4 Issue 1. February 2011.
- Schermerhorn, J., R.. **Management**. 8th ed. New York: John Wiley & Sons, 2005.

ภาคผนวก

ผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนใน ตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท เพื่อนำไปประมวลข้อมูลร่วมกับรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท แล้วนำไปวิเคราะห์การสร้างธรรมาภิบาลชุมชน เสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน กำหนดเป็นรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา ดังนั้น ผู้วิจัย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อตามที่เห็นว่า ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมี ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ ๒ ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ดร.จิระศักดิ์ ปันลำ, ดร.กัตัญญา เรือนตุ่น)

ผู้วิจัย

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย / ใน () หน้าข้อความที่ตรงกับตัวท่าน

๑. เพศ () ชาย () หญิง

๒. อายุ () ต่ำกว่า ๒๐ ปี () ๒๐-๓๐ ปี

() ๓๑-๔๐ ปี () ๔๑-๕๐ ปี () ๕๐ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

() ต่ำกว่าประถมศึกษา ป.๖ () ประถมศึกษา ป.๖ () มัธยมศึกษาตอนต้น

() มัธยมศึกษาตอนปลาย ม.๖/ ปวช. () อนุปริญญา/ปวส. () ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี () อื่น ๆ (โปรดระบุ) ...

๔. อาชีพ

() รัฐบาล () พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() พนักงานบริษัท/โรงงานเอกชน () ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย

() นักเรียน/นักศึกษา () อื่น ๆ (โปรดระบุ) ...

๕. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

() ๑-๕ ปี () ๖-๑๐ ปี

() ๑๑-๑๕ ปี () มากกว่า ๑๕ ปี

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน ในตำบลพระบาท

ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย / ในช่อง มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตารางที่ ๑ ระดับของปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการประทุษร้ายร่างกาย

ข้อความ	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. การทะเลาะวิวาทและทำร้ายกันของวัยรุ่น					
๒. การยกพวกตีกันของกลุ่มเยาวชน					
๓. การพยายามฆ่าหรือการฆาตกรรมคนที่ตนคิดว่าเป็นศัตรู					
๔. การล่วงหญิงสาวไปค้าประเวณี					
๕. การวางยานอนหลับโดยการใส่ในเครื่องดื่มหรืออาหารให้ผู้ทีตนประสงค์ร้ายดื่มกิน					
๖. การใช้อำนาจที่เหนือกว่าข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำตามในสิ่งที่ตนต้องการ					
๗. การแสดงตนเป็นมือปืนขู่ว่าจะฆ่าผู้อื่น หากขัดใจตน หรือไม่ทำในสิ่งที่ตนต้องการ					
๘. การแสดงตนเป็นหมอไสยศาสตร์ แล้วขู่ผู้อื่นว่าจะปล่อยของเข้าตัวผู้นั้น หากตนเองไม่ได้สิ่งที่ต้องการ					

ตารางที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัด และชุมชนในตำบลพระบาทจากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการโจรกรรม

ข้อความ	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. โจรลักทรัพย์ คือ ผู้บังอาจเอาทรัพย์ของผู้อื่นไปโดยการทุจริตและโดยเจ้าทรัพย์มิได้ให้					
๒. โจรวิ่งราวทรัพย์ คือ ผู้ลักทรัพย์โดยใช้กิริยาฉกฉวยทรัพย์พาหนีไปข้างหน้า					
๓. โจรชิงทรัพย์ คือ ผู้ลักทรัพย์โดยใช้กิริยาทำร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะทำร้ายเพื่อเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อจะหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาสำหรับความผิดนั้น					

๔. โจรปล้นทรัพย์คือ โจรตั้งแต่สามคนขึ้นไปมีศาสตราวุธจะก็คนก็ตามในจำนวนนั้น ได้ไปลงมือกระทำการปล้นทรัพย์					
๕. การลวงขายผู้ขายได้หลอกลวงขายสินค้าด้วยการแสดงข้อความอันเท็จเกี่ยวกับ แหล่งกำเนิด สภาพคุณภาพ หรือปริมาณแห่งสินค้า					
๖. มีการฉ้อโกงผู้ขายไม่มีเจตนาจะขายสินค้าให้แก่ผู้ซื้อจริง ๆ หรือผู้ขายไม่มีสินค้าอยู่จริง การเสนอขายสินค้าเป็นเพียงขั้นตอนการหลอกลวงผู้ซื้อ เพื่อเอาเงินจากผู้ซื้อ					
๗. มีการหลอกลวง ขายผลิตภัณฑ์เลียนแบบ ซึ่งเป็นสินค้าที่ผลิตขึ้นมาเพื่อพยายามลอกเลียนแบบหรือจงใจปลอมแปลงให้มีความใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกันกับสินค้าของแท้					
๘. มีการยกยอกทรัพย์ของวัด หรือชุมชน ซึ่งตนรับผิดชอบดูแลอยู่ มาเป็นของตน					

ตารางที่ ๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัด และชุมชนในตำบลพระบาท จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านผิดการจราจรบนท้องถนน

ข้อความ	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. มีการขับรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ โดยไม่เคารพกฎจราจร					
๒. มีการขับรถเร็วและชอบแซง โดยไม่มีเหตุอันสมควรที่จะแซง					
๓. มีการจอดล้ำเส้นทางม้าลาย ทำให้เกิดความไม่สะดวกแก่ประชาชนผู้ประสงค์จะเดินบนทางม้าลาย					
๔. มีการขับรถโดยไม่จอดให้คนข้ามทางม้าลาย					
๕. แสดงความไร้น้ำใจ โดยขับรถไม่หลีกทางให้รถกู้ภัยที่กำลังนำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาล					

๖. มีการคุยโทรศัพท์ในขณะที่ขับรถ โดยไม่คำนึงความปลอดภัยของคนที่ได้เดินทางมาด้วย					
๗. มีการดื่มสุราจนเมามากเกินไป ยังแสดงตนว่า ขับรถยนต์ได้					
๘. การขับรถย้อนศร โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของตนและคนอื่นที่ขับรถบนท้องถนน					

ตารางที่ ๔ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัด และชุมชนในตำบลพระบาท จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการพนัน

ข้อความ	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. นักพนันทุกคนเมื่อลงมือเล่นการพนันแล้ว หากเสียเงินเพราะแพ้ในการเล่นการพนันนั้น ย่อมเสียตายทรัพย์สินที่เสียไป แล้วเล่นการพนันอีก เพื่อหวังเอาเงินคืน อันเป็นเหตุให้คิดร้ายต่อกัน					
๒. ทุกคนคิดแต่ว่าจะต้องเป็นผู้ที่เล่นได้และจะเล่นได้ ด้วยวิธีสกปรกอย่างไรก็ยอม ขอเพียงให้ได้เท่านั้น					
๓. มีการเล่นการพนันในวัด และบ้านที่จัดงานในพิธีต่าง ๆ เช่น งานบวช และงานศพ เป็นต้น					
๔. มีประชาชนจำนวนหนึ่งนิยมซื้อหวยใต้ดิน และบางรายยกระดับตนเองเป็นเจ้าของรับแทง					
๕. ปัจจุบันเจ้ามือหวยใต้ดินได้เข้าไปในวัด แล้วเชิญชวนพระภิกษุให้ซื้อหวยใต้ดิน ซึ่งอาจทำให้ภิกษุบางรูปหลงไปซื้อ ทำให้ต้องโทษทางพระวินัย และทำผิดกฎหมาย					
๖. มีวัยรุ่น และวัยรุ่นสาว นิยมเล่นหวย และการพนันต่าง ๆ ทางออนไลน์ จนติดนิสัยการพนัน และหมดทรัพย์สินเพราะการพนันนั้น					
๗. ผลของการพนัน ทำให้ผู้ชนะก่อเวร ผู้แพ้เสียตายทรัพย์สิน อาจเป็นสาเหตุให้เกิดฆาตกรรม					

๘. นักการพนัน มักเป็นที่ไม่ไว้วางใจของวัด ชุมชน และคนข้างเคียง เพราะเขาอาจทำได้ทุกอย่างเพื่อให้ได้เงินไปเล่นการพนัน					
---	--	--	--	--	--

ตารางที่ ๕ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัด และชุมชนในตำบลพระบาท จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการเที่ยวกลางคืน

ข้อความ	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. หลงใหลการเที่ยวเล่นยามราตรี เพราะการบันเทิงต่าง ๆ ในยามราตรีมักยั่วชวนจิตใจให้ลุ่มหลงเป็นนิจ					
๒. เสียทรัพย์ เสียค่าใช้จ่าย เพราะการออกเที่ยวกลางคืนมักต้องจ่ายค่าเดินทาง ค่าบริการ และจ่ายทรัพย์สินไปเพื่อให้ได้มาต่อการเล่นในสิ่งนั้น ๆ					
๓. .สถานที่เที่ยวกลางคืนคือแหล่งรวมคนมีฉันทิฐิ คนพาล คนขาดสติ อันตรายต่าง ๆ ย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ					
๔. บุรุษซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ชอบเที่ยวกลางคืน ย่อมเป็นตัวอย่างไม่ดีให้บุตรภรรยาเอาอย่างบ้าง					
๕. บ้านใดก็ตามที่สมาชิกออกเที่ยวกลางคืนกัน แล้วปิดบ้านทิ้งไว้ ย่อมตกเป็นเหยื่อให้เหล่าโจรผู้ร้ายเข้าไปลักขโมยทรัพย์สินสมบัติได้ง่าย					
๖. บุคคลซึ่งไม่อยู่ในเคหสถานในยามดึกตื่นคำคืน แม้จะไม่ใช้โจรผู้ร้าย ก็อาจเป็นที่ระแวงสงสัยของคนอื่นได้					
๗. ใครก็ตามที่ชอบเที่ยวกลางคืน แม้ยังไม่ได้ทำความผิด หรือทำชั่ว ก็มักจะถูกระแวง ถูกใส่ร้ายป้ายสีด้วยเรื่องไม่จริงได้โดยง่าย เพราะภาพลักษณ์ของตนไม่ดีอยู่แล้ว					
๘. สร้างความกังวลให้แก่วัดและชุมชน ที่คิดว่า ผู้ที่ชอบเที่ยวกลางคืนนั้น อาจเป็นมิจฉาชีพ					

ตารางที่ ๖ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัด และชุมชนในตำบลพระบาท จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการติดยาเสพติด

ข้อความ	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ยาเสพติดทำลายประสาทสมอง จิตใจเสื่อม ซึมเศร้า กังวล เลื่อนลอย และเป็นโรคจิตจากพิษยานั้น ๆ					
๒. ยาเสพติดทำให้เสียบุคลิกภาพ ขาดความสนใจตนเอง ขาดสติสัมปชัญญะ ร่างกายซูบซีด อ่อนเพลีย					
๓. พิษยาเสพติดจะทำลายอวัยวะต่าง ๆ ให้เสื่อมลง มีโรคแทรกได้ง่าย					
๔. ผู้ติดยาเสพติดประสบอุบัติเหตุได้ง่าย เพราะการควบคุมทางกล้ามเนื้อและระบบประสาทบกพร่อง					
๕. ยาเสพติดทำลายความสุขในบ้าน ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของสมาชิกในครอบครัว เป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่าง ตามมาจนอาจทวีความรุนแรงให้ครอบครัวแตกแยก					
๖. ยาเสพติดทำลายความสุขในบ้าน ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของสมาชิกในครอบครัว เป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่าง ตามมาจนอาจทวีความรุนแรงให้ครอบครัวแตกแยก					
๗. ยาเสพติดทำให้สูญเสียรายได้ของครอบครัว เนื่องจากมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นจากการซื้อ ยาเสพติด หรือบำบัดรักษาผู้ที่ติดยาเสพติด					
๘. ยาเสพติดทำให้ครอบครัวเดือดร้อน เพราะคนในครอบครัวที่มีปัญหายาเสพติด มักจะก่ออาชญากรรมขึ้นในวัดหรือชุมชนได้ง่าย					

ตารางที่ ๗ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัด
และชุมชนในตำบลพระบาท จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการติดสุรา

ข้อความ	ระดับของปัญหา				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
๑. ทำให้มีอาการชาตามปลายมือ ปลายเท้ามีอาการมึน เมาม่วงนอนหลับ หมดสติ					
๒. ทำให้เกิดโรคกระเพาะอาหารอักเสบ เป็นแผลใน กระเพาะ ก่อให้เกิดอาการปวดท้องหรืออาเจียนเป็น เลือด					
๓. ทำให้ตับอ่อนอักเสบ มีอาการปวดท้องอย่างรุนแรง มี ไข้ขึ้นสูง บางครั้งอาจทำให้เสียชีวิตได้ทำให้เกิดโรคตับ แข็ง ซึ่งจะมีอาการอ้วกเป็นเลือด ทำให้อาจเป็นมะเร็ง ตับได้					
๔. ทำให้การเต้นบีบตัวของหัวใจไม่ปกติ หัวใจเต้นเร็ว ขึ้น ทำให้กล้ามเนื้อของหัวใจทำงานไม่ดี อาการเหล่านี้ จะทำให้หัวใจโต ทำงานไม่ได้ตามปกติ					
๕. แอลกอฮอล์ทำให้เส้นเลือดขยายตัว ทำให้ไขมันใน เลือดสูง ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เส้นเลือดในสมองแตก					
๖. แอลกอฮอล์จะทำให้การทำงานของเม็ดเลือดแดงเสีย ได้ เป็นเหตุให้โลหิตจาง เม็ดเลือดขาวผลิตน้อยลง ทำให้ ความต้านทานต่ำลง มีอาการตกเลือดได้ง่าย					
๗. คนติดสุราเรื้อรัง ไม่อาจรักษาทรัพย์สินสมบัติของตนไว้ ได้ เพราะจะหมดไปกับกับการซื้อสุรามาดื่ม และเลี้ยง เพื่อน ๆ นักดื่มสุราด้วยกัน					
๘. คนที่เมาสุรา อาจกระทำความผิดศีลธรรม และ กฎหมายทั้งในวัดและชุมชน ได้ทุกฐานความผิด เพราะ คนที่เมาสุรามักขาดความยับยั้งคิด					

ขอขอบคุณที่ช่วยตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ผนวก ข
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน

ในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา

การวิจัยเรื่องการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการแก้ปัญหาความปลอดภัยในวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวทางพระพุทธศาสนา” ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์ขอทราบความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาความปลอดภัยในวัดและชุมชนตำบลพระบาท โดยคำตอบที่ท่านให้สัมภาษณ์นี้ จะไม่มีผลกระทบใด ๆ แก่ท่าน

จึงเรียนมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ ให้ข้อมูล ตามนี้

(ดร.จิรศักดิ์ ปันลำและคณะ)

หัวหน้าโครงการ

คำถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์

๑. ท่านชื่อ ..นามสกุล ..
๒. ปัจจุบัน ท่านดำรงตำแหน่ง ...
๓. ที่อยู่ในปัจจุบันของท่าน ...
๔. ท่านให้สัมภาษณ์ ณ วันที่

คำถามแนวทางการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท

๑. ด้านการป้องกันการประทุษร้ายชีวิตและทรัพย์สิน;

ท่านเห็นว่า ข้อควรปฏิบัติในการป้องกันการประทุษร้ายชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชนตำบลพระบาท ของบุคคลเหล่านี้ ควรเป็นอย่างไร

๑. ข้อที่บุคคลควรปฏิบัติ:.....
๒. ข้อที่ครอบครัวควรปฏิบัติ:.....
๓. ข้อที่วัดและชุมชนควรปฏิบัติ:.....

๒. ด้านการจัดการป้องกันการโจรกรรม;

ท่านเห็นว่า ข้อควรปฏิบัติในการจัดการป้องกันการโจรกรรมทรัพย์สินในวัดและชุมชนตำบลพระบาท ของบุคคลเหล่านี้ ควรเป็นอย่างไร

๑. ข้อที่บุคคลควรปฏิบัติ:.....
๒. ข้อที่ครอบครัวควรปฏิบัติ:.....
๓. ข้อที่วัดและชุมชนควรปฏิบัติ:.....

๓. ด้านการจัดการป้องกันภัยจราจร;

ท่านเห็นว่า ข้อควรปฏิบัติในการจัดการป้องกันภัยจราจรในชุมชนตำบลพระบาท ของบุคคลเหล่านี้ ควรเป็นอย่างไร

๑. ข้อที่คนใช้รถควรปฏิบัติ:.....
๒. ข้อคนเดินถนนควรปฏิบัติ:.....
๓. ข้อที่เจ้าหน้าที่รัฐผู้รับผิดชอบควรปฏิบัติ:.....
๔. ข้อที่ผู้นำชุมชนควรปฏิบัติ:.....

๔. ด้านการจัดการป้องกันการพนัน;

ท่านเห็นว่า ข้อควรปฏิบัติในการจัดการป้องกันการพนันในชุมชนตำบลพระบาท ของบุคคลเหล่านี้ ควรเป็นอย่างไร

๑. ชื่อที่ผู้ติดการพนันควรปฏิบัติ: ...
๒. ชื่อที่หัวหน้าครอบครัวควรปฏิบัติ:.....
๓. ชื่อที่ผู้นำชุมชนควรปฏิบัติ:.....

๕. ด้านการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด;

ท่านเห็นว่า ข้อควรปฏิบัติในการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของบุคคลเหล่านี้ ควรเป็นอย่างไร

๑. ชื่อที่ผู้ตั้งใจเลิกเสพยาเสพติดควรปฏิบัติ:.....
๒. ชื่อที่หัวหน้าครอบครัวควรปฏิบัติ:.....
๓. ชื่อพระสงฆ์และผู้นำชุมชนควรปฏิบัติ:.....

๖. ด้านการจัดการความปลอดภัยจากนิสยติดเที่ยวกลางคืน;

ท่านเห็นว่า ข้อควรปฏิบัติในการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากนิสยติดเที่ยวกลางคืน ของผู้ติดเที่ยวกลางคืน ควรเป็นอย่างไร

๗. ด้านการระงับภัยจากการดื่มสุรา;

ท่านเห็นว่า ข้อควรปฏิบัติในการระงับภัยจากการดื่มสุรา ของบุคคลเหล่านี้ ควรเป็นอย่างไร

๑. ชื่อที่ผู้ต้องการเลิกดื่มสุราควรปฏิบัติ:.....
๒. ชื่อที่ครอบครัวควรปฏิบัติ:.....
๓. ชื่อที่ผู้นำชุมชนควรปฏิบัติ:.....
๔. ชื่อที่พระสงฆ์ควรปฏิบัติ:.....

ผนวก ค
ประมวลภาพกิจกรรมงานวิจัย

ภาพกิจกรรมสัมมนา งานวิจัย เรื่อง รูปแบบการรักษาความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินในวัดและชุมชน ในตำบลพระบาท เขต ๑,๒,๓

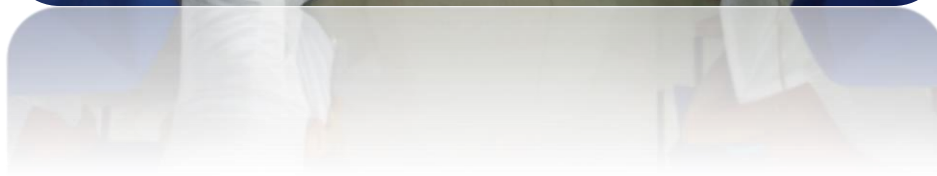

ท่านพระครูสิริธรรมบัณฑิต,ผศ.ดร.

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง กล่าวเปิดการสัมมนาครั้งนี้

พระสังฆาธิการ ในตำบลพระบาท เขต๑,๒,๓ และนิสิตวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
และประชาชนทั่วไปเข้าร่วมสัมมนาครั้งนี้ด้วย

ท่านพระครูสุตชยาภรณ์,ผศ.ดร. เจ้าของสถานที่ วัดศรีชุม
จัดการสัมมนา อำนวยความสะดวก

พระมหากীরติ วรกีตติ, ดร. พระมหาบวรวิทย์ รตนโชโต รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร
คณาจารย์ คณะสังคมศาสตร์
จากวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง เข้าร่วมฟังการสัมมนาครั้งนี้ด้วย

มอบของที่ระลึกให้แก่ ผู้นำชุมชน พิธีกร

ดร.จรัสศักดิ์ ปันลำ หัวหน้าโครงการวิจัย มอบของที่ระลึกแก่ พิธีกร

ดร.พระมหาบรรณวิทย์ รตนโชโต รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร มอบของที่ระลึกแก่พระ
อาจารย์ มหานภดล สุวรรณเมธี พิธีกร เจ้าคณะอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ประธานฝ่ายเผยแพร่ประจำจังหวัดลำปาง

ดร.พระมหากীরติ วรกิตติ มอบของที่ระลึกให้แก่พิธีกร ผศ.ดร. อนันต์ อุปสอด
อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ภาพหมู่หลังจากการสัมมนา ณ ศาลาศรีชุมรวมใจ วัดศรีชุม อำเภอเมืองลำปาง
จังหวัดลำปาง ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๕

ผนวก ง

การรับรองผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์

แบบ สท.๐๙.

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

อาตมภาพ พระครูวิเทศมอญ ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัด
วิเวก ตำบล วิเวก อำเภอ เมือง จังหวัดลำปาง ขอรับรองว่าได้มีการ
นำผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง “รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิต
และทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา” ซึ่งเป็นผลงานการวิจัยของ
ดร.จิรศักดิ์ ปันลา ดร.กตัญญู เรือนตุ่น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
โดยนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

- การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น การบรรยาย การสอน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
- การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ในพระพุทธศาสนา
- การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เช่น งานวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสิ่งประดิษฐ์
- การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหรือระดับประเทศ
- การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

ช่วงเวลาที่น่าไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม จนถึงปัจจุบัน ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งาน
สร้างสรรค์ เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

๑. การเผยแพร่องค์ความรู้เรื่องรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและ
ชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนาจากพิพิธภัณฑ์ชุมชน เพื่อใช้ประยุกต์ในการดูแลชีวิตและ
ทรัพย์สินของวัดและชุมชนได้ดีขึ้น
๒. เป็นแนวทางการดูแลและบริหารจัดการ และเชื่อมโยงการทำงานเพื่อความผาสุกของวัดและชุมชน
๓. เป็นการสร้างธรรมณูชุมชนที่อยู่ในระเบียบการอยู่ร่วมกัน ระหว่างวัดและชุมชนได้ดีขึ้น
๔. สร้างความปลอดภัยด้านสุขภาพร่างกายพระสงฆ์ และการบริหารจัดการด้านบัญชีวัดและการดูแล
ทรัพย์สินของวัดให้มีระบบการดูแลรักษาให้ปลอดภัย และพร้อมในการให้บริการแก่ชุมชนเมื่อมายืมใช้ หรือใช้วัด
เป็นสถานประกอบพิธีกรรมด้านศาสนพิธี เช่น มีงานบุญต่างๆ และ งานศพ เป็นต้น
๕. สร้างพลังสามัคคีให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลทั้ง อสม. และแม่บ้าน ประชาชนภายในชุมชน

ลงชื่อ

พระครูวิเทศมอญ
(พระครูวิเทศมอญ)
วิเวก

เจ้าอาวาสวัด.....

๐๕๐ ๖๖๑ ๖๑๑.

แบบ สท.๐๔.

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

อาตมาภาพ เจ้าอธิการธีรชยพงษ์ ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัด
ท่าบ่อ หรือ เสือ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดลำปาง ขอรับรองว่าได้มีการ
นำผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง "รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิต
และทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา" ซึ่งเป็นผลงานการวิจัยของ
ดร.จิรศักดิ์ ปันลำ ดร.กตัญญู เรือนตุ้ม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
โดยนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

- การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น การบรรยาย การสอน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
- การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ในพระพุทธศาสนา
- การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เช่น งานวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสิ่งประดิษฐ์
- การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหรือระดับประเทศ
- การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

ช่วงเวลาที่นำไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม จนถึงปัจจุบัน ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งาน
สร้างสรรค์ เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

๑. การเผยแพร่องค์ความรู้เรื่องรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและ
ชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนาจากพิพิธภัณฑ์ชุมชน เพื่อใช้ประยุกต์ในการดูแลชีวิตและ
ทรัพย์สินของวัดและชุมชนได้ดีขึ้น
๒. เป็นแนวทางการดูแลและบริหารจัดการ และเชื่อมโยงการทำงานเพื่อความผาสุกของวัดและชุมชน
๓. เป็นการสร้างธรรมาภิบาลชุมชนที่อยู่ในระเบียบการอยู่ร่วมกัน ระหว่างวัดและชุมชนได้ดีขึ้น
๔. สร้างความปลอดภัยด้านสุขภาพร่างกายพระสงฆ์ และการบริหารจัดการด้านบัญชีวัดและการดูแล
ทรัพย์สินของวัดให้มีระบบการดูแลรักษาให้ปลอดภัย และพร้อมในการให้บริการแก่ชุมชนเมื่อมาเยี่ยมใช้ หรือใช้วัด
เป็นสถานประกอบพิธีกรรมด้านศาสนพิธี เช่น มีงานบุญต่างๆ และ งานศพ เป็นต้น
๕. สร้างพลังสามัคคีให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลทั้ง อสม. และแม่บ้าน ประชาชนภายในชุมชน

ลงชื่อ

เจ้าอธิการธีรชยพงษ์
เจ้าอาวาสวัดท่าบ่อ

๐๘๙-๖๓๖๑๖๙๑

แบบ สท.๐๘.

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

ดิฉัน... พวงวัน อารอนรัมย์ ตำแหน่ง ประภคณาจารย์ ชุมชน ท่าช้าง
ตำบล ท่าช้าง อำเภอ ศีขรภูมิ จังหวัดลำปาง ขอรับรองว่าได้มีการนำผลงานวิจัยของ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง "รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัด
และชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา" ซึ่งเป็นผลงานการวิจัยของ ดร.จิรศักดิ์ ปันลำ ดร.
กตัญญู เรือนต้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง โดยนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น การบรรยาย การสอน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
 การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ในพระพุทธศาสนา
 การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เช่น งานวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสิ่งประดิษฐ์
 การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหรือระดับประเทศ
 การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์
ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม จนถึงปัจจุบัน ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งาน
สร้างสรรค์ เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

๑. การเผยแพร่องค์ความรู้เรื่องรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและ
ชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนาจากพิพิธภัณฑ์ชุมชน เพื่อใช้ประยุกต์ในการดูแลชีวิตและ
ทรัพย์สินของวัดและชุมชนได้ดีขึ้น

๒. เป็นแนวทางการดูแลและบริหารจัดการ และเชื่อมโยงการทำงานเพื่อความผาสุกของวัดและชุมชน

๓. เป็นการสร้างธรรมณูญชุมชนที่อยู่ในระเบียบการอยู่ร่วมกัน ระหว่างวัดและชุมชนได้ดีขึ้น

๔. สร้างความปลอดภัยด้านสุขภาพร่างกายพระสงฆ์ และการบริหารจัดการด้านบัญชีวัดและการดูแล
ทรัพย์สินของวัดให้มีระบบการดูแลรักษาให้ปลอดภัย และพร้อมในการให้บริการแก่ชุมชนเมื่อมาเยี่ยมใช้ หรือใช้วัด
เป็นสถานประกอบพิธีกรรมด้านศาสนพิธี เช่น มังงานบุญต่างๆ และ งานศพ เป็นต้น

๕. สร้างพลังสามัคคีให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลทั้ง อสม. และแม่บ้าน ประชาชนภายในชุมชน

ลงชื่อ

(พวงวัน อารอนรัมย์ ร.ม.ค.)

ประธานชุมชน

ท่าช้าง

โทร. 089-8520405

แบบ สท.๐๙.

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

กระผม นางณิชาภัทรา ใจงาม ตำบล เคอวิสัย อำเภอ เสนา จังหวัดลำปาง ขอรับรองว่าได้มีการนำผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง “รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา” ซึ่งเป็นผลงานการวิจัยของ ดร.จรัสศักดิ์ ปันลำ ดร.กตัญญู เรือนต้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง โดยนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

- การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น การบรรยาย การสอน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
- การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ในพระพุทธศาสนา
- การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เช่น งานวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสิ่งประดิษฐ์
- การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหรือระดับประเทศ
- การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

ช่วงเวลาที่น่าไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม จนถึงปัจจุบัน ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

๑. การเผยแพร่องค์ความรู้เรื่องรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนาจากพิพิธภัณฑ์ชุมชน เพื่อใช้ประยุกต์ในการดูแลชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนได้ดีขึ้น

๒. เป็นแนวทางการดูแลและบริหารจัดการ และเชื่อมโยงการทำงานเพื่อความผาสุกของวัดและชุมชน

๓. เป็นการสร้างธรรมบุญชุมชนที่อยู่ในระเบียบการอยู่ร่วมกัน ระหว่างวัดและชุมชนได้ดีขึ้น

๔. สร้างความปลอดภัยด้านสุขภาพร่างกายพระสงฆ์ และการบริหารจัดการด้านบัญชีวัดและการดูแลทรัพย์สินของวัดให้มีระบบการดูแลรักษาให้ปลอดภัย และพร้อมในการให้บริการแก่ชุมชนเมื่อมายืมใช้ หรือใช้วัดเป็นสถานประกอบพิธีกรรมด้านศาสนพิธี เช่น มีงานบุญต่างๆ และ งานศพ เป็นต้น

๕. สร้างพลังสามัคคีให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลทั้ง อสม. และแม่บ้าน ประชาชนภายในชุมชน

ลงชื่อ นางณิชาภัทรา ใจงาม

(นางณิชาภัทรา ใจงาม)

ประธานชุมชน เคอวิสัย

แบบ สท.๐๙.

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

กระผม นายอนันต์ สกลีโชติ ตำแหน่ง ประธานชุมชน
249/2 ตำบล นวลผืน อำเภอ เมือง จังหวัดลำปาง ขอรับรองว่าได้มี

การนำผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง “รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา” ซึ่งเป็นผลงานการวิจัยของ ดร.จิรศักดิ์ ปันลำ ดร.กตัญญู เรือนตุ่น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง โดยนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

- การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น การบรรยาย การสอน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
- การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ในพระพุทธศาสนา
- การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เช่น งานวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสิ่งประดิษฐ์
- การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหรือระดับประเทศ
- การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

ช่วงเวลาที่น่าไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม จนถึงปัจจุบัน ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

๑. การเผยแพร่องค์ความรู้เรื่องรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนาจากพิพิธภัณฑ์ชุมชน เพื่อใช้ประยุกต์ในการดูแลชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนได้ดีขึ้น
๒. เป็นแนวทางการดูแลและบริหารจัดการ และเชื่อมโยงการทำงานเพื่อความผาสุกของวัดและชุมชน
๓. เป็นการสร้างธรรมณูชุมชนที่อยู่ในระเบียบการอยู่ร่วมกัน ระหว่างวัดและชุมชนได้ดีขึ้น
๔. สร้างความปลอดภัยด้านสุขภาพร่างกายพระสงฆ์ และการบริหารจัดการด้านบัญชีวัดและการดูแลทรัพย์สินของวัดให้มีระบบการดูแลรักษาให้ปลอดภัย และพร้อมในการให้บริการแก่ชุมชนเมื่อมาเยี่ยมใช้ หรือใช้วัดเป็นสถานประกอบพิธีกรรมด้านศาสนพิธี เช่น มีงานบุญต่างๆ และ งานศพ เป็นต้น
๕. สร้างพลังสามัคคีให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลทั้ง อสม. และแม่บ้าน ประชาชนภายในชุมชน

ลงชื่อ.....
ประธานชุมชน.....

๐๑๑๑๒18728

ผนวก จ

ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากการทำงานวิจัย
(Output/Outcome/Impact)

ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากการงานวิจัย
(Output/Outcome/Impact)

แผนงานวิจัย

ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการ (Process)	ผลลัพธ์ (Output)
๑. ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท	- แจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง - วิเคราะห์คำตอบแบบ สอบถาม	- ได้ทราบสาเหตุให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
การจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท	- สัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่ม เป้าหมาย - วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มเป้าหมาย	- ได้ทราบประเด็นการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
การสร้างธรรมนูญชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบล	- จัดเสวนากลุ่มย่อยตามหัวข้อที่กำหนดไว้ตามประเด็นสำคัญที่ได้จากแบบสอบถามและคำให้สัมภาษณ์ - วิเคราะห์มติที่ได้จากการจัดเสวนากลุ่มย่อย	- ได้ทราบโครงร่างธรรมนูญตำบลว่าด้วยการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินตามแนวทางพระพุทธศาสนา
๔. ผลการศึกษาการสร้างธรรมนูญชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวทางพระพุทธศาสนา	- วิเคราะห์การใช้หลักธรรมเป็นฐานการจัดการความปลอดภัย - กำหนดเป็นองค์ความรู้ที่ได้รับในรูปตารางประกอบการบรรยาย	- ได้รูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ตามแนวทางพระพุทธศาสนา

กิจกรรม	ผลที่ได้รับ	บรรลุวัตถุประสงค์	โดยทำให้
<p>๑) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน ในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา</p> <p>ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ในลักษณะผสมผสานกัน โดยมุ่งศึกษา รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน ในแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอุบัติเหตุ ความปลอดภัย พฤติกรรม การมีส่วนร่วม ความตระหนักจิตสาธารณะ การรับรู้ และความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ ของนักวิชาการทางสังคมศาสตร์ รวมทั้งหลักธรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินได้แก่ ปัจฉัยให้เกิดสัมมาทิฐิ วุฒิธรรม ๔ อริยสัจ ๔ และฆราวาสธรรม ๔ ตลอดถึงงานวิจัย</p>	<p>ได้ทราบว่าศึกษารูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชน ในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา พระสงฆ์ ผู้นำ และคณะกรรมการชุมชน ได้ใช้หลักโยนิโสมนสิการ เป็นฐานดำเนินการ</p> <p>๑) จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับอัตรากำลังในการรักษาความปลอดภัยในแต่ละหมู่บ้าน</p> <p>๒) จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรด้านการฝึกทักษะในการจัดการปัญหาความปลอดภัยในชุมชน</p> <p>๔) พัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานให้กับผู้ปฏิบัติงานทุกคน</p> <p>๕) ส่งเสริมให้บุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการจัดการปัญหาความปลอดภัยในชุมชน ทุกคนยึดมั่นในวัฒนธรรมชุมชน</p>	<p>ข้อที่ ๑</p>	<p>ได้ทราบว่าตำบลพระบาทคณะสงฆ์และผู้นำชุมชนได้มีองค์ความรู้ในการป้องกันปัจจัยที่คุกคามต่อความปลอดภัยสามารถป้องกันปัจจัยที่คุกคามต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชนได้</p>

กิจกรรม	ผลที่ได้รับ	บรรลุวัตถุประสงค์	โดยทำให้
<p>ที่เกี่ยวข้อง ฟื้นฟูบ้านในแต่ ละพื้นที่ได้</p> <p>ผู้นำชุมชนนำได้ใช้หลัก จาคะ คือ ความเสียสละ เป็นฐานดำเนินการ</p> <p>๑) สร้างความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องในการป้องกันภัย อันตรายต่าง ๆ ให้แก่ ประชาชน</p> <p>๒) จัดให้มีผู้ดูแลรักษา ความปลอดภัยในสถานที่ อันตราย</p> <p>๓. ร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบงานจราจร และคนในชุมชน ปรับปรุง งานจราจรให้อยู่ในสภาพที่ มีความปลอดภัย</p> <p>๔. ประสานความร่วมมือ กับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทำ การตรวจตรากวาดล้างให้มี การลักลอบเล่นการพนันที่ ผิดกฎหมายในพื้นที่</p> <p>๕. ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐ ในชุมชน วางแผนการ แก้ไขปัญหาเสพติดให้ สอดคล้องกับวิถีชีวิตและ วัฒนธรรมของชุมชน</p> <p>๖. จัดระบบเฝ้าระวังผู้ที่ ติดสุราที่อาจก่ออันตราย ให้เกิดแก่วัดและชุมชน</p>			

กิจกรรม	ผลที่ได้รับ	บรรลุวัตถุประสงค์	โดยทำให้
<p>๒) ผู้วิจัยได้มีการนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลในภาคสนาม จากกลุ่มตัวอย่าง ตามจำนวนที่กำหนดไว้ การสร้างความปลอดภัยการจัดทำแผนและพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการความปลอดภัย</p>	<p>พระสงฆ์ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนควรใช้หลักโยนิโสมนสิการพิจารณาอย่างรอบคอบเป็นฐานดำเนินการ</p> <p>๑) ตรวจตราความสงบเรียบร้อยเพื่อป้องกันอาชญากรรม</p> <p>๒) ตรวจสอบความพร้อมใช้งาน ของอุปกรณ์ป้องกันอาชญากรรม</p> <p>๓) จัดสภาพแวดล้อมบริเวณภายในบ้านและนอกบ้านให้เอื้อต่อการป้องกันอาชญากรรม</p> <p>๔) ติดตั้งกล้องวงจรปิดและสัญญาณกันขโมย เพื่อป้องกันอาชญากรรม</p>	<p>ข้อที่ ๒</p>	<p>สามารถสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้นกับชุมชนได้</p>
<p>๓) นำคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ได้จากประชากรที่เป็นหัวหน้าหรือผู้นำครอบครัว ในเขตตำบลพระบาทอำเภอเมืองลำปาง จำนวนทั้งสิ้น ๖,๒๒๒ คน แล้วใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน จากกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลตามจำนวนที่กำหนดไว้</p>	<p>ประชาชนในชุมชนควรใช้หลักอริชฐานธรรม ๔ เป็นฐานปฏิบัติ</p> <p>๑) ปัญญา (รอบรู้ในสิ่งที่ควรรู้) เป็นฐาน</p> <p>(๑) การรู้จักยั้งคิด ยับยั้งตนเอง ไม่เป็นผู้ก่อการความรุนแรงให้แก่สังคม</p> <p>วิธีการ</p> <p>(๒) การเรียนรู้อุปกรณ์เครื่องป้องกันการโจรกรรม</p> <p>(๓) การเรียนรู้กฎจราจรบนถนน</p>	<p>ข้อที่ ๓</p>	<p>สามารถจัดทำแผนและพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการความปลอดภัยให้ประสบความสำเร็จได้</p>

กิจกรรม	ผลที่ได้รับ	บรรลุวัตถุประสงค์	โดยทำให้
	<p>(๔) เรียนรู้การเอาชนะใจตนเองที่จะเลิกเล่นการพนัน</p> <p>(๕) การเรียนรู้วิธีการที่จะงดเว้นการเที่ยวกลางคืน เพราะเห็นว่าเป็นที่หวาดระแวงของผู้อื่น</p> <p>(๖) การเรียนรู้วิธีการงดเสพสิ่งเสพติด และ</p> <p>(๗) เรียนรู้วิธีการลดปริมาณการดื่มสุรา</p> <p>๒) สัจจะ (ความจริงใจ) เป็นฐานความตั้งใจประพฤติปฏิบัติตามหลักการ และวิธีการดังกล่าว</p> <p>๓) จาคะ (สละสิ่งที่เป็นข้าศึกแก่ความจริงใจ) เป็นฐานการสละสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อความตั้งใจประพฤติปฏิบัติตามหลักการ และวิธีการดังกล่าว</p> <p>๔) อุปสมะ (สงบใจจากสิ่งที่เป็นข้าศึกต่อความสงบ) เป็นฐานการฝึกใจให้สงบปราศจากนิวรณ์ ๕ ดังกล่าว สร้างสมาธิ ตั้งใจแน่วแน่ที่จะปฏิบัติงานตามมาตรการดังกล่าวให้สำเร็จด้วยดี</p>		

กิจกรรม	ผลที่ได้รับ	บรรลุวัตถุประสงค์	โดยทำให้
๔) เก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาท ดำเนินการประชุมและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง		ข้อที่ ๑ - ๒	ดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัยและประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตั้งใจ และมีสุขขร่งเรื่องในชีวิต
๕) เก็บข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างธรรมาสนุญชุมชนเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนา	ประชาชนในชุมชนควรใช้หลักอริยฐานธรรม ๔ เป็นฐานปฏิบัติ ๑) ปัญญา (รอบรู้ในสิ่งที่ควรรู้) เป็นฐาน (๑) การรู้จักยั้งคิด ยับยั้งตนเอง ไม่เป็นผู้ก่อการความรุนแรงให้แก่สังคม	๑-๒-๓	
๖) เก็บรวบรวมข้อมูลจนครบจำนวนและรายการที่กำหนดไว้ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามและข้อความการให้สัมภาษณ์ตลอดถึงข้อมูลการประชุมกลุ่มย่อย และข้อมูลการเปรียบเทียบมูลค่าผลิตภัณฑ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์และนำเสนอรูปแบบการจัดการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของวัดและชุมชนในตำบลพระบาทตามแนวพระพุทธศาสนาในลำดับต่อไป	รายงานฉบับสมบูรณ์ที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ของแผนงานวิจัย	๑-๒-๓	รายงานฉบับสมบูรณ์

ประวัติผู้วิจัยและคณะ

ชื่อ - สกุล: นายจীরศักดิ์ ปันลำ

วัน/เดือน/ปีเกิด : ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๐๕

ภูมิลำเนา : บ้านเลขที่ ๔๗ หมู่ที่ ๑ ตำบลนาแก้ว อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

ประวัติการศึกษา : ประถมศึกษา โรงเรียนวัดสองแควเหนือ ตำบลนาแก้ว อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง (๒๕๑๖)

: มัธยมศึกษาต้น โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่วัดพระเจดีย์ขาว ตำบลต้นธงชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง (๒๕๒๔)

: มัธยมปลาย โรงเรียนวิสุทธิวิทยากร ตำบลหัวเวียง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง (๒๕๒๗)

: ปริญญาตรี (พ.บ พุทธศาสนา) มจร.วิทยาเขตเชียงใหม่ (๒๕๔๓)

: ปริญญาโท (กศ.ม บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร (๒๕๔๖)

: ปริญญาเอก (พธ.ด) พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่ (๒๕๖๐)

ประวัติการทำงาน : เป็นครูใหญ่แผนกนักรธรรม สำนักศาสนศึกษาวัดศรีล้อม (๒๕๓๕)

: เป็นพระวิปัสสนาจารย์ประจำ มจร.วิทยาเขต.เชียงใหม่.(๒๕๔๒ - ๒๕๕๐)

: เป็นอาจารย์ประจำ วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง (๒๕๕๒-ปัจจุบัน)

: เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลลำปาง (๒๕๕๕ - ปัจจุบัน)

: เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเทศบาล ๔ บ้านเชียงราย (๒๕๕๖ - ปัจจุบัน)

: เป็นกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง (๒๕๕๖ - ปัจจุบัน)

: เป็นมัคคทายกวัดประตู่ต้นฝิ่งและวัดเซตวัน (๒๕๕๗ - ปัจจุบัน)

: เป็นรองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการทั่วไป วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง (ปัจจุบัน)
 ที่อยู่ปัจจุบัน : บ้านเลขที่ ๓๓ ถนนวังเหนือ ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

ประสบการณ์ การสอน

รายวิชา	มหาวิทยาลัย,วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
พระไตรปิฎกวิเคราะห์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธวิธีการสอน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มนุษย์กับสังคม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศึกษางานสำคัญทางพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เทศกาลและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธจริยศาสตร์ กับสถานการณ์ปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทความวิชาการ.

จිරศักดิ์ ปันลำ . อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนาและจิตวิทยาแนะแนว
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง *เข็มทิศความสุข*
 ของการเรียนรู้. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (2015): มกราคม-มิถุนายน 2558;

การพัฒนาตนเองตามหลักพระพุทธศาสนา ดร.จिरศักดิ์ ปันลำ

จิตวิทยา สุข สงบ สว่าง และสง่างาม

ดร.กตัญญู เรือนตุ่น

ส่วนที่ ๑ ตำแหน่ง

ตำแหน่ง อาจารย์

สังกัด คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ส่วนที่ ๒ ประสบการณ์การสอน ๓ ปีย้อนหลัง

รายวิชา	มหาวิทยาลัย
การจัดการเรียนรู้แบบอารยวิถีในกระบวนวิธี สืบสวนสอบสวน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
การบริหารการศึกษาคณะสงฆ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ธรรมนิเทศ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
บริการแนะแนวเชิงพุทธสำหรับผู้สูงอายุ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระพุทธศาสตร์กับวิทยาศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิจัยเพื่อการพัฒนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สิทธิมนุษยชนตามแนวพระพุทธศาสนา หลักพุทธธรรม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
--	--

ส่วนที่ ๓ ผลงานทางวิชาการ (พ.ศ. ๒๕๖๒-ปัจจุบัน)

งานวิจัย

กัตัญญู เรือนตุ่นและคณะ, “พุทธศิลป์กรรมบำบัด: สร้างสรรค์ลวดลายพุทธศิลป์กรรมล้านนาสู่ชุมชน วัดสามขา ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง”. ทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๕.

กัตัญญู เรือนตุ่นและคณะ, “งานวิจัยเพื่อสังคม: รูปแบบการรักษาความปลอดภัยและทรัพย์สินวัดและ ชุมชน ในตำบลพระบาท เขต ๑,๒,๓ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง”. ๒๕๖๔ (ผู้ร่วมวิจัย)

กัตัญญู เรือนตุ่นและคณะ, “การปกครองท้องถิ่นไทย: กรณีศึกษานะการปกครองเทศบาลตำบลศรีเตี้ยอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน”. ทุนวิจัย, กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองสถาบัน พระปกเกล้า, ๒๕๕๔. (ผู้ร่วมวิจัย)

หนังสือ/ตำรา

นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก

อัตลักษณ์การประชาสัมพันธ์ในทางพระพุทธศาสนา

บทความวิจัย

กัตัญญู เรือนตุ่น.(2561). “การปกครองท้องถิ่นไทย: กรณีศึกษานะการปกครองเทศบาลตำบล ศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน Thai Local Government: In The Case Of Lifting The Administrative Status Of Si Tia Subdistrict Municipality Ban Hong District, Lamphun Province วันที่ ๑๙-๒๐ กันยายน ๒๕๖๓ มหาวิทยาลัย มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย งานประชุมวิชาการพระพุทธศาสนาศิลปวัฒนธรรม ระดับชาติและนานาชาติ THE NATIONAL AND INTERNATIONAL CONFERENCE ON BUDDHISM ART & CULTURE เรื่อง พระพุทธศาสนา รากฐานการพัฒนาสังคมพหุ วัฒนธรรม ณ ห้องประชุม อินทนิล (ชั้น๑) อาคารกรีนนิมมาน สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หน้า ๓๔๔-๓๕๓

บทความวิชาการ

กัตัญญู เรือนตุ่น.(๒๕๖๔). “อัตลักษณ์การสื่อสารที่ปรากฏในพระไตรปิฎก” THE IDENTITY OF COMMUNICATION IN TIPITAKA. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม) หน้า 210-223

กัตัญญู เรือนตุ่น.(๒๕๖๓). “การท่องเที่ยวแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมสัตตมหาสถานจำลอง ๗ แห่งวัดเจ็ดยอด พระอาราม จังหวัดเชียงใหม่”. การประชุมวิชาการวิจัยและ

นวัตกรรมสร้างสรรค์ ครั้งที่ ๖ ระหว่างวันที่ ๒-๓ กันยายน ๒๕๖๓ ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

กัตัญญ เรือนตุ่น.(๒๕๖๓). “การพัฒนาปุ๋ยมัจฉาด้านพิธีกรรมเชิงประยุกต์ จังหวัดลำปาง” Development of Poojarn’s Application ritual, Lampang Province วันที่ ๑๙-๒๐ กันยายน ๒๕๖๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย งานประชุมวิชาการพระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ระดับชาติและนานาชาติ THE NATIONAL AND INTERNATIONAL CONFERENCE ON BUDDHISM ART & CULTURE เรือง พระพุทธศาสนา รากฐานการพัฒนาสังคมพุทธวัฒนธรรม ณ ห้องประชุมอินทนิล (ชั้น 1) อาคารกรีนนิมมาน สำนักบริการวิชาการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หน้า ๔๓๓-๓๕๑

กัตัญญ เรือนตุ่น.(๒๕๕๙). “สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาปุ๋ยมัจฉาอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง” มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ การประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘